

Spis treści

I Rezolucje, zalecenia i opinie

REZOLUCJE

Komitet Regionów

151. sesja plenarna KR-u, 11.10.2022–12.10.2022

2022/C 498/01	Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Stan regionów i miast w Unii Europejskiej	1
---------------	---	---

OPINIE

Komitet Regionów

151. sesja plenarna KR-u, 11.10.2022–12.10.2022

2022/C 498/02	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku strategii makroregionalnej dla regionu Morza Śródziemnego	6
2022/C 498/03	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Rola miast i regionów UE w odbudowie Ukrainy	12
2022/C 498/04	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Nowe ramy mobilności miejskiej	17
2022/C 498/05	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Rola KR-u w pobudzaniu dyplomacji klimatycznej na szczeblu niższym niż krajowy przed COP27 i COP28	24
2022/C 498/06	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku strukturalnego włączenia miast i regionów w Konferencję Stron UNFCCC – COP27	30
2022/C 498/07	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Sprawiedliwa i zrównoważona transformacja dla regionów górniczych i regionów energochłonnych sektorów przemysłu	36
2022/C 498/08	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Spójność cyfrowa	39

2022/C 498/09	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Ósme sprawozdanie na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	45
2022/C 498/10	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Drogi do sukcesów w szkole	51

III Akty przygotowawcze

Komitet Regionów

151. sesja plenarna KR-u, 11.10.2022–12.10.2022

2022/C 498/11	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Ochrona oznaczeń geograficznych produktów przemysłowych i rzemieślniczych w Unii Europejskiej (zmiana)	57
2022/C 498/12	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wytyczne dotyczące rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T)	68
2022/C 498/13	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Pakiet energetyczny w sprawie gazu, wodoru i emisji metanu	83
2022/C 498/14	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejski akt w sprawie czipów na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników	94
2022/C 498/15	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Zmienione zarządzanie strefą Schengen	114
2022/C 498/16	Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych	154

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

151. SESJA PLENARNA KR-U, 11.10.2022–12.10.2022

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Stan regionów i miast w Unii Europejskiej

(2022/C 498/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

UWZGLĘDNIAJĄC:

- swoje *roczne sprawozdanie UE na temat stanu regionów i miast*, które zostało opracowane z zastosowaniem inkluzywnego podejścia opartego na faktach i dowodach (w tym na barometrze regionalnym i lokalnym, odzwierciedlającym poglądy przedstawicieli organów lokalnych i regionalnych) i z udziałem wielu partnerów i instytucji ⁽¹⁾ oraz które dostarcza decydentom politycznym na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym dowodów i kluczowych zaleceń dotyczących najpilniejszych wyzwań na nadchodzący rok,
- wyniki Konferencji w sprawie przyszłości Europy oraz szereg propozycji o bezpośrednim znaczeniu dla władz lokalnych i regionalnych, które odgrywają kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów obywateli,
- orędzie o stanie Unii z 2022 r. ogłoszone przez przewodniczącą Komisji Europejskiej w dniu 14 września 2022 r. oraz list intencyjny do przewodniczącej Parlamentu Europejskiego i przewodniczącego Rady,

A TAKŻE MAJĄC NA UWADZE, CO NASTĘPUJE:

- nielegalna i nieuzasadniona wojna Rosji przeciw Ukrainie doprowadziła i wciąż doprowadza do śmierci i zniszczeń, zmuszając miliony ludzi do opuszczenia domów w poszukiwaniu innego miejsca zamieszkania w Ukrainie lub w Unii Europejskiej, w szczególności w jej wschodnich państwach członkowskich, których władze lokalne i regionalne są pierwszym szczeblem udzielania wsparcia,
- oprócz oddziaływania zmiany klimatu, skutków pandemii COVID-19 i zakłóceń w handlu także konsekwencje wojny w Ukrainie – ze względu na znaczną, dodatkową presję cen energii i żywności oraz stale rosnącą inflację – narażają na poważne obciążenia wiele gospodarstw domowych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz samorządów lokalnych i regionalnych w całej UE,

1. Podkreśla, że opublikowane przez KR *roczne sprawozdanie UE na temat stanu regionów i miast* ukazuje rosnące podziały terytorialne w UE wynikające z pandemii COVID-19, wojny w Ukrainie i coraz szybciej postępującej zmiany klimatu, co budzi zaniepokojenie.

⁽¹⁾ <https://cor.europa.eu/pl/our-work/Pages/State-of-Regions-and-Cities-2022.aspx?origin=spotlight>

2. Wyraża ubolewanie, że przewodnicząca Komisji Europejskiej w orędziu o stanie Unii nie zwróciła uwagi na aktywną i kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w reagowaniu na te wyzwania ani nie wspomniała o potrzebie bardziej wielopoziomowego sprawowania rządów w procesie kształtowania polityki UE i potrzebie uczynienia spójności nadrzędnym celem UE, co przewiduje już traktat z Maastricht, na podstawie którego wprowadzono zasadę pomocniczości i ustanowiono KR.
3. Ostrzega, że inflacja wpływa na terytoria nierównomiernie i grozi dalszym pogłębieniem istniejących nierówności terytorialnych, społecznych i gospodarczych. Wyższe koszty energii i transportu są bardziej odczuwalne dla słabszych grup obywateli. Mieszkańcy regionów o niższych dochodach nieproporcjonalnie bardziej odczuwają wzrost cen podstawowych dóbr i towarów, co wiąże się z ryzykiem ubóstwa.
4. Podkreśla znaczenie współpracy transgranicznej dla dalszego pogłębiania Unii Europejskiej pod względem społecznym, gospodarczym i administracyjnym. Jedna trzecia ludności UE mieszka w regionach przygranicznych z większymi miastami lub ośrodkami gospodarczymi po drugiej stronie granicy. Ten niewykorzystany potencjał w dziedzinie opieki zdrowotnej, zarządzania kryzysowego, zaopatrzenia w energię, mobilności, edukacji i pracy musi być lepiej wykorzystywany i oddzielnie promowany.
5. Wzywa Unię Europejską do wspierania miast i regionów w UE i w Ukrainie w stawianiu czoła wyzwaniom wywołanym wojną. Odbudowa Ukrainy jest dla Unii Europejskiej koniecznością, moralnym obowiązkiem i inwestycją. Proces ten powinien być zgodny z zasadą OECD dotyczącą lepszego odbudowywania i zapewniać zrównoważone, ekologiczne i cyfrowe podejścia do zintegrowanego rozwoju terytorialnego. Odbudowa Ukrainy oraz następstwa wojny i pandemii w UE będą wymagały wyraźnego przesunięcia priorytetów w obecnych wieloletnich ramach finansowych. Gminy, regiony i państwa członkowskie UE już znajdują się w trudnej sytuacji finansowej. Musi jej towarzyszyć również promowanie demokracji lokalnej opierającej się na silnym partnerstwie z władzami lokalnymi i regionalnymi w Unii Europejskiej. Zdecentralizowany proces odbudowy dałby też obywatelom Ukrainy perspektywę pozostania w ojczyźnie, a tym samym ograniczyłby dalsze przepływy migracyjne. Jednocześnie KR sprzeciwia się utrudnianiu imigracji obywateli Ukrainy i wnosi o jak najszybsze dokonanie przeglądu dyrektywy Rady 2001/55/WE w sprawie tymczasowej ochrony^(?), tak aby dać uchodźcom gwarancję pobytu na okres dłuższy niż trzy lata.
6. Uważa, że wsparcie dla ukraińskich uchodźców powinno być motywacją do przeprowadzenia reformy unijnego systemu migracyjnego i azylowego bazującego na solidarności, zachętach do sprawiedliwego rozłożenia obciążeń i poszanowaniu praw podstawowych, a także ochronie granic zewnętrznych. Jest to tym bardziej pilne, że gwałtowny wzrost cen żywności na całym świecie może przyczynić się do napływu migrantów do miast i regionów UE.
7. Podkreśla, że samorządy lokalne i regionalne również odczuwają skutki gwałtownie rosnących kosztów energii dla usług publicznych, a także wpływ inflacji na zamówienia publiczne i wynagrodzenia. Aby uwzględnić uwarunkowania lokalne i rozwiązania transgraniczne, władze lokalne i regionalne należy uznać za aktywnych partnerów w kampaniach na rzecz oszczędzania energii, w nowych projektach dotyczących wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, a także w planach awaryjnych na wypadek zakłóceń w dostawach energii. KR wskazuje również na potencjał lokalnej produkcji energii ze źródeł odnawialnych pod kątem zdywersyfikowania koszyka energetycznego UE i zmniejszenia naszej zależności od krajów trzecich. Domaga się także dostosowania unijnych systemów finansowania, zamówień publicznych i zasad pomocy państwa, aby umożliwić realizację lokalnych planów inwestycyjnych także w czasach wysokiej inflacji.
8. Wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do zastosowania nadzwyczajnych środków wspierających władze lokalne i regionalne w ich wysiłkach na rzecz złagodzenia skutków kryzysu energetycznego dla gospodarstw domowych, społeczności znajdujących się w trudnej sytuacji oraz lokalnych małych i średnich przedsiębiorstw, a także na rzecz dalszego funkcjonowania usług publicznych, między innymi przez przydzielenie im części dochodów podatkowych uzyskanych z nieoczekiwanych zysków przedsiębiorstw energetycznych.
9. Apeluje do Komisji Europejskiej o niezwłoczne zaproponowanie ogólnounijnego pułapu cenowego dla całego importu gazu do Unii Europejskiej oraz do opowiedzenia się za oddzieleniem ceny gazu od ceny energii, co pomogłoby złagodzić presję inflacyjną.

^(?) Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12).

10. Wzywa Unię Europejską do opracowania polityki zdrowotnej UE, z poszanowaniem zasady pomocniczości, która wzmocni gotowość UE na sytuacje kryzysowe i zdolność do reagowania na zagrożenia dla zdrowia oraz wesprze wysiłki gmin i regionów na rzecz poprawy zdrowia publicznego, zapobiegania chorobom i zmniejszenia zagrożeń dla zdrowia.

11. Rozumie, że miasta i regiony muszą mieć możliwość jak najlepszego wykorzystania Next Generation EU i skoncentrowania się na inwestycjach długoterminowych. W tym celu należy ponownie ocenić przepisy dotyczące zarządzania gospodarczego i przedłużyć ramy czasowe środków naprawczych do czasu powrotu regionów UE do sytuacji makroekonomicznej sprzed pandemii COVID-19.

12. W tym kontekście, z uwagi na to, że pandemia COVID-19 i rosyjska inwazja na Ukrainę utrudniają dynamiczną odbudowę naszych regionów i miast, KR wzywa Komisję Europejską, Radę i Parlament Europejski do zmiany rozporządzeń finansowych z myślą o przedłużeniu terminów certyfikacji projektów REACT-EU, zgodnie z kalendarzem RRF, tak aby zapewnić dogłębną odbudowę na naszych terytoriach dzięki optymalnemu wykorzystaniu finansowania europejskiego.

13. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź przewodniczącej Komisji Europejskiej dotyczącą skutecznego wdrożenia śródkresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych. Ten przegląd powinien przyczynić się do konsolidacji polityki spójności pomimo jej obecnego tempa wdrażania oraz niskiego wskaźnika wykonania finansowego, wynikającego głównie z pandemii COVID-19 oraz konkurencji z Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF). Przegląd śródkresowy powinien być również okazją do utworzenia nowego funduszu europejskiego, stosowanego, zgodnie z metodyką zarządzania dzielonego, przy niespodziewanych kryzysach, poczynając od wojny w Ukrainie. Nieustanne przenoszenie środków finansowych z polityki spójności na reagowanie kryzysowe ogranicza bowiem zdolność polityki spójności do spełniania jej roli zapisanej w Traktatach europejskich.

14. Wzywa do natychmiastowej refleksji nad przyszłością polityki spójności, z uwzględnieniem inkluzywnego podejścia opartego na udziale wszystkich zainteresowanych stron i obywateli. Sojusz na rzecz Spójności będzie działać jako wspólna platforma do dyskusji i wymiany poglądów, umożliwiającą instytucjom UE konstruktywny dialog z miastami i regionami. KR wzywa do stosowania zasady „nie szkodzić spójności” we wszystkich stosownych obszarach polityki UE, w tym poprzez wdrażanie systematycznych analiz oddziaływania terytorialnego oraz zajęcie się opóźnieniami w rozwoju obszarów, które charakteryzują się szczególnymi wyzwaniem demograficznymi i geograficznymi, a także apeluje do Komisji Europejskiej o ścisłą współpracę z KR-em przy określaniu tej zasady.

15. Zgadza się z Parlamentem Europejskim, że należy poczynić postępy w pracach nad paktem wyspiarskim i programem na rzecz wysp – na wzór paktu miejskiego i przyszłego paktu na rzecz obszarów wiejskich – z udziałem głównych zainteresowanych stron, a mianowicie władz krajowych, regionalnych i lokalnych, podmiotów gospodarczych i społecznych, społeczeństwa obywatelskiego, środowisk akademickich i organizacji pozarządowych. Przypomina Komisji o konieczności przeprowadzenia badania na temat zróżnicowanej sytuacji terytoriów wyspiarskich Unii Europejskiej.

16. Podkreśla, że 43 % obywateli europejskich stawia władze lokalne i regionalne w centrum działań na rzecz klimatu (wzrost o 10 % od 2019 r. do 2021 r., czyli w okresie obostrzeń i odbudowy związanych z pandemią COVID-19). Ponadto 160 miast w 21 państwach członkowskich przedstawiło plany działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu w ramach Porozumienia Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii. Wzywa inne gminy i regiony do wzorowania się na tych przykładach najlepszych praktyk.

17. Uważa, że przystosowanie się do zmiany klimatu i odpowiedź na kryzys klimatyczny, a także ochrona i odbudowa środowiska naturalnego są kluczowymi elementami budowania bardziej odpornych i zrównoważonych społeczeństw i gospodarek, a środki zaradcze należy opracowywać na szczeblu lokalnym, zgodnie z konkretnymi potrzebami i charakterystyką danych terytoriów. Dlatego ponawia swój apel o łatwiejszy dostęp do funduszy unijnych dla władz lokalnych i regionalnych, które wdrażają politykę Europejskiego Zielonego Ładu.

18. Wzywa do wzmocnienia wspólnych wysiłków na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu na szczeblu Unii Europejskiej i na szczeblu krajowym, ponieważ w ciągu ostatnich czterdziestu lat klęski żywiołowe dotknęły prawie 50 mln osób w UE i przyniosły średnio 12 mld EUR strat gospodarczych rocznie. Jednocześnie połączenie polityki klimatycznej, środowiskowej i społecznej staje się coraz ważniejsze, ponieważ gwarantuje, że wraz z przyspieszaniem potrzebnej ekologicznej transformacji nikt i żadne miejsce nie pozostanie w tyle. W tym kontekście podkreśla potrzebę ochrony, przeglądu i dostosowania infrastruktury regionalnej i lokalnej, tak aby lepiej radzić sobie z nasilonymi zjawiskami klimatycznymi, które mają wpływ na obywateli, gospodarki regionalne, kluczową infrastrukturę i łańcuchy dostaw.

19. Z zadowoleniem przyjmuje zawartą w orędziu o stanie Unii zapowiedź przewodniczącej Komisji Europejskiej dotyczącą podwojenia zdolności UE w zakresie gaszenia pożarów.

20. Zauważa duże zainteresowanie ze strony miast udziałem w unijnej misji w zakresie neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast oraz wzywa, aby przyjęto bardziej inkluzywne podejście do transformacji cyfrowej i w dziedzinie mobilności, m.in. nasilając działania promujące dekarbonizację i przesunięcie międzygałęziowe na obszarach miejskich, a także połączenie obszarów miejskich z obszarami wiejskimi, aby uniknąć dalszego pogłębiania się istniejących nierówności regionalnych.

21. Domaga się, aby do delegacji UE na 27. Konferencję Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (UNFCCC COP27) oraz na 15. Konferencję Stron Konwencji o różnorodności biologicznej (CBD COP15) w pełni włączono władze szczebla niższego niż krajowy za pośrednictwem członkiń i członków KR-u. Podkreśla, że 27. Konferencja Stron będzie okazją do formalnego uznania roli władz lokalnych i regionalnych w zwiększaniu ambicji i przyspieszaniu działań łączących skutki zmiany klimatu, przystosowywaniu się do niej i finansowaniu tych działań, a także ponawia apel o uwzględnienie wkładów na szczeblu lokalnym i regionalnym jako uzupełnienia wkładów ustalonych na szczeblu krajowym.

22. Wnosi o dokonanie dogłębnego przeglądu rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną, aby określić podstawy systematycznego zaangażowania miast i regionów w planowanie i wdrażanie krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten powinien być też okazją do stworzenia kompleksowych unijnych ram do walki z ubóstwem energetycznym i ubóstwem w zakresie mobilności.

23. Podkreśla znaczenie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności (RRP) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) dla wspierania zielonej transformacji i transformacji cyfrowej oraz dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju. Zważywszy że miasta odpowiadają za prawie 75 % światowego zużycia energii, 70 % globalnej emisji CO₂, 70 % środków łagodzenia skutków zmiany klimatu i 90 % działań adaptacyjnych, a także biorąc pod uwagę szybko rosnącą liczbę samorządów lokalnych i regionalnych zaangażowanych w działanie, te władze muszą stać się pełnoprawnymi partnerami w opracowywaniu i wdrażaniu inicjatyw z zakresu Europejskiego Zielonego Ładu, szczególnie w takich obszarach polityki jak mieszkalnictwo, renowacja budynków, energia ze źródeł odnawialnych, mobilność zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju czy zazielenianie miast oraz w inicjatywach takich jak nowy europejski Bauhaus.

24. Ponawia w tym kontekście swój apel o przyjęcie europejskiej strategii na rzecz mieszkalnictwa mającej na celu wspieranie mieszkalnictwa przystępnego cenowo, zrównoważonego, socjalnego i tymczasowego. Ta strategia, która byłaby zgodna z zasadą pomocniczości, powinna w szczególności włączyć do europejskiego semestru i krajowych programów reform ilościowy krajowy cel inwestycji publicznych na rzecz mieszkalnictwa przystępnego cenowo, zrównoważonego, socjalnego i tymczasowego we wszystkich państwach członkowskich UE, ułatwić dostęp do inwestycji prywatnych poprzez włączenie mieszkań przystępnych cenowo, socjalnych i tymczasowych do przyszłej systematyki społecznej UE.

25. Potwierdza potrzebę zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w ocenę i wdrażanie RRF i RRP, aby zapewnić również spójność wykorzystania funduszy odbudowy z europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi. Mimo że instrument ma swoją podstawę prawną w polityce spójności – w wielu państwach członkowskich zaangażowanie to okazało się zdecydowanie za małe, co utrudniało skuteczne wdrażanie i stwarzało ryzyko braku synergii między planami krajowymi a regionalnymi i lokalnymi priorytetami oraz strategiami rozwoju.

26. Zwraca uwagę na utrzymującą się i znaczącą przepaść innowacyjną. Spośród 20 regionów o największych wydatkach na badania i rozwój 19 jest bardziej rozwiniętych, natomiast dwie trzecie z 50 regionów o najniższych wydatkach jest mniej rozwiniętych. KR podkreśla ogromny potencjał działania pilotażowego dotyczącego partnerstw na rzecz innowacji regionalnych, jeśli chodzi o wspieranie rozwoju rozwiązań ukierunkowanych terytorialnie oraz tworzenia oddolnych misji terytorialnych w ramach Nowego europejskiego planu na rzecz innowacji. Jednocześnie przypomina o znaczeniu centrów europejskiej przestrzeni badawczej (EPB).

27. Podkreśla rolę transformacji cyfrowej jako przekrojowego elementu w pokonywaniu podziałów w Europie oraz potrzebę spójności cyfrowej. Zgodnie z nowym podejściem opartym na misjach przyjętym w kształtowaniu polityki polityka spójności musi nadal wspierać długoterminowe cele (cele UE) w przyszłości. Niwelowanie podziałów cyfrowych za pomocą kompleksowych i inkluzywnych strategii obejmujących wszystkie szczeble administracji jest niezbędne dla trwałej odbudowy oraz dla tworzenia odpornych społeczeństw.

28. Podkreśla, że w 2021 r. średnia stopa bezrobocia wśród osób młodych, w wieku 15–29 lat, w UE wynosiła 13 %, co oznacza spadek o 0,9 punktów procentowych w stosunku do 2020 r., przy czym występowały istotne różnice między regionami, gdyż stopa bezrobocia młodzieży była wyższa w regionach Hiszpanii, Grecji i Włoch. Mając to na uwadze, KR wzywa Komisję Europejską do przedstawienia propozycji rozwiązania problemu bezrobocia długotrwałego i bezrobocia młodzieży, które to zjawiska nasiliły się w wyniku kryzysu. Jednocześnie podkreśla pilną potrzebę zajęcia się lukami w zatrudnieniu między kobietami a mężczyznami. Ponadto ostrzega przed rosnącym zagrożeniem ubóstwem, w tym ubóstwem dzieci.

29. Z zadowoleniem przyjmuje wezwanie przewodniczącej Komisji Europejskiej do większej solidarności między pokoleniami i podkreśla czołową rolę KR-u w angażowaniu osób młodych i organizacji młodzieżowych w kształtowanie przyszłości Europy, zwłaszcza poprzez opracowywanie Europejskiej karty na rzecz młodzieży i demokracji.

30. Zauważa, że w latach 2011–2020 wzrósł udział demokratycznie wybranych kobiet na wszystkich szczeblach politycznych, od szczebla lokalnego po krajowy. Wyraża jednak ubolewanie, że nadal stanowią one zaledwie jedną trzecią ogółu na wszystkich szczeblach. W 2021 r. zaledwie 16 z 285 parlamentów regionalnych w UE osiągnęło parytet wybranych kandydatów. KR przyznaje, że jego składowi również daleko jest do zrównoważonego udziału pod względem płci, i liczy na to, że państwa członkowskie zajmą się tą kwestią. Dlatego też KR zainicjuje rozważania nad tym, jak zwiększyć udział kobiet w jego pracach, na jego stanowiskach kierowniczych i w jego składzie, i apeluje do państw członkowskich o organizowanie inicjatyw na rzecz wzmocnienia pozycji kobiet w polityce lokalnej i regionalnej, aby przeciwdziałać dyskryminacji w świecie polityki i zwalczać przeszkody, które kobiety napotykają na swojej drodze, w tym stereotypy.

31. Wzywa państwa członkowskie, aby przy pełnym zaangażowaniu władz lokalnych i regionalnych wprowadziły wszelkie środki niezbędne do niezwłocznego osiągnięcia celu określonego w dyrektywie UE w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Podkreśla również wagę ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie UE konwencji stambulskiej, traktatu Rady Europy, który zmierza do stworzenia kompleksowych ram na szczeblu ogólnoeuropejskim w celu ochrony kobiet przed wszelkimi formami przemocy, jak też w celu zapobiegania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz ścigania i eliminowania przypadków takiej przemocy.

32. Uważa, że rola miast i regionów jako pracodawców i podmiotów świadczących i zlecających usługi socjalne ma kapitalne znaczenie dla spójności społecznej, równości płci i dla zatrudnienia w Europie. Konieczne jest silne zaangażowanie partnerów społecznych, gmin i regionów zarówno w opracowywanie, jak i wdrażanie inicjatyw UE w dziedzinie społecznej, aby zapewnić celowy i skuteczny wpływ środków na wdrażanie Planu działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych. Europejski semestr odgrywa tu zasadniczą rolę, a poziom lokalny i regionalny musi współuczestniczyć w decyzjach i ponosić odpowiedzialność za sposób osiągania wspólnych celów. W reformie europejskiego semestru należy również uwzględnić wymiar terytorialny i cele zrównoważonego rozwoju.

33. Popiera wezwanie Parlamentu Europejskiego i przewodniczącej Komisji Europejskiej zawarte w orędziu o stanie Unii do zwołania konwentu, aby dokonać rewizji Traktatów. KR powinien być w pełni zaangażowany w prace konwentu, aby reprezentować europejskich demokratycznie wybranych przedstawicieli szczebla lokalnego i regionalnego. Jest także całkowicie oddany promowaniu koncepcji aktywnej pomocniczości i idei większego zaangażowania parlamentów regionalnych i stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych. Wielopoziomowe sprawowanie rządów jest niezbędne dla inkluzywnego i skutecznego procesu decyzyjnego UE, ze zwróceniem szczególnej uwagi na regiony posiadające uprawnienia ustawodawcze i na przysługujące im prawnie kompetencje. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji Europejskiej dotyczącą włączenia zgromadzeń obywatelskich i innych praktyk demokracji uczestniczącej do procesu kształtowania polityki UE, podkreślając przy tym jednak rolę demokratycznie wybranych przedstawicieli odpowiedzialnych przed wyborcami, i zobowiązuje się do odgrywania aktywnej roli w tych procesach.

34. Zamierza zaproponować konkretne środki ukierunkowane na terytorialny wymiar polityki europejskiej, aby osiągnąć ogólny cel UE dotyczący spójności, uwzględniając również propozycje Konferencji w sprawie przyszłości Europy oraz szczególne potrzeby regionów przygranicznych i peryferyjnych.

35. Zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania *rocznego sprawozdania UE na temat stanu regionów i miast* oraz niniejszej rezolucji przewodniczącym Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej i Rady Europejskiej, a także przywódcom 27 państw członkowskich UE. Zachęca też demokratycznie wybranych przedstawicieli szczebla regionalnego i lokalnego w Europie do rozpowszechniania sprawozdania wśród obywateli i obywateli oraz lokalnych mediów.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

151. SESJA PLENARNA KR-U, 11.10.2022–12.10.2022

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku strategii makroregionalnej dla regionu Morza Śródziemnego

(2022/C 498/02)

Sprawozdawczyni: Nikola DOBROSLAVIĆ (HR/EPL)**ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Wkład strategii makroregionalnych w spójność terytorialną, demokrację lokalną i współpracę na granicach zewnętrznych

1. Uważa, że makroregiony odgrywają kluczową rolę we wzmacnianiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii Europejskiej i jej bliskiego sąsiedztwa, ponieważ umożliwiają obszarom transgranicznym wspólne rozwiązywanie konkretnych i wspólnych problemów w drodze wymiany i współpracy oraz wdrażania.
2. Podkreśla, że takie podejście pozwala na większą spójność i komplementarność polityk, działań i programów finansowania prowadzonych przez władze różnego szczebla na określonym obszarze geograficznym. W ten sposób, poprzez promowanie wielopoziomowego sprawowania rządów, makroregiony przyczyniają się do zwiększenia skuteczności i oddziaływania polityki.
3. Przypomina, że strategie makroregionalne opierają się na zasadzie wielopoziomowości oraz że regiony UE i spoza UE muszą, wraz z państwami członkowskimi UE i innymi zainteresowanymi krajami, odgrywać kluczową rolę w ich opracowaniu, tworzeniu i określaniu wspólnych celów
4. Zauważa, że obszar śródziemnomorski obejmuje kilka krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących, a także państw nienależących do UE, oraz podkreśla znaczenie makroregionów we wzmacnianiu współpracy ponad granicami UE. Współpraca ta jest niezbędna, aby sprostać wspólnym wyzwaniom oraz zaangażować państwa spoza UE w głębszą i ściślejszą współpracę z Unią.
5. Przypomina o rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 3 lipca 2012 r. „Ewolucja strategii makroregionalnych UE: obecne praktyki i przyszłe perspektywy, szczególnie w regionie Morza Śródziemnego”⁽¹⁾.
6. Przypomina sprawozdanie ARLEM-u nt. strategii spójności dla regionu Morza Śródziemnego (2014 r.), w którym przedstawiono założenia rozważań na temat makroregionalnych ram zarządzania dla regionu Morza Śródziemnego opartych na zasadach wielopoziomowego sprawowania rządów oraz progresywnej i zmiennej geometrii.

⁽¹⁾ P7_TA (2012) 0269.

7. Przypomina ponadto, że Rada Unii Europejskiej⁽²⁾ wskazała, że jest gotowa rozważyć wspólne inicjatywy mające na celu opracowanie nowych strategii makroregionalnych.

Makroregion śródziemnomorski – kluczowe narzędzie rozwiązywania problemów w regionie Morza Śródziemnego

8. Podkreśla wyjątkowe zasoby regionu Morza Śródziemnego. Na obszarze tym, liczącym 46 000 km linii brzegowej i obejmującym 22 kraje nadbrzeżne, mieszka ponad 500 mln ludzi, przy czym 1/3 ludności koncentruje się na obszarach przybrzeżnych, a około 150 mln miejsc pracy jest bezpośrednio związanych z Morzem Śródziemnym.

9. Podkreśla znaczenie Morza Śródziemnego dla środowiska. Choć stanowi ono zaledwie 1 % światowych oceanów, wytwarza 20 % światowej produkcji morskiej⁽³⁾. Jest to również jeden z głównych rezerwarów morskiej i przybrzeżnej różnorodności biologicznej, w którym występuje 28 % gatunków endemicznych, 7,5 % dzikiej fauny i flory oraz 18 % światowej flory morskiej.

10. Podkreśla potencjał basenu Morza Śródziemnego, będącego spójnym obszarem geograficznym, którego ludność łączy wspólne dziedzictwo historyczne i kulturowe, wynikające z długiej tradycji współpracy i wymiany idei, towarów i ludzi między trzema wybrzeżami.

11. Uznaje, że basen Morza Śródziemnego stoi przed wyzwaniem w zakresie sprawowania rządów i bezpieczeństwa oraz wyzwaniami społeczno-gospodarczymi, humanitarnymi, klimatycznymi i środowiskowymi, które wymagają podejmowania wspólnych działań.

12. Podkreśla, jak zaznaczono w pierwszym sprawozdaniu z oceny skutków zmiany klimatu i środowiska w regionie Morza Śródziemnego, opublikowanym przez sieć MedECC, że wszystkie podregiony basenu Morza Śródziemnego odczuwają skutki niedawnych antropogenicznych zmian w środowisku oraz że głównymi czynnikami napędzającymi zmiany są klimat, wzrost liczby ludności, zanieczyszczenie, niezrównoważone praktyki użytkowania gruntów i mórz oraz gatunki nierodzące. Na większości obszarów ucierpiały zarówno ekosystemy, jak i źródła utrzymania ludzi⁽⁴⁾.

13. Zwraca uwagę, że przy obecnym poziomie globalnego ocieplenia wzrost temperatury w regionie Morza Śródziemnego wyniesie 2,2 °C do 2040 r. i region ten ociepla się w tempie o 20 % szybszym niż średnia światowa. Skutki zmian klimatu już obecnie są wyraźnie widoczne w postaci coraz częstszego występowania ekstremalnych zjawisk naturalnych. Z tego względu społeczeństwa śródziemnomorskie najbardziej cierpią z powodu zmiany klimatu (już obecnie na obszarze tym zamieszkuje 50 % ludności świata doświadczającej niedoborów wody, a niedobór wody wpływa na bezpieczeństwo żywnościowe; zagrożonych jest również 49 z 51 obiektów dziedzictwa kulturowego UNESCO). Większość skutków zmiany klimatu potęgują inne wyzwania środowiskowe, takie jak zbyt intensywna urbanizacja, rolnictwo, rybołówstwo i turystyka, degradacja gruntów, pustoszenie i zanieczyszczenie (powietrza, gleby, wody słodkiej i wody morskiej).

14. Podkreśla, jak zaznaczył już w swej opinii „W kierunku zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych w kontekście wysp Morza Śródziemnego”, bardzo dużą podatność wysp śródziemnomorskich na zagrożenia w kontekście globalnego ocieplenia, które ma już skutki gospodarcze (rybołówstwo, turystyka itp.) i społeczne (emigracja itp.), i zaleca opracowanie szczególnego podejścia do wpływu zmiany klimatu na poziomie makroregionu dla tego rodzaju terytoriów, które uwzględni szczególne potrzeby archipelagów i wysp i będzie sprzyjać ściślejszej współpracy między tymi terytoriami, państwami członkowskimi i Unią Europejską w zakresie rozwiązywania problemów środowiskowych i promowania zrównoważonego rozwoju.

15. Podkreśla, że pomimo oczywistych podobieństw, obszar śródziemnomorski charakteryzuje się dużymi różnicami w poziomie rozwoju. Nierówności te, w tym słabości w zakresie zdolności instytucjonalnych, połączeń infrastrukturalnych i stosunków handlowych, wpływają na stabilność, dobrobyt i bezpieczeństwo społeczeństw śródziemnomorskich.

16. Sądzi, że kryzys związany z COVID-19 potwierdza pilną potrzebę przyjęcia skoordynowanego podejścia i wzmocnienia wspólnej odporności na epidemie, wstrząsy gospodarcze i zmianę klimatu.

⁽²⁾ 13424/20. Konkluzje Rady w sprawie realizacji strategii makroregionalnych, 2 grudnia 2020 r.

⁽³⁾ Randone i in., *Reviving the Economy of the Mediterranean Sea: Actions for a Sustainable Future* [Ożywienie gospodarki Morza Śródziemnego: Działania na rzecz zrównoważonej przyszłości], WWF Mediterranean Initiative, 2017 r.

⁽⁴⁾ MedECC (2020), Cramer, W., Guiot, J., Marini, K. (ed.), *Climate and Environmental Change in the Mediterranean Basin – Current Situation and Risks for the Future. First Mediterranean Assessment Report* [Klimat i zmiany w środowisku w basenie Morza Śródziemnego – obecna sytuacja i zagrożenia w przyszłości. Pierwsze sprawozdanie z oceny dotyczące Morza Śródziemnego], Unia dla Śródziemnomorza, Plan Bleu, UNEP/MAP, Marsylia.

17. Uważa, że makroregion Morza Śródziemnego może również być narzędziem koordynacji pomagającym w zarządzaniu przepływami migracyjnymi, z którymi zmagają się w szczególności władze regionalne i lokalne przy zewnętrznych granicach UE.
18. Przypomina, że w obliczu ataku Rosji na Ukrainę region Morza Śródziemnego ma do odegrania kluczową rolę w łagodzeniu skutków wojny i przyjęciu przesiedlonej ludności, przy jednoczesnym utrzymaniu wysiłków na rzecz zapewnienia postępów w budowaniu pokoju na swoich terytoriach nadbrzeżnych.
19. W obliczu tych wyzwań dostrzega potrzebę połączenia wszystkich trzech wybrzeży w sposób bardziej zintegrowany, aby wzmocnić spójność, zwiększyć znaczenie regionu zarówno na arenie europejskiej, jak i światowej oraz jego potencjał w zakresie innowacji, a także przyczynić się do dobrobytu ludzi i ochrony środowiska.
20. Uznaje w tym procesie zasadniczą rolę władz lokalnych i regionalnych, silnie zaangażowanych w działalność inicjatyw i sieci takich jak Unia dla Śródziemnomorza (UfM), ARLEM (Eurośródziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych) i Sojusz Współpracy Śródziemnomorskiej (MedCoopAlliance), a także Komisja Międzyśródziemnomorska Konferencji Peryferyjnych Regionów Nadmorskich (CPMR).
21. Zwraca uwagę, że wszystkie wyzwania, przed którymi stoi region Morza Śródziemnego (zmiana klimatu, erozja, pustynnienie, zanieczyszczenie plastikiem, migracja, nadmierny ruch turystyczny itp.), koncentrują się na archipelagach i wyspach i z tego względu wyspy stanowią idealne obszary pilotażowe dla wdrażania zintegrowanej polityki zrównoważonego rozwoju w regionie Morza Śródziemnego. Apeluje do Komisji Europejskiej o opracowanie odpowiednio dostosowanej strategii na rzecz wysp w tym regionie.
22. Zgadza się z Komisją Europejską, że cele Europejskiego Zielonego Ładu powinny znaleźć odzwierciedlenie w ścisłej współpracy z krajami sąsiednimi, które stoją w obliczu tych samych wyzwań klimatycznych i środowiskowych.
23. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne trzech wybrzeży, odgrywające główną rolę w przeciwdziałaniu skutkom zmiany klimatu, wezwały do stworzenia „śródziemnomorskiego zielonego ładu”⁽⁵⁾.
24. Uznaje kluczową rolę, jaką władze lokalne odgrywają (muszą odgrywać) jako sojusznicy regionów i krajów we wdrażaniu programów globalnych i regionalnych.
25. Podkreśla również, że strategia makroregionalna, promująca wzmocnienie dialogu politycznego, ma zasadnicze znaczenie dla realizacji Nowego programu na rzecz regionu śródziemnomorskiego, przedstawionego w komunikacie Komisji Europejskiej z lutego 2021 r. pt. „Odnowione partnerstwo z południowym sąsiedztwem”⁽⁶⁾.

W kierunku zintegrowanej strategii dla całego basenu Morza Śródziemnego

26. Z zadowoleniem przyjmuje pozytywne wyniki i pogłębioną współpracę, które są możliwe dzięki zaangażowaniu zainteresowanych stron w regionie Morza Śródziemnego, szczególnie władz lokalnych i regionalnych. Wzywa te zainteresowane strony, w szczególności władze lokalne i regionalne, do zacieśnienia tej współpracy w celu przygotowania gruntu pod stworzenie strategii makroregionalnej dla regionu Morza Śródziemnego.
27. Docenia znaczące postępy poczynione w kierunku integracji w basenie Morza Śródziemnego dzięki strategii UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR) oraz strategii na rzecz zachodniej części regionu śródziemnomorskiego (WestMED).
28. Wzywa Komisję Europejską do pilnego zapewnienia dalszych postępów inicjatywy WestMED i wyposażenia jej w zasoby, solidną strukturę i długoterminową strategię konsolidacji, by ułatwić integrację makroregionalną w zachodniej części Morza Śródziemnego.
29. Podkreśla potrzebę lepszej koordynacji istniejących inicjatyw i programów współpracy oraz kluczowych podmiotów w całej skali wielopoziomowego sprawowania rządów, aby nie osłabiać podejmowanych wysiłków i ich oddziaływania. Z tego względu konieczne jest, aby terytoria śródziemnomorskie otrzymały wreszcie instrument operacyjny umożliwiający im opracowanie i wdrażanie zintegrowanej strategii, konkretnego planu działania i wspólnych projektów w reakcji na wspólne priorytety określone w istniejących instytucjonalnych ramach współpracy, takich jak Unia dla Śródziemnomorza, ARLEM oraz inicjatywy takie jak MedCoop Alliance czy BLUEMED.

⁽⁵⁾ Posiedzenie plenarne Eurośródziemnomorskiego Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM) w dniu 23 stycznia 2020 r.

⁽⁶⁾ JOIN(2021) 2 final. Zob. także Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Odnowione partnerstwo z południowym sąsiedztwem. Nowy program na rzecz regionu śródziemnomorskiego (Dz.U. C 440 z 29.10.2021, s. 19).

30. Uważa, że strategia makroregionalna dla regionu Morza Śródziemnego pozwoli sprostać tym wyzwaniom nie poprzez zastąpienie istniejących strategii, lecz poprzez uzupełnienie działań podejmowanych w ich ramach, a tym samym zapewnienie ich jak największego oddziaływania, a także poprzez dążenie do reagowania na wspólne wyzwania, takie jak walka ze zmianą klimatu i transformacja cyfrowa, przekształcając je w wielką szansę z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju i przyczyniając się w ten sposób do sprawiedliwej i sprzyjającej włączeniu społecznemu transformacji ekologicznej poprzez wykorzystanie wspólnych możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru ludzkiego i szans dla młodzieży, a tym samym uwolnienie potencjału gospodarczego regionu z korzyścią dla obywateli.

31. Podkreśla, że aby zapewnić konstruktywne rozwiązania w odniesieniu do wspólnych wyzwań, strategię makroregionalną należy koniecznie opracować na poziomie basenu Morza Śródziemnego oraz musi ona obejmować trzy obszary: zachodni, wschodni i obszar Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego. Strategia ta musi być otwarta na wszystkich już od momentu rozpoczęcia prac nad jej opracowaniem i ostatecznie dążyć do uwzględnienia całego basenu Morza Śródziemnego i jego trzech wybrzeży.

32. Apeluje, aby strategia makroregionalna dla regionu Morza Śródziemnego, podobnie jak każda morska strategia makroregionalna, zwracała szczególną uwagę na terytoria wyspiarskie zgodnie z art. 174 TFUE. Wzywa do skutecznego uwzględnienia specyficznych cech i trudnej sytuacji tych terytoriów poprzez ustanowienie silniejszego partnerstwa, obejmującego konkretne i skoordynowane działania między tymi terytoriami, państwami członkowskimi i Unią Europejską.

33. Zaznacza, że taka integracja regionalna powinna przebiegać stopniowo, na zasadzie dobrowolności ze strony władz krajowych, regionalnych i lokalnych z obszaru śródziemnomorskiego, zważywszy na wyzwania związane z pewnym brakiem stabilności w dziedzinach bezpieczeństwa, polityki i dyplomacji.

Kluczowe zasady wielopoziomowego sprawowania rządów na poziomie Morza Śródziemnego

34. Proponuje, by zarządzanie przyszłą strategią makroregionalną dla regionu Morza Śródziemnego w pełni odzwierciedlało zasadę wielopoziomowego sprawowania rządów, z udziałem władz europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych, a także ich odpowiednich stowarzyszeń i euroregionów.

35. Uważa, że aby śródziemnomorska strategia makroregionalna mogła być realizowana, musi opierać się na solidnym i reprezentatywnym systemie zarządzania, obejmującym: (i) zgromadzenie ogólne na szczeblu politycznym, z udziałem władz europejskich, krajowych i regionalnych, (ii) radę wykonawczą składającą się z jednego członka (wywodzącego się ze szczebla regionalnego lub krajowego) ds. koordynacji na szczeblu krajowym na każdy kraj reprezentowany w strategii i promującą włączenie władz lokalnych i regionalnych w proces decyzyjny, a także obserwatorów z sieci władz regionalnych i lokalnych, ich stowarzyszeń i euroregionów, oraz (iii) tematyczne grupy działania, których zadaniem będzie opracowywanie i wdrażanie konkretnych projektów współpracy, co zmobilizuje społeczno-gospodarcze podmioty publiczne i prywatne, środowisko akademickie i społeczeństwo obywatelskie.

36. Proponuje, by w oparciu o dobre praktyki WestMED ustanowić doroczne rotacyjne współprzewodnictwo, które sprawowałyby kraje UE i kraje partnerskie i które współpracowałyby przy ścisłym wsparciu organizacji przedstawicielskich władz lokalnych i regionalnych. Przewodnictwo powinno ewoluować, biorąc pod uwagę przeszłe, obecne i przyszłe kraje przewodniczące, a także utrzymywać równowagę między krajami UE a krajami partnerskimi reprezentowanymi w strategii, podczas gdy wsparcie ze strony organizacji przedstawicielskiej władz lokalnych i regionalnych również podlegałoby rotacji na tych samych zasadach. Dynamika ta jest niezbędna, aby zapewnić uwzględnienie i powiązanie różnych organów zarządzających strategią makroregionalną w celu zapewnienia strategicznych wytycznych dla działań makroregionu, w ramach rocznych programów prac. Koordynację i wsparcie strategii powinien zapewniać sekretariat techniczny (sekretariat śródziemnomorskiej strategii makroregionalnej – MRSS).

37. Sugeruje, by w celu zapewnienia zgodności z istniejącymi inicjatywami w realizację strategii zaangażować przedstawicieli kluczowych instytucji, organów i inicjatyw międzynarodowych i eurośródziemnomorskich, takich jak Unia dla Śródziemnomorza, ARLEM i MedCoopAlliance, a także przedstawicieli EUSAIR i WestMED. EUWT, jako „laboratoria” wielopoziomowego sprawowania rządów, oferują również przydatne perspektywy wspierania celów nowego programu na rzecz regionu Morza Śródziemnego.

Strategia makroregionalna skupiona na wyzwaniach o charakterze priorytetowym

38. Jest zdania, że strategia makroregionalna dla regionu Morza Śródziemnego powinna dotyczyć ograniczonej liczby wspólnych wyzwań, które będą stopniowo rozwiązywane wraz z upływem czasu. Podkreśla, że transformacja ekologiczna i cyfrowa to kluczowe wyzwania, którymi należy się zająć w pierwszej kolejności.

39. Wzywa, by najpierw skupić się na kluczowych wyzwaniach – zmianie klimatu, transformacji cyfrowej, środowisku i kryzysie humanitarnym oraz na koniecznej transformacji ekologicznej. Następujące priorytety pilnie wymagają podjęcia skoordynowanych działań na szczeblu śródziemnomorskim: przyszłość archipelagów i wysp, obszarów przybrzeżnych i miejskich, zanieczyszczenie morza (zwłaszcza mikrodrobinami plastiku i ściekami), ochrona różnorodności biologicznej, agroekologia, gospodarka o obiegu zamkniętym, zarządzanie zagrożeniami naturalnymi i zapobieganie im oraz ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i przystosowanie się do zmiany klimatu, a także reakcja na kryzys humanitarny przy zagwarantowaniu podstawowych praw człowieka.

40. Proponuje, by w perspektywie krótkoterminowej Komisja Europejska, za pośrednictwem programu INTERREG Euro-MED lub innych istniejących programów (z uwagi na fakt, że strategie makroregionalne są zgodne z zasadą „trzy razy nie”: brak nowych przepisów, brak nowego finansowania, brak nowej instytucji), wsparła rozpoczęcie w 2024 r. projektu pilotażowego „zero zanieczyszczeń morskich” w regionie Morza Śródziemnego, który stanowiłby także wkład tematyczny w misję UE „Ocean”⁽⁷⁾. Celem będzie zaangażowanie we wspólną pracę krajów i terytoriów pragnących opracować śródziemnomorską strategię makroregionalną, a tym samym zweryfikowanie jej kluczowych zasad pod kątem konkretnego celu.

41. W związku z Nowym programem na rzecz regionu śródziemnomorskiego wysiłki te można by rozszerzyć o następujące wyzwania:

- a) promowanie zrównoważonego i trwałego rozwoju gospodarczego poprzez wspólne projekty mające na celu wzmocnienie badań, innowacji i zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych oraz wzajemnie powiązanej przedsiębiorczości;
- b) integracja niebieskiej gospodarki;
- c) promowanie rozwoju społecznego, w tym kultury, dziedzictwa, turystyki, edukacji, zdrowia, zatrudnienia, rozwoju młodzieży, włączenia społecznego grup zmarginalizowanych i wsparcia dla uchodźców, a także zaspokojenie potrzeb wynikających z przepływów migracyjnych, zwłaszcza przy granicach zewnętrznych UE;
- d) wzmocnienie konektywności dzięki infrastrukturze transportowej i cyfrowej;
- e) zwiększenie autonomii żywnościowej i energetycznej w regionie Morza Śródziemnego – z uwzględnieniem skutków zmiany klimatu i wywołanej przez Rosję wojny w Ukrainie;
- f) wzmocnienie narzędzi i zdolności instytucji publicznych i prywatnych w celu łagodzenia przyczyn zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej.

Plan działań operacyjnych na podstawie istniejącego finansowania

42. Uważa, że śródziemnomorska strategia makroregionalna musi koniecznie opierać się na operacyjnym planie działania, który pozwoli przełożyć priorytety na konkretne działania na szczeblu śródziemnomorskim. W celu odpowiedniego uwzględnienia wymiaru terytorialnego w planie władze lokalne i regionalne, znajdujące się najbliżej społeczeństwa, będą uczestniczyć w jego opracowywaniu, przyczyniając się nie tylko do realizacji wspólnej wizji lepszego, spójnego i zrównoważonego rozwoju w basenie Morza Śródziemnego, ale także do zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego na trzech wybrzeżach Morza Śródziemnego.

43. Zwraca uwagę, że na wsparcie projektów śródziemnomorskich można przeznaczyć znaczne środki finansowe, w tym kwotę 7 mld EUR udostępnioną przez Komisję Europejską w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR). Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej w regionie Morza Śródziemnego (Next-MED, EUROMED, ADRION, MARITTIMO) również stwarzają znaczące możliwości wspierania projektów przyczyniających się do realizacji celów strategii makroregionalnej.

44. Podkreśla, że szereg programów realizowanych bezpośrednio przez Komisję Europejską, takich jak „Horyzont Europa”, LIFE czy Erasmus +, to programy otwarte na udział państw trzecich, a zatem mogą one stanowić interesujące źródło dodatkowego finansowania. Ponadto programy takie jak partnerstwo w dziedzinie badań i innowacji w regionie Morza Śródziemnego (PRIMA) czy instrumenty dwustronne ustanowione przez Unię Europejską w krajach sąsiednich, bezpośrednio wspierają współpracę w regionie Morza Śródziemnego.

⁽⁷⁾ Misja UE: Odbudowa oceanów i zasobów wodnych.

45. Podkreśla, że darczyńcy, tacy jak Bank Światowy czy Europejski Bank Inwestycyjny, a także instytucje, takie jak Fundacja im. Anny Lindh, również prowadzą działalność w regionie Morza Śródziemnego i mogą przyczynić się do realizacji wspólnych projektów.
46. Zauważa także, że wiele krajów, regionów i miast wdraża programy współpracy zdecentralizowanej, które również mogą przyczynić się do realizacji szerzej zakrojonych projektów współpracy w regionie Morza Śródziemnego.
47. Podkreśla ponadto, że realizacji programów europejskiej współpracy terytorialnej na lata 2021–2027 będzie towarzyszyć opracowanie mechanizmów sprawowania rządów, które ułatwią koordynację funduszy europejskich dostępnych w tym obszarze. Komitet uważa, że może to w konkretny sposób przyczynić się do utworzenia śródziemnomorskiej strategii makroregionalnej.

Podsumowanie

48. Z zadowoleniem przyjmuje nowy impuls dla współpracy śródziemnomorskiej nadany na Światowym Forum Śródziemnomorskim zorganizowanym podczas prezydencji francuskiej.
49. Oczekuje kolejnej prezydencji UE, która będzie sprawowana w 2023 r. przez kraj śródziemnomorski, a mianowicie Hiszpanię, i ma nadzieję, że zwróci ona uwagę na zarządzanie regionem śródziemnomorskim i potencjał jego odnowionych makroregionalnych ram zarządzania i współpracy makroregionalnej.
50. Zachęca Komisję Europejską i państwa członkowskie UE do wspierania rozwoju strategii makroregionalnej dla regionu Morza Śródziemnego i innych potrzebnych nowych strategii makroregionalnych.
51. Zwraca się również do Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o poparcie zachęt do opracowania strategii makroregionalnej dla całego regionu Morza Śródziemnego na rzecz lepszego, zintegrowanego i spójnego regionu Morza Śródziemnego.
52. Wzywa Radę Europejską, by w 2022 r. zwróciła się do Komisji Europejskiej z prośbą o opracowanie strategii makroregionalnej dla regionu Morza Śródziemnego wraz z planem działania, aby umożliwić Radzie i Parlamentowi Europejskiemu zatwierdzenie strategii w drugiej połowie 2023 r. podczas prezydencji hiszpańskiej.

Bruksela, dnia 11 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Rola miast i regionów UE w odbudowie Ukrainy

(2022/C 498/03)

**Sprawozdawca
generalny:**

Dario NARDELLA (PES/IT), burmistrz Florencji

**Dokumenty
źródłowe:**

Wniosek prezydencji czeskiej w Radzie

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Pomoc Ukrainie i odbudowa Ukrainy

COM(2022) 233 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Ponownie potępia niesprowokowaną wojnę Rosji w Ukrainie, stanowiącą brutalne naruszenie prawa międzynarodowego i pogwałcenie zasad demokracji i praworządności, jak i niesprowokowaną, nieuzasadnioną i niemożliwą do uzasadnienia agresję wobec ludności Ukrainy oraz atak na suwerenność i integralność terytorialną tego kraju, dla których KR potwierdza swoje niezachwiane poparcie. Przyłącza się zatem do płynących z całego świata słów potępienia tzw. referendów, które odbyły się na okupowanych przez Rosję terytoriach Ukrainy pod koniec września 2022 r., gdyż te referenda naruszają niemal wszystkie możliwe do pomyślenia standardy demokratyczne; wzywa państwa członkowskie UE, instytucje UE i kraje będące partnerami UE do zachowania jedności we wspieraniu Ukrainy, która walczy również o naszą wolność i o wartości europejskie. Spójne sankcje odgrywają w tym wsparciu zasadniczą rolę, podobnie jak w wywieraniu presji na rosyjskiego agresora.
2. Głęboko ubolewa nad tym, że w wyniku inwazji Rosji śmierć poniosło ponad 10 tysięcy osób, głównie wśród ludności cywilnej, przy czym o wiele więcej osób zostało rannych, oraz doszło do przesiedlenia milionów osób w Ukrainie i do państw trzecich. Potępia fakt, że na okupowanej Ukrainie rosyjscy agresorzy namierzają, uprowadzają i zatrzymują przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych, dziennikarzy i obrońców praw człowieka. KR przyłącza się do Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy, domagając się ich natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia. Podkreśla, że rosyjska inwazja doprowadziła do masowego zniszczenia infrastruktury i budynków Ukrainy, szkół, szpitali, mieszkań cywilnych i dziedzictwa kulturowego, których wartość szacuje się na ponad 750 mld EUR, a także do spodziewanego gwałtownego spadku PKB o 35 % (zgodnie z prognozami MFW). KR podkreśla również, że gospodarka ukraińska straciła 30–50 % swojej zdolności produkcyjnej, przy czym straty skoncentrowane są w regionach o zasadniczym znaczeniu gospodarczym we wschodniej i południowej Ukrainie.
3. Uważa, że odbudowa Ukrainy jest koniecznością europejską i moralnym obowiązkiem, który będzie wymagał zarówno dodatkowych środków poza obecnymi wieloletnimi ramami finansowymi UE (WRF), ewentualnie poprzez uruchomienie art. 122 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), jak i nowego finansowania pozabudżetowego. Biorąc pod uwagę nadzwyczajne okoliczności wojny w Ukrainie, KR popiera pomysł przyspieszenia do 2023 r. śródrokowego przeglądu WRF.
4. Podkreśla, że z kwoty 9 mld EUR pomocy makrofinansowej UE obiecanej Ukrainie, tylko 6 mld EUR zostało jak dotąd uzgodnione – w porównaniu z szacowanymi potrzebami miesięcznymi opiewającymi na 5–7 mld EUR. Przypomina, że okoliczności wojenne narzucają wskaźnik zasilenia rezerw w wysokości 70 % w budżecie UE – w zestawieniu ze standardową wielkością 9 % – oraz że budżet UE na lata 2021–2027 nie ma już wystarczających marginesów na finansowanie pożyczek. KR podkreśla w związku z tym potrzebę alternatywnych sposobów finansowania pomocy, w tym poprzez zapewnienie dalszych gwarancji publicznych przez państwa członkowskie.
5. Podkreśla, że proces odbudowy musi opierać się na podejściu oddolnym, z udziałem ukraińskich i unijnych władz lokalnych i regionalnych, oraz na reformie decentralizacji Ukrainy, która była już na zaawansowanym etapie przed 24 lutego 2022 r. W tym kontekście zwraca uwagę na zalecenia zawarte w badaniu *Challenges and opportunities of LRAs' involvement in the reconstruction of Ukraine* (Wyzwania i możliwości w kontekście zaangażowania władz lokalnych

i regionalnych w odbudowę Ukrainy)⁽¹⁾, opublikowanym we wrześniu 2022 r.; uważa, że zdecentralizowany proces odbudowy jest też najlepszym sposobem, by stworzyć obywatelom Ukrainy perspektywę pozostania w ojczyźnie, a tym samym dalej ograniczyć przepływy migracyjne. Zarazem jest przeciwny sztucznemu utrudnianiu imigracji obywatelom Ukrainy i wnosi, aby w niedługim czasie rozważono przegląd dyrektywy Rady 2001/55/WE⁽²⁾ w sprawie tymczasowej ochrony, tak aby można było dać uchodźcom gwarancję pobytu na okres dłuższy niż trzy lata.

6. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Europejskiej o przyznaniu Ukrainie statusu kraju kandydującego. Status kraju kandydującego winien stać się siłą napędową nowych wysiłków ukraińskiej administracji na rzecz reform, a odbudowa powinna stanowić okazję do dalszego zbliżenia tego kraju do norm i polityk UE. W tym kontekście KR podkreśla, że układ o stowarzyszeniu między Ukrainą i UE obejmuje już około 70 % dorobku prawnego UE; oczekuje, że Ukraina będzie kontynuowała walkę z korupcją, co zostało wskazane w opinii Komisji Europejskiej w sprawie wniosku Ukrainy o członkostwo w Unii Europejskiej jako jeden z siedmiu obszarów wymagających pilnych reform⁽³⁾ i zostanie podane ocenie do końca 2022 r. Reformy powinny również dawać gwarancję przejrzystego i sprawiedliwego podziału funduszy pomocowych.

7. Podkreśla, że KR mógłby rozpocząć działania, również w ramach wspólnego komitetu konsultacyjnego, mające zwłaszcza na celu przygotowanie zbliżenia do dorobku prawnego UE w zakresie polityki spójności oraz wspieranie budowania zdolności i dobrych rządów poprzez wzajemne uczenie się i wymianę najlepszych praktyk z partnerami.

Ogólne zasady procesu odbudowy Ukrainy

8. Z zadowoleniem przyjmuje deklarację z Lugano, w której uznano sporządzony pod kierownictwem Ukrainy projekt planu odbudowy i rozwoju za nadrzędne ramy przewodnie procesu odbudowy, umożliwiające skoordynowane uczestnictwo i partnerstwa z udziałem wielu zainteresowanych stron.

9. Wzywa społeczność międzynarodową, pod przewodnictwem UE, do ustanowienia skutecznej platformy koordynacji między rządem Ukrainy a wszystkimi jej dwustronnymi i wielostronnymi partnerami, organizacjami i międzynarodowymi instytucjami finansowymi oraz darczyńcami w celu przygotowania i wdrożenia ukraińskiego planu naprawy i rozwoju. Uważa, że kluczowe w tym kontekście są plany Komisji Europejskiej dotyczące ustanowienia platformy na rzecz odbudowy Ukrainy, koordynującej wszystkie środki finansowe darczyńców na rzecz odbudowy Ukrainy, pod warunkiem że platforma w pełni uwzględni zasadę partnerstwa i zaangażuje sojusz miast i regionów na rzecz odbudowy Ukrainy jako pełnoprawnego partnera na wszystkich etapach planowania i wdrażania.

10. Zgadza się z poglądem, że proces odbudowy Ukrainy powinien być zróżnicowany zarówno pod względem harmonogramu i ryzyka dla bezpieczeństwa, jak i narażenia poszczególnych regionów na działania wojenne i szczególnych wyzwań związanych ze spójnością⁽⁴⁾. Pierwszym etapem, prawdopodobnie realizowanym, gdy działania wojenne nadal trwają, powinno być reagowanie kryzysowe, drugi etap powinien być poświęcony odbudowie krytycznej infrastruktury i usług, a trzeci etap – torowaniu drogi dla długoterminowego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Na wszystkich tych trzech etapach odbudowy istotne jest zwrócenie uwagi na budowanie zdolności gmin, tak aby władze lokalne w Ukrainie były w stanie samodzielnie koordynować odbudowę swego terytorium.

11. Wzywa UE i innych międzynarodowych darczyńców, w tym poszczególne państwa członkowskie, do zapewnienia na pierwszym etapie natychmiastowego finansowania pomocy, tak aby pomóc ludności Ukrainy w przetrwaniu kolejnej zimy. W regionach na linii frontu finansowanie powinno być ukierunkowane na pomoc humanitarną (żywność, paliwo, leki, systemy zaopatrzenia w wodę pitną i jej uzdatniania itd.), zapewnienie tymczasowego zakwaterowania (zapasy, prefabrykowane bloki mieszkalne, systemy grzewcze itp.) i usuwanie min, a także wsparcie logistyczne dla utrzymania połączeń między tymi regionami i zapewnienie niezbędnych środków transportu, takich jak autobusy, karetki, pojazdy straży pożarnej, ciężarówki, koparki itd. W regionach stosunkowo bezpiecznych i tych oddalonych od działań wojennych należy zapewnić wsparcie techniczne na rzecz świadczenia usług, zapewnienia mieszkania i integracji osobom wewnątrznie przesiedlonym, przenoszenia potencjału przemysłowego i zabezpieczenia korytarzy transportowych na potrzeby pomocy humanitarnej do Ukrainy i eksportu z Ukrainy do innych krajów.

⁽¹⁾ <https://cor.europa.eu/pl/engage/studies/Pages/default.aspx?from=01/01/2022&to=01/01/2023>

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12).

⁽³⁾ Opinia Komisji Europejskiej w sprawie wniosku Ukrainy o członkostwo w Unii Europejskiej, 17 czerwca 2022 r., COM(2022) 407.

⁽⁴⁾ Zob. plan odbudowy Ukrainy: <https://cepr.org/publications/books-and-reports/blueprint-reconstruction-ukraine>.

12. W tym kontekście aprobuje podjęte przez Komisję Europejską w dniu 16 września zobowiązanie do przekazania na tym pierwszym etapie 150 mln EUR na pomoc osobom wewnątrznie przesiedlonym w Ukrainie i 100 mln EUR na odbudowę szkół zniszczonych w wyniku rosyjskich bombardowań. Uważa jednak, że kwoty te są w dużej mierze niewystarczające w stosunku do potrzeb w zakresie szybkiej odbudowy na pierwszym etapie, szacowanych na 17 mld EUR, z czego 3,4 mld EUR są potrzebne już w 2022 r.

13. Uważa, że drugi etap procesu odbudowy powinien być poświęcony odbudowie krytycznej infrastruktury i usług, w tym centralnego ogrzewania, elektryczności, wodociągów i kanalizacji, szkół, szpitali i mieszkalnictwa cywilnego. Programy robót publicznych umożliwiłyby zatrudnianie osób na obszarach o znacznych zniszczeniach.

14. Sugeruje, że trzeci etap procesu odbudowy powinien stanowić podstawę długoterminowego zrównoważonego wzrostu gospodarczego w oparciu o strategię zintegrowanego planowania na szczeblu terytorialnym, przy wykorzystaniu systemowego podejścia na rzecz zrównoważonych, ekologicznych, inteligentnych i sprzyjających włączeniu społecznemu terytoriów oraz stosowanej przez OECD zasady tzw. lepszego odbudowywania. Etap ten powinien w szczególności koncentrować się na osiągnięciu celu wyznaczonego przez rząd Ukrainy, jakim jest ograniczenie wszystkich emisji gazów cieplarnianych o 65 % do 2030 r. Wszelkie inwestycje w sektorze energetycznym powinny przyczynić się do dekarbonizacji i zmniejszenia zależności Ukrainy od paliw kopalnych, biorąc pod uwagę to, że 30 % mocy produkcyjnej z energii słonecznej i 90 % elektrowni wiatrowych jest zniszczone lub znajduje się na terytoriach okupowanych przez siły rosyjskie. Inwestycje powinny również koncentrować się na odbudowie używanych w wielu ukraińskich gminach systemów centralnego ogrzewania, które mają zostać zastąpione nowoczesnymi systemami, nie opierającymi się na spalaniu paliw kopalnych. Na tym etapie kluczowe znaczenie ma również odbudowa zasobów mieszkaniowych, szkół i szpitali w celu ponownego przyciągnięcia ukraińskich uchodźców i wysiedleńców do ich miejsc zamieszkania sprzed wojny.

15. Wzywa Unię Europejską, państwa członkowskie i międzynarodowe instytucje finansowe do udzielania dotacji, a nie pożyczek, ponieważ Ukraina prawdopodobnie nie będzie w stanie obsługiwać i spłacać dodatkowych długów w perspektywie krótkoterminowej. Pożyczki zwiększyłyby ryzyko kryzysu zadłużenia w przyszłości, biorąc pod uwagę, że przed wojną Ukraina miała już dług zagraniczny w wysokości około 130 mld EUR, co odpowiada 80 % jej PKB. W przypadku gdy instytucje nie mogą udzielać dotacji, pożyczki powinny być udzielane bez oprocentowania lub przy bardzo niskich stopach procentowych, zwłaszcza w przypadku projektów nastawionych na pomoc gminom.

16. Uważa, że w związku z rozpoczętym procesem przystąpienia Ukrainy do UE oraz w celu uzasadnienia silnej roli koordynacyjnej UE w strategii odbudowy, Komisja Europejska powinna zaproponować znaczący Instrument na rzecz Odbudowy Ukrainy, który mógłby zostać skonstruowany na tej samej podstawie prawnej co unijny Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, ze spłatą zobowiązań począwszy od 2027 r. Ten instrument powinien umożliwić UE prefinansowanie znacznej części (40 %) kosztów odbudowy i ożywienia w Ukrainie, które zostały wspólnie oszacowane przez rząd Ukrainy, Komisję Europejską i Bank Światowy na kwotę 349 mld EUR w okresie od 24 lutego do 1 czerwca 2022 r. Koszty te są szczególnie wysokie w sektorach budownictwa mieszkaniowego, transportu, handlu i przemysłu, a zniszczenia skoncentrowane są w obwodach czernihowskim, donieckim, ługańskim, charkowskim, kijowskim i zaporoskim.

17. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje ogłoszoną 20 lipca gotowość grupy sześciu krajów będących wierzycielami Ukrainy do zawieszenia do końca 2023 r. obsługi zadłużenia, które Ukraina zaciągnęła wobec nich.

18. Zachęca Unię Europejską i międzynarodowe instytucje finansowe do przygotowania podstaw prawnych do wykorzystania rosyjskich aktywów, zamrożonych w ramach sankcji, do celów odbudowy Ukrainy.

19. Podkreśla, że kluczowe znaczenie dla zaradzenia katastrofie humanitarnej na Ukrainie ma szybkość, i domaga się, aby warunki były rozsądne i dostosowane do okoliczności oraz oparte na wymiernych i możliwych do zweryfikowania wynikach.

20. Zwraca uwagę, że proces odbudowy powinien opierać się na rosnących standardach społecznych i środowiskowych oraz na zbliżeniu ich do dorobku prawnego UE. Dlatego apeluje do władz ukraińskich o pełne dostosowanie swoich przepisów prawa pracy do norm wskazanych przez Międzynarodową Organizację Pracy.

21. Z zadowoleniem przyjmuje zawartą w deklaracji z Lugano zasadę demokratycznego uczestnictwa, zakładającą, że proces odbudowy będzie wysiłkiem całego społeczeństwa, w tym przesiedlonych obywateli w Ukrainie i za granicą, z udziałem samorządów lokalnych i skutecznej decentralizacji. KR podpisuje się również pod zawartą w deklaracji poparciem dla zaangażowania wielu zainteresowanych stron oraz pod tym, że uczciwość, przejrzystość i rozliczalność zaakcentowano jako podstawowe zasady pomyślnej realizacji krajowego planu odbudowy i rozwoju.

Rola miast i regionów

22. Z zadowoleniem przyjmuje koncepcję prezydenta Zelenskiego dotyczącą odbudowy i długoterminowego rozwoju Ukrainy w oparciu o partnerstwo miast i regionów Ukrainy i UE, a także zaproszenie przewodniczącego Rady Europejskiej skierowane do KR-u dotyczące wsparcia planu odbudowy Ukrainy opartego na praktycznym i ugruntowanym podejściu do współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi Ukrainy i UE.

23. Zwraca uwagę na zainicjowany 30 czerwca 2022 r. sojusz miast i regionów na rzecz odbudowy Ukrainy jako narzędzie służące: określeniu lokalnych i regionalnych potrzeb Ukrainy, koordynacji wysiłków z miastami i regionami Unii Europejskiej gotowymi do wykorzystania zasobów w celu wsparcia skutecznej i zrównoważonej odbudowy Ukrainy, ułatwieniu współpracy jej głównych partnerów z instytucjami UE i w ramach platformy na rzecz odbudowy Ukrainy, jak również między unijnymi i ukraińskimi władzami lokalnymi i regionalnymi oraz stowarzyszeniami, a także zaprezentowaniu projektów odbudowy opracowanych przez ukraińskie władze lokalne.

24. Zobowiązuje się do ułatwiania, za pośrednictwem sojuszu, zapewniania wiedzy fachowej poprzez program partnerskiej współpracy i wymiany w celu budowania zdolności, promowania dobrych rządów i udzielania pomocy technicznej ukraińskim miastom i regionom, tak aby umożliwić tym miastom i regionom odbudowę, która obejmowałaby nie tylko zrównoważoną odbudowę infrastruktury, ale także wymiar społeczny, edukację, demokrację i sprawowanie rządów. KR podkreśla, że choć dwustronne programy partnerskie z miastami i regionami, w tym współpraca partnerska, mogą być bardzo odpowiednie dla niektórych działań na rzecz budowania zdolności i odbudowy na szczeblu lokalnym, to jednak szersze programy inwestycyjne mogłyby objąć większą grupę miast i regionów oraz zainteresowane strony dysponujące wiedzą, również w celu przygotowania zbliżenia do wzorców zarządzania polityką regionalną UE.

25. Wzywa Unię Europejską do uznania kluczowej roli władz lokalnych i regionalnych we współpracy ze wszystkimi stowarzyszeniami samorządów lokalnych Ukrainy i UE, które są częścią europejskiego sojuszu miast i regionów na rzecz odbudowy Ukrainy⁽⁵⁾, i oczekuje specjalnego wsparcia na wzmocnienie zdolności ukraińskich władz lokalnych i ich stowarzyszeń, co można koordynować za pośrednictwem przyszłej platformy odbudowy Ukrainy.

26. Podkreśla, że reformy w zakresie decentralizacji i rozwoju regionalnego Ukrainy w znacznym stopniu przyczyniły się do konsolidacji demokracji lokalnej, wzmocnienia samorządu i ogólnej odporności lokalnych społeczności tego kraju. Reformy te zostały wdrożone przy znacznym wsparciu ze strony samorządów terytorialnych w Unii Europejskiej i ich stowarzyszeń, m.in. w ramach programu „U-LEAD with Europe” oraz przy ukierunkowanym wsparciu ze strony KR-u, w ramach grupy zadaniowej ds. Ukrainy, a także w ramach partnerskiej współpracy. Sukces tych reform decentralizacyjnych przybliżył Ukrainę do Unii Europejskiej i jej wartości, jakimi są wolność, demokracja i praworządność.

27. Zaznacza, że regiony UE sąsiadujące z Ukrainą wykazały bezprecedensową solidarność w przyjmowaniu dużej liczby Ukraińców uciekających przed wojną i w związku z czym również potrzebują skoordynowanego i systematycznego wsparcia Unii Europejskiej.

28. Sugeruje opracowanie wzmocnionego programu U-LEAD, który stałby się kluczowym wielostronnym instrumentem wspierania społeczności lokalnych i promował decentralizację na Ukrainie. Ten program „U-LEAD 2.0” byłby możliwy dzięki specjalnej linii budżetowej wspierającej kontynuację procesów decentralizacji w Ukrainie oraz budowanie zdolności władz lokalnych i regionalnych do jak najszybszego wdrożenia dorobku prawnego UE w zakresie polityki spójności. Byłby to program partnerskiej wymiany i wspólnych projektów inwestycyjnych umożliwiający ściśle zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych UE i Ukrainy w opracowanie i wdrażanie wspieranej przez UE odbudowy.

29. Przypomina duże doświadczenia partnerskie z udziałem członków KR-u zdobyte na Ukrainie, ale również poza nią, i podkreśla rolę KR-u – jako *unijnego centrum partnerskiej współpracy* na szczeblu lokalnym i regionalnym, jak również jego partnerów w sojuszu – w mobilizowaniu miast i regionów UE do wspierania odbudowy Ukrainy.

⁽⁵⁾ <https://cor.europa.eu/pl/engage/Pages/European-Alliance-of-Cities-and-Regions-for-the-reconstruction-of-Ukraine.aspx>

30. Podkreśla ogromne znaczenie wzmocnienia pozycji samorządu lokalnego, tak by przyjął on na siebie wiodącą rolę w ożywieniu i odbudowie wraz z ukraińskim rządem centralnym, UE i innymi partnerami międzynarodowymi. KR powtarza swój apel o zaakcentowanie poprawę rządów na szczeblu lokalnym i regionalnym, w tym przejrzystości, zwalczania korupcji, ochrony wolności mediów lokalnych oraz popularyzacji administracji elektronicznej.
31. Apeluje o mechanizm łatwego zaangażowania, zniesienie przeszkód biurokratycznych i o wystarczające zasoby, które umożliwiłyby unijnym instytucjom, europejskim gminom, regionom, euroregionom, Europejskim Ugrupowaniom Współpracy Terytorialnej i stowarzyszeniom udzielanie pomocy ich ukraińskim odpowiednikom w wysiłkach na rzecz odbudowy, a także o przyjęcie podejścia integracyjnego, łączącego gminy i regiony, w celu zachowania spójności z dotychczasowymi działaniami na rzecz zrównoważonego rozwoju terytorialnego Ukrainy (w Ukrainie i w UE).
32. Zwraca uwagę na ważną rolę strategii UE na rzecz regionu Dunaju we wspieraniu Ukrainy w procesie odbudowy. Strategia ta obejmuje również Ukrainę i zapewnia zintegrowane ramy współpracy z udziałem władz lokalnych i regionalnych.
33. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje podjętą przez Eurocities inicjatywę podpisania 19 sierpnia z właściwymi władzami Ukrainy „protokołu ustaleń w celu wsparcia trwałej odbudowy ukraińskich miast”⁽⁶⁾, który uzupełnia współpracę podjętą w ramach sojuszu.
34. Aprobuje zobowiązanie Komisji Europejskiej do elastyczności, by umożliwić kontynuowanie transgranicznych programów współpracy w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa i programów współpracy transnarodowej Interreg, a w szczególności do współfinansowania w 100 % programów transgranicznych z Ukrainą i Mołdawią wdrażających projekty współpracy zakłócone rosyjską agresją wojskową na Ukrainę.
35. Wzywa do zaangażowania w proces odbudowy istniejących programów Interreg realizowanych z udziałem regionów ukraińskich.
36. Apeluje o skuteczny system wielopoziomowego sprawowania rządów opartego na zasadach OECD dotyczących inwestycji publicznych na wszystkich szczeblach sprawowania rządów.
37. Oczekuje, że ukraińskie władze lokalne i regionalne uzyskają dostęp do programów UE, takich jak „Horyzont Europa” i „EU4Culture”.
38. Przypomina, że sojusz zachęca instytucjonalnych partnerów finansowych, takich jak EBI, zwłaszcza w ramach planu działania EBI i KR-u, EBOR, OECD i Bank Rozwoju Rady Europy, do przygotowywania projektów dla szczebla lokalnego i regionalnego przy wykorzystaniu dostępnej specjalistycznej wiedzy UE o specyfice lokalnej i regionalnej.
39. Podkreśla kluczową rolę, jaką w zakresie odporności narodu w Ukrainie odgrywają burmistrzowie i regionalni liderzy. Wyraża uznanie dla ich odwagi i walki o nasze wartości. Ich postawa jest inspiracją dla wszystkich Europejczyków i silnym impulsem dla demokracji lokalnej oraz prężnych samorządów, które muszą być kluczowym elementem odbudowy Ukrainy.

Bruksela, dnia 11 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

⁽⁶⁾ <https://www.president.gov.ua/en/news/u-prisutnosti-prezidenta-pidpisano-memorandum-z-eurocities-s-77165>

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Nowe ramy mobilności miejskiej

(2022/C 498/04)

Sprawozdawczyni:	Linda GAASCH (LU/Zieloni), członkini rady miasta Luksemburg
Dokumenty źródłowe:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Nowe unijne ramy mobilności miejskiej
	COM(2021) 811 final
	SWD(2021) 470 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Mając na uwadze potrzebę pilnych działań na rzecz promowania dekarbonizacji i przesunięcia międzygałęziowego na obszarach miejskich, które nadal są odpowiedzialne za 23 % wszystkich emisji dwutlenku węgla pochodzących z transportu, z zadowoleniem przyjmuje publikację nowych ram mobilności miejskiej.
2. Podkreśla potrzebę skutecznego podejścia w ramach wielopoziomowego sprawowania rządów, opartego na aktywnej pomocniczości, aby zrealizować cele unijnej kompleksowej strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności. Apeluje na poziomie UE o wzmocnienie w tym celu bezpośredniego dialogu z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz o zwiększenie możliwości finansowania w ramach budżetu UE jako elementu podejścia „aktywnej pomocniczości”.
3. Przypomina, że wzrost gospodarczy ośrodków miejskich bezpośrednio wiąże się z płynnością mobilności oraz że ta płynność zależy od solidnej podstawy transportu publicznego. Podkreśla, że zatory komunikacyjne nie tylko wpływają na środowisko, lecz kosztują również 270 mld EUR rocznie⁽¹⁾ na poziomie UE. Przypomina o chronicznym niedofinansowaniu infrastruktury transportu publicznego w ostatnich dziesięcioleciach i podkreśla potrzebę zwiększenia unijnego finansowania, aby przyspieszyć transformację w dziedzinie mobilności i wesprzeć władze lokalne i regionalne w inwestycjach niezbędnych do realizacji unijnych celów zrównoważonego rozwoju.
4. Potwierdza swoje poparcie dla większego nacisku na plany zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) oraz dla celu, jakim jest bardziej zharmonizowane podejście w całej UE. Podkreśla korzyści środowiskowe i społeczne płynące z aktywnej mobilności, takiej jak chodzenie pieszo i jazda na rowerze, zwłaszcza w dziedzinie zdrowia publicznego, oraz wzywa do przyjęcia ambitnego podejścia w przyszłych zaktualizowanych wytycznych dotyczących SUMP. Wzywa do zintegrowanego podejścia do alokacji przestrzeni i planowania przestrzennego w oparciu o najlepsze praktyki w tej dziedzinie oraz do kompleksowego podejścia do kwestii bezpieczeństwa na obszarach miejskich. Podkreśla w szczególności znaczenie aktywnego zaangażowania obywateli, a zwłaszcza kobiet i osób z niepełnosprawnościami, na rzecz zwiększenia odpowiedzialności za zmiany w alokacji przestrzeni i usprawnienie transportu publicznego na obszarach miejskich.
5. Podkreśla, że decyzje polityczne w dziedzinie mobilności wywierają różny wpływ na różne płcie, ponieważ kobiety tradycyjnie częściej niż mężczyźni korzystają z transportu publicznego, podczas gdy mężczyźni w większym stopniu polegają na samochodzie. Apeluje, by przed przedstawieniem propozycji władze lokalne i regionalne oceniły wpływ przyszłych propozycji politycznych na różne płcie.
6. Wskazuje na potrzebę stworzenia ram wspierających działania władz lokalnych i regionalnych w zakresie internalizacji kosztów zewnętrznych i wdrażania zasady „zanieczyszczający płaci”, a także większej elastyczności w odniesieniu do procesów budżetowych. W tym kontekście należy uwzględnić sytuację panującą w krajach Europy Wschodniej, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych. Jest w nich zazwyczaj więcej pojazdów powodujących większe zanieczyszczenie (samochodów osobowych, autobusów). Istotne byłoby uregulowanie na poziomie UE sprzedaży bardziej

⁽¹⁾ Sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 06/2020: <https://www.eca.europa.eu/pl/Pages/DocItem.aspx?did=53246>.

zanieczyszczających pojazdów (Euro 1–Euro 4), ponieważ są one przewożone z rynku zachodnioeuropejskiego na wschodnioeuropejski. Dlatego też ważne byłoby również, aby uboższe regiony i kraje opracowały systemy wsparcia, które pomogą im zmniejszyć dystans w stosunku do warunków panujących w Europie Zachodniej. Wzywa do opracowania spójnego z celami Unii w zakresie dekarbonizacji transportu podejścia do rosnących cen benzyny wynikających z kontekstu geopolitycznego. Wskazuje w związku z tym na możliwość wykorzystania dotacji publicznych na wsparcie usług ekologicznego transportu publicznego i zachęcanie do przesunięcia międzygałęziowego na obszarach miejskich, a także na przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu na obszarach podmiejskich i peryferyjnych obszarach wiejskich.

Główna rola aktywnej mobilności

7. Podkreśla, że chodzenie pieszo nie generuje dla pieszych żadnych kosztów, jest zdrowe i zrównoważone. Zwraca uwagę, że jazda na rowerze jest neutralną pod względem emisji dwutlenku węgla i niedrogą alternatywą komunikacyjną, którą można łatwo połączyć z innymi środkami transportu. Dlatego zachęca Komisję, aby promowała działania podnoszące świadomość i upowszechniające w zakresie zalet aktywnej mobilności w stosunku do korzystania z samochodów prywatnych, kładąc szczególny nacisk na rolę tego rodzaju mobilności w zapobieganiu chorobom związanym z siedzącym trybem życia, takim jak choroby układu krążenia, nadwaga czy cukrzyca.

8. Ubolewa w związku z tym, że pomimo tych korzyści środki transportu powodujące największe zanieczyszczenie w miastach, tj. indywidualne pojazdy napędzane benzyną i olejem napędowym, zajmują największą część przestrzeni publicznej przeznaczonej na mobilność. Wzywa zatem pilnie Komisję Europejską, by za pomocą nowego finansowania zachęcała władze lokalne do przywrócenia tej przestrzeni bardziej aktywnym formom mobilności, takim jak chodzenie pieszo lub jazda na rowerze, oraz przeznaczenia jej też na solidny, dobrze zorganizowany i zintegrowany transport publiczny.

9. Wskazuje, że chodzenie pieszo i jazda na rowerze są korzystne dla mikroekonomii danej dzielnicy lub społeczności, ponieważ piesi i rowerzyści często odwiedzają przedsiębiorstwa i usługi znajdujące się w mniejszej odległości od ich miejsca zamieszkania. Zwraca również uwagę, że takie formy przemieszczania się są korzystne dla zdrowia ludzi, zwłaszcza w przypadku niektórych chorób, takich jak choroby układu krążenia, i że w związku z tym przynoszą społecznościom znaczne oszczędności.

10. Podkreśla rolę, jaką może odegrać mikromobilność jako elastyczne i przystępne cenowo rozwiązanie dla podróży na „pierwszej i ostatniej mili” oraz na pozostałych odcinkach. Podkreśla znaczenie dobrych warunków dostępności dla aktywnych rodzajów transportu, w tym bezpiecznych parkingów dla rowerów w węzłach transportu publicznego (takich jak stacje) oraz rozwiązań współdzielonych na „ostatniej mili”. Apeluje, by zachęcano do wdrażania mikromobilności również na obszarach podmiejskich i wiejskich.

11. Podkreśla, że zachęcanie do zakupu rowerów, w tym rowerów elektrycznych, przez osoby prywatne ma istotne znaczenie dla dekarbonizacji i zmniejszenia zagęszczenia ruchu. Przypomina o potrzebie zachęcania do stopniowego wycofywania środków sektora prywatnego, takich jak ulgi na samochody służbowe, i zastępowania ich bardziej zrównoważonymi alternatywami w zakresie mobilności.

12. Zwraca się do Komisji o przyspieszenie prac nad europejską strategią rowerową, po raz pierwszy omawianą podczas nieformalnego posiedzenia Rady Ministrów Transportu w 2015 r., aby zapewnić europejskie ramy i wytyczne dla polityki rowerowej.

13. Zaleca promowanie aktywnej mobilności poprzez bardziej harmonijny podział przestrzeni oraz poprawę bezpieczeństwa i infrastruktury ulic. Ponadto zaleca zwiększenie liczby parkingów rowerowych (zarówno w miejscu docelowym, jak i w miejscu wyjazdu), publicznych stacji z pompkami, narzędziami i stacjami ładowania oraz punktów naprawy rowerów. Zwraca uwagę, że koszt budowy i utrzymania wysokiej jakości ścieżek rowerowych jest znacznie niższy niż koszt budowy nowych dróg lub poszerzania istniejących.

14. Podkreśla, że systemy takie jak opłaty z tytułu zatorów komunikacyjnych i strefy o bardzo niskiej lub zerowej emisji spalin pomagają ograniczyć zmotoryzowany transport indywidualny w miastach, zmniejszyć zanieczyszczenie powietrza tlenkami azotu i pyłami zawieszonymi, poprawić stan lokalnego zdrowia publicznego i mogą także zapewnić niezbędne fundusze na rozwój i usprawnienie infrastruktury i usług związanych z transportem publicznym i aktywną mobilnością. Ograniczając zmotoryzowany transport indywidualny, zachęcają również obywateli do większego poczucia odpowiedzialności za ich bezpośrednie otoczenie oraz tworzą przestrzeń dla interakcji społecznych i zmniejszają izolację, a jednocześnie promują aktywność fizyczną i sport.

15. Wyraża ubolewanie, że wniosek Komisji w sprawie TEN-T nie przewiduje obecnie miejsc wypożyczenia i przechowywania rowerów oraz bezpośrednich dróg dojazdowych do multimodalnych ośrodków węzłów miejskich TEN-T.

16. Proponuje ogólnounijną „strategię bezpiecznej aktywnej mobilności”, aby zachęcić do skoordynowanej europejskiej odpowiedzi na wyzwanie, jakim jest zapewnienie jak największego bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom.

17. Apeluje o wprowadzenie kolejnej klasy emisji EURO dla samochodów osobowych, dostawczych, ciężarowych i autobusów (Euro 7/VII) w celu ograniczenia emisji toksycznych zanieczyszczeń (tj. tlenku azotu, amoniaku, tlenku węgla i cząstek stałych PM10 i PM2,5) oraz uniknięcia co roku dziesiątek tysięcy przedwczesnych zgonów. Głęboko ubolewa nad decyzją Komisji Europejskiej o ponownym opóźnieniu wniosków dotyczących Euro 7/VII w jej programie prac na 2022 r., co budzi wątpliwości co do jej strategii „zero zanieczyszczeń” i zaangażowania w Europejski Zielony Ład, a także zagraża zdolności przemysłu do planowania zmian inżynierskich.

Mobilność dostępna dla wszystkich

18. Domaga się, aby poprzez uwzględnienie inkluzywności systemu transportu publicznego już w fazie projektu był on dostępny dla wszystkich obywateli, zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami. Podkreśla korzyści płynące z włączenia użytkowników już na wczesnym etapie planowania infrastruktury i usług transportowych. Potwierdza znaczenie dostępności podkreślone w ramach europejskiej strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 oraz w europejskim akcie prawnym w sprawie dostępności; zwraca uwagę na znaczenie takich projektów, jak nagroda „Access City Award”.

19. Wzywa do przyjęcia bardziej kompleksowego podejścia, aby zapewnić dostępność na wszystkich etapach podróży.

20. Podkreśla, że konieczność rozwiązania problemu ubóstwa związanego z mobilnością ma kluczowe znaczenie dla spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej. Apeluje zatem o multimodalne i zintegrowane podejście do zwalczania wykluczenia komunikacyjnego i zapewnienia równego dostępu do ośrodków miejskich. Dlatego też z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji zawarte w nowych ramach mobilności miejskiej do wyeliminowania „nierówności w dostępie do sieci transportu publicznego, uwzględniając poprawę dostępu do stacji kolejowych”. Apeluje również o dodatkowe wsparcie dla mniejszych miast, obszarów podmiejskich oraz zależnych obszarów wiejskich i górskich, zwłaszcza w słabiej rozwiniętych regionach, aby zapewnić jakość sieci połączeń z tymi obszarami i równy dostęp ich mieszkańców do przejścia na zrównoważoną mobilność.

Wzmocnienie transportu publicznego jako fundamentu mobilności miejskiej

21. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, by „współpracowa[ć] z organami administracji na szczeblu krajowym i lokalnym oraz ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, aby zagwarantować, że [transport publiczny] pozostanie fundamentem mobilności miejskiej”. Podkreśla potrzebę koordynowania w tym celu wszystkich dostępnych narzędzi i zasobów, w tym ważnej roli obowiązku świadczenia usług publicznych w zapewnianiu jakości sieci połączeń z ośrodkami miejskimi.

22. Podkreśla pilną potrzebę ogólnego zwiększenia zdolności przewozowej transportu publicznego, zarówno pod względem zasięgu geograficznego, jak i zwiększonej częstotliwości, aby sprostać spodziewanemu wzrostowi liczby pasażerów. Przypomina o chronicznym niedoinwestowaniu w ostatnich dziesięcioleciach oraz o luce inwestycyjnej, z którą borykają się przewoźnicy publiczni, co podkreślił Europejski Trybunał Obrachunkowy.

23. Podkreśla, że transport publiczny należy uzupełnić alternatywnymi ofertami i koncepcjami multimodalnymi. W związku z tym wzywa do opracowania elastycznych i opartych na zapotrzebowaniu rozwiązań dotyczących „pierwszej i ostatniej mili”. Z równą siłą podkreśla znaczenie propagowania aktywnej mobilności, zwłaszcza jazdy na rowerze.

24. Zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia i rozbudowy infrastruktury zrównoważonego transportu publicznego, w tym odpowiednich systemów ładowania autobusów elektrycznych, które umożliwią przejazdy między miastami w niekorzystnych warunkach klimatycznych i terenowych oraz przy zwiększonej prędkości.

25. Wzywa do wzmocnienia węzłów multimodalnych, aby zapewnić płynne przesiadki między różnymi środkami transportu, w tym do poprawy dostępności dla uczestników aktywnej mobilności i do stworzenia bezpiecznych miejsc parkingowych dla rowerów, w celu zagwarantowania szybszego i skuteczniejszego transferu osób i towarów.

26. Podkreśla znaczenie połączeń z obszarami podmiejskimi, w tym połączeń transgranicznych, ponieważ dojazdy do pracy nie kończą się na granicach miast i należy je ułatwiać także na obszarach wiejskich i poza granicami kraju w regionach przygranicznych. Rolę taką pełnią np. obiekty typu „parkuj i jedź” połączone z siecią transportową.

27. Zwraca uwagę na potrzebę wprowadzenia środków zachęcających do rozwijania usług transportu publicznego na żądanie, zwłaszcza na peryferyjnych i najbardziej oddalonych obszarach wiejskich, i wzywa Komisję do zapewnienia wsparcia przy testowaniu takich rozwiązań oraz do zaproponowania systemu finansowania i dotowania tego rodzaju usług.

28. Przypomina, że ze względu na ukształtowanie terenu i niewielką powierzchnię regiony najbardziej oddalone cierpią z powodu znacznego zagęszczenia ruchu w głównych miastach, zwłaszcza w pasach przybrzeżnych. Niemniej jednak obecnie trwają w tych regionach prace nad projektami, które mają uczynić transport bardziej zrównoważonym i ekologicznym; projekty te mogą służyć jako przykłady dobrych praktyk dla innych regionów UE i państw z nimi sąsiadujących.

29. Podkreśla znaczenie biletów multimodalnych, które sprawiłyby, że zrównoważone środki transportu byłyby jak najbardziej dostępne i efektywne dla użytkowników, a jednocześnie w pełni chroniłyby prawa pasażerów związane z opóźnieniami i innymi niedociągnięciami w usługach.

30. Wzywa Komisję do zbadania możliwości wspierania wspólnych zamówień publicznych dla przewoźników publicznych lub władz lokalnych i regionalnych chcących połączyć siły, aby osiągnąć bardziej zrównoważone i znormalizowane procesy zakupu. Apeluje o odnowienie mechanizmu finansowania UE, aby wspomóc zamówienia na czyste ekologicznie autobusy, a także podkreśla potrzebę zapewnienia zgodności unijnych przepisów budżetowych z realiami nabywania taboru.

31. Zwraca uwagę na potrzebę wspierania przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji przewoźników publicznych i władz lokalnych i regionalnych z uwagi na postępującą cyfryzację usług i systemów transportu publicznego.

32. Podkreśla znaczenie rozwoju i modernizacji infrastruktury kolejowej, zwłaszcza na obszarach, na których widoczne są oznaki znacznego pogorszenia się sytuacji, oraz opracowania w tym zakresie systemów wsparcia.

„Wizja zero”

33. Podkreśla kluczowe znaczenie bardziej ambitnego podejścia do zapewnienia ochrony szczególnie zagrożonych uczestników ruchu drogowego, aby zachęcić do dalszego przechodzenia na aktywne środki transportu.

34. Zwraca uwagę, że odnowione podejście do alokacji przestrzeni drogowej na obszarach miejskich będzie miało najbardziej decydujący wpływ na bezpieczeństwo szczególnie zagrożonych uczestników ruchu drogowego, a jednocześnie zachęci do zmiany zachowań i zmniejszy zanieczyszczenie powietrza i hałas, a także zagęszczenie ruchu. Z zadowoleniem odnotowuje, że Komisja Europejska zamierza przedstawić wytyczne w tym zakresie w kontekście wdrażania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/96/WE⁽²⁾ w sprawie zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej.

35. Podkreśla istotny wpływ wprowadzenia ogólnego ograniczenia prędkości na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na obszarach miejskich, co po raz pierwszy sformułowała Komisja Wspólnot Europejskich w komunikacie dotyczącym ograniczeń prędkości we Wspólnocie⁽³⁾. Ponawia apel Parlamentu Europejskiego do Komisji Europejskiej o wydanie zalecenia dla państw członkowskich⁽⁴⁾ w sprawie ograniczenia prędkości do 30 km/h na obszarach miejskich na odpowiednich odcinkach i podkreśla pozytywny wpływ tej zmiany polityki w różnych miastach. Zaobserwowano tam zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych i ogólnie pozytywny wpływ na zdrowie w miastach. Postulat ten został również poparty podczas trzeciej światowej konferencji ministerialnej w sprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego w lutym 2020 r., a następnie przez Zgromadzenie Ogólne ONZ.

36. Podkreśla pozytywny wpływ dni bez samochodu na miasta, ponieważ oferują one obywatelom możliwość zapoznania się z alternatywnymi środkami transportu i pomagają im odzyskać współodpowiedzialność za przestrzeń publiczną. Wnosi, by Komisja Europejska przedstawiła propozycję zachęcającą miasta w UE do wyznaczenia przynajmniej jednego w roku ujednoliconego dnia bez samochodu.

37. Podkreśla potrzebę projektowania ulic z myślą o niskich prędkościach i lepszej widoczności najbardziej zagrożonych użytkowników przestrzeni publicznej; zwraca uwagę na skuteczność infrastruktury uspokajającej ruch, a także środków zachęcających.

38. Wzywa Komisję do uwzględnienia tych zaleceń w planowanych wytycznych dotyczących jakości infrastruktury dla szczególnie zagrożonych uczestników ruchu drogowego.

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/96/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej (Dz.U. L 319 z 29.11.2008, s. 59).

⁽³⁾ COM(86) 735 final.

⁽⁴⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie ram polityki bezpieczeństwa ruchu drogowego UE na lata 2021–2030 – zalecenia dotyczące kolejnych kroków w kierunku realizacji „wizji zero” (2021/2014(INI)) (Dz.U. C 132 z 24.3.2022, s. 45).

Mobilność miejska dostosowana do przyszłych wyzwań

39. Podkreśla, że choć nowe rozwiązania technologiczne odgrywają istotną rolę w zwiększaniu komfortu życia w miastach, to istniejące technologie, takie jak rowery elektryczne (cargo) czy elektryczne autobusy, trolejbusy, tramwaje i pociągi, powinny być podstawą działań na rzecz bezemisyjnego transportu towarowego i pasażerskiego.

40. Zwraca uwagę na znaczenie przyspieszenia postępów w realizacji zintegrowanego systemu biletowego we wszystkich środkach transportu publicznego. Wzywa Komisję, aby przewidziała opracowanie – na podstawie wspólnych przepisów – standardowej unijnej aplikacji, która ułatwiłaby poruszanie się po miastach w całej UE i promowała korzystanie z transportu publicznego, co miałyby pozytywny wpływ zarówno na turystykę kolejową, jak i na dojazdy do pracy.

41. Wzywa do ścisłej i wczesnej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie potencjalnego korzystania przez przewoźników i pasażerów z europejskich portfeli tożsamości cyfrowej, tak jak przewidziano w nowych ramach mobilności miejskiej.

42. Przypomina, że mobilność współdzielona jest rozwiązaniem pozwalającym ograniczyć ruch w miastach i problemy związane z zagażowaniem ruchu, dlatego należy zachęcać do jej rozwoju.

43. Zwraca uwagę, że gromadzenie danych jest istotnym elementem planowania infrastruktury transportowej, w związku z czym wszystkie zgromadzone dane należy udostępnić wszystkim odpowiednim podmiotom. Choć ważne jest, aby umożliwić korzystanie z łatwych rozwiązań, w tym wszechstronnych aplikacji mobilnych, należy także zadbać o ochronę danych. Należy wdrożyć wspólną i skoordynowaną metodykę gromadzenia danych na różnych terytoriach, która ułatwi wymianę dobrych praktyk i porównywanie wiarygodnych wskaźników mobilności.

44. Podkreśla potrzebę odpowiedniego uwzględnienia aspektu płci przy opracowywaniu polityki zrównoważonej mobilności, w tym szczególnych potrzeb kobiet i ich dodatkowej podatności na ubóstwo związane z mobilnością, a także potrzeb innych grup społecznych.

SUMP jako kluczowe narzędzie dekarbonizacji mobilności miejskiej

45. Potwierdza poparcie KR-u dla większego nacisku na plany zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) w kontekście ram mobilności miejskiej, jako obowiązkowego wymogu dotyczącego ponad 400 węzłów miejskich określonych w ramach proponowanej zmiany rozporządzenia TEN-T. Miasta lub gminy, które opracowały już plany spełniające wymogi SUMP, powinny mieć możliwość korzystania z tych planów.

46. Popiera także zalecenie, aby miasta przyjęły SUMP. Podkreśla jednak, że konieczne jest opracowanie SUMP, które będzie można rozszerzyć na obszary obejmujące większą liczbę gmin, funkcjonujące jako obszary metropolitalne lub aglomeracje miejskie.

47. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, aby zwrócić się do państw członkowskich o wdrożenie długoterminowych programów wsparcia SUMP, by pomóc w budowaniu potencjału i wdrażaniu SUMP zgodnie z wytycznymi UE dotyczącymi SUMP, oraz wzywa do obowiązkowej ścisłej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi w tym obszarze. Wzywa Komisję do dążenia do ścisłej współpracy między przyszłymi osobami zarządzającymi krajowymi programami SUMP a przedstawicielami władz lokalnych i regionalnych w terenie oraz do monitorowania tej współpracy w praktyce.

48. Podkreśla, że aby sprostać transformacji w dziedzinie mobilności na obszarach miejskich, SUMP powinny skutecznie obejmować całe obszary funkcjonalne. Wzywa Komisję do rozważenia sposobów zachęcania do poprawy jakości sieci połączeń i dostępu do usług w zakresie mobilności na obszarach podmiejskich i otaczających je obszarach wiejskich.

49. Z zadowoleniem przyjmuje zapowiadany uproszczony zestaw wskaźników i narzędzi oceny porównawczej, który ma zostać opublikowany do końca 2022 r., a także planowane działania wspierające program w ramach instrumentu „Łącząc Europę” mające wesprzeć węzły miejskie TEN-T w tym obszarze. Należy jednak zadbać o to, by opracowywanie i monitorowanie wskaźników nie doprowadziło do nadmiernego obciążenia pracą dla miast i gmin.

50. Podkreśla potrzebę skoordynowanego z władzami lokalnymi i regionalnymi, zharmonizowanego gromadzenia danych w kluczowych obszarach (np. kilometry ścieżek rowerowych, dzienni użytkownicy, wypadki, rodzaj sieci), aby dostarczać istotne informacje na potrzeby przyszłych procesów decyzyjnych i wyborów inwestycyjnych w zakresie aktywnej mobilności, w tym w kontekście SUMP. Należy przy tym jak najbardziej zminimalizować obciążenia administracyjne związane z gromadzeniem, udostępnianiem i utrzymywaniem danych.

51. Wskazuje na cele dotyczące włączenia społecznego i dostępności zawarte w nowych ramach mobilności miejskiej oraz z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie wskaźnika przystępności cenowej transportu publicznego w nawiązaniu do zaktualizowanych wytycznych dotyczących SUMP. Może to pomóc w łagodzeniu potencjalnych zagrożeń wynikających z ubóstwa związanego z mobilnością.

52. Choć popiera opracowywanie planów SUMP, nalega – także z myślą o przestrzeganiu zasady pomocniczości – by Komisja wzmocniła bezpośrednie konsultacje z europejskimi miastami i ich stowarzyszeniami w związku z bieżącymi i przyszłymi pracami nad wskaźnikami dotyczącymi SUMP. KR zwraca uwagę, że około 50 miast było zaangażowanych w niedawny projekt pilotażowy dotyczący opracowania wskaźników zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMI), a wiele miast europejskich opracowało już wysokiej jakości plany zrównoważonej mobilności miejskiej ze wskaźnikami operacyjnymi. W przyszłości KR mógłby ułatwić poszerzenie zasięgu i bardziej bezpośredni przepływ informacji między UE a władzami lokalnymi i regionalnymi, aby zagwarantować, że wskaźniki proponowane przez Komisję Europejską nie spowodują dodatkowej biurokracji ani zbędnych obciążeń dla władz lokalnych i regionalnych.

53. Z zadowoleniem przyjmuje, że w nowych ramach mobilności miejskiej skoncentrowano się na miejskim transporcie towarowym i zaproponowano włączenie logistyki miejskiej do SUMP, zwłaszcza wobec znacznego wzrostu handlu elektronicznego i zmian wzorców dystrybucji towarów wskutek pandemii COVID-19. Podkreśla istotny potencjał rozwiązań, technologii i pojazdów bezemisyjnych dla logistyki miejskiej. Zachęca do korzystania z nowoczesnych rowerów cargo i przyczep rowerowych, ponieważ około połowę wszystkich zmotoryzowanych przejazdów w transporcie towarów w miastach europejskich można by przenieść na rowery. Przypomina, że cel ten został już określony w deklaracji w sprawie roweru jako przyjaznego klimatu środka transportu przyjętej przez unijnych ministrów transportu w 2015 r.

54. Wzywa do wprowadzenia środków wspierających wykorzystanie kolei miejskiej do transportu towarów.

55. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar zachęcania do dialogu i współpracy między wszystkimi stronami, w tym władzami lokalnymi, oraz wspierania wymiany danych dotyczących logistyki miejskiej jako podstawy monitorowania postępów i planowania długoterminowego. Apeluje o aktywne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w spełnianie wymogów sprawozdawczych przewidzianych w związku z uproszczonymi wskaźnikami zrównoważonej mobilności miejskiej.

Finansowanie

56. Podkreśla, że znaczące przesunięcie międzygałęziowe na rzecz transportu publicznego i aktywnego, przewidziane w nowych ramach mobilności miejskiej i kompleksowej strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności będzie możliwe jedynie przy wzmocnionym i skoordynowanym wsparciu ze strony organów publicznych na poziomie unijnym, krajowym i lokalnym oraz regionalnym, a zwłaszcza przy bardziej ukierunkowanym finansowaniu.

57. Wzywa Komisję do przedstawienia bardziej szczegółowego przeglądu źródeł finansowania dostępnych dla mobilności miejskiej oraz sposobów, w jakie władze lokalne i regionalne mogą korzystać z tych środków. Jednocześnie podkreśla kluczowe znaczenie długoterminowych strategii i budżetów dla zapewnienia stabilnych ram planowania mobilności miejskiej i inwestowania w tym obszarze.

58. Wyraża zaniepokojenie, że pula środków finansowych przeznaczona w ramach instrumentów UE na mobilność miejską w praktyce jest albo dość ograniczona, albo trudno dostępna, albo nieodpowiednia dla władz lokalnych i regionalnych lub uwarunkowana czynnikami arbitralnymi, takimi jak korzystna współpraca między krajowymi i regionalnymi poziomami sprawowania rządów. Wzywa do zwiększenia w kolejnych wieloletnich ramach finansowych, zgodnie z przepisami krajowymi mającymi ten sam cel, kwot programów i narzędzi dostępnych jako bezpośrednie finansowanie dla władz lokalnych i regionalnych.

59. Wyraża zaniepokojenie, że niektóre aspekty zasad przewidzianych w europejskim systemie rachunków narodowych i regionalnych (ESA) w praktyce mogą być trudne do pogodzenia ze znacznymi inwestycjami infrastrukturalnymi władz lokalnych i regionalnych – zwłaszcza wymóg rejestrowania takich wydatków w jednym roku budżetowym, ponieważ powoduje to nadmiernie wysoki deficyt w odpowiednich rachunkach regionalnych. Zaleca optymalizację potencjału dostępnego unijnego finansowania przez umożliwienie władzom lokalnym i regionalnym rejestrowania takich wydatków w swoich rachunkach stopniowo, przez cały cykl życia infrastruktury;

60. Zwraca uwagę na oczekiwania wielu władz lokalnych i regionalnych, aby na poziomie UE przewidziano bardziej zdecydowane środki zachęcające do internalizacji kosztów zewnętrznych w sektorze transportu oraz bardziej systematyczne stosowanie zasad „zanieczyszczający płaci” i „użytkownik płaci”; zauważa, że działaniom władz lokalnych i regionalnych w tym obszarze powinny towarzyszyć ramy wsparcia.

61. Podkreśla, że wpływy z podatku od emisji dwutlenku węgla należy przeznaczyć na sieć kolejową lub rowerową oraz inne zrównoważone projekty infrastrukturalne – są one niezbędne do przekształcenia systemu transportu. Zasadniczo skuteczny i rozsądny podatek od emisji dwutlenku węgla jest głównym elementem polityki mobilności przyjaznej dla klimatu.

Sprawowanie rządów i wymiana najlepszych praktyk

62. Podkreśla potrzebę skutecznego podejścia do wielopoziomowego sprawowania rządów, opartego na aktywnej pomocniczości. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, aby władze lokalne i regionalne ściślej współpracowały ze zreformowaną grupą ekspertów ds. mobilności miejskiej, wraz z przedstawicielami państw członkowskich, a także wzywa Komisję do uwzględnienia w tym kontekście KR-u. Zwraca uwagę na znaczenie wzmocnienia reprezentacji głównych podmiotów aktywnej mobilności (pieszych i rowerzystów), a także użytkowników transportu publicznego, w planowaniu mobilności miejskiej.

63. Zachęca do wymiany najlepszych praktyk, zwłaszcza dotyczących odpowiedniej infrastruktury, która zapewniłaby bezpieczne i wygodne przestrzenie dla aktywnej mobilności, takiej jak chodzenie pieszo i jazda na rowerze. W związku z tym podkreśla znaczenie wydzielonych pasów ruchu dla pieszych i rowerzystów.

64. W odniesieniu do bezpieczeństwa ruchu drogowego wzywa do wymiany dotychczasowych doświadczeń i najlepszych praktyk, aby zapewnić podejście sprzyjające wywołaniu zmiany zachowań.

65. Z zadowoleniem przyjmuje duże zainteresowanie miast UE unijną misją w zakresie neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast, odzwierciedlające zarówno silne zaangażowanie wielu miast UE w realizację transformacji w dziedzinie mobilności, jak i potrzebę dodatkowego wsparcia finansowego, technicznego i strategicznego na poziomie UE. Wzywa Komisję do utrzymania tej dynamiki przez zapewnienie jak najaktywniejszego udziału wszystkich miast UE, które chcą się zaangażować.

66. Podkreśla zwłaszcza, że misja w zakresie neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast i „100 neutralnych dla klimatu miast” nie powinna pogłębiać nierówności i dysproporcji między najbardziej zaawansowanymi i opóźnionymi miastami. Wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na cel misji, jakim jest wspieranie wszystkich miast UE w transformacji ekologicznej.

67. Wzywa instytucje UE, by dały przykład i przyjęły programy podobne do „100 neutralnych dla klimatu miast”.

68. Wzywa do ogólnounijnej wymiany najlepszych praktyk dotyczących przystępności cenowej transportu publicznego. Ponadto zwraca się do Komisji Europejskiej o przeprowadzenie analizy wykonalności wdrożenia systemu bezpłatnego transportu publicznego w całej UE, który zachęcałby do przesunięcia międzygałęziowego. Analiza ta powinna dotyczyć zarówno aspektów społecznych, jak i finansowych, w tym obecnej roli sprzedaży biletów w kompensowaniu rosnących kosztów bieżących ponoszonych przez władze lokalne i regionalne oraz operatorów transportu publicznego.

Bruksela, dnia 11 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Rola KR-u w pobudzaniu dyplomacji klimatycznej na szczeblu niższym niż krajowy przed COP27 i COP28

(2022/C 498/05)

Sprawozdawca: Olgierd GEBLEWICZ (PL/EPL), marszałek województwa zachodniopomorskiego

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Podkreśla znaczenie władz szczebla niższego niż krajowy dla osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych ze szczególnym uwzględnieniem przyszłej realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ oraz dla wypełnienia postanowień porozumienia paryskiego z myślą o dążeniu do ograniczenia globalnego ocieplenia do 1,5 °C.
2. Ubolewa, że roli władz szczebla niższego niż krajowy nie uznano w konkluzjach Rady z dnia 21 lutego 2022 r. pt. „Dyplomacja klimatyczna UE: przyspieszenie wdrażania ustaleń z Glasgow”, w których podkreślono kluczowe znaczenie dyplomacji klimatycznej oraz działań informacyjnych UE względem państw trzecich z myślą o przyspieszeniu realizacji paktu klimatycznego z Glasgow przyjętego na COP26.
3. Wzywa rządy krajowe do rzeczywistego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w negocjowanie warunków osiągnięcia globalnych celów klimatycznych i definiowanie ustalonych na szczeblu krajowym wkładów oraz krajowych planów adaptacji, ponieważ władze te są odpowiedzialne za konkretną realizację międzynarodowych zobowiązań podjętych przez rządy. Uważa w związku z tym, że pomyślne wdrożenie ustalonych na poziomie krajowym wkładów, które nie zostały zatwierdzone przez władze lokalne i regionalne, ma małą szansę powodzenia, a UNFCCC powinna to systematycznie sprawdzać, zanim zatwierdzi te wkłady. W tym kontekście wzywa rządy krajowe do włączenia zarówno regionalnych, jak i lokalnych delegatów do krajowych delegacji negocjujących na szczyt klimatyczny UNFCCC.
4. Zaznacza, że miasta i regiony przewodniczą wysiłkom na rzecz radzenia sobie ze skutkami zmiany klimatu, takimi jak kłeski żywiłowe związane z klimatem, skutki społeczne, takie jak ubóstwo energetyczne i rosnące problemy zdrowotne związane z warunkami pogodowymi, skutki dla środowiska takie jak dramatyczna utrata bioróżnorodności, ekosystemów i ich usług, a także istniejące nierówności, które pogłębiają się w wyniku zmiany klimatu. Podkreśla, że dyplomacja klimatyczna na szczeblu niższym niż krajowy jest potrzebna do osiągnięcia krajowych celów klimatycznych, gdyż władze lokalne i regionalne przygotowują i wdrażają szczegółowe plany przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków, które należy uwzględniać lokalne warunki środowiskowe, wymogi społeczno-gospodarcze i sprawiedliwość energetyczną i klimatyczną.
5. Podkreśla, że skuteczne działania w dziedzinie klimatu prowadzone przez miasta i regiony mogą być bardziej ambitne niż cele krajowe, bez uszczerbku dla wzrostu i spójności terytorialnej. Świadczy to o silnym efekcie demonstracyjnym i stanowi dźwignię dla krajowych grup politycznych lub tych grup działających na szczeblu niższym niż krajowy, dążących do przyjęcia bardziej postępowej polityki klimatycznej.
6. Uważa, że wspieranie sieci klimatycznych miast i regionów oraz wzmocnienie ich działań w zakresie dyplomacji klimatycznej na szczeblu niższym niż krajowy ma zasadnicze znaczenie dla budowania krytycznej odporności politycznej wobec regresu na szczeblu krajowym i dla zapewnienia, że globalne cele klimatyczne zostaną osiągnięte.

7. Odnotowuje, że – dzięki kontaktom z odpowiednimi lokalnymi i regionalnymi zainteresowanymi stronami, w tym z przedsiębiorstwami, uczelniami wyższymi i ośrodkami badawczymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i obywatelami – miasta i regiony przyczyniają się do zwiększania świadomości i akceptacji społecznej działań w dziedzinie klimatu na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i globalnym, a także umożliwiają i promują dobre życie dla wszystkich z uwzględnieniem ograniczeń planety.

8. Przypomina, że program działań na rzecz klimatu był jednym z głównych tematów poruszanych przez panele obywatelskie i zgromadzenie plenarne Konferencji w sprawie przyszłości Europy, czego wynikiem było 49 propozycji uzupełnionych szczegółowymi środkami. Obywatelki i obywatele UE apelują o przyspieszoną transformację ekologiczną, skoncentrowanie się na edukacji, lepszej komunikacji i zapewnieniu sprawiedliwości⁽¹⁾.

9. Przypomina o wyraźnym aspekcie płci związanym ze zmianą klimatu, ponieważ w skali globalnej to kobiety bardziej odczuwają jej skutki. W związku z tym udział liderki w negocjacjach w sprawie klimatu ma zasadnicze znaczenie dla skuteczności działań w tej dziedzinie, a dyplomacja klimatyczna na szczeblu niższym niż krajowy może pomóc w zniwelowaniu tej luki, ponieważ proporcjonalnie więcej kobiet jest aktywnych w polityce lokalnej.

10. Podkreśla, że w miastach znajduje się wielu młodych ludzi, którzy odgrywają wiodącą rolę w działaniach na rzecz klimatu, tworząc nowe ruchy i inicjatywy, takie jak Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, i wywierając nowy rodzaj presji na władze na szczeblu lokalnym, regionalnym i globalnym. Dzięki współpracy z organizacjami młodzieżowymi miasta zapewniają młodym ludziom odpowiednie narzędzia, platformy i miejsca, które umożliwiają im wyrażanie własnych opinii poprzez udział w zgromadzeniach ulicznych lub posiedzeniach rad lokalnych. W rezultacie miasta i regiony aktywnie kształtują liderki i liderów jutra, gotowych rozwiązywać lokalne problemy i reprezentować swoje społeczności.

11. Zaznacza, że włączenie władz lokalnych i regionalnych w identyfikowanie szans i zagrożeń wynikających z planowanych działań w dziedzinie klimatu, jeśli chodzi o zatrudnienie, dochody i działalność gospodarczą różnych płci, grup wiekowych i zawodowych oraz obszary działalności gospodarczej, ma szczególne znaczenie.

12. Uważa, że ze względu na bliskość z obywatelkami i obywatelami miasta i regiony są instrumentami służącymi wzmocnieniu pozycji społeczności oraz zapewnieniu samostanowienia i dobrego sprawowania rządów. Dyplomacja na szczeblu niższym niż krajowy tworzy bezpośredni związek między społeczeństwem a sprawami globalnymi, przewyższając deficyt demokracji w tradycyjnym wielostronnym procesie kształtowania polityki, w którym obywatele nie uczestniczą w podejmowanych decyzjach.

13. Jest zdania, że dyplomacja klimatyczna na szczeblu niższym niż krajowy może przyczynić się do przewyżczenia szczególnych wyzwań, przed którymi stoi dyplomacja międzypaństwowa, takich jak częste sytuacje impasu i podziały Północ-Południe.

14. Zwraca uwagę na międzynarodowe sojusze regionów i gmin na rzecz działań w dziedzinie klimatu, takie jak Under2 Coalition, które wnoszą istotny wkład w międzynarodową politykę przeciwdziałania zmianie klimatu na szczeblu niższym niż krajowy i w związku z tym powinny być bardziej zaangażowane w negocjacje ONZ. Wzywa Komisję do uwzględnienia tych sojuszy w dyplomacji klimatycznej.

15. Zwraca uwagę na szereg płaszczyzn, na których podmioty szczebla niższego niż krajowy przyczyniają się do postępów w realizacji międzynarodowego i unijnego programu działań na rzecz klimatu:

- a) przyjęcie postępowej polityki klimatycznej w danej jurysdykcji przy jednoczesnym włączaniu lokalnych zainteresowanych stron i przedstawicieli różnych grup w działania w celu lepszego wdrażania,
- b) angażowanie innych podmiotów szczebla niższego niż krajowy w dyplomację horyzontalną, tak aby zobowiązały się do realizacji ambitnych celów klimatycznych, tworząc w ten sposób szerszej zakrojone i silniejsze wspólnoty terytorialne o ambitnych celach klimatycznych,
- c) wpływanie na krajowe polityki środowiskowe i klimatyczne poprzez dyplomację wertykalną oraz przemawianie mocnym głosem w debacie na temat klimatu i w negocjacjach państwowych; ograniczanie potencjalnych szkód niekorzystnej polityki krajowej,

⁽¹⁾ Propozycja nr 3/środek nr 11 wzywa do zwiększenia przywództwa UE oraz przyjęcia większej roli i odpowiedzialności za promowanie ambitnych działań w dziedzinie klimatu, sprawiedliwej transformacji i wsparcia na rzecz przeciwdziałania stratom i szkodom w międzynarodowej strukturze.

- d) wspieranie prac UNFCCC na rzecz ochrony klimatu na szczeblu lokalnym; wnoszenie odmiennej perspektywy do procesu negocjacji UNFCCC,
- e) umożliwienie dużej i różnorodnej grupie obywateli udziału w tym procesie i w dialogu z myślą o zwiększeniu działań na rzecz klimatu, zaangażowania, a także akceptacji zobowiązań na rzecz dalszej polityki klimatycznej.
- f) współpraca z państwami w celu poprawy krajowych pomiarów, sprawozdawczości i weryfikacji (MRW), ponieważ samorządy lokalne i regionalne mogą dostarczać bardziej szczegółowych i dokładnych informacji.
- g) zapewnianie państwom trzecim budowania zdolności, wsparcia instytucjonalnego lub pomocy technicznej.

16. Wskazuje główne możliwości współpracy z punktu widzenia przyszłego rozwoju dyplomacji klimatycznej na szczeblu niższym niż krajowy między organami władz lokalnych i regionalnych w UE i państwach trzecich:

- a) zależność od poziomu decentralizacji, autonomii politycznej i demokracji lokalnej,
- b) ograniczone ramy prawne określające zasady współpracy między miastami i regionami, a także nierówna i niewystarczająca współpraca między miastami/regionami a rządami krajowymi,
- c) niewystarczające finansowanie i niedostateczna współpraca między miastami/regionami a instytucjami finansującymi,
- d) brak wsparcia i personelu technicznego, budowania zdolności i zachęt, zwłaszcza dla mniejszych i słabiej rozwiniętych miast i regionów,
- e) brak danych dotyczących inicjatyw współpracy, co uniemożliwia odpowiednie śledzenie dyplomacji klimatycznej na szczeblu niższym niż krajowy oraz ocenę jej pełnego oddziaływania i znaczenia.
- f) brak zorganizowanego regularnego dialogu ze szczeblem niższym niż krajowy w negocjacjach w sprawie klimatu i podczas posiedzeń COP.
- g) brak zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w przygotowanie wkładów ustalonych na szczeblu krajowym.

17. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do zaradzenia niedociągnięciom i ograniczeniom oraz do pobudzenia dyplomacji klimatycznej na szczeblu niższym niż krajowy między unijnymi miastami, regionami, krajami sąsiadującymi z UE i jej krajami partnerskimi przed kolejnymi Konferencjami Stron w Egipcie, Zjednoczonych Emiratach Arabskich itd.

18. Uznaje znaczenie skoncentrowania się na dużych miastach ze względu na ich siłę gospodarczą i na ich istotną rolę zarówno jako czynnik wywołujący kryzys klimatyczny, jak i potencjalny klucz do jego przezwyciężenia. Jednak charakter zmiany klimatu wymaga w pełni zintegrowanej reakcji na całym obszarze, a tym samym położenia nacisku również na małe i średniej wielkości miasta, które mają bardziej ograniczony udział w sieciach i dyplomacji miejskiej i cieszą się mniejszym uznaniem międzynarodowym. Należy ponadto wykorzystać istniejące międzynarodowe i lokalne sieci obszarów wiejskich, by ułatwić wymianę wiedzy.

19. Podkreśla, że archipelagi i obszary wyspiarskie na całym świecie są szczególnie narażone na zmianę klimatu i nalega na lepszą wymianę wiedzy na temat klimatu między wyspami UE, a także między nimi a wyspami w pozostałych częściach świata.

20. Jest gotów pełnić funkcję głównej instytucji koordynującej dyplomację klimatyczną na szczeblu niższym niż krajowy w UE i krajach z nią sąsiadujących. Wyraża ponadto gotowość do przyjęcia na siebie większej odpowiedzialności na posiedzeniach COP, do odgrywania roli koordynującej i do reprezentowania stanowiska władz lokalnych i regionalnych z UE, w partnerstwie z Bałkanami Zachodnimi i Turcją, jak również wschodnim i południowym sąsiedztwem UE.

21. Zobowiązuje się do przedstawienia propozycji klimatycznych ARLEM-u i CORLEAP-u w ramach procesu UNFCCC poprzez swój udział w oficjalnej delegacji UE na COP. Wzywa do zaangażowania władz lokalnych i regionalnych na wszystkich etapach przygotowań i negocjacji dotyczących COP.

22. Wzywa instytucje europejskie, międzynarodowe instytucje finansowe i wszystkich partnerów międzynarodowych – w tym władze lokalne i regionalne w UE, które przyczynią się do rekonstrukcji oraz odbudowy ukraińskich miast i miasteczek oraz terenów przemysłowych i miejsc wytwarzania energii zniszczonych w wyniku wojny z Rosją – do ukierunkowania inwestycji w odbudowę na główne aspekty porozumienia paryskiego oraz cele Europejskiego Zielonego Ładu UE z myślą o osiągnięciu zerowej emisji netto do 2050 r., autonomii energetycznej opartej na odnawialnych źródłach energii, a także o stworzeniu gospodarki bezemisyjnej i zrównoważonego rolnictwa oraz w celu ochrony i odbudowy ekosystemów i bioróżnorodności.

23. Wyraża zadowolenie z ustanowienia specjalnego programu w ramach procesu UNFCCC – wzmocnionego programu prac z Limy w dziedzinie równości płci i planu działania w sprawie równości płci – w celu rozwiązania problemu braku ukierunkowanego na aspekt płci i uwzględniającego go wdrażania polityki klimatycznej oraz dopilnowania, by głos kobiet był uwzględniany w globalnej dyskusji i międzynarodowych negocjacjach w sprawie zmiany klimatu. W szczególności pochwała wyznaczenie krajowych punktów kontaktowych ds. aspektu płci i zmiany klimatu (NGCCFP) dla każdej ze stron i jest gotów do współpracy z UNFCCC oraz ważnymi istotnymi partnerami w tej dziedzinie.

24. Uznaje rolę odgrywaną przez miasta w globalnej migracji klimatycznej poprzez zapewnianie miejsc pracy i schronienia osobom ociekającym przed niekorzystnymi i wrogimi warunkami środowiskowymi. Władze lokalne i regionalne stoją obecnie przed bezprecedensowymi wyzwaniami gospodarczymi i humanitarnymi ze względu na skutki zmiany klimatu z racji tego, że przyjmują one uchodźców klimatycznych, którzy wywierają presję na już i tak ograniczone zasoby, które miasta mogą zapewnić. Jednocześnie władze lokalne i regionalne, wraz z organizacjami lokalnymi i innymi zainteresowanymi stronami, są w stanie terminowo reagować na takie kwestie jak problemy społeczne i katastrofy ekologiczne powodowane napływem ludzi do obszarów miejskich.

Zaangażowanie organów ds. stosunków zewnętrznych KR-u w światowy program działań na rzecz klimatu

25. Uznaje, że współpraca między europejskimi władzami lokalnymi i regionalnymi a ich odpowiednikami w państwach trzecich odgrywa istotną rolę w popularyzacji dyplomacji klimatycznej na szczeblu niższym niż krajowy, tj. poprzez budowanie sojuszy i działania na rzecz propagowania, poszerzania i finansowania istniejących i nowych inicjatyw wspierających wymianę wiedzy i najlepszych praktyk przez sieci europejskie, krajowe, regionalne i lokalne, a także współpracę między miastami, której wyrazem są wzajemne oceny i działania w zakresie wzajemnego uczenia się, wizyty w konkretnych obiektach, zielone partnerstwo, opieka mentorska i coaching między partnerami.

26. Zwraca uwagę, że wszystkie organy i platformy KR-u ds. stosunków zewnętrznych (ARLEM, CORLEAP, grupy robocze/wspólne komitety konsultacyjne, współpraca partnerska i Forum Miast i Regionów na Rzecz Partnerstw Międzynarodowych) czynnie uczestniczą w realizacji globalnych celów klimatycznych, do czego zobowiązały się w swoich planach działania i programach prac.

27. Docenia znaczny i niedostatecznie zbadany potencjał dyplomacji klimatycznej na szczeblu niższym niż krajowy z punktu widzenia większego uznania roli miast i regionów w UNFCCC. Odnotowuje, że – dzięki zaangażowaniu członków ARLEM-u i partnerów z globalnego Południa – w tekście paktu klimatycznego z Glasgow na COP26 przywrócono współpracę wielopoziomową.

ARLEM

28. Dostrzega, że działania w dziedzinie klimatu mają zasadnicze znaczenie dla prac ARLEM-u nad oenietowską Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i jej celami zrównoważonego rozwoju. Prace te doprowadziły do dalszej współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi w regionie Morza Śródziemnego, tj. do dyplomacji na szczeblu niższym niż krajowy, z myślą o sprostaniu wspólnym wyzwaniom, którym muszą stawić czoła wszystkie obszary w związku ze zmianą klimatu.

29. Wyraża uznanie dla aktywnego udziału ARLEM-u w związanych z tą tematyką konferencjach ministerialnych Unii dla Śródziemnomorza, takich jak te poświęcone niebieskiej gospodarce, energii, środowisku i zmianie klimatu. Przedstawiciele ARLEM-u regularnie podkreślają podczas nich rolę władz lokalnych i regionalnych w łagodzeniu skutków zmiany klimatu i przystosowywaniu się do niej.

30. Wyraża uznanie dla długotrwałej współpracy w dziedzinie klimatu między miastami śródziemnomorskimi, zwłaszcza nadbrzeżnymi, ale zaznacza, że należy zachęcać do szerszej współpracy geograficznej z władzami lokalnymi i regionalnymi z regionów nieleżących wzdłuż wybrzeża.

CORLEAP

31. Zauważa, że w priorytetach Partnerstwa Wschodniego dotyczących programu działań na rzecz klimatu położono wyraźny nacisk na przyspieszenie transformacji ekologicznej, przyjmując jednocześnie kierunek wytyczony w porozumieniu paryskim, oenztowskiej agendzie celów zrównoważonego rozwoju oraz Europejskim Zielonym Łądem. Istnieje rzeczywiste zainteresowanie Zielonym Łądem, który jest często uznawany za część szerszych krajowych wysiłków na rzecz przyjęcia krajowych zielonych programów działań zgodnych ze zobowiązaniami międzynarodowymi, zwłaszcza za pomocą ustalonych na poziomie krajowym wkładów i celów zrównoważonego rozwoju.
32. Podkreśla, że wszystkie obszary działania Zielonego Ładu znajdują się w krajowych strategiach krajów Partnerstwa Wschodniego, przy czym głównym przedmiotem zainteresowania jest energia.
33. Zaznacza, że niezbędne jest udzielenie wsparcia finansowego i technicznego tym krajom Partnerstwa Wschodniego, które dążą do uniezależnienia się od rosyjskich źródeł energii i do priorytetowego traktowania czystej energii.
34. Zwraca uwagę na daleko posunięte zaangażowanie miast i regionów Partnerstwa Wschodniego z trzech krajów (Ukraina, Republika Mołdawii i Gruzja) na rzecz zielonego programu UE w ramach umów o partnerstwie i z dużym zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Europejskiej o przyznaniu Ukrainie i Republice Mołdawii statusu krajów kandydujących.
35. Odnotowuje, że wschodnia część Porozumienia Burmistrzów jest znaczącą siecią działań w dziedzinie klimatu w krajach Partnerstwa Wschodniego. W inicjatywę pt. „Porozumienie Burmistrzów Wschodu” włączyło się 361 nowych sygnatariuszy z samorządów lokalnych gotowych zobowiązać się do zmniejszenia do 2030 r. emisji CO₂ o 30 % oraz do zwiększenia odporności poprzez przystosowanie się do zmiany klimatu.

Partnerzy uczestniczący w procesie rozszerzenia

36. Podkreśla pierwszoplanową rolę zielonego programu działań i zrównoważonej konektywności w pakiecie „rozszerzenie” na 2021 r. i popiera wdrożenie planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich, który może zasadniczo przyczynić się do zielonej transformacji w regionie⁽²⁾.
37. Uznaje, że potencjał sieci miast bałkańskich B40 jest ważnym kamieniem milowym w zakresie dyplomacji klimatycznej miast w regionie Bałkanów, przy czym do ich priorytetów należą zrównoważony rozwój i działania w dziedzinie klimatu. Obecnie sieć obejmuje 24 miasta i zamierza się dalej rozwijać w regionie.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów

38. Wzywa do ustanowienia dobrze opracowanych ram wielopoziomowego sprawowania rządów, określających zasady współpracy na szczeblu europejskim, krajowym i niższym niż krajowy w zakresie dyplomacji klimatycznej w UE, z możliwością ich wdrożenia w krajach partnerskich. Biorąc pod uwagę brak wsparcia dla gmin oraz mniejszych i słabiej rozwiniętych regionów oraz brak ich włączenia, szczególną uwagę w tych ramach należy poświęcić takim właśnie niedostatecznie reprezentowanym samorządom lokalnym i regionalnym, zapewniając im sprawiedliwy i równy udział w procesie.
39. Proponuje rozważenie możliwości wytypowania ambasadorów władz lokalnych i regionalnych ds. klimatu w organach ds. stosunków zewnętrznych KR-u, z uwzględnieniem już działających ambasadorów Porozumienia Burmistrzów i ambasadorów Paktu na rzecz Klimatu, co umożliwi im osiągnięcie synergii i wewnętrzną koordynację wkładu w oficjalną delegację KR-u na COP.
40. Apeluje o dokładniejszą koordynację między miastami i regionami w celu wydawania wspólnych oświadczeń przed wydarzeniami UNFCCC COP i przed globalnym przeglądem 2023, w ścisłej współpracy z globalnymi partnerami, w tym z grupą władz lokalnych i gminnych (LGMA), ICLEI – Samorządami na rzecz Zrównoważonego Rozwoju, Regions4, Under2 Coalition oraz Światowym Porozumieniem Burmistrzów. Zachęca władze lokalne i regionalne z państw członkowskich i krajów partnerskich, zwłaszcza z ARLEM-u, CORLEAP-u i Bałkanów Zachodnich, do organizacji wielostronnych spotkań między ambasadorami władz lokalnych i regionalnych ds. klimatu a przedstawicielkami i przedstawicielami państw członkowskich.
41. Podkreśla potencjalny związek między dyplomacją klimatyczną na szczeblu niższym niż krajowy a polityką energetyczną UE, w szczególności znaczenie bezpieczeństwa energetycznego w ramach globalnej transformacji w kierunku sprawiedliwej i czystej energii za pośrednictwem zewnętrznej polityki energetycznej i dyplomacji, zarówno w obliczu kryzysu energetycznego pogłębionego przez nielegalną inwazję Rosji na Ukrainę, jak i egzystencjalnego zagrożenia związanego ze zmianą klimatu.

⁽²⁾ CDR 109/2022, pakiet „rozszerzenie” na 2021 r.

42. Wzywa UE do zwiększenia swego zaangażowania na całym świecie poprzez specjalne partnerstwa z udziałem władz lokalnych i regionalnych w dziedzinie bezpieczeństwa energetycznego, transformacji energetycznej w kierunku efektywnego i odnawialnego modelu i wystarczalności strategicznej.

43. Podkreśla rolę miast i regionów jako globalnych ośrodków innowacji w dziedzinie klimatu, które opracowują nowe strategie polityczne i ustanawiają cele w zakresie redukcji emisji i przystosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia – o wyższym poziomie ambicji niż cele wyznaczone w ramach ustalonych na poziomie krajowym wkładów. Ponownie apeluje o ustanowienie systemu wkładów ustalonych na szczeblu regionalnym i lokalnym jako uzupełnienie wkładów ustalonych na poziomie krajowym, z myślą o uznawaniu, monitorowaniu i wspieraniu wysiłków władz szczebla niższego niż krajowy na rzecz redukcji emisji CO₂.

Centrum innowacji

44. Opowiada się za współpracą między sektorem prywatnym, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz agendą ONZ w zakresie innowacyjnych pomysłów klimatycznych, tak aby wypracować nietuzinkowe i transgraniczne rozwiązania przyczyniające się do postępów w realizacji globalnego programu działań w dziedzinie klimatu. Ponadto poszczególne miasta i regiony mogą wdrażać innowacyjne strategie polityczne, które w przypadku powodzenia mogą być rozszerzane lub powielane gdzie indziej. W związku z tym sugeruje wykorzystanie takich inicjatyw jak Innovate4Cities w ramach filaru innowacji Światowego Porozumienia Burmistrzów.

45. Reprezentuje władze lokalne i regionalne państw członkowskich oraz ich partnerskie inicjatywy międzynarodowe podczas europejskich i światowych dyskusji na temat innowacji klimatycznych. Popularyzuje przykłady owocnej współpracy między UE a jej partnerami w zakresie nowatorskich rozwiązań dotyczących klimatu.

Aspekt finansowy

46. Podkreśla, że dyplomacja i ambicje w dziedzinie klimatu na szczeblu lokalnym i regionalnym wymagają odpowiedniego finansowania i inwestycji. W związku z tym zwraca uwagę na znaczenie udostępnienia finansowania bezpośredniego władzom szczebla niższego niż krajowy, by mogły realizować działania w zakresie klimatu i przystosowania się do zmiany klimatu.

47. Zaznacza, że niezbędna jest synergia między publicznymi i prywatnymi źródłami finansowania na szczeblu światowym, unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym, oraz wzywa do większego wsparcia finansowego, w tym zapewnienia funduszy bezpośrednich, dla władz lokalnych i regionalnych w UE i ich partnerów zewnętrznych, co przyspieszy dyplomację klimatyczną i pomoże zrealizować cele porozumienia paryskiego.

48. Apeluje, by finansowanie przez UE działań w związku ze zmianą klimatu, przeznaczonych na łagodzenie tej zmiany i przystosowanie się do niej, było konkretne i ukierunkowane na poziom regionalny i lokalny. Wyraża szczególne zadowolenie z tego, że w ramach swej misji UE skupia się na przystosowaniu się do zmiany klimatu i kładzie nacisk na wspieranie wejścia 150 regionów na ścieżkę przystosowania się do zmiany klimatu. UE mogłaby jednak rozszerzyć i powielić to podejście w ramach zewnętrznego finansowania działań w związku ze zmianą klimatu i pomocy udzielanej innym regionom w Afryce, Ameryce Łacińskiej i Azji

49. Zauważa, że miasta i regiony na całym świecie charakteryzują się różnym stopniem funkcjonowania zielonych rynków lub inwestycji. Popiera angażowanie się w partnerskie projekty i sieci, dzięki którym władze lokalne i regionalne mogą zapoznać się ze sposobami podejścia stosowanymi gdzie indziej przez bardziej doświadczonych partnerów i czerpać z tego inspirację dla własnych programów lokalnych lub regionalnych. W związku z tym należy pomóc władzom lokalnym i regionalnym w przygotowaniu własnych strategii przystosowania się do zmiany klimatu, by zwiększyć ochronę i odporność lokalnych społeczności i siedlisk przyrodniczych.

Badania naukowe

50. Dostrzega potrzebę bardziej uporządkowanego podejścia do oceny obecnej międzynarodowej dyplomacji klimatycznej na szczeblu niższym niż krajowy oraz lepszego gromadzenia danych w celu pełnego zrozumienia jej zakresu, zwłaszcza w regionie globalnego Południa. Wnosi, by w drodze koordynacji dokonano pełnego przeglądu obecnych wielostronnych działań w dziedzinie klimatu na szczeblu lokalnym i regionalnym, zwłaszcza ze strony władz lokalnych i regionalnych UE oraz ich inicjatyw partnerskich.

51. Apeluje o zapewnienie zestawu narzędzi oraz platformy samooceny i sprawozdawczości własnej władz lokalnych i regionalnych na temat działań w dziedzinie klimatu i dyplomacji międzynarodowej.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku strukturalnego włączenia miast i regionów
w Konferencję Stron UNFCCC – COP27**

(2022/C 498/06)

Sprawozdawczyni: Alison GILLILAND (IE/PES), członkini rady miasta Dublin

Dokument źródłowy: Opinia perspektywiczna

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Zapewnienie pilnej, zakrojonej na szeroką skalę reakcji na kryzys klimatyczny poprzez skuteczne połączenie środków adaptacyjnych i łagodzących w działaniach wielopoziomowych

1. Jest głęboko zaniepokojony ustaleniami szóstego sprawozdania oceniającego Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC), w którym podkreślono, że zagrożenia klimatyczne w znacznym stopniu uszkodziły ekosystemy na całym świecie, a także potwierdzono, że wiele skutków zmiany klimatu jest już nieodwracalnych. Odnotowuje dowody zawarte w sprawozdaniu, w którym podkreślono, że obecne środki przystosowania się do zmiany klimatu są często nieskuteczne z powodu niewystarczającego finansowania i słabego planowania, czemu można zaradzić poprzez bardziej inkluzywna zarządzanie.
2. Podkreśla, że w sprawozdaniach IPCC uznaje się władze lokalne i regionalne za kluczowe podmioty w procesie dostarczania rozwiązań adaptacyjnych i łagodzących. Ponownie zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne odpowiadają za wdrożenie 70 % działań służących złagodzeniu zmiany klimatu i 90 % działań polegających na dostosowaniu się do jej skutków⁽¹⁾. Podkreśla, że rozwiązania muszą być dostarczane przez władze lokalne i regionalne i we współpracy z nimi, w bezpośredniej reakcji na zagrożenia związane ze zmianą klimatu mające wpływ na wieś, miasteczka, miasta i ich szersze regiony, gdyż wszystkie one mają własny, szczególny kontekst klimatyczny. Podkreśla, że ponad miliard ludzi na nisko położonych gruntach zabudowanych stoi w obliczu takich zagrożeń jak podnoszenie się poziomu mórz i oceanów, osuwanie się wybrzeży czy powodzie w czasie przyptywów, a 350 milionów mieszkańców miast na całym świecie żyje w obliczu zagrożenia niedoborem wody.
3. Przypomina w tym kontekście porozumienie COP26 o kontynuowaniu wysiłków na rzecz ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C w stosunku do poziomu sprzed epoki przemysłowej⁽²⁾ i wzywa do szybszego wdrażania działań w dziedzinie klimatu oraz do zwiększenia wsparcia finansowego i wytycznych dla władz lokalnych i regionalnych.
4. Ponownie wzywa Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) do partnerskiej współpracy z Konwencją ONZ o różnorodności biologicznej (CBD) i Programem Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) na rzecz spójnych ram neutralności klimatycznej i odporności na zmianę klimatu, ochrony bioróżnorodności i zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym unikaniu powielania strategii. Z zadowoleniem przyjmuje deklarację z Edynburga w sprawie globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku⁽³⁾, która stanowi przykład inkluzywnego podejścia obejmującego całą administrację rządową.
5. Przypomina rolę lidera, jaką UE odgrywa poprzez działania w ramach Europejskiego Zielonego Ładu, aby stać się pierwszym kontynentem neutralnym klimatycznie. Podkreśla znaczenie wzmocnienia wysiłków UE na rzecz skutecznego osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., przy jednoczesnym systematycznym wdrażaniu zasady „nie szkodzić” i dążeniu do uniknięcia uzależnienia od technologii wysokoemisyjnych i ucieczki emisji. Z zadowoleniem przyjmuje kierunek wytyczony przez Europejskie prawo o klimacie i pakiet „Gotowi na 55”, a także ukierunkowane inicjatywy, takie

⁽¹⁾ Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów „Zielony Ład w partnerstwie z władzami lokalnymi i regionalnymi” (Dz.U. C 79 z 10.3.2020, s. 1).

⁽²⁾ Pakt klimatyczny z Glasgow, pkt 15.

⁽³⁾ Deklaracja z Edynburga w sprawie globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku.

jak unijna misja w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz misja w zakresie neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast. Wskazuje, że należy wziąć pod uwagę bieżący kryzys geopolityczny i jego skutki gospodarcze, wzmocnić wsparcie, a jednocześnie dalej zmierzać w wyżej wspomnianym kierunku. Podkreśla znaczenie wyeliminowania ubóstwa energetycznego i zajęcia się konsekwencjami społecznymi przejścia na czystą energię zwłaszcza w regionach wysoce zależnych od paliw kopalnych, gdy realizowane są plany w dziedzinie klimatu i opracowywane długoterminowe rozwiązania dotyczące niezależności energetycznej.

6. Podkreśla, że celem, jakim jest światowe bezpieczeństwo energetyczne, nie należy traktować jako alternatywy dla porozumienia paryskiego, i wzywa strony do przyspieszenia przejścia na system energetyczny w pełni zasilany energią odnawialną i do promowania niezależności energetycznej. Z zadowoleniem przyjmuje zawartą w planie REPowerEU reakcję na zakłócenia na światowym rynku energii spowodowane nielegalną inwazją Rosji na Ukrainę, jako wyraźny sygnał, że działania w dziedzinie klimatu można i trzeba przyspieszyć. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne są najlepiej przygotowane do wspierania sprawiedliwej, inkluzywnej i zrównoważonej transformacji poprzez wdrażanie środków wspierających szczególnie wrażliwe grupy społeczne dotknięte ubóstwem energetycznym i związanym z mobilnością, tworzenie partnerstw w celu aktywizacji sektora biznesu i społeczeństwa obywatelskiego oraz poprzez opracowywanie innowacyjnych i zdecentralizowanych rozwiązań, które znacznie zwiększają bezpieczeństwo dostaw, przy jednoczesnym zmniejszeniu strat w przesyłce i obniżeniu emisji.

Zwiększanie ambitnych celów klimatycznych UE w oparciu o skuteczne wielopoziomowe sprawowanie rządów

7. Podkreśla, że w pakcie klimatycznym z Glasgow kładzie się nacisk na „pilną potrzebę wielopoziomowych działań opartych na współpracy”⁽⁴⁾ oraz formalnie „uznaje się ważną rolę zainteresowanych stron niebędących stronami konwencji, w tym społeczeństwa obywatelskiego, ludności rdzennej, społeczności lokalnych, młodzieży, dzieci, władz lokalnych i regionalnych w przyczynianiu się do postępów w osiąganiu celów porozumienia paryskiego⁽⁵⁾”. Zwraca zatem uwagę, że powodzenie Europejskiego Zielonego Ładu i porozumienia paryskiego zależy od skutecznego zaangażowania wszystkich szczebli sprawowania władzy.

8. Wyraża gotowość do współpracy z instytucjami UE nad spójną strategią operacyjną, która zostanie opracowana przed COP27. Podkreśla otwartość i chęć prowadzenia skutecznych, regularnych konsultacji i współpracy zarówno na etapie przygotowań, jak i podczas negocjacji.

9. Wzywa Komisję Europejską do zwiększenia widoczności władz lokalnych i regionalnych na COP27 poprzez wyeksponowanie unijnych działań na rzecz klimatu na szczeblu niższym niż krajowy w programie pawilonu UE i w wydarzeniach towarzyszących, we współpracy z KR-em.

10. Uznaje znaczenie, jakie ma to, by rządy krajowe zaangażowały się w realizację celów paryskich i celów z Glasgow oraz rolę, jaką odgrywają we wspieraniu władz lokalnych i regionalnych. Wzywa Radę Unii Europejskiej, by w swych konkluzjach w sprawie przygotowań do COP27 formalnie uznała kluczową rolę władz szczebla niższego niż krajowy w przyspieszeniu sprawiedliwej transformacji klimatycznej i w dostosowaniu jej do lokalnych i regionalnych potrzeb. Zachęca czeską prezydentkę Rady UE do nawiązania dialogu z miastami i regionami za pośrednictwem KR-u.

11. Z zadowoleniem przyjmuje uznanie roli władz szczebla niższego niż krajowy w rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie COP26 i zachęca Parlament Europejski do dalszego wzmocnienia tego przesłania w rezolucji w sprawie COP27. Podkreśla znaczenie silnej koordynacji działań delegacji Parlamentu Europejskiego i delegacji KR-u na COP27 i apeluje o wspólne przygotowania tych delegacji.

12. Wzywa Komisję Europejską, prezydentkę czeską i Parlament Europejski do zdecydowanego poparcia organizacji pierwszego spotkania ministrów ds. mieszkalnictwa i rozwoju obszarów miejskich w ramach COP UNFCCC, poświęconego miastom i zmianie klimatu, z zadowoleniem przyjmując decyzję Rady Zarządzającej Programu Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ Pakt klimatyczny z Glasgow, preambuła, motyw dziewiąty.

⁽⁵⁾ Pakt klimatyczny z Glasgow, pkt 55.

⁽⁶⁾ <https://unhabitat.org/sites/default/files/2022/04/hsp-eb-2022-crp2-rev.3.pdf>

Przejsie od uznania roli wladz lokalnych i regionalnych do skutecznego wdrozenia dzialan wielopoziomowych

13. Przyznaje, że choć w pakcie klimatycznym z Glasgow nie zdołano uchwycić pilności ani skali potrzebnych działań, udało się rozpocząć drugą fazę porozumienia paryskiego, zamykając wszystkie nierozstrzygnięte kwestie w pakiecie paryskim⁽⁷⁾. Pozostaje jednak głęboko zaniepokojony faktem, że przedstawione obecnie ustalone na poziomie krajowym wkłady prowadzą świat drogą ku wzrostowi temperatury o 2,5 °C.

14. Ponawia apele zawarte w sprawozdaniu końcowym Konferencji w sprawie przyszłości Europy o szybsze wdrażanie transformacji ekologicznej. W dalszym ciągu żywi obawy o przystępność cenową energii dla konsumentów i przedsiębiorstw, zwłaszcza w świetle trwającego kryzysu. Przypominając ustalenia sprawozdania Komisji Europejskiej dotyczącego prognozy z 2022 r., podkreśla potrzebę ochrony grup i terytoriów w trudnej sytuacji przed wszelkimi niepożądanymi ujemnymi skutkami transformacji energetycznej.

15. Podkreśla, że skala niezbędnych działań wymaga zintegrowanej polityki na różnych szczeblach i rozwiązań międzysektorowych. Akcentuje zatem potrzebę formalnego uznania roli władz lokalnych i regionalnych w przeciwdziałaniu zmianie klimatu. Podkreśla, że należy ułatwić skuteczny i systematyczny udział władz lokalnych i regionalnych zarówno na etapie przygotowań, jak i podczas negocjacji.

16. Kładzie nacisk na rolę KR-u jako instytucjonalnego przedstawiciela ponad miliona przywódców lokalnych i regionalnych oraz sieci mniejszych sieci. Podkreśla swoją wyjątkową pozycję jako siły napędowej realizacji działań na rzecz klimatu na szczeblu lokalnym oraz gotowość do współpracy i partnerstwa z instytucjami europejskimi i stronami porozumienia paryskiego na rzecz dalszej wielopoziomowej współpracy na drodze do COP27 i później.

17. Podkreśla znaczenie inicjatywy Under2 Coalition (U2C) jako pierwszego światowego porozumienia w sprawie klimatu dla władz poziomu niższego niż krajowy, zawartego w okresie poprzedzającym porozumienie paryskie. Zwraca uwagę na zaktualizowane i ambitniejsze cele U2C, które zawarto w protokole ustaleń z 2021 r., wraz z zobowiązaniem do podjęcia działań na rzecz osiągnięcia celu 1,5 °C i obniżenia do zera emisji netto do 2050 r. lub wcześniej. Zachęca członkinie i członków KR-u do podpisania tego porozumienia, a poprzednich sygnatariuszy U2C – do przyłączenia się do bardziej ambitnego protokołu ustaleń z 2021 r.

18. Podkreśla kluczową rolę grupy reprezentującej władze lokalne i regionalne na COP w łączeniu głosów władz lokalnych i regionalnych na całym świecie oraz w ciągłym wzmacnianiu globalnej sieci władz szczebla niższego niż krajowy, gotowych do walki ze zmianą klimatu. Zachęca wszystkie strony UNFCCC do współpracy z tą grupą i wszystkimi podmiotami niepaństwowymi z myślą o wniesieniu konstruktywnego wkładu w proces prowadzący do COP27 oraz do nawiązania ściślejszej współpracy z grupą UNFCCC Friends of Multilevel Action (przyjaciele działań wielopoziomowych UNFCCC).

Utrzymanie ambitnych celów w zakresie łagodzenia skutków zmiany klimatu i zwiększanie potencjału poprzez intensyfikację badań i innowacji

19. Przypomina, że około 10 tys. samorządów lokalnych i regionalnych w całej Europie podjęło ambitne zobowiązania do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i przeciwdziałania zmianie klimatu poprzez udział w inicjatywach takich jak Porozumienie Burmistrzów czy opracowywanie strategii i działań na rzecz klimatu, m.in. planów działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP) i innych lokalnych planów działania w dziedzinie klimatu, do których zachęcałyby inicjatywy regionalne. Podkreśla, że 75 % z ponad 11 tys. sygnatariuszy Światowego Porozumienia Burmistrzów wyznaczyło ambitniejsze cele w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych⁽⁸⁾ niż ich rządy krajowe, a ponad 50 % przyspieszyło tempo, w jakim zamierza ograniczyć emisje, budując krytyczną odporność polityczną wobec regresu na szczeblu krajowym.

20. Podkreśla, że zaangażowanie i działalność władz lokalnych i regionalnych uzupełniają i wspierają wysiłki podejmowane zarówno w procesach międzynarodowych, jak i na szczeblu krajowym, a ich działania są konieczne do osiągnięcia celów krajowych i międzynarodowych. Ponownie zwraca uwagę na potrzebę formalnego uwzględnienia wkładów ustalonych na poziomie regionalnym i lokalnym w celu uzupełnienia wkładów ustalonych na poziomie krajowym oraz potrzebę formalnego uznania ograniczania emisji gazów cieplarnianych przez władze lokalne i regionalne na całym świecie, monitorowania tego ograniczania i zachęcania do niego.

⁽⁷⁾ O ile porozumienie paryskie zapewniło ramy dla działań międzynarodowych, o tyle pakiet paryski wprowadził to porozumienie w życie, gdyż określono w nim narzędzia i procesy umożliwiające jego pełne, sprawiedliwe i skuteczne wdrożenie.

⁽⁸⁾ Źródło: sprawozdanie z oddziaływania Światowego Porozumienia Burmistrzów w 2021 r.

21. Zaleca włączenie do sprawozdań dotyczących wykazu krajowego specjalnej sekcji poświęconej władzom niższego szczebla jako części ram przejrzystości porozumienia paryskiego, na potrzeby zwiększenia odpowiedzialności, oceny skutków i przejrzystości globalnych działań na rzecz klimatu. Popiera przyjęcie i stosowanie wspólnych ram sprawozdawczości przez Światowe Porozumienie Burmistrzów jako krok w kierunku porównywalności⁽⁹⁾ wysiłków lokalnych i regionalnych.

22. Uważa, że w UE należy sformalizować rolę i wkład władz lokalnych i regionalnych przez ujęcie tej roli i wkładu w postanowieniach rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną, a zwłaszcza przez uczynienie wkładów ustalonych na poziomie regionalnym i lokalnym integralną częścią krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu.

23. Podkreśla, że miasta i regiony już teraz są siłą napędową innowacji, wdrażają rozwiązania techniczne i finansowe oraz kształtują innowacyjne procesy zarządzania. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie światowego centrum innowacji UNFCCC podczas COP26, misje UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz w zakresie neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast, a także zainicjowanie globalnej misji w zakresie innowacyjnych przemian w mieście⁽¹⁰⁾, oraz wyraża zadowolenie ze współpracy i synergii między nimi.

24. Podkreśla potrzebę ściślejszej współpracy i integracji na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym, unijnym i globalnym w dziedzinie dostępu do danych, aby zapewnić władzom lokalnym i regionalnym dostęp niezbędny do kształtowania polityki opartej na danych i nauce.

25. Akcentuje potrzebę ożywienia procesu przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji siły roboczej, zgodnie z potrzebą dostosowania praktyk biznesowych do przeciwdziałania zmianie klimatu.

Wspieranie skutecznych i międzysektorowych działań adaptacyjnych oraz kwestia strat i szkód

26. Z zadowoleniem przyjmuje program prac z Glasgow–Szarm el-Szejk na rzecz globalnego celu w zakresie adaptacji. Podkreśla, że wyzwania związane z przystosowaniem się do zmiany klimatu mogą się znacznie różnić w poszczególnych krajach i regionach oraz że władze lokalne i regionalne są najodpowiedniejszymi podmiotami do określania celów takiej adaptacji, ponieważ dysponują wiedzą z pierwszej ręki na temat potrzeb i rozwiązań dotyczących odporności w poszczególnych miejscowościach.

27. Podkreśla pilną potrzebę współpracy stron z władzami lokalnymi i regionalnymi w celu dalszego włączania adaptacji do planowania lokalnego, krajowego i regionalnego. W związku z tym apeluje o formalne uwzględnienie wkładu władz szczebla niższego niż krajowy w przystosowanie się do zmiany klimatu w celu uzupełnienia krajowych planów działania i wkładów ustalonych na poziomie krajowym.

28. Zwraca uwagę na znaczenie zapobiegania „nieprawidłowemu przystosowaniu” i realizacji działań adaptacyjnych, które jeszcze bardziej pogłębiają istniejące nierówności społeczne. Podkreśla, że skutki zmiany klimatu w nieproporcjonalny sposób dotykają społeczności zmarginalizowane i podatne na zagrożenia.

29. Przypomina, że władze lokalne i regionalne są odpowiedzialne za świadczenie swoim społecznościom podstawowych usług oraz za natychmiastowe reagowanie i pomoc w obliczu skutków zmiany klimatu, do których można zaliczyć klęski żywiołowe związane z klimatem, konsekwencje społeczne, takie jak ubóstwo energetyczne i rosnące problemy zdrowotne związane z pogodą, oraz istniejące nierówności pogłębiane przez zmianę klimatu. Podkreśla potrzebę wyeliminowania luk w zdolnościach poprzez świadome podejmowanie decyzji w sposób odpowiedzialny lokalnie, czemu powinien towarzyszyć ułatwiony dostęp do dowodów naukowych, technologii i wiedzy lokalnej z myślą o wspieraniu powszechnego stosowania rozwiązań adaptacyjnych. Podkreśla, że innowacyjne rozwiązania oparte na przyrodzie są kluczowymi narzędziami wspierającymi łagodzenie zmiany klimatu i adaptację, oraz, zgodnie z paktem klimatycznym z Glasgow, zachęca strony do przyjęcia zintegrowanego podejścia do kwestii różnorodności biologicznej w krajowych, regionalnych i lokalnych decyzjach politycznych i planistycznych.

30. Z zadowoleniem przyjmuje nawiązanie dialogu klimatycznego w Glasgow na temat strat i szkód, a wobec braku przepływów finansowych podkreśla, że władze lokalne i regionalne zarówno z krajów rozwiniętych, jak i rozwijających się muszą określić i zastosować alternatywne sposoby radzenia sobie ze stratami i szkodami.

⁽⁹⁾ <https://www.globalcovenantofmayors.org/our-initiatives/data4cities/common-global-reporting-framework/>

⁽¹⁰⁾ <http://mission-innovation.net/missions/urban-transitions-mission/>

31. Przypomina przykłady zobowiązań finansowych podjętych przez Szkocję i Walonię podczas COP26 ⁽¹⁾ w celu rozwiązania kwestii strat i szkód. Podkreśla zatem rolę i wkład, które dyplomacja na rzecz klimatu na szczeblu niższym niż krajowy oraz współpraca między władzami lokalnymi i regionalnymi na globalnej Północy i globalnym Południu mogą zapewnić na potrzeby zwiększenia ambicji na wszystkich szczeblach przed COP27 i COP28.

Zapewnienie odpowiedniego dostępu do finansowania działań w dziedzinie klimatu oraz promowanie sprawiedliwej transformacji poprzez współpracę i zaangażowanie

32. Podkreśla znaczenie udostępnienia władzom lokalnym i regionalnym bezpośredniego finansowania na działania na rzecz klimatu, a także konieczność nawiązania przez władze lokalne i regionalne współpracy z sektorem prywatnym i instytucjami finansowymi w celu odblokowania zrównoważonych inwestycji. Podkreśla, że należy ustanowić bezpośrednie powiązanie między dostępem do finansowania a zintegrowanym opracowywaniem planów i środków we współpracy ze szczeblem lokalnym i regionalnym w celu ułatwienia racjonalnej pod względem kosztów realizacji działań.

33. Podkreśla, zgodnie z porozumieniem paryskim, uznanie w kontekście dobrowolnej współpracy „znaczenia zintegrowanych, całościowych i zrównoważonych rozwiązań nierynkowych ⁽²⁾, dostępnych dla Stron w celu pomocy we wdrażaniu ich wkładów ustalonych na poziomie krajowym, [...] w sposób skoordynowany i efektywny”. Zachęca zainteresowane strony z sektora publicznego i prywatnego oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego do aktywnego zaangażowania się w badania, rozwój i wdrażanie podejść nierynkowych.

34. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję COP26 o wzmocnieniu partnerstwa z Marrakeszu w zakresie światowych działań na rzecz klimatu jako przestrzeni zachęcającej podmioty niepaństwowe do podejmowania natychmiastowych działań w dziedzinie klimatu. Z zadowoleniem przyjmuje kontynuację „Race to Zero” [Wyścig do zerowej emisyjności] i „Race to Resilience” [Wyścig po odporność] jako kluczowych inicjatyw wspierających i prezentujących ambitne oddolne działania w dziedzinie klimatu, a jednocześnie ułatwiających sprawozdawczość i przegląd zobowiązań podmiotów niepaństwowych.

35. Z zadowoleniem przyjmuje program działań z Glasgow na rzecz upodmiotowienia klimatu ⁽³⁾. Wyraża gotowość do dalszej pracy nad wdrażaniem działań w ramach jego sześciu elementów – edukacji, szkoleń, świadomości społecznej, udziału społeczeństwa, publicznego dostępu do informacji i współpracy międzynarodowej. Zachęca strony do dalszego wspierania tych procesów.

36. Zauważa, że najbardziej dotknięte negatywnymi skutkami kryzysu związanego z klimatem są słabsze grupy społeczne. Podkreśla, że sprawiedliwa transformacja musi w pełni uwzględniać skutki społeczne poprzez specjalne wsparcie i finansowanie, do czego wzywa się także w Agendzie 2030.

37. Podkreśla, że w sprawozdaniach IPCC uznano, iż możliwości kobiet w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i walki z nią są często ograniczone ze względu na ich rolę w gospodarstwie domowym i społeczeństwie, bariery instytucjonalne i normy społeczne. Zachęca strony do dalszego rozwoju polityki klimatycznej z uwzględnieniem aspektu płci poprzez dalsze wdrażanie programu prac z Limy i planu działania dotyczących równouprawnienia płci oraz poprzez zapewnienie równej reprezentacji kobiet w procesach decyzyjnych. Jest głęboko przekonany, że kobiety nie powinny być postrzegane jako bezbronne beneficjentki, lecz jako efektywne podmioty łagodzące zmianę klimatu i przystosowujące się do niej.

38. Uznaje, że działania w dziedzinie klimatu wymagają wkładu wszystkich pokoleń. Podkreśla rolę młodych ludzi w napędzaniu postępu społecznego i inspirowaniu zmian politycznych oraz potrzebę znaczącego i świadomego udziału młodzieży w kształtowaniu polityki klimatycznej. Zobowiązuje się do dalszego angażowania uczestników programu KR-u „Młodzi demokratycznie wybrani politycy” (YEP) w przygotowania do COP27 na podstawie wniosków z Konferencji w sprawie przyszłości Europy i celów Europejskiego Roku Młodzieży.

⁽¹⁾ Odpowiednio 2 mln GBP (2,6 mln USD) i 1 mln EUR (1,1 mln USD).

⁽²⁾ Porozumienie paryskie art. 6 ust. 8 (Rozwiązania nierynkowe na potrzeby finansowania działań związanych z klimatem).

⁽³⁾ Program działań na rzecz upodmiotowienia klimatu z Glasgow.

Zacieśnianie współpracy i partnerstwa z UNFCCC

39. Zachęca UNFCCC do nawiązania kontaktów z grupą reprezentującą władze lokalne i regionalne na COP poprzez jej udział w dialogach technicznych dotyczących pierwszego globalnego przeglądu. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję pomocniczego organu do spraw doradztwa naukowego i technicznego (SBSTA) oraz pomocniczego organu do spraw wdrażania (SBI) o opracowaniu globalnego przeglądu w duchu inkluzywnych, otwartych i całorocznych dialogów Talanoa. Wzywa UNFCCC do uwzględnienia, uznania i monitorowania zobowiązań w ramach inicjatyw „Race to Resilience” i „Race to Zero” w sprawozdaniach z globalnego przeglądu z myślą o uzyskaniu wymiernego przegląd postępów na szczeblu lokalnym i regionalnym.

40. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że do programu COP27 prezydencja egipska włączyła priorytetowe zagadnienie zrównoważonych miast i urbanizacji. Dąży do możliwości współpracy z prezydenturą w celu dalszego zwiększenia roli władz lokalnych i regionalnych oraz jest gotów wspierać rozszerzenie regionalnych tygodni klimatycznych UNFCCC na Europę, jako okazję do zwiększenia zaangażowania władz szczebla niższego niż krajowy i społeczeństwa obywatelskiego w proces UNFCCC.

41. Podkreśla kluczową rolę KR-u jako instytucjonalnego przedstawiciela europejskich miast i regionów. Wzywa zatem Sekretariat UNFCCC do nawiązania zorganizowanej współpracy z KR-em z myślą o ułatwieniu współpracy między obiema instytucjami.

42. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat ze spotkania ministrów rozwoju państw grupy G7⁽¹⁴⁾, w którym uznano rolę miast i samorządów lokalnych jako liderów sprawiedliwej transformacji klimatycznej i energetycznej. Zaznacza gotowość do wspierania prac grupy Urban7 w celu rozwijania współpracy wielopoziomowej jako podstawowej zasady zrównoważonych i skutecznych działań na rzecz klimatu przed COP27.

43. Z zadowoleniem przyjmuje zapowiedzianą zgodność priorytetów prezydencji COP27 i COP26 (łagodzenie zmiany klimatu i przystosowywanie się do niej, finansowanie i współpraca), a także powiązania z zapowiedzianymi priorytetami liderów wysokiego szczebla (podejście holistyczne, odporność, finansowanie, regionalizacja, lokalizacja). Oczekuje wspierania jak najskuteczniejszych synergii i komplementarności tych priorytetów w przygotowaniach do COP27 i podczas samej konferencji.

44. Zauważa, że ruchy społeczne w miastach i regionach zwiększyły świadomość społeczną w zakresie potrzeby podjęcia pilnych, inkluzywnych działań w dziedzinie klimatu. Zgodnie z wnioskami SBSTA i SBI dotyczącymi kwestii związanych z globalnym przeglądem w ramach porozumienia paryskiego zachęca członków KR-u do organizowania lokalnych dialogów Talanoa⁽¹⁵⁾ lub podobnych inkluzywnych procesów na szczeblu lokalnym i regionalnym.

45. Zobowiązuje się do pełnienia roli bezpośredniego łącznika, zapewniającego członkom KR-u oraz władzom lokalnym i regionalnym w Europie dostęp do informacji i regularnych aktualizacji na temat postępów w negocjacjach podczas dwóch tygodni trwania COP27. Przyjmuje z zadowoleniem partnerstwo i wsparcie innych instytucji UE w zakresie regularnego dostarczania tych informacji, które umożliwią przybliżenie władzom lokalnym i regionalnym negocjacji międzynarodowych.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

⁽¹⁴⁾ 220519-G7-Development-Ministers-Meeting-Communique.pdf (bmz.de).

⁽¹⁵⁾ Dialogi miast i regionów Talanoa zostały wprowadzone w 2018 r. w celu zgromadzenia przedstawicielek i przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych oraz krajowych ministerstw ds. klimatu, środowiska i urbanizacji, a także organizacji goszczących i interesariuszy klimatycznych, aby podsumować, ukształtować i wzmocnić wkłady ustalone na poziomie krajowym.

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Sprawiedliwa i zrównoważona transformacja dla regionów górniczych i regionów energochłonnych sektorów przemysłu

(2022/C 498/07)

Sprawozdawczyni generalna: Sari RAUTIO (FI/EPL), przewodnicząca rady okręgu opieki zdrowotnej w Häme

Dokument źródłowy: Pismo prezydencji czeskiej z 16 czerwca 2022 r.

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Z zadowoleniem przyjmuje zamierzenie Unii Europejskiej, by do 2050 r. osiągnąć neutralność dla klimatu. Zadanie to będzie wymagało transformacji cyfrowej i ekologicznej europejskich gmin i regionów, co dogłębnie zmieni sposób pracy i życia ludzi.
2. Zauważa, że z powodu wojny rozpoczętej przez Rosję w lutym 2022 r. sprawiedliwa transformacja stała się jeszcze trudniejszym i zarazem pilniejszym wyzwaniem, ponieważ Europa musi w krótkim czasie stać się mniej zależna od zewnętrznych dostaw energii. Podkreśla, że przejście do społeczeństwa niskoemisyjnego musi odbywać się z uwzględnieniem potrzeb obywateli znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji i obejmować tworzenie nowych miejsc pracy i równych szans w regionach wiejskich i zależnych od węgla.
3. Z zadowoleniem przyjmuje to, że państwa członkowskie przedłożyły 74 plany oparte na różnych warunkach panujących w poszczególnych regionach. Stwierdza, że zmiany w sytuacji na świecie doprowadziły do kryzysu energetycznego, który zmusił niektóre państwa członkowskie do szukania tymczasowych elastycznych rozwiązań dla regionalnych wyzwań związanych z realizacją celów programu.
4. Podkreśla uciążliwe procedury zatwierdzania planów. Ponadto niektóre regiony napotykają problemy z terminowym planowaniem i realizacją projektów, ponieważ większa część całkowitych dostępnych środków finansowych pochodzących z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności została zaprogramowana na lata 2021–2023, co daje niewielkie możliwości ciągłej i równomiernej realizacji projektów pod koniec okresu programowania. Ubolewa, że tylko część programów została oceniona i zatwierdzona przez Komisję Europejską. Wzywa zatem Komisję, by rozważyła ewentualne przedłużenie terminu wydatkowania tych środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), które są finansowane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.
5. Uważa, że jednym z punktów wyjścia dla powodzenia FST jest przegląd ram czasowych jego wdrożenia.
6. Podkreśla, że FST należy włączyć do głównego nurtu polityki spójności, tak aby można było w pełni wykorzystać synergie i efekty mnożnikowe.
7. Przypomina, że sprawiedliwa transformacja musi koncentrować się na tych regionach, w których zachodzące zmiany są głębsze i przez to też bardziej ryzykowne, ponieważ państwa członkowskie i regiony mają bardzo różne punkty wyjścia. Zauważa, że sukces FST zależy od największych krajów będących beneficjentami, czyli od Polski i Niemiec, na które razem przypada prawie 33 %, a zatem 1/3 całego funduszu. Znaczącymi beneficjentami są również Rumunia, Czechy i Bułgaria. Na te pięć państw członkowskich przypada łącznie prawie 60 % zasobów funduszu. O powodzeniu całego programu decyduje terminowa realizacja planów tych państw członkowskich (terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji).
8. Podkreśla, że w kontekście FST trzeba koniecznie wziąć pod uwagę obecny poważny kryzys energetyczny. Kryzys energetyczny stanowi też poważne zagrożenie dla sprawiedliwej i ekologicznej transformacji, przynajmniej w perspektywie krótkoterminowej. Zwłaszcza sektor energetyczny, sektory energochłonne, przemysł wytwórczy oraz małe i średnie przedsiębiorstwa stoją obecnie w obliczu ogromnej presji cenowej, a jednocześnie wobec wyzwań zielonej transformacji. Zauważa, że neutralność pod względem emisji dwutlenku węgla, do której dąży przemysł, zależy także od dostępności zielonej energii elektrycznej do celów produkcji wodoru, a także od alternatywnych źródeł energii zastępujących gaz ziemny. Z zadowoleniem przyjmuje perspektywę, że FST może przyczynić się do osiągnięcia tego celu.

9. Zwraca uwagę, że FST jest mniejszy niż tradycyjne fundusze strukturalne, ale niektóre z jego celów pokrywają się z ich celami.

10. Domaga się bardziej zdecydowanego ujęcia aspektu społecznego w FST jako instrumentu nastawionego na konkretny obszar, z silnym zaangażowaniem partnerów społecznych. Opowiada się też za utrzymaniem oddolnego podejścia do danego obszaru jako jego głównego elementu, ponieważ każdy region stanowi wyjątkowy ekosystem społeczno-gospodarczy.

11. Zauważa, że FST ma solidnie zdefiniowaną podstawę i cele oraz odgrywa ważną rolę nie tylko dla regionów, ale również dla przemysłu przechodzącego transformację. Konieczne jest zatem maksymalne uelastycznienie mechanizmu w zakresie kwalifikujących się operacji, aby osiągnąć dywersyfikację gospodarczą terytoriów. Przypomina, że przyjęte rozporządzenie wspiera duże przedsiębiorstwa i przedsiębiorstwa objęte systemem handlu uprawnieniami do emisji, które zostały uwzględnione jako potencjalni beneficjenci w rozporządzeniu w sprawie FST, co odróżnia to rozporządzenie od funduszy strukturalnych. Podkreśla, że przyszły FST powinien zostać w pełni włączony do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, z poszanowaniem zasady partnerstwa, zaś jego budżet powinien stanowić uzupełnienie obecnego finansowania polityki spójności.

12. Podkreśla, że ze względu na różny charakter regionalnych procesów transformacji w kierunku neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla, tego rodzaju zmiany w Funduszu powinny obejmować przyjęcie metodyki regionalnego przydziału zasobów, zgodną z szerokim zakresem stosowania i kryteriami dotyczącymi geograficznej alokacji zasobów, lepiej dostosowanymi do różnorodności terytorialnej UE.

13. Apeluje o wyraźne zobowiązanie do utworzenia FST 2.0, który obejmie szersze spektrum regionów stojących przed wyzwaniem związanym z transformacją ekologiczną przemysłu i sektora wytwórczego, oraz o szeroko zakrojoną dyskusję na temat zakresu i wielkości tego instrumentu w kontekście przygotowywania kolejnych wieloletnich ram finansowych (WRF).

14. Podkreśla, że połączenie unijnych zasobów budżetowych z WRF z dochodami z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (2021–2023) przyniosło regionom znaczne trudności zarówno pod względem planowania, jak i realizacji projektów. Utrudnienie to wynikało z tego, że większa część całkowitych dostępnych środków finansowych pochodzących z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności została zaprogramowana na lata 2021–2023, co daje niewielkie możliwości ciągłej i równomiernej realizacji projektów pod koniec okresu programowania.

15. Podkreśla znaczenie aktywnego zaangażowania wszystkich regionów w całej UE w osiągnięciu celów klimatycznych na lata 2030 i 2050 bez pozostawiania nikogo w tyle. Wzywa sektor prywatny do aktualizacji planów, tak aby uwzględnić potrzeby energetyczne i długoterminowy zrównoważony rozwój.

16. Szacuje, że poza kwestią przyjaznej dla klimatu produkcji energii w wyniku obecnego kryzysu energetycznego i niepewnej sytuacji politycznej na świecie coraz większym problemem staje się zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego. Dotyczy to w pierwszej kolejności sektorów energochłonnych, ale bez wątpienia wpływa również na zużycie energii w gospodarstwach domowych.

17. Proponuje, aby UE wspierała zwłaszcza regiony najbardziej zależne od paliw kopalnych, aby w przyszłych inwestycjach nie dopuścić do jeszcze większych rozbieżności. Podkreśla, że fundusze unijne udostępniane regionom muszą być nastawione na jak najlepsze osiągnięcie celów.

18. Należy zwrócić dodatkową uwagę na szczególną sytuację wysp i regionów najbardziej oddalonych, które mierzą się z poważnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi, zwłaszcza regionów odizolowanych i w dużym stopniu uzależnionych od paliw kopalnych.

19. W związku z tym przypomina o szczególnej sytuacji regionów najbardziej oddalonych, które ze względu na swoje niewielkie rozmiary, oddalenie i izolację są w dużym stopniu zależne od paliw kopalnych i nie mają możliwości podłączenia się do sieci kontynentalnej; regiony te nie zostały jednak objęte FST.

20. Stwierdza, że sam FST nie jest sposobem na kryzys klimatyczny, ale może znacznie przyczynić się do rozwiązania tego kryzysu. W tym celu musi być wykorzystywany jak najefektywniej, tzn. skala inwestycji w różnych regionach UE musi być wystarczająca, by możliwe było pełne rozwinięcie ich skuteczności. Zauważa, że decydenci na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz eksperci, którzy przygotowują na przykład programowanie FST, mają trudności z powiązaniem go z dużymi inwestycjami, dokonywanymi przez rząd centralny, lub z nawiązaniem współpracy z wyższym poziomem zarządzania.

21. Stwierdza, że produkcja energii i jej dostawy do odbiorców (przemysłu i konsumentów) należą do dużych lub nawet wielonarodowych przedsiębiorstw, co z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych utrudnia współpracę.
22. Zwraca uwagę, że transformacja ekologiczna w sektorze energetycznym, pomimo obecnego intensywnego rozwoju produktów i eksperymentów z nowymi technologiami, ma charakter stopniowy i przyniesie znaczące rezultaty dopiero w dekadzie po 2030 r.
23. Zauważa też, że potencjalnie długotrwała rosyjska wojna w Ukrainie już nadała wysoki priorytet bezpieczeństwu energetycznemu w całej Europie. W nadchodzących latach kwestię bezpieczeństwa dostaw trzeba będzie brać pod uwagę we wszystkich rozwiązaniach polityki energetycznej, aby osiągnąć długoterminowy i jak najbardziej słuszny cel Europejskiego Zielonego Ładu, jakim jest czysta, przystępna cenowo i bezpieczna energia.
24. Podkreśla, że cele FST służą również celom planu REPowerEU, który został opracowany później. Dlatego przy wdrażaniu FST w państwach członkowskich i regionach należy również uwzględnić cele REPowerEU.
25. Jest zdania, że dla osiągnięcia możliwie najlepszej sprawiedliwej transformacji trzeba dalej rozwijać i dostosowywać do różnych okoliczności istniejące instrumenty i procedury finansowe UE, aby tworzyć synergie pomiędzy różnymi programami.
26. Zwraca uwagę, że programy polityki spójności są stale oceniane. Apeluje do władz regionalnych i lokalnych, aby dopilnowały, że programy te będą przyczyniać się również do osiągnięcia sprawiedliwej transformacji.
27. Podkreśla, że potrzebne są jasne wytyczne dotyczące możliwej synergii z EFS+ i innymi funduszami ESI. Zwraca się do Komisji Europejskiej o zapewnienie dodatkowej pomocy eksperckiej zainteresowanym regionom, aby osiągnąć cele Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.
28. Spośród instrumentów polityki spójności EFRR i EFS są dobrze dostosowane do zmniejszania dysproporcji regionalnych, a synergie należy wykorzystać do tego, by za pomocą środków FST osiągnąć najlepsze rezultaty.
29. Stwierdza, że polityka spójności UE ma na celu osiągnięcie lepszej równowagi gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Europie. Musi więc stanowić podstawę dla długoterminowego rozwoju terytorialnego, pomagać w przezwyciężaniu nagłych kryzysów i wspierać ożywienie gospodarcze. Podkreśla, że działania na szczeblu lokalnym i regionalnym mają szczególne znaczenie dla budowania odporności na kryzysy. Zaznacza, że w obliczu kryzysu nie wolno w pierwszej kolejności zarzucać realizacji długoterminowych celów polityki spójności.
30. Komitet zwraca uwagę, że należy przyspieszyć programowanie FST, żeby na czas uruchomić fundusze. Środki na Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności udostępniono w ciągu jednego roku. Tymczasem Komisja Europejska i państwa członkowskie już od prawie trzech lat pracują nad FST. Jeżeli program FST nie rozpocznie się w 2022 r., istnieje ryzyko zaprzepaszczenia całkowitej rocznej alokacji w wysokości 25 % udostępnionych środków.
31. Zaznacza, że Komisja Europejska powinna terminowo przedstawić niezbędne wnioski dotyczące ciągłości programowania FST, odpowiadającego długoterminowym celom klimatycznym. Wzywa instytucje współprawodawcze do odpowiedniego zaangażowania regionów w przyszły program FST i apeluje o bardziej partycypacyjne elementy we wdrażaniu terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji, aby uniknąć decyzji podejmowanych centralnie bez uwzględniania rzeczywistych potrzeb regionów.
32. Podsumowując, stwierdza, że niezbędne jest włączenie celów zrównoważonego rozwoju we wdrażanie wszystkich instrumentów. Poszukiwanie najodpowiedniejszych i najskuteczniejszych środków na szczeblu regionalnym uda się tylko wtedy, gdy regiony i miasta będą zaangażowane we wszystkie etapy planowania i wdrażania.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Spójność cyfrowa

(2022/C 498/08)

Sprawozdawca: Gaetano ARMAO (IT/EPL), wiceprzewodniczący i minister regionu Sycylia**ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Wstęp

1. Przypomina na wstępie, że spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna to jeden z głównych celów określonych w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 174), którym jest osiągnięcie harmonijnego i odpowiednio zrównoważonego rozwoju w całej Unii Europejskiej (UE) i jej regionach.
2. Podkreśla, że koncepcja „spójności cyfrowej” wymaga uznania zasadniczej roli technologii w naszym życiu i wymaga włączenia celów spójności do praw cyfrowych, zasad i strategii politycznych Unii w obszarze cyfrowym, z czym wiąże się konieczność stosownej zmiany art. 175 TFUE.
3. Przypomina, że w sprawozdaniu „Doroczny barometr regionalny i lokalny UE” z 2021 r. podkreślił znaczenie spójności cyfrowej jako elementu kluczowego dla tworzenia inkluzywnych społeczeństw w UE, stwierdzając, że spójność cyfrowa to ważny dodatkowy wymiar tradycyjnego pojęcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej określonej w Traktacie UE⁽¹⁾. Cyfryzacja może przyczynić się do zmniejszenia nierówności społecznych i terytorialnych dzięki docieraniu do obywateli, którzy w przeciwnym razie byliby wykluczeni z dostępu do niektórych usług lub korzystaliby z usług na gorszym poziomie.
4. Przypomina, że koncepcja spójności cyfrowej⁽²⁾ i wkład niezbędny do jej praktycznego urzeczywistnienia – jak wskazano w niedawnym ważnym badaniu prognostycznym Europejskiego Komitetu Regionów⁽³⁾ – zakłada, że każdy obywatel Europy będzie miał godny dostęp do internetu i usług cyfrowych oraz że zostanie wzmocniona suwerenność i odporność infrastruktury cyfrowej UE.
5. Podkreśla, że UE powinna dążyć do zapewnienia, aby transformacja cyfrowa była jak najbardziej dostępna dla wszystkich obywateli i obywateli UE, i musi zwrócić szczególną uwagę na pomoc regionom słabiej rozwiniętym, a także regionom dotkniętym trwałymi niekorzystnymi warunkami naturalnymi lub demograficznymi – archipelagom, regionom najbardziej oddalonym, wyspiarskim, transgranicznym i górskim – w przyspieszeniu ich transformacji cyfrowej, zważywszy na stojące przed nimi wyjątkowe wyzwania, przy jednoczesnym maksymalnym wykorzystaniu ich atutów. Kładzie też nacisk na znaczenie partnerskiej współpracy.
6. Przyznaje, że, chociaż technologia jest kluczowym narzędziem pomagającym nam dostosowywać się do trudnych sytuacji wpływających na wszystkie sfery życia społecznego, centralna rola technologii cyfrowej w reagowaniu na pandemię COVID-19 i budowaniu odporności w tym kontekście uwypukliła braki w infrastrukturze cyfrowej i umiejętnościach cyfrowych, a także sprawiła, że przepaść cyfrowa w UE stała się jeszcze wyraźniejsza.

(1) *EU Annual Regional and Local Barometer* [Doroczny barometr regionalny i lokalny UE], rozdział IV – Transformacja cyfrowa na szczeblu lokalnym i regionalnym, s. 63.

(2) *Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Cyfrowa Europa dla wszystkich: wdrożenie w terenie inteligentnych rozwiązań sprzyjających włączeniu społecznemu* (Dz.U. C 39 z 5.2.2020, s. 83).

(3) Susanna Fontana, Fabio Bisogni (Fondazione FORMIT), Simona Cavallini, Rossella Soldi (Progress Consulting S.r.l.), *Territorial foresight study in addressing the digital divide and promoting digital cohesion* [Terytorialne badanie prognostyczne dotyczące zniwelowania przepaści cyfrowej i promowania spójności cyfrowej], 16 maja 2022 r. (projekt).

Wyzwania, którym trzeba sprostać

7. Przypomina, że „przepaść cyfrowa” to termin, który odnosi się do „różnych poziomów dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz korzystania z nich, w szczególności do rozbieżności w dostępie do internetowych usług cyfrowych i w ich wykorzystywaniu”⁽⁴⁾. Zaznacza, że szybka łączność dla każdego w Unii Europejskiej, od miast po obszary wiejskie i oddalone, musi być usługą świadczoną w interesie ogólnym i powinna być adekwatnie traktowana.

8. Podkreśla, że cyfrowe formy komunikacji stwarzają również nowe wyzwania dla procesów demokratycznych. Dla wielu osób głównym źródłem informacji są media społecznościowe, choć ich operatorzy rzadko przeprowadzają weryfikację faktów. Debata cyfrowa w mediach społecznościowych może prowadzić do polaryzacji społecznej i fragmentacji. Możliwość wywierania wpływu, zwłaszcza przy pomocy algorytmów sterujących zachowaniem użytkowników, są bardzo duże.

9. Podkreśla, że spójność cyfrowa musi uwzględniać przyczyny rosnącej przepaści cyfrowej w Unii oraz wyzwania stojące przed regionami, które, starając się zlikwidować tę przepaść, wciąż pozostają w tyle, mimo że powiększanie się przepaści cyfrowej nie jest oficjalnie uznawane za zagrożenie dla spójności UE.

10. Zaznacza, że regiony stojące przed wyzwaniami demograficznymi oraz regiony najbardziej oddalone, wyspiarskie, transgraniczne i górskie charakteryzują się specyficznymi cechami geograficznymi, gospodarczymi, demograficznymi i społecznymi, które wiążą się z wyjątkowymi wyzwaniami⁽⁵⁾. Należą do tych cech: ograniczona wielkość (powierzchnia, gęstość zaludnienia, gospodarka), ograniczony rynek lokalny i trudności w osiągnięciu korzyści skali, wysokie koszty transportu, słabo rozwinięte stosunki międzysektorowe, deficyt umiejętności w zakresie przedsiębiorczości, w zakresie infrastruktury i świadczenia usług dla przedsiębiorstw (w porównaniu z przedsiębiorstwami kontynentalnymi) oraz ograniczone usługi społeczne i szkoleniowe dla obywateli. Ponadto archipelagi o podwójnie lub potrójnie wyspiarskim charakterze borykają się z dodatkowymi obciążeniami, jak to określono w niedawnym sprawozdaniu Parlamentu Europejskiego w sprawie wysp UE i polityki spójności: obecna sytuacja i przyszłe wyzwania⁽⁶⁾.

11. Wyraża zaniepokojenie, że istniejące luki cyfrowe nie zmniejszają się, ale tak naprawdę rosną – w kontekście następujących kluczowych elementów transformacji cyfrowej w UE⁽⁷⁾:

- dane dotyczące poziomu podstawowych umiejętności cyfrowych nie są dostępne na szczeblu lokalnym i regionalnym. W zamian zastosowano wskaźnik zastępczy określający zdolność osób fizycznych do codziennego korzystania z internetu. Chociaż w niektórych zachodnich państwach członkowskich UE przepaść cyfrowa istniejąca między obszarami miejskimi i wiejskimi w odniesieniu do umiejętności cyfrowych się zmniejsza (DE, SE, NL, BE), to nadal pozostaje bardzo znacząca we wszystkich pozostałych państwach,
- w dziedzinie łączności i infrastruktury cyfrowej obszary wiejskie nadal pozostają w tyle pod względem zasięgu dostępu nowej generacji (NGA) i całkowitego pokrycia gospodarstw domowych zasięgiem sieci o dużej przepustowości,
- transformacja cyfrowa przedsiębiorstw mierzona liczbą przedsiębiorstw „jednoróżców” (przedsiębiorstwo typu start-up o łącznej wartości rynkowej ponad 1 mld USD) zlokalizowanych w UE pokazuje, że takie przedsiębiorstwa są w dużej mierze skoncentrowane w kontynentalnej części Europy i w regionach stołecznych,
- w latach 2019–2020 zwiększyła się luka pod względem cyfryzacji usług publicznych między osobami mieszkającymi w miastach a osobami mieszkającymi na obszarach miejskich,
- nie można pomijać szczególnego przypadku regionów najbardziej oddalonych. Ich unikalna i złożona rzeczywistość, o której mowa w art. 349 TFUE, wymaga dostosowania polityki europejskiej do ich szczególnych cech, co dotyczy nie tylko zasady spójności gospodarczej i społecznej, ale również spójności cyfrowej.

⁽⁴⁾ OECD, „Bridging Connectivity Divides” [Niwelowanie nierówności w zakresie łączności], OECD Digital Economy Papers, nr 315, OECD Publishing, Paryż, 2021. Dostępne na stronie internetowej: <https://doi.org/10.1787/e38f5db7-en>.

⁽⁵⁾ Na 362 wyspach liczących ponad 50 mieszkańców w 15 krajach europejskich mieszka łącznie 17,7 mln osób. W regionach tych PKB na mieszkańca jest niższy od 80 % średniej UE, a znaczna ich część nadal należy do kategorii regionów słabiej rozwiniętych (Źródło: <https://www.regione.sicilia.it/la-regione-informa/estimation-insularity-cost-sicily>.)

⁽⁶⁾ (A9-0144 / 2022-159), [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2021/2079\(INI\)&l=de](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2021/2079(INI)&l=de).

⁽⁷⁾ Źródło: 2021 EU Annual Regional and Local Barometer [Doroczny barometr lokalny i regionalny UE 2021], rozdział IV – Transformacja cyfrowa na szczeblu lokalnym i regionalnym, A. Stan transformacji cyfrowej, s. 69.

12. Zauważa, że zakres działań, które należy podjąć dla zniwelowania przepaści cyfrowej, pokrywa się z kilkoma obszarami polityki, co czyni spójność cyfrową przedsięwzięciem horyzontalnym. Dlatego ocenia pozytywnie, że na Konferencji w sprawie przyszłości Europy uznano spójność cyfrową za dopełnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej⁽⁸⁾. Uważa, że spójność cyfrowa jest składową spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej i należy ją traktować jako usługę świadczoną w interesie ogólnym.

13. Podkreśla, że przepaść cyfrowa wpływa na usługi świadczone na szczeblu lokalnym w następujących obszarach:

- Opieka zdrowotna: brak dostępu do usług e-zdrowia; mniejsza świadomość osób niemających internetu na temat pandemii COVID-19 i ewentualnych przyszłych pandemii oraz większe ryzyko zarażenia u tych osób.
- Kształcenie: nierówny dostęp do zasobów edukacyjnych; wstrzymanie procesu edukacji; trudności uczniów i studentów z uzyskaniem wsparcia technologicznego od środowiska rodzinnego.
- Inne kluczowe usługi: większe wykluczenie finansowe wskutek tendencji w społeczeństwie do płatności bezgotówkowych; osoby bez połączenia z internetem mają ograniczony dostęp do świadczeń publicznych dostępnych drogą tylko cyfrową. Warunki społeczno-ekonomiczne: zwiększenie różnic społeczno-ekonomicznych między osobami, które mogły pracować zdalnie za pomocą środków cyfrowych, a tymi, które nie mogły.
- Wzrost wykluczenia społecznego: przepaść cyfrowa może uniemożliwiać ludziom uczestnictwo w inicjatywach społecznych przeprowadzanych online i korzystanie z ich praw demokratycznych.

14. Na etapie projektowania usług cyfrowych administracja publiczna i inne organizacje świadczące usługi cyfrowe powinny uwzględnić ich dostępność dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi lub brakami w zakresie umiejętności cyfrowych, dbając o to, by usługi te były dostępne za pomocą połączeń cechujących się ograniczeniami w zakresie infrastruktury dostępu.

15. Ubolewa, że uwzględnienie zasady dotyczącej spójności cyfrowej w celu zadbania o to, by żaden region ani żadna osoba nie zostały pominięte pod względem łączności i dostępności, nie stało się formalnie elementem wniosku KE w sprawie Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie⁽⁹⁾.

16. Z zadowoleniem przyjmuje ukierunkowane działania takie jak niedawna zmiana ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych, przepisy zmieniające zasady przyznawania pomocy państwa stacjonarnym sieciom szerokopasmowym oraz trwający przegląd wytycznych w sprawie sieci szerokopasmowych. KR domaga się jednak większej jasności w kwestii stosowania zasad pomocy państwa odnośnie do infrastruktury cyfrowej oraz wnosi o ich dodatkowe uproszczenie⁽¹⁰⁾.

17. Dzięki ukierunkowanemu stosowaniu rozwiązań cyfrowych można uniknąć większych ilości emitowanego CO₂. Dużym wyzwaniem jest jednak rosnące zużycie energii przez centra danych, urządzenia końcowe i sieci przesyłowe. Cyfryzacja nieujęta w ramy społeczno-środowiskowe oznaczałaby zaniedbanie. Samej cyfryzacji muszą towarzyszyć środki pozwalające ograniczyć zużycie zasobów i uniknąć efektu odbicia polegającego na tym, że wzrost wydajności prowadzi do wzrostu zużycia.

Osiągnięcie spójności cyfrowej

18. Zauważa, że umiejętności cyfrowe i infrastruktura cyfrowa mają kapitalne znaczenie dla rozwoju wszystkich pozostałych wymiarów cyfrowego kompasu, toteż zaleca, aby Komisja Europejska podjęła się – i zobowiązała się do – opracowania specjalnej długoterminowej strategii, wraz z zasobami i mechanizmami koordynacji, wykorzystując projekty na dużą skalę oparte na współpracy państw członkowskich, w celu zapewnienia wszystkim obywatelom aktualnych umiejętności i infrastruktury cyfrowej.

⁽⁸⁾ Konferencja w sprawie przyszłości Europy, sprawozdanie z ostatecznych wyników, maj 2022 r., propozycja 12: „Zwiększanie konkurencyjności UE i dalsze pogłębianie jednolitego rynku”, działanie 14, s. 56.

⁽⁹⁾ Europejska deklaracja praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie, 26 stycznia 2022 r.

⁽¹⁰⁾ Zob. sprawozdanie RegHub 21st Century Rules for 21st Century Infrastructure – Overcoming obstacles to transport, digital, and green infrastructure deployment [XXI-wieczne zasady dla XXI-wiecznej infrastruktury – Pokonanie przeszkód utrudniających wdrażanie infrastruktury transportowej, cyfrowej i ekologicznej], dostępne pod adresem: <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>.

19. Zaleca, aby właściwe umiejętności cyfrowe ujęto we wszystkich działaniach dotyczących uczenia się przez całe życie, aby umożliwić wszystkim obywatelom europejskim korzystanie z ogólnego prawa dostępu do internetu. Przy tym edukacji nie należy rozumieć tylko w kategoriach szkolenia, ale trzeba traktować ją jako proces, który umożliwia obywatelkom i obywatelom aktywne uczestnictwo i świadome zdobywanie informacji.

20. Podkreśla w związku z tym, że należy zwrócić szczególną uwagę na rozwijanie umiejętności cyfrowych najsłabszych grup takich jak osoby starsze i zadbać o to, by posiadały przynajmniej podstawowe umiejętności, a także na wspieranie młodzieży w słabiej rozwiniętych regionach, której wyniki w nauce zostały najbardziej dotknięte kryzysem ze względu na przepaść cyfrową i brak dostępu do odpowiedniej edukacji online w niektórych regionach. W polityce UE należy położyć większy nacisk na różnice regionalne, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych, jeśli chodzi o przydział środków z budżetu na edukację w odpowiedzi na kryzys edukacyjny, tak jak miało to miejsce w ostatnich latach. Treści edukacji cyfrowej powinny również uwzględniać możliwości dzieci należących do mniejszości narodowych, zapewniając w ten sposób równość wszystkich środowisk społecznych.

21. Podkreśla, że niezbędnym elementem umiejętności cyfrowych u wszystkich grup społecznych jest również odpowiednia umiejętność korzystania z mediów, czyli zdolność do oceny, na ile rzetelna jest dana informacja, zwłaszcza z dziedziny zdrowia, finansów i aktualności. Jest to szczególnie istotne w kontekście takich nasilających się zjawisk jak fałszywe informacje i mowa nienawiści.

22. Proponuje, aby w następstwie niedawno opublikowanej europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych Komisja Europejska wprowadziła kompleksowe ramy, akty prawne i instrumenty służące egzekwowaniu europejskich praw cyfrowych i pobudzaniu ścisłej współpracy z obywatelami europejskimi, tak aby zasady cyfrowe były podzielane przez wszystkich i odpowiadały potrzebom społecznym. W istocie należy przewidzieć zmianę Karty praw podstawowych Unii Europejskiej sporządzonej w 2000 r., by uwzględnić w niej nowo ogłoszone prawa cyfrowe.

23. Przyjmuje z aprobatą zalecenie Konferencji w sprawie przyszłości Europy dotyczące ustanowienia równego dostępu do internetu jako prawa podstawowego każdego obywatela europejskiego. W związku z tym bardzo istotne znaczenie ma niezawodny dostęp do internetu i usług cyfrowych za pośrednictwem suwerennej i odpornej infrastruktury cyfrowej UE. Należy przedsięwziąć środki, aby zapewnić uczciwą i otwartą konkurencję oraz zapobiegać powstawaniu monopoli i ogólnemu nadużywaniu władzy rynkowej, uzależnieniu od jednego dostawcy, koncentracji danych i zależności od państw trzecich w zakresie infrastruktury i usług.

24. Sugeruje – zgodnie z zaleceniem ujętym w zaleceniach szczegółowych dla krajowych organów regulacyjnych przedstawionych przez Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej⁽¹⁾ – aby wspierać współdzielenie infrastruktury (między operatorami telekomunikacyjnymi i innymi dostawcami usług, takimi jak koleje, przedsiębiorstwa wytwarzające energię elektryczną itp.) w celu zmniejszenia kosztów wdrażania sieci szerokopasmowych na obszarach oddalonych.

25. Zwraca uwagę, że liczne regiony mają dobre doświadczenia z partnerstwami publiczno-prywatnymi zarówno w zakresie rozwoju infrastruktury cyfrowej, jak i zmniejszania przepaści cyfrowej, i podkreśla rolę regionalnych ośrodków cyfrowych w przeprowadzaniu cyfryzacji.

26. Z naciskiem podkreśla, że Komisja Europejska i państwa członkowskie powinny wykorzystać możliwości, jakie daje praca zdecentralizowana, wspierając życie na obszarach wiejskich, wsiach, w regionach górskich i na obszarach o bardzo niskiej gęstości zaludnienia lub o dużym rozproszeniu ludności oraz wykorzystując atuty życia na tych obszarach. To mogłoby skutkować warunkami życia, które będą bardziej zrównoważone pod względem środowiskowym, społecznym i gospodarczym oraz przystępniejsze finansowo, jeżeli – wśród innych podstawowych wymogów – zostanie zagwarantowana spójność cyfrowa, czyli pełna dostępność kluczowych usług cyfrowych.

27. Wskazuje na zalety dzielenia się przykładami najlepszych praktyk z różnych regionów europejskich w zakresie strategii politycznych zapewniających zrównoważone możliwości pracy zdecentralizowanej, aby taka praca stała się trwałym elementem świata pracy i pozwoliła uzyskać maksymalne korzyści gospodarcze, społeczne i środowiskowe.

⁽¹⁾ Iclaves & Esade, *Study on post-COVID measures to close the digital divide*, [Badanie dotyczące środków podjętych po pandemii COVID-19 w celu zniwelowania przepaści cyfrowej], sprawozdanie końcowe, październik 2021.

28. Akcentuje rolę lokalnych i regionalnych szkół, uczelni, ośrodków badawczych i ekosystemów, jeśli chodzi o udział w centrach innowacji cyfrowych, a nawet kierowanie nimi, gdyż centra te często nie są koordynowane w ramach polityki regionalnej, przez co rozległa wiedza fachowa i zasoby umysłowe są niejednokrotnie marnotrawione. Należy zatem wprowadzić środki zapobiegające drenażowi mózgow, a część rozwiązania może stanowić praca zdecentralizowana na sprawiedliwych warunkach, w szczególności w przypadku obszarów znajdujących się w niekorzystnym położeniu.

29. Podkreśla, że odnośnie do MŚP trzeba zrobić więcej, aby wspierać je w cyfryzacji. Pozostają one w tyle za większymi przedsiębiorstwami dysponującymi większymi zasobami, a więc należy rozwijać nowe umiejętności. Trzeba znacznie zmniejszyć obciążenia administracyjne związane z dostępem MŚP do funduszy UE (nie tylko przeznaczonych na cyfryzację), zwłaszcza w przypadku mikroprzedsiębiorstw. Wymogi administracyjne muszą być proporcjonalne do wielkości przedsiębiorstwa, a jednocześnie należy zadbać o sprawiedliwe traktowanie właścicieli MŚP w kontekście otrzymywania funduszy UE⁽¹²⁾. Komisja Europejska powinna przeprowadzić test MŚP pod kątem obecnych praktyk i przedstawić propozycje, aby zmniejszyć obciążenia administracyjne, zwłaszcza spoczywające na mikroprzedsiębiorstwach (np. zwolnienia z kontroli).

30. Przydział środków z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) na inicjatywy cyfrowe, a w szczególności na MŚP, powinien być ściśle monitorowany i należy ocenić, czy kwota finansowania przydzielona MŚP jest proporcjonalna do wkładu MŚP w krajowy (i regionalny) PKB.

Administracja elektroniczna, odporność cyfrowa

31. Popiera promowanie przez Komisję Europejską bardziej ukierunkowanej, skierowanej do obywateli kampanii uświadamiającej na istniejących platformach e-uczestnictwa na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym poprzez lepszą koordynację z państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi i poprzez wymianę najlepszych praktyk.

32. Sugeruje, aby państwa członkowskie przeznaczyły specjalne środki na rozwój partnerstw publiczno-prywatnych, kampanie podnoszące świadomość i szkolenia w celu przygotowania obywateli, zwłaszcza młodego pokolenia, przedsiębiorstw i sektora publicznego do stawiania czoła cyberprzestępczości jako horyzontalnemu problemowi związanemu z transformacją cyfrową. Ważne jest również uwzględnienie w programie wsparcia pokryzysowego inwestycji związanych z edukacją cyfrową, łącznością szerokopasmową, nabywaniem niezbędnego sprzętu, a także szkoleniem nauczycieli na wypadek takiej sytuacji. Należy również ponownie należycie rozważyć zarządzanie treściami w ramach edukacji cyfrowej, biorąc pod uwagę wyzwania i problemy, które mogą pojawić się w związku z korzystaniem z treści cyfrowych.

33. Proponuje, by Komisja Europejska i państwa członkowskie zajęły się transgranicznymi barierami regulacyjnymi i barierami w zakresie interoperacyjności uniemożliwiającymi pełne wdrożenie jednolitego rynku cyfrowego i utrudniającymi zwiększanie skali działalności gospodarczej i rozwój technologii w Europie. Ponadto władze lokalne i regionalne powinny ułatwiać tworzenie wspólnego modelu, na przykład za pośrednictwem platformy na rzecz sieci szerokopasmowych.

34. Zaleca, aby interoperacyjność regionalnych i lokalnych publicznych systemów informatycznych z krajowymi systemami informatycznymi była punktem wyjścia dla realizacji każdej inicjatywy cyfrowej, w szczególności gdy istnieją już unijne normy w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) lub wspólne unijne specyfikacje techniczne. Interoperacyjność powinna zawsze być połączona z technologiczną neutralnością rozwiązań i usług, również z myślą o uniknięciu uzależnienia od jednego dostawcy. Ponadto należy przeprowadzać test MŚP w odniesieniu do wszelkich ukierunkowanych na MŚP cyfrowych usług publicznych. Przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych powinni być członkami odpowiednich komitetów na szczeblu krajowym i pełnić rolę doradcą w kluczowych inicjatywach dotyczących interoperacyjności.

⁽¹²⁾ Deklaracja bezpośrednich kosztów personelu ponoszonych przez właścicielki i właścicieli MŚP, którzy nie otrzymują wynagrodzenia, oraz inne osoby fizyczne, które nie otrzymują wynagrodzenia, opiera się na kosztach jednostkowych odpowiadających wynagrodzeniu dla naukowców (https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-sme-owners-natural-persons_en.pdf).

35. Podkreśla znaczenie dostępności otwartego oprogramowania. Ponadto otwarte dane publiczne dla wszystkich zbiorów danych o wysokiej wartości, określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024⁽¹³⁾ w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, należy też uznać za prawo cyfrowe obywateli UE, aby wzmocnić ich pozycję. Trzeba również wspierać naukę obywatelską i w tym kontekście na szczeblu UE należy odpowiednio zidentyfikować i wykorzystać kluczowe społeczności, między innymi do gromadzenia „lokalnych” danych na potrzeby monitorowania spójności cyfrowej i zaleceń dotyczących sposobu jej osiągnięcia.

36. Nalega, zgodnie ze swoją niedawną opinią dotyczącą aktu w sprawie sztucznej inteligencji (AI), aby Komisja Europejska rozszerzyła ocenę skutków dotyczącą implikacji technologii AI dla obywateli, w szczególności dla grup szczególnie wrażliwych, poprzez obowiązkowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych lub ich przedstawicieli w konsultacje oraz określenie bardziej rygorystycznych wymogów w zakresie przejrzystości i informacji w odniesieniu do technologii sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka⁽¹⁴⁾.

Monitorowanie i pomiar przepaści cyfrowej

37. Podkreśla, że Komisja Europejska wraz z państwami członkowskimi, Eurostatem, krajowymi urzędami statystycznymi i JRC powinna promować stopniowe, ale ciągłe zwiększanie rozbieżności istniejących danych pod względem geograficznym oraz poszerzać zakres informacji, aby odpowiednio uwzględnić aspekty gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego. Europejski Komitet Regionów powinien być angażowany jako kluczowy podmiot przedstawiający potrzeby władz lokalnych i regionalnych w zakresie danych i informacji oraz odpowiednich narzędzi do pomiaru dojrzałości cyfrowej.

38. Proponuje opracowanie solidnego i kompleksowego systemu lokalnych wskaźników cyfrowych mierzących dojrzałość cyfrową, które posłużyłyby jako podstawa dla procesu decyzyjnego, w tym jako kryteria określania zasobów na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w rozumieniu obecnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

39. Sugeruje, by Komisja Europejska i Europejski Komitet Regionów współpracowały w działaniach na rzecz stworzenia cyfrowego kompasu, który w konkretny sposób uwzględniałby wymiar terytorialny. Umożliwi to przejście od oceny postępów w zakresie cyfryzacji i transformacji cyfrowej w Europie do ewolucji spójności cyfrowej między poszczególnymi terytoriami.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 56).

⁽¹⁴⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejskie podejście do sztucznej inteligencji – akt w sprawie sztucznej inteligencji (Dz.U. C 97 z 28.2.2022, s. 60)

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Ósme sprawozdanie na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

(2022/C 498/09)

Sprawozdawczyni:	Nathalie SARRABEZOLLES (FR/PES), członkini rady departamentu Finistère
Dokumenty źródłowe:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczący 8. sprawozdania na temat spójności: Spójność w Europie do 2050 r. COM(2022) 34 final SWD(2022) 24 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Z zadowoleniem przyjmuje publikację ósmego sprawozdania na temat spójności, w którym przedstawiono główne zmiany oraz dysproporcje terytorialne, jakie pojawiły się w regionach europejskich w ciągu ostatnich dziesięciu lat, oraz zarysowano podstawy debaty na temat przyszłości spójności po 2027 r.
2. Podziela analizę Komisji Europejskiej dotyczącą historycznego kontekstu obecnej sytuacji Unii Europejskiej: pandemia COVID-19 i zjawiska, które w sprawozdaniu określa się jako nowe główne tendencje, takie jak zmiana klimatu i hiperłączość cyfrowa, stanowią nowe źródła dysproporcji terytorialnych i sprzyjają rozpowszechnianiu się zjawiska „geografii niezadowolenia” w Europie.
3. Zauważa, że powolny powrót procesu konwergencji w ostatnich latach skrywa ogromne zróżnicowanie sytuacji: wiele regionów słabiej rozwiniętych i regionów w okresie przejściowym w Europie Południowej i Północno-Zachodniej odnotowało niski lub ujemny wzrost gospodarczy. Jednocześnie wzrost regionalny na wschodzie UE nadal charakteryzuje się czasem dużymi różnicami między regionami stołecznymi a innymi regionami.
4. Podkreśla wpływ brexitu na gospodarkę europejską, w szczególności na współpracę międzyregionalną, ekosystemy badawcze i szkoleniowe oraz demografię w wielu regionach europejskich.
5. Zwraca uwagę na potrzebę spójności w Europie, uwydatnioną sytuacją wojenną w Ukrainie, przy granicach Europy.
6. W związku z tym wzywa Komisję do otwartej i strategicznej refleksji na temat roli polityki spójności po 2027 r. w systemie polityk europejskich.

Polityka spójności jako długoterminowa polityka rozwoju

7. Uważa, że dysproporcje regionalne stwierdzone w sprawozdaniu na temat spójności w pełni wzmacniają uzasadnienie polityki spójności określone w Traktatach, jakim jest zmniejszanie różnic w zamożności i rozwoju między regionami Unii Europejskiej.
8. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje przedstawioną w sprawozdaniu na temat spójności analizę wpływu polityki spójności na lata 2014–2020 na inwestycje na całym terytorium Unii Europejskiej.
9. Zauważa, że polityka spójności często odgrywała kluczową rolę w utrzymaniu wystarczającego poziomu inwestycji publicznych w sytuacji spadku inwestycji krajowych.
10. Przypomina, że pozytywny wpływ inwestycji wspieranych w ramach polityki spójności utrzymuje się w perspektywie długoterminowej, co podkreślono w rozdziale 9 sprawozdania na temat spójności.
11. Przypomina również, że zasady programowania specyficzne dla polityki spójności pozwalają na finansowanie niektórych projektów w okresie do trzech lat po zakończeniu okresu programowania, co uniemożliwia porównanie ich z innymi programami europejskimi podlegającymi zarządzaniu bezpośredniemu.

12. Podkreśla skuteczność polityki spójności w stawianiu czoła kryzysowi związanemu z pandemią COVID-19, w szczególności dzięki środkom elastyczności wprowadzonym od kwietnia 2020 r. (dwa pakiety dotyczące inicjatywy inwestycyjnej w odpowiedzi na koronawirusa (CRII)).

13. Uważa jednak, że zasadnicze znaczenie ma utrzymanie ukierunkowania polityki spójności na wzmacnianie spójności terytorialnej, gospodarczej i społecznej w Europie.

Definicja idei „nie szkodzić spójności”

14. Dostrzega szanse, jakie oferuje wprowadzenie nowej koncepcji w sprawozdaniu na temat spójności, która miałaby na celu rozszerzenie całościowego podejścia do polityki spójności na każdą europejską politykę publiczną mającą wpływ terytorialny.

15. Podkreśla, że koncepcja ta w pełni wspiera inicjatywę Europejskiego Komitetu Regionów mającą na celu wykazanie roli spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej jako podstawowej wartości Unii Europejskiej.

16. Uważa, że koncepcja ta mogłaby umożliwić uwzględnienie w każdej europejskiej polityce różnorodności realiów regionalnych w Unii Europejskiej, a przez to zwiększyłaby skuteczność tych polityk i pozwoliła lepiej unaocznić obywatelom działania UE.

17. Sprzeciwia się niemniej niezwykle restrykcyjnej interpretacji tej koncepcji, zgodnie z którą miałaby ona zastosowanie wyłącznie na poziomie programów operacyjnych, a nawet nie na poziomie umowy partnerstwa. Zwraca się do Komisji Europejskiej, by zasada „nie szkodzić spójności” miała zastosowanie do wszystkich europejskich obszarów polityki, co pozwoli ograniczyć niekorzystne dla spójności skutki niektórych europejskich strategii politycznych lub programów.

18. W szczególności popiera wspomnianą w raporcie potrzebę wspierania spójności w Europie za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF).

19. Apeluje do państw członkowskich i Komisji Europejskiej, by w Instrumencie na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) i w instrumencie, który ewentualnie go zastąpi, bezpośrednio uwzględnić podejście do polityki spójności oparte na wielopoziomowym sprawowaniu rządów i partnerstwie.

20. Podkreśla ponadto potrzebę lepszego dostosowania i zwiększenia synergii między polityką spójności a programem „Horyzont Europa” w celu wzmocnienia innowacji we wszystkich regionach europejskich z myślą o rozwijaniu zdolności regionów w zakresie badań naukowych i innowacji, co pozwala UE na konkurowanie na skalę globalną poprzez inwestowanie w doskonałość regionalną i może stworzyć rozwiązanie dla problemu „pułapki rozwojowej” regionów o średnich dochodach.

21. Przypomina w związku z tym, że ważne jest, aby regiony, które znajdują się w pułapce rozwojowej regionów o średnich dochodach, otrzymały specjalne wsparcie albo z uwagi na przynależność do kategorii regionów pośrednich, albo poprzez łatwiejszy dostęp do instrumentów współpracy terytorialnej w dziedzinie innowacji.

22. Wzywa do konsolidacji podejścia opartego na strategii inteligentnej specjalizacji w celu wzmocnienia konkurencyjności i ekosystemu innowacji w oparciu o strategię ukierunkowaną na konkretny obszar i wzmocnioną współpracę terytorialną.

23. Apeluje do Komisji Europejskiej, by zdefiniowała pojęcie „nie szkodzić spójności” i by stworzyła na jego bazie prawdziwy mechanizm pozwalający ocenić wpływ polityk europejskich na spójność w Europie. Proponuje, by włączyć do tego mechanizmu weryfikację wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich przewidzianą w komunikacie w sprawie długoterminowej wizji obszarów wiejskich UE w celu uwzględnienia specyfiki tych obszarów. Wzywa Komisję Europejską do opracowania szczegółowych wytycznych dotyczących praktycznego wdrażania tej koncepcji, w tym za pośrednictwem aktu ustawodawczego, po konsultacji z Europejskim Komitetem Regionów.

Polityka spójności jako centralny element długoterminowej strategii europejskiej

24. Przypomina, że polityka spójności, chociaż jest niezbędna dla realizacji Europejskiego Zielonego Ładu i Europejskiego filaru praw socjalnych, nie jest częścią długoterminowej strategii europejskiej jako takiej, w przeciwieństwie do polityki spójności na lata 2014–2020, która była bezpośrednio wpisana w dążenia do realizacji celów strategii „Europa 2020”.

25. Wzywa w związku z tym Komisję Europejską do opracowania nowej długoterminowej strategii europejskiej do 2030 r., łączącej wymogi transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz wzmacniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną UE. Podkreśla, że strategia ta powinna stanowić ramy dla wszystkich strategii politycznych i funduszy UE wspierających inwestycje zgodnie z zasadą „nie szkodzić spójności” wprowadzoną w raporcie na temat spójności.

26. Ubolewa nad brakiem mechanizmu koordynacji i powiązań między Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) a polityką spójności na lata 2021–2027 oraz nad ryzykiem nakładania się działań i pojawienia się efektu wypierania w przypadku braku rzeczywistego mechanizmu weryfikacji dodatkowości finansowania z tytułu RRF.

27. Podkreśla potrzebę zrównania europejskich polityk inwestycyjnych w celu uniknięcia pojawienia się w praktyce konkurencji między różnymi politykami europejskimi, gdyż obecnie przepisy o pomocy państwa stanowią przeszkodę dla wdrażania polityki spójności, gdy porównać ją z innymi politykami.

28. W tym kontekście wzywa Komisję Europejską do przeprowadzenia gruntownego przeglądu europejskich ram prawnych dotyczących pomocy państwa, tak aby projekty wspierane w ramach różnych programów i funduszy europejskich podlegały takim samym zasadom.

Lepsze włączenie polityki spójności do europejskiego semestru

29. Stwierdza, że w sprawozdaniu na temat spójności nie ma odniesień do związku między polityką spójności a ramami zarządzania gospodarczego UE, pomimo zwiększonej roli europejskiego semestru w realizacji polityki spójności w okresie programowania 2021–2027.

30. Z zadowoleniem przyjmuje dodanie nowej sekcji dotyczącej dysproporcji terytorialnych do sprawozdań krajowych w ramach wiosennego pakietu dotyczącego europejskiego semestru opublikowanego w maju 2022 r., pod warunkiem że ma to na celu wyłącznie wzmocnienie spójności terytorialnej w Europie, a nie narzucenie reform strukturalnych całkowicie oderwanych od długoterminowych celów polityki spójności.

31. Apeluje do Komisji, by kontynuowała wysiłki na rzecz położenia większego nacisku na wyzwania związane ze spójnością terytorialną, z którymi zmagają się europejskie terytoria i regiony, w odpowiednich sprawozdaniach krajowych i zaleceniach dla poszczególnych krajów.

32. Apeluje o bardziej kompleksową refleksję, która miałaby na celu zreformowanie obecnych ram koordynacji polityki gospodarczej, tak aby poszczególne etapy europejskiego semestru mogły uwzględniać zasadę „nie szkodzić spójności” i lepiej angażować władze lokalne i regionalne.

33. Stwierdza na podstawie ósmego sprawozdania na temat spójności, że luka inwestycyjna w inwestycjach publicznych w Unii Europejskiej stanowi ukryty dług. W związku z tym ponawia swój często już wyrażany apel o przyjęcie „złotej reguły współfinansowania” oznaczającej, że w wydatkach strukturalnych, publicznych lub równoważnych określonych w pakiecie stabilności i wzrostu nie uwzględnia się wydatków publicznych dokonywanych przez państwa członkowskie i samorządy terytorialne z tytułu współfinansowania funduszy strukturalnych i inwestycyjnych zgodnie z odpowiednimi limitami współfinansowania UE. Podkreśla, że inwestycje publiczne, takie jak inwestycje związane ze zrównoważoną transformacją ekologiczną, cyfrową i społeczną oraz utrzymanie europejskiej konkurencyjności są ważne dla przyszłych pokoleń i w związku z tym należy je odpowiednio uwzględnić w kontekście inwestycji publicznych, w tym poprzez zmianę europejskich zasad rachunkowości.

34. Ponawia apel zawarty we wcześniejszych opiniach⁽¹⁾ o opracowanie kodeksu postępowania dotyczącego wkładu władz lokalnych i regionalnych w kontekście europejskiego semestru. Kodeks postępowania jest niezbędny do uczynienia europejskiego semestru bardziej przejrzystym, inkluzywnym i demokratycznym, ale także skuteczniejszym dzięki zaangażowaniu władz lokalnych i regionalnych. Zwiększy to poczucie współodpowiedzialności na szczeblu lokalnym i regionalnym i usprawni tym samym realizację pożądaných reform w państwach członkowskich.

⁽¹⁾ Opinia Komitetu Regionów – Plan odbudowy dla Europy w obliczu pandemii COVID-19: Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz Instrument Wsparcia Technicznego (Dz.U. C 440 z 18.12.2020, s. 160).

Opinia Komitetu Regionów – Europejski semestr i polityka spójności: skoordynowanie reform strukturalnych i inwestycji długoterminowych (Dz.U. C 275 z 14.8.2019, s. 1).

Opinia Komitetu Regionów – Ulepszenie zarządzania europejskim semestrem: kodeks postępowania dotyczący udziału władz lokalnych i regionalnych (Dz.U. C 306 z 15.9.2017, s. 24).

W kierunku nowych ram strategicznych dla europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych...

35. Odnotowuje pewną tendencję do mnożenia funduszy inwestycyjnych na szczeblu europejskim, z których część jest objęta zarządzaniem bezpośrednim, część zarządzaniem dzielonym (np. europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne – fundusze ESI), a w przypadku niektórych wiodącą rolę we wdrażaniu odgrywa państwo (krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności wspierane z RRF).

36. Jest zaniepokojony obecną tendencją do coraz większego przenoszenia europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych do innych strategii politycznych lub programów, takich jak krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności lub programy objęte zarządzaniem bezpośrednim, takie jak program „Horyzont Europa”. W związku z tym zdecydowanie sprzeciwia się przeniesieniu funduszy polityki spójności i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) do Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) – RRF, oparty na art. 175 TFUE, ma na celu uzupełnienie wysiłków podejmowanych w ramach polityki spójności, aby osiągnąć cele określone w art. 174 TFUE, a nie odwrotnie. Przypomina ponadto, że polityka spójności już teraz wnosi istotny wkład w europejskie zielone inwestycje i niezależność energetyczną UE. Stwierdza zatem, że recentralizacja funduszy UE poprzez przeniesienie wymienionych funduszy do RRF nie jest uzasadniona.

37. Zauważa, że tendencja ta ma dwojaki negatywny wpływ, gdyż przyczynia się z jednej strony do zmniejszenia skuteczności polityki spójności jako długoterminowej polityki rozwoju, a z drugiej strony do obniżenia jej statusu do zwykłej linii budżetowej w wieloletnich ramach finansowych Unii Europejskiej.

38. Wzywa zatem Komisję Europejską do opracowania nowych ram strategicznych na okres po 2027 r., koncentrujących się na partnerstwie i wielopoziomym sprawowaniu rządów oraz obejmujących ogólne postanowienia dotyczące wszystkich funduszy inwestycyjnych UE o wymiarze terytorialnym, tj. europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, ewentualnego przyszłego Społecznego Funduszu Klimatycznego, EFRROW i ew. przyszłego RRF.

39. Podkreśla w szczególności potrzebę ponownego włączenia EFRROW do tych nowych ram strategicznych.

40. Wzywa również do zwrócenia szczególnej uwagi na przyszłość Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w celu uwzględnienia w nim silniejszego wymiaru terytorialnego i wzmocnienia roli władz lokalnych i regionalnych w jego wdrażaniu.

...które miałyby na celu rzeczywiste uproszczenie wdrażania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych...

41. Zauważa, że ramy prawne polityki spójności na lata 2021–2027 obejmują istotne środki upraszczające – takie jak rozszerzenie stosowania uproszczonych metod rozliczania kosztów – które będą musiały zostać poddane ocenie po ich wdrożeniu w ramach programowania na lata 2021–2027.

42. Przypomina jednak, że mnożenie się funduszy oraz zasad, terminów i warunków wdrażania funduszy w ramach zarządzania dzielonego doprowadziło ostatnio do zwiększenia obciążeń administracyjnych dla instytucji zarządzających funduszami, które często są instytucjami szczebla regionalnego.

43. Zauważa, że to obciążenie administracyjne prowadzi do opóźnień we wdrażaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, a przy tym często to regiony są uznawane za odpowiedzialne za te opóźnienia, co szkodzi wizerunkowi polityki spójności jako skutecznej polityki inwestycyjnej w oczach obywateli europejskich.

44. Przypomina o kluczowej roli regionów w likwidowaniu hermetyczności wdrażania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych i w przyjmowaniu podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar w celu wspierania strategii rozwoju dostosowanych do potrzeb danego terytorium.

45. Wzywa już teraz Komisję do rozpoczęcia długoterminowego procesu refleksji z udziałem organów zarządzających europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi na szczeblu regionalnym mającego na celu uproszczenie zasad zarządzania, kontroli i audytu, który to proces doprowadziłby do prawdziwej reformy z myślą o kolejnym pakiecie legislacyjnym dotyczącym polityki spójności na okres po 2027 r.

46. Mając na uwadze przywrócenie atrakcyjności europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych dla promotorów projektów, ponawia swój wniosek o wdrożenie paktu zaufania między Komisją Europejską a instytucjami zarządzającymi w ramach polityki spójności, tak aby programy o bardzo niskim poziomie błędów rezidualnego w okresie programowania 2021–2027 mogły skorzystać z uproszczenia zasad zarządzania, kontroli i audytu w następnym okresie programowania.

...i które skupiałyby się na prawdziwym, opartym na zaufaniu partnerstwie z władzami lokalnymi i regionalnymi

47. Odnotowuje pewien stopień centralizacji polityki spójności na lata 2021–2027, a także pewne naruszenie zasady partnerstwa oraz roli władz regionalnych w określaniu potrzeb inwestycyjnych w ramach programów operacyjnych.

48. Z zadowoleniem przyjmuje przedstawiony w sprawozdaniu na temat spójności zamiar wzmocnienia wielopoziomowego sprawowania rządów i zasady partnerstwa.

49. Popiera niedawną inicjatywę europejskiej wspólnoty praktyków ds. partnerstwa dotyczącą partnerstwa w latach 2021–2027, która powinna doprowadzić do znacznej poprawy europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa.

50. Podkreśla wyjątkowe podejście polityki spójności, w ramach którego programy operacyjne europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych opierają się na analizie potrzeb terytorialnych ustalonych na szczeblu lokalnym i wpisują się w proces w pełni partycypacyjny i demokratyczny, w przeciwieństwie do krajowych planów odbudowy wspieranych z RRF, które w dużej mierze zostały opracowane bez udziału regionów.

51. Apeluje w związku z tym do Komisji o wzmocnienie roli regionów w zarządzaniu funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi oraz o wzmocnienie przepisów prawnych związanych z partnerstwem, zwłaszcza odnośnie do okresu po 2027 r.

Polityka spójności jako sposób na odwrócenie tendencji spadku liczby ludności na obszarach oddalonych od większych ośrodków, wiejskich i górskich

52. Wyraża zaniepokojenie stopniowym starzeniem się społeczeństwa, spadkiem współczynnika urodzeń i wyludnieniem się obszarów oddalonych od większych ośrodków, zwłaszcza wiejskich i górskich.

53. Stwierdza, że zakłócenia gospodarcze i społeczne, ostatnio spowodowane pandemią COVID-19 i konfliktem w Ukrainie, wpływają na przyszłe oczekiwania młodych ludzi co do przyszłości.

54. Podkreśla znaczenie opracowania strategii Unii Europejskiej w dziedzinie demografii, uwzględniającej zwłaszcza możliwości, jakie stwarzają legalne przepływy migracyjne w obrębie Unii, przy jednoczesnym wzmocnieniu koordynacji w odniesieniu do nielegalnej imigracji oraz zapewnieniu wsparcia i ochrony uchodźcom.

Zwrócenie szczególnej uwagi na regiony o trwałych niekorzystnych warunkach geograficznych

55. Ubolewa nad tym, że w sprawozdaniu na temat spójności jedynie powierzchownie zwrócono uwagę na wyzwania stojące przed regionami o trwałych niekorzystnych warunkach geograficznych i regionami najbardziej oddalonymi.

56. Wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na regiony o trwałych niekorzystnych warunkach geograficznych określone w art. 174 TFUE, a mianowicie na regiony wyspiarskie, regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia, transgraniczne i górskie oraz na regiony najbardziej oddalone, we wszelkich projektach reform dotyczących przyszłości polityki spójności.

57. Podkreśla przeprowadzone w Parlamencie Europejskim istotne prace nad kwestią spójności wysp i uznaje znaczenie paktu na rzecz wysp europejskich.

58. Jeśli chodzi o obszary wiejskie, z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w sprawozdaniu na temat spójności uznano potencjalnie negatywny wpływ przemian demograficznych na spójność w Europie. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do zwiększenia przyszłego finansowania i instrumentów w ramach polityki spójności i planów strategicznych WPR, w szczególności za pośrednictwem minimalnych progów z uwzględnieniem unijnego odsetka ludności i powierzchni obszarów wiejskich, w odniesieniu do terytoriów uznanych w art. 174 oraz współpracy między obszarami miejskimi i wiejskimi, z których każdy ma komparatywne i uzupełniające się mocne strony z punktu widzenia harmonijnego rozwoju terytorialnego.

59. Jednocześnie podkreśla pozytywną rolę obszarów metropolitalnych w zapewnianiu spójnego rozwoju poprzez podział bogactwa i korzyści na danym obszarze oraz tworzenie skuteczniejszych powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi. Przypomina, że PKB na mieszkańca nie daje pełnego obrazu poziomu rozwoju obszarów i zaleca zastosowanie metodologii wskaźnika postępu społecznego w celu określenia najpilniejszych wyzwań, które należy sfinansować w obszarach metropolitalnych z funduszy polityki spójności⁽²⁾.

(²) Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Regiony metropolitalne: wyzwania i pozycja w przyszłej polityce spójności po 2020 r. (Dz.U. C 79 z 10.3.2020, s. 8).

Wzmocnienie współpracy terytorialnej

60. Przypomina, że budżet przeznaczony na cel polityki spójności na lata 2021–2027 dotyczący współpracy terytorialnej został znacznie zmniejszony w porównaniu z poprzednim okresem, co osłabiło zdolność UE do działania w celu sprostania ważnym wyzwaniom w zakresie spójności na obszarach transgranicznych.

61. Z zadowoleniem przyjmuje zawarte w sprawozdaniu na temat spójności odniesienie do wzmocnienia współpracy transgranicznej i międzyregionalnej. Apeluje, by rosnąca potrzeba wzmocnienia spójności, utrzymania istniejących mechanizmów współpracy między terytoriami UE oraz reagowania na nowe wyzwania w zakresie współpracy pojawiające się w obecnym kontekście została w pełni odzwierciedlona w przyszłej polityce spójności na okres po 2027 r.

62. Ubolewa, że z powodu zmniejszenia budżetu najbardziej ucierpiały obszary określone w art. 174 TFUE, które na skutek trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych szczególnie potrzebują zwiększenia spójności terytorialnej, gospodarczej i społecznej z innymi obszarami Unii Europejskiej.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Drogi do sukcesów w szkole

(2022/C 498/10)

Sprawozdawczyni: Inga BĒRZIŅA (LV/Renew Europe), członkini rady gminy Kuldyga
Dokument źródłowy: Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie dróg do sukcesów w szkole
 COM(2022) 316

I. ZALECANE POPRAWKI

Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie dróg do sukcesów w szkole

COM(2022) 316

Poprawka 1

Motyw 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(2) 30 września 2020 r. Komisja Europejska przyjęła komunikat w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., uznając włączenie za jeden z jego sześciu wymiarów ⁽¹⁾. 18 lutego 2021 r. Rada przyjęła rezolucję Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) ⁽²⁾.</p> <p>⁽¹⁾ COM(2020) 625 final ⁽²⁾ Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1.</p>	<p>(2) 30 września 2020 r. Komisja Europejska przyjęła komunikat w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., uznając włączenie za jeden z jego sześciu wymiarów ⁽¹⁾. 18 lutego 2021 r. Rada przyjęła rezolucję Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) ⁽²⁾. 19 marca 2021 r. Europejski Komitet Regionów przyjął opinię „Utworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.” ⁽³⁾.</p> <p>⁽¹⁾ COM(2020) 625 final ⁽²⁾ Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1. ⁽³⁾ Dz.U. C 175 z 7.6.2021, s. 6.</p>

Uzasadnienie

Proponuje się dodanie odniesienia do opinii KR-u w sprawie komunikatu Komisji Europejskiej dotyczącego utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.

Poprawka 2

Motyw 5

(Nowy motyw)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p><i>W sprawozdaniu końcowym z Konferencji w sprawie przyszłości Europy wezwano również UE do zadbania o to, by wszystkie obywatelki i wszyscy obywatele UE mogli czerpać korzyści z cyfryzacji, poprzez zapewnienie im niezbędnych umiejętności i możliwości cyfrowych ⁽¹⁾. Komisja Europejska zamierza przedstawić wnioski dotyczące zalecenia w sprawie poprawy oferty edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie umiejętności cyfrowych oraz w sprawie europejskiego certyfikatu umiejętności cyfrowych ⁽²⁾.</i></p> <p>⁽¹⁾ <i>Conference on the Future of Europe: Report on the final outcome [Konferencja w sprawie przyszłości Europy – sprawozdanie z wyników końcowych], maj 2022 r., propozycja 32 (s. 81).</i></p> <p>⁽²⁾ <i>COM (2022) 404 final</i></p>

Uzasadnienie

Należy podkreślić, jak ważne jest czerpanie korzyści z cyfryzacji dzięki zapewnieniu wszystkim obywatelkom i obywatelom niezbędnych umiejętności i możliwości cyfrowych.

Poprawka 3

Motyw 25

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(25) W ramach systemów kształcenia i szkolenia w całej UE należy stale dążyć do celu, jakim jest zmniejszenie odsetka osób osiągających słabe wyniki w nauce i wcześniej kończących naukę oraz zachęcanie do osiągania sukcesów w szkole. W celu skoordynowanego wspierania dzieci, osób młodych i ich rodzin, na poziomie systemowym konieczne są spójne środki z zakresu polityki, koordynacja z innymi powiązanymi obszarami polityki (takimi jak ochrona zdrowia, usługi społeczne, zatrudnienie, zasoby mieszkaniowe, wymiar sprawiedliwości, migracja i integracja) oraz skuteczna współpraca między różnymi podmiotami na wszystkich szczeblach (krajowym, regionalnym, lokalnym i na szczeblu szkoły). Jednocześnie na szczeblu szkoły powinno się propagować podejścia do szkoły jako całości, obejmujące wszystkie obszary działalności (nauczanie i uczenie się; planowanie i zarządzanie itp.) i angażujące wszystkie kluczowe podmioty: uczniów, kadre kierowniczą szkoły, nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami, rodziców, innych członków rodziny oraz społeczności lokalne i szersze otoczenie szkoły ⁽¹⁾.</p> <p>⁽¹⁾ Zob. definicja w dokumencie roboczym służb Komisji towarzyszącym niniejszemu zaleceniu.</p>	<p>(25) W ramach systemów kształcenia i szkolenia w całej UE należy stale dążyć do celu, jakim jest zmniejszenie odsetka osób osiągających słabe wyniki w nauce i wcześniej kończących naukę oraz zachęcanie do osiągania sukcesów w szkole. W celu skoordynowanego wspierania dzieci, osób młodych i ich rodzin, na poziomie systemowym konieczne są spójne środki z zakresu polityki, koordynacja z innymi powiązanymi obszarami polityki (takimi jak ochrona zdrowia, usługi społeczne, zatrudnienie, zasoby mieszkaniowe, wymiar sprawiedliwości, migracja i integracja) oraz skuteczna współpraca między różnymi podmiotami na wszystkich szczeblach (na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym, lokalnym i na szczeblu szkoły) zgodnie z zasadami wielopoziomowego sprawowania rządów. Jednocześnie na szczeblu szkoły powinno się propagować podejścia do szkoły jako całości, obejmujące wszystkie obszary działalności (nauczanie i uczenie się; planowanie i zarządzanie itp.) i angażujące wszystkie kluczowe podmioty: uczniów, kadre kierowniczą szkoły, nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami, rodziców, innych członków rodziny oraz społeczności lokalne i szersze otoczenie szkoły ⁽¹⁾.</p> <p>⁽¹⁾ Zob. definicja w dokumencie roboczym służb Komisji towarzyszącym niniejszemu zaleceniu.</p>

Uzasadnienie

Kształcenie ogólne i zawodowe można poprawić, stosując zasady i praktyki wielopoziomowego sprawowania rządów opisane w rezolucji KR-u w sprawie Karty wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie ⁽¹⁾.

Poprawka 4

Punkt 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Do roku 2025 r. opracowały, na odpowiednim szczeblu, lub ulepszyły zintegrowaną i całościową strategię na rzecz sukcesów w szkole, odpowiadającą strukturze ich systemów kształcenia i szkolenia, w celu uniezależnienia efektów edukacji od statusu społeczno-ekonomicznego, propagowania edukacji włączającej (w tym przez zajęcie się kwestią segregacji szkolnej) i dalszego ograniczania zjawiska wczesnego kończenia nauki i osiągnięcia słabych wyników w zakresie umiejętności podstawowych, zgodnie z zaproponowanymi w załączniku ramami polityki. Szczególną uwagę powinno się poświęcać dobrostanowi w szkole jako jednemu z głównych czynników sukcesów w nauce. Strategia taka powinna obejmować środki zapobiegawcze, interwencyjne i kompensacyjne (w tym środki dostępne w ramach gwarancji dla młodzieży), być sprawdzona empirycznie i łączyć środki uniwersalne ze środkami ukierunkowanymi lub zindywidualizowanymi dla uczniów, którzy wymagają dodatkowej uwagi i wsparcia w warunkach włączających (np. uczniów w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, ze środowisk migracyjnych, w tym uchodźców, lub pochodzenia romskiego, uczniów z widocznymi lub niewidocznymi niepełnosprawnościami i osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych lub z problemami ze zdrowiem psychicznym). Strategia taka powinna również opierać się na ustrukturyzowanej współpracy między podmiotami reprezentującymi różne obszary polityki, szczeble administracji i poziomy edukacji, dysponować odpowiednimi środkami finansowymi i być powiązana z przejrzystym planem wdrażania i oceny.</p>	<p>1. Do roku 2025 r. opracowały, na odpowiednim szczeblu, lub ulepszyły zintegrowaną i całościową strategię na rzecz sukcesów w szkole, odpowiadającą strukturze ich systemów kształcenia i szkolenia oraz uwzględniającą odpowiednie zdecentralizowane systemy, w celu uniezależnienia efektów edukacji od statusu społeczno-ekonomicznego, propagowania edukacji włączającej (w tym przez zajęcie się kwestią segregacji szkolnej) i dalszego ograniczania zjawiska wczesnego kończenia nauki i osiągnięcia słabych wyników w zakresie umiejętności podstawowych, zgodnie z zaproponowanymi w załączniku ramami polityki. Szczególną uwagę powinno się poświęcać dobrostanowi oraz warunkom środowiskowym i zdrowotnym w szkole i w jej otoczeniu jako jednemu z głównych czynników sukcesów w nauce. Strategia taka powinna obejmować planowanie, środki zapobiegawcze, interwencyjne i kompensacyjne (w tym środki dostępne w ramach gwarancji dla młodzieży), być sprawdzona empirycznie i łączyć środki uniwersalne ze środkami ukierunkowanymi lub zindywidualizowanymi dla uczniów, którzy wymagają dodatkowej uwagi i wsparcia w warunkach włączających (np. uczniów w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, ze środowisk migracyjnych, w tym uchodźców, lub pochodzenia romskiego, uczniów z widocznymi lub niewidocznymi niepełnosprawnościami i osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych lub z problemami ze zdrowiem psychicznym). Strategia taka powinna również opierać się na ustrukturyzowanej współpracy między podmiotami reprezentującymi różne obszary polityki, szczeble administracji i poziomy edukacji, dysponować odpowiednimi środkami finansowymi i być powiązana z przejrzystym planem wdrażania, oceny i monitorowania.</p>

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne mają kluczowe znaczenie dla realizacji projektu europejskiego obszaru edukacji ze względu na ich bezpośrednio i ściśle powiązania ze społecznościami, w których mają być wdrażane strategie edukacyjne określone na szczeblu europejskim i na które strategie te mają bezpośredni wpływ ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. C 174 z 7.6.2014, s. 1.

⁽²⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Utworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. (Dz.U. C 175 z 7.5.2021, s. 6).

Poprawka 5

Punkt 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
3. Łączyły – w postaci zintegrowanej i całościowej strategii – środki zapobiegawcze, interwencyjne i kompensacyjne określone przez ramy polityki przedstawione w załączniku, w celu wspierania:	3. Łączyły – w postaci zintegrowanej, inkluzywnej i całościowej strategii – środki zapobiegawcze, interwencyjne i kompensacyjne określone przez ramy polityki przedstawione w załączniku, w celu wspierania:

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 6

Punkt 3 podpunkt 3.3.

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
3.3. szkół, we wprowadzaniu podejścia do osiągnięcia sukcesów w nauce uwzględniającego szkołę jako całość, zgodnie z którym wszyscy członkowie społeczności szkolnej (kadra kierownicza szkoły, nauczyciele, szkoleniowcy i inni pracownicy dydaktyczni, uczniowie, rodzice i inni członkowie rodziny oraz społeczność lokalna), a także zewnętrzne zainteresowane strony aktywnie i na zasadzie współpracy angażują się we wspieranie dążenia wszystkich uczniów do sukcesów w nauce;	3.3. szkół, we wprowadzaniu podejścia do osiągnięcia sukcesów w nauce uwzględniającego szkołę jako całość, zgodnie z którym wszyscy członkowie społeczności szkolnej (kadra kierownicza szkoły, nauczyciele, szkoleniowcy i inni pracownicy dydaktyczni, uczniowie, rodzice i inni członkowie rodziny oraz społeczność lokalna wraz z władzami lokalnymi i regionalnymi), a także zewnętrzne zainteresowane strony aktywnie i na zasadzie współpracy angażują się we wspieranie dążenia wszystkich uczniów do sukcesów w nauce;

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne są odpowiedzialne za szkoły i sprzyjają rozwojowi całościowego podejścia do szkolnictwa, m. in. poprzez stosowanie podejścia opartego na poczwórnej helisie, czyli takiego modelu współpracy, który kładzie duży nacisk na ludzi i ich potrzeby, obok zainteresowanych stron z sektora publicznego i prywatnego oraz środowisk akademickich.

Poprawka 7

Punkt 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
4. W pełni wykorzystywały unijne i krajowe zasoby na potrzeby inwestycji w infrastrukturę, szkolenia, narzędzia i zasoby w celu zwiększenia włączenia, równości i dobrostanu w szkołach, w tym unijne fundusze i wiedzę ekspercką na potrzeby reform i inwestycji w infrastrukturę, narzędzia i materiały dydaktyczne oraz stworzenia zdrowych warunków nauki (w szczególności dotyczy to środków programu Erasmus+, Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), programu „Cyfrowa Europa”, programu „Horyzont Europa”, Instrumentu Wsparcia Technicznego, Funduszu Azylu, Migracji i Integracji itp.), a także aby zapewniały zgodność wykorzystania tych środków z ogólną strategią.	4. W pełni wykorzystywały lokalne, regionalne , unijne i krajowe zasoby na potrzeby inwestycji w infrastrukturę, szkolenia, narzędzia i zasoby w celu zwiększenia włączenia, równości i dobrostanu w szkołach, w tym unijne fundusze i wiedzę ekspercką na potrzeby reform i inwestycji w infrastrukturę, narzędzia i materiały dydaktyczne oraz stworzenia zdrowych warunków nauki (w szczególności dotyczy to środków programu Erasmus+, Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), programu „Cyfrowa Europa”, programu „Horyzont Europa”, Instrumentu Wsparcia Technicznego, Funduszu Azylu, Migracji i Integracji itp.), a także aby zapewniały zgodność wykorzystania tych środków z ogólną strategią.

Uzasadnienie

Proponuje się włączyć również szczebla lokalnego i regionalnego.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Szczególna rola władz lokalnych i regionalnych

1. Uważa, że wysokiej jakości, włączające i dostępne dla wszystkich systemy kształcenia i szkolenia – niezależnie od cech osobistych osób uczących się oraz ich sytuacji rodzinnej, kulturowej i społeczno-ekonomicznej – budują nie tylko drogę do sukcesu szkolnego, ale również naszą wspólną drogę do spójności społecznej i bardziej zrównoważonej gospodarki w Unii Europejskiej.
2. Bardzo docenia podejście obejmujące całą szkołę, promowane przez Komisję Europejską i uwzględniające władze lokalne i regionalne. Jest ono ważnym warunkiem wstępnym dla reformy polityki kształcenia i szkolenia oraz osiągnięcia takich kluczowych celów europejskiej współpracy w tych dziedzinach jak: zmniejszenie odsetka osób osiągających słabe wyniki w zakresie podstawowych umiejętności oraz przeciwdziałanie wczesnemu kończeniu kształcenia i szkolenia.
3. Zwraca uwagę, że środki mające przeciwdziałać wczesnemu kończeniu nauki⁽³⁾ wdraża się często na szczeblu lokalnym i regionalnym, co umożliwi rozwiązywanie problemów wynikających z miejscowych uwarunkowań.
4. Uważa, że trzeba dbać o dobrostan uczniów i pracowników szkół w miejscu nauczania poprzez zmniejszenie różnic edukacyjnych między obszarami oddalonymi, wiejskimi i miejskimi oraz różnic między instytucjami edukacyjnymi. Cel ten można osiągnąć jedynie poprzez odpowiednie finansowanie nastawione na spójność społeczną i terytorialną oraz możliwość podejmowania decyzji opartych na danych. W każdym razie jedynie szerokie – a nie tylko ograniczone do budżetu – podejście umożliwi poprawę jakości zdecentralizowanego systemu edukacji.
5. Podkreśla potrzebę gromadzenia i analizowania danych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Analiza takich danych może pomóc zidentyfikować zbieżne trendy mające znaczenie dla wczesnego kończenia nauki i doprowadzić do zaproponowania rozwiązań umożliwiających sprostanie wyzwaniom w oparciu o podejście ukierunkowane na konkretny obszar. Na przykład na Łotwie opracowano krajowe interaktywne narzędzie, które służy do gromadzenia informacji o uczniu od momentu, gdy jego nauczyciel uzna, że pojawia się ryzyko wczesnego zakończenia nauki. Takie narzędzie umożliwia prowadzenie na szczeblu lokalnym i regionalnym szerokiej bazy statystycznej na temat przyczyn i tendencji w zakresie wczesnego kończenia nauki.
6. Apeluje o szersze wykorzystanie najlepszych praktyk lokalnych i regionalnych w celu zbudowania silnego ekosystemu edukacji cyfrowej i wspierania zrównoważonej transformacji cyfrowej. Z jednej strony przyczyniłoby się to do wysokiej jakości ogólnej edukacji włączającej, a z drugiej – do wzmocnienia spójności cyfrowej w celu zmniejszenia dysproporcji terytorialnych. Dla przykładu, aby wyjść naprzeciw warunkom narzuconym przez okres pandemii COVID-19, francuski region Île-de-France stworzył bezpłatną platformę nauki języków QIOZ.

Wpływ kryzysu na systemy edukacji

7. Stwierdza, że w ciągu ostatniej dekady liczba młodych ludzi wcześniej kończących naukę stale spadała. Należy jednak obawiać się, że wskutek pandemii ten pozytywny trend się odwróci⁽⁴⁾. Wskazują na to ustalenia co do postępów w nauce poczynionych w roku szkolnym 2021–2022 oraz ich związek z ograniczeniami spowodowanymi pandemią COVID-19. Na przykład w belgijskich regionach Walonii i Brukseli liczba osób wcześniej kończących naukę wzrosła o 28 %, zwłaszcza w klasach 7–12.

⁽³⁾ Unijny wskaźnik osób wcześniej kończących naukę (ELET) odzwierciedla odsetek osób w wieku 18–24 lat z wykształceniem najwyższym średnim I stopnia, które nie biorą już udziału w formalnym ani pozaformalnym kształceniu i szkoleniu.

⁽⁴⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury, *Monitor Kształcenia i Szkolenia 2021 r.: streszczenie*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021 r., <https://data.europa.eu/doi/10.2766/936963>.

8. Apeluje o uwzględnienie wpływu pandemii na zdrowie psychiczne i fizyczne oraz na ogólny dobrostan uczniów. Ponadto należy zwrócić uwagę na to, że wskutek tego kryzysu osłabła motywacja do nauki także wśród tych grup uczennic i uczniów, w przypadku których wcześniej nie było ryzyka wczesnego zakończenia nauki, oraz że kryzys w nieproporcjonalny sposób dotknął uczniów ze środowisk znajdujących się w trudnej i niestabilnej sytuacji. Dlatego wzywa do podjęcia innowacyjnych działań motywujących również te dzieci, które uczą się z dobrymi wynikami.

9. Domaga się edukacji społecznie włączającej i dostosowanej pod względem psychologicznym dla wszystkich ukraińskich uczennic i uczniów, którzy z powodu wojny w Ukrainie przebywają w państwach członkowskich UE. Apeluje też o opracowanie dostosowanych do potrzeb i dobrze przemyślanych programów nauki języków (takich jak choćby programy oferowane we Flandrii w Belgii⁽⁵⁾) dla tych uczniów, którzy nie posługują się językiem danego państwa członkowskiego UE, z myślą o ułatwieniu im integracji i uzyskiwania lepszych wyników.

Wnioski

10. Zgadza się z wnioskiem z niezależnej oceny⁽⁶⁾ wdrażania zalecenia Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki⁽⁷⁾, że współpraca między różnymi poziomami sprawowania rządów (krajowym, regionalnym, lokalnym) jest wciąż ograniczona i rozdrobniona. To jeden z obszarów, w którym konieczne są dalsze wysiłki, aby zaradzić zjawisku wczesnego kończenia nauki, w szczególności poprzez współpracę w ramach ekosystemu innowacji.

11. Zauważa, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania zasadniczą rolę, jeśli chodzi o tworzenie i unowocześnianie instytucji edukacyjnych, promowanie równych szans dla wszystkich oraz tworzenie bezpiecznego, włączającego i skutecznego środowiska edukacyjnego, ze zwróceniem uwagi także na nasilające się nękanie i cyberprzemoc. Podkreśla, że – w obliczu wpływu wojny rosyjskiej w Ukrainie, kryzysu energetycznego i gwałtownego wzrostu inflacji na budżety krajowe i lokalne – projekty gminne mające na celu modernizację środowiska edukacyjnego i utrzymanie wysokiej jakości istniejącej infrastruktury edukacyjnej wymagają długoterminowego wsparcia z funduszy strukturalnych UE.

12. Apeluje, by w odpowiedzi na przyszłe wyzwania przyjąć całościowe podejście do szkolnictwa i edukacji. Jednym z takich wyzwań jest wymiana pokoleniowa kadry nauczycielskiej i utworzenie szeroko zakrojonego programu motywacyjnego dla nauczycieli i kadry szkolnej. Niektóre samorzady gmin i regionów zebrały już pewne doświadczenia w tym zakresie i oferują np. stypendia dla studentek i studentów ostatniego roku kierunków nauczycielskich, a zwłaszcza dla przyszłych nauczycieli nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki lub dla specjalistów sektora opiekuńczego (psychologów, pedagogów społecznych itp.). Jednocześnie należy nadal promować programy szkolenia i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli oraz, w stosownych przypadkach, przekwalifikowania.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽⁵⁾ Onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen (OKAN) [„Edukacja w ramach integracji dzieci z innym językiem ojczystym”].

⁽⁶⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury (2019), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report*, Urząd Publikacji.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 191 z 1.7.2011, s. 1.

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

151. SESJA PLENARNA KR-U, 11.10.2022–12.10.2022

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Ochrona oznaczeń geograficznych produktów przemysłowych i rzemieślniczych w Unii Europejskiej (zmiana)

(2022/C 498/11)

Sprawozdawczyni:	Martine PINVILLE (FR/PES), radna regionu Nowa Akwitania
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych w odniesieniu do produktów rzemieślniczych i przemysłowych, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1001 i (UE) 2019/1753 oraz decyzję Rady (UE) 2019/1754 (COM(2022) 174 final)

I. ZALECANE POPRAWKI

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych w odniesieniu do produktów rzemieślniczych i przemysłowych, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1001 i (UE) 2019/1753 oraz decyzję Rady (UE) 2019/1754

COM(2022) 174 final

2022/0115 (COD)

Poprawka 1

Artykuł 2

(Nowy artykuł)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p><i>Cele</i></p> <p><i>W niniejszym tytule przewidziano jednolity i wyłączny system oznaczeń geograficznych, chroniący nazwy produktów rzemieślniczych i przemysłowych, których jakość, renoma lub inne cechy charakterystyczne są związane z ich pochodzeniem geograficznym, zapewniając w ten sposób:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>a) aby producenci działający wspólnie posiadali niezbędne uprawnienia i obowiązki, aby zarządzać swoimi oznaczeniami geograficznymi, w tym odpowiadać na wymogi społeczne dotyczące produktów autentycznych o wartości dziedzictwa pochodzących ze zrównoważonej produkcji w trzech wymiarach wartości gospodarczej, środowiskowej i społecznej, oraz działać na rynku;</i> <i>b) uczciwą konkurencję dla producentów w sieci dystrybucji;</i> <i>c) aby konsumenci otrzymywali wiarygodne informacje i gwarancję autentyczności takich produktów i z łatwością mogli je rozpoznać na rynku, w tym w handlu elektronicznym;</i> <i>d) prostą i skuteczną rejestrację oznaczeń geograficznych gwarantującą odpowiednią ochronę praw własności intelektualnej;</i> <i>e) skuteczne egzekwowanie i wprowadzanie do obrotu w całej Unii i w ramach handlu elektronicznego zapewniające integralność rynku wewnętrznego;</i> <i>f) lokalny rozwój gospodarczy zapewniający ochronę wiedzy specjalistycznej i wspólnego dziedzictwa.</i>

Uzasadnienie

Dodanie tego artykułu zapewnia zbieżność z rozporządzeniem w sprawie oznaczeń geograficznych w rolnictwie i unaocznia, że nie jest to tylko narzędzie własności intelektualnej, ale także rzeczywiste narzędzie polityki publicznej.

Poprawka 2

Artykuł 3

(Nowy, pierwszy podpunkt)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>„oznaczenie geograficzne” odnośnie do produktu rzemieślniczego lub przemysłowego to nazwa, którą określa się produkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) pochodzący z określonego miejsca, regionu lub kraju; (ii) którego określona jakość, renoma lub inna cecha charakterystyczna w głównej mierze wynika z tego pochodzenia geograficznego; oraz (iii) którego przynajmniej jeden z etapów produkcji odbywa się na tym określonym obszarze geograficznym;

Uzasadnienie

Konieczne jest podanie definicji oznaczeń geograficznych produktów przemysłowych i rzemieślniczych i włączenie jej do tego artykułu (by zapewnić analogiczne podejście jak w przypadku OG w rolnictwie).

Poprawka 3

Artykuł 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Artykuł 5</p> <p>Wymogi dotyczące oznaczenia geograficznego</p> <p>Aby nazwa produktu rzemieślniczego i przemysłowego mogła zostać objęta ochroną w formie „oznaczenia geograficznego”, produkt ten musi spełniać następujące wymogi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) produkt musi pochodzić z określonego miejsca, regionu lub państwa; b) jego określona jakość, renoma lub inna cecha charakterystyczna musi w głównej mierze być wynikiem tego pochodzenia geograficznego; oraz c) przynajmniej jeden etap produkcji produktu musi odbywać się na określonym obszarze geograficznym. 	

Uzasadnienie

Wynika z poprawki do art. 3.

Poprawka 4

Artykuł 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Wnioski o rejestrację oznaczeń geograficznych przedkłada wyłącznie grupa producentów produktu („grupa producentów składająca wniosek”), którego nazwa ma zostać zarejestrowana. Regionalne lub lokalne podmioty publiczne mogą pomagać w przygotowaniu wniosku i w powiązanej procedurze.</p> <p>2. Do celów niniejszego tytułu organ wyznaczony przez państwo członkowskie można uznać za grupę producentów składającą wniosek, jeżeli utworzenie grupy przez zainteresowanych producentów nie jest wykonalne z powodu ich liczby, położenia geograficznego lub cech organizacyjnych. W przypadku wyboru takiego sposobu reprezentacji, należy uzasadnić ten wybór we wniosku, o którym mowa w art. 11 ust. 3.</p> <p>3. Do celów niniejszego tytułu pojedynczego producenta można uznać za grupę producentów składającą wniosek, jeżeli spełnione są oba następujące warunki:</p> <p>a) dana osoba jest jedynym producentem, który chce złożyć wniosek o rejestrację oznaczenia geograficznego;</p> <p>b) dany obszar geograficzny zdefiniowano na podstawie cech naturalnych, bez odniesienia do granic własności i cechy te znacznie różnią się od cech obszarów sąsiadujących lub cechy danego produktu różnią się od cech produktów produkowanych na sąsiednich obszarach.</p>	<p>1. Wnioski o rejestrację oznaczeń geograficznych może przedkładać grupa producentów („grupa producentów składająca wniosek”), której nazwa ma zostać zarejestrowana. Regionalne lub lokalne podmioty publiczne mogą pomagać w przygotowaniu wniosku i w powiązanej procedurze.</p> <p>2. Do celów niniejszego tytułu organ wyznaczony przez państwo członkowskie, a w szczególności władze regionalne lub lokalne, można uznać za grupę producentów składającą wniosek, jeżeli utworzenie grupy przez zainteresowanych producentów nie jest wykonalne z powodu ich liczby, położenia geograficznego lub cech organizacyjnych. W przypadku wyboru takiego sposobu reprezentacji, należy uzasadnić ten wybór we wniosku, o którym mowa w art. 11 ust. 3.</p> <p>3. Do celów niniejszego tytułu jedynego producenta można uznać za grupę producentów składającą wniosek, jeżeli spełnione są oba następujące warunki:</p> <p>a) dana osoba jest jedynym producentem, który chce złożyć wniosek o rejestrację oznaczenia geograficznego;</p> <p>b) dostęp do oznaczenia geograficznego pozostaje otwarty dla każdego nowego producenta lub wytwórcy, który spełnia wymogi specyfikacji oznaczenia geograficznego.</p>

Uzasadnienie

Zgłaszającym oznaczenie geograficzne nie musi koniecznie być grupa producentów; należy wprowadzić większą elastyczność, a władze lokalne i regionalne, które już pełnią tę rolę w niektórych krajach, powinny mieć możliwość występowania w roli wnioskodawców. Ponadto termin „pojedynczy producent” powinien zostać zastąpiony terminem „jeden producent”: producent „pojedynczy” w sensie geograficznym nie odpowiada żadnej rzeczywistości.

Poprawka 5

Artykuł 7 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Produkty rzemieślnicze i przemysłowe, których nazwy są zarejestrowane jako oznaczenia geograficzne, muszą być zgodne ze specyfikacją produktu, która zawiera co najmniej:</p>	<p>1. Produkty rzemieślnicze i przemysłowe, których nazwy są zarejestrowane jako oznaczenia geograficzne, muszą być zgodne ze specyfikacją produktu, która zawiera co najmniej następujące obiektywne i niedyskryminujące elementy:</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>a) nazwę objętą ochroną jako oznaczenie geograficzne, która może być albo nazwą geograficzną miejsca produkcji określonego produktu, albo nazwą stosowaną w handlu lub w języku potocznym do opisu konkretnego produktu na określonym obszarze geograficznym;</p>	<p>a) nazwę objętą ochroną jako oznaczenie geograficzne, która może być nazwą geograficzną miejsca produkcji określonego produktu i nazwą stosowaną w handlu lub w języku potocznym do opisu konkretnego produktu na określonym obszarze geograficznym;</p>
<p>b) opis produktu, w tym – w stosownych przypadkach – surowców;</p>	<p>b) rodzaj produktu(-tów) objętego(-tych) nazwą;</p>
<p>c) specyfikację określonego obszaru geograficznego tworzącego związek, o którym mowa w lit. g);</p>	<p>c) opis produktu, w tym – w stosownych przypadkach – surowców;</p>
<p>d) dowody potwierdzające, że produkt pochodzi z określonego obszaru geograficznego wskazanego w art. 5 lit. c);</p>	<p>d) specyfikację określonego obszaru geograficznego tworzącego związek, o którym mowa w lit. g);</p>
<p>e) opis metody wytwarzania lub pozyskiwania produktu oraz, w stosownych przypadkach, stosowanych tradycyjnych metod i konkretnych praktyk;</p>	<p>e) dowody potwierdzające, że produkt pochodzi z określonego obszaru geograficznego wskazanego w art. 5 lit. c);</p>
<p>f) informacje dotyczące pakowania, jeżeli grupa producentów składająca wniosek zdecyduje o ich uwzględnieniu i przedstawi wystarczające i odnoszące się wyłącznie do danego produktu uzasadnienie, dlaczego zapewnienie jakości, pochodzenia lub kontroli wymaga, aby pakowanie odbywało się na określonym obszarze geograficznym, z uwzględnieniem przepisów unijnych, w szczególności dotyczących swobodnego przepływu towarów i swobodnego przepływu usług;</p>	<p>f) opis metody wytwarzania lub pozyskiwania produktu oraz, w stosownych przypadkach, stosowanych tradycyjnych metod i konkretnych praktyk;</p>
<p>g) szczegółowe informacje określające związek między określoną jakością, renomą lub inną cechą charakterystyczną produktu a pochodzeniem geograficznym, o którym mowa w art. 5 lit. b);</p>	<p>g) informacje dotyczące pakowania, jeżeli grupa producentów składająca wniosek zdecyduje o ich uwzględnieniu i przedstawi wystarczające i odnoszące się wyłącznie do danego produktu uzasadnienie, dlaczego zapewnienie jakości, pochodzenia lub kontroli wymaga, aby pakowanie odbywało się na określonym obszarze geograficznym, z uwzględnieniem przepisów unijnych, w szczególności dotyczących swobodnego przepływu towarów i swobodnego przepływu usług;</p>
<p>h) wszelkie szczegółowe zasady dotyczące etykietowania danego produktu;</p>	<p>h) szczegółowe informacje określające związek między określoną jakością, renomą lub inną cechą charakterystyczną produktu a pochodzeniem geograficznym, o którym mowa w art. 5 lit. b);</p>
<p>i) inne mające zastosowanie wymogi przewidziane przez państwa członkowskie lub w stosownych przypadkach przez grupę producentów, przy czym takie wymogi muszą być obiektywne, niedyskryminujące i zgodne z prawem Unii.</p>	<p>i) wszelkie szczegółowe zasady dotyczące etykietowania danego produktu;</p>
	<p>j) właściwy organ kontrolny dla danego produktu;</p>
	<p>k) inne mające zastosowanie wymogi przewidziane przez państwa członkowskie lub w stosownych przypadkach przez grupę producentów, przy czym takie wymogi muszą być obiektywne, niedyskryminujące i zgodne z prawem Unii.</p>

Uzasadnienie

- Należy unikać uznawania nowej nazwy, która nie ma związku z lokalnym dziedzictwem lub praktyką lokalnych interesariuszy: oznaczenie geograficzne jest elementem dziedzictwa niematerialnego, którego ważność można ocenić na podstawie praktyki z nim związanej i sposobu jego wykorzystania.
- Specyfikacja produktu powinna być bardziej szczegółowa i precyzować definicję produktu objętego oznaczeniem geograficznym, tak jak w przypadku oznaczeń geograficznych w dziedzinie rolnictwa: kryterium „rodzaju produktu” jest elementem tej definicji, gdyż określa rodzinę produktów, takich jak wyroby garncarskie, porcelana, kamień naturalny itp.

Poprawka 6

Artykuł 8 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Jednolity dokument zawiera:</p> <p>a) następujące główne punkty specyfikacji produktu:</p> <p>(i) nazwę;</p> <p>(ii) opis produktu, w tym – w stosownych przypadkach – szczegółowe zasady dotyczące pakowania i etykietowania;</p> <p>(iii) zwięzłe określenie obszaru geograficznego;</p>	<p>1. Jednolity dokument zawiera:</p> <p>a) następujące główne punkty specyfikacji produktu:</p> <p>(i) nazwę;</p> <p>(ii) rodzaj produktu;</p> <p>(iii) opis produktu, w tym – w stosownych przypadkach – szczegółowe zasady dotyczące pakowania i etykietowania oraz główne etapy procesu produkcyjnego;</p> <p>(iv) zwięzłe określenie obszaru geograficznego;</p>

Uzasadnienie

Jednolity dokument stanowi streszczenie specyfikacji produktu i jest dokumentem, na którym EUIPO opiera swoją ocenę zgłoszeń oznaczeń geograficznych. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie podstawowych i istotnych informacji wymaganych do oceny wniosku na poziomie UE: rodzaj produktu i proces jego wytwarzania są elementami niezbędnymi do właściwego zrozumienia wniosku o nadanie oznaczenia geograficznego oraz do oceny jego kwalifikowalności w odniesieniu do wymaganych kryteriów.

Poprawka 7

Artykuł 22 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. W przypadku sprzeciwu nazwy, w odniesieniu do której złożono wniosek o rejestrację, nie rejestruje się, jeżeli:</p> <p>a) proponowane oznaczenie geograficzne nie spełnia wymogów dotyczących ochrony określonych w niniejszym rozporządzeniu;</p> <p>b) rejestracja proponowanego oznaczenia geograficznego byłaby sprzeczna z art. 37, 38 lub 39;</p>	<p>2. W przypadku sprzeciwu nazwy, w odniesieniu do której złożono wniosek o rejestrację, nie rejestruje się, jeżeli:</p> <p>a) proponowane oznaczenie geograficzne nie spełnia wymogów dotyczących ochrony określonych w niniejszym rozporządzeniu;</p> <p>b) rejestracja proponowanego oznaczenia geograficznego byłaby sprzeczna z art. 35, 37, 38 lub 39;</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>c) rejestracja proponowanego oznaczenia geograficznego zagrażałaby istnieniu całkowicie lub częściowo identycznej nazwy lub znaku towarowego, lub istnieniu produktów, które były zgodnie z prawem wprowadzane do obrotu przez co najmniej pięć lat poprzedzających datę publikacji przewidzianą w art. 18 ust. 3.</p>	<p>c) rejestracja proponowanego oznaczenia geograficznego zagrażałaby istnieniu całkowicie lub częściowo identycznej nazwy lub znaku towarowego, lub istnieniu produktów, które były zgodnie z prawem wprowadzane do obrotu przez co najmniej pięć lat poprzedzających datę publikacji przewidzianą w art. 18 ust. 3.</p>

Uzasadnienie

Dodanie odniesienia do art. 35 umożliwia, w przypadku sprzeciwu, odwołanie się do wszystkich podstaw prawnych stosowanych w celu ochrony oznaczeń geograficznych, wzmocnienie ochrony już uznanych oznaczeń geograficznych oraz zapobieżenie zgłaszaniu konkurencyjnych/nielegalnych oznaczeń geograficznych.

Poprawka 8

Artykuł 23

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. Urząd może zdecydować o przedłużeniu okresu przejściowego przyznanego na mocy ust. 1 na maksymalnie 15 lat, lub umożliwić dalsze stosowanie przez maksymalnie 15 lat, pod warunkiem wykazania dodatkowo, że:</p> <p>a) nazwa, o której mowa w ust. 1, była legalnie, w sposób konsekwentny i uczciwy wykorzystywana przez co najmniej 25 lat, zanim wniosek o rejestrację danego oznaczenia geograficznego został przedłożony Urzędowi;</p> <p>b) używanie nazwy, o której mowa w ust. 1, nigdy nie było podyktowane chęcią odniesienia korzyści z renomy nazwy produktu zarejestrowanego jako oznaczenie geograficzne oraz</p> <p>c) konsument nie został wprowadzony ani nie mógłby zostać wprowadzony w błąd, co do prawdziwego pochodzenia produktu.</p> <p>5. Aby pokonać tymczasowe trudności w osiągnięciu długoterminowego celu, jakim jest zapewnienie przestrzegania powiązanej specyfikacji produktu przez wszystkich producentów produktów objętych oznaczeniem geograficznym na danym obszarze, państwo członkowskie może przyznać na osiągnięcie zgodności maksymalnie 10. letni okres przejściowy, liczony od dnia przekazania wniosku Urzędowi, pod warunkiem że dane podmioty wprowadzają przedmiotowe produkty do obrotu legalnie, stosując dane nazwy nieprzerwanie przez co najmniej pięć lat przed złożeniem wniosku organom danego państwa członkowskiego, oraz że zgłosiły to w ramach krajowej procedury sprzeciwu, o której mowa w art. 13.</p>	<p>5. Aby pokonać tymczasowe trudności w osiągnięciu długoterminowego celu, jakim jest zapewnienie przestrzegania powiązanej specyfikacji produktu przez wszystkich producentów produktów objętych oznaczeniem geograficznym na danym obszarze, państwo członkowskie może przyznać na osiągnięcie zgodności maksymalnie pięćletni okres przejściowy, liczony od dnia przekazania wniosku Urzędowi, pod warunkiem że dane podmioty wprowadzają przedmiotowe produkty do obrotu legalnie, stosując dane nazwy nieprzerwanie przez co najmniej pięć lat przed złożeniem wniosku organom danego państwa członkowskiego, oraz że zgłosiły to w ramach krajowej procedury sprzeciwu, o której mowa w art. 13.</p>

Uzasadnienie

Okresy przejściowe powinny być ograniczone, aby nie osłabiać ochrony OG ani nie legitymizować bezprawnego wykorzystywania handlowego.

Poprawka 9

Artykuł 26 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. Po wejściu w życie decyzji rejestrującej chronione oznaczenie geograficzne, Urząd wpisuje do unijnego rejestru oznaczeń geograficznych produktów rzemieślniczych i przemysłowych następujące dane:</p> <p>a) <i>zarejestrowaną nazwę</i> produktu;</p> <p>b) <i>klasę</i> produktu;</p> <p>c) odesłanie do instrumentu rejestrującego nazwę;</p> <p>d) nazwę kraju lub krajów pochodzenia.</p>	<p>3. Po wejściu w życie decyzji rejestrującej chronione oznaczenie geograficzne, Urząd wpisuje do unijnego rejestru oznaczeń geograficznych produktów rzemieślniczych i przemysłowych następujące dane:</p> <p>a) <i>zarejestrowane chronione oznaczenie geograficzne</i> produktu;</p> <p>b) <i>rodzaj</i> produktu;</p> <p>c) <i>beneficjentów chronionego oznaczenia geograficznego</i>;</p> <p>d) odesłanie do instrumentu rejestrującego nazwę;</p> <p>e) nazwę kraju lub krajów pochodzenia.</p>

Uzasadnienie

Uściślenie.

Poprawka 10

Artykuł 29 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Urząd może – z własnej inicjatywy lub na właściwie umotywowany wniosek państwa członkowskiego, państwa trzeciego lub dowolnej osoby fizycznej lub prawnej mającej uzasadniony interes – zdecydować o cofnięciu rejestracji oznaczenia geograficznego w następujących przypadkach:</p> <p>a) gdy nie można już zapewnić zgodności z wymogami specyfikacji;</p> <p>b) gdy żaden produkt z danym oznaczeniem geograficznym nie został wprowadzony do obrotu przez co najmniej siedem kolejnych lat.</p>	<p>1. Urząd może – z własnej inicjatywy lub na właściwie umotywowany wniosek państwa członkowskiego, państwa trzeciego lub dowolnej osoby fizycznej lub prawnej mającej uzasadniony interes – zdecydować o cofnięciu rejestracji oznaczenia geograficznego w następujących przypadkach:</p> <p>a) gdy nie można już zapewnić zgodności z wymogami specyfikacji;</p> <p>b) gdy żaden produkt z danym oznaczeniem geograficznym nie został wprowadzony do obrotu przez co najmniej dziesięć kolejnych lat.</p>

Uzasadnienie

Siedmioletni okres wydaje się raczej przypadkowy. Ze względu na potencjalne trudności w zakresie łańcuchów dostaw i możliwość zbycia zapasów można przyznać dłuższy okres wygaśnięcia.

Poprawka 11

Artykuł 33 ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
5. W skład Komitetu Doradczego wchodzi po jednym przedstawicielu każdego państwa członkowskiego oraz jeden przedstawiciel Komisji oraz ich odpowiedni zastępcy.	5. W skład Komitetu Doradczego wchodzi po jednym przedstawicielu każdego państwa członkowskiego, jeden przedstawiciel Komisji oraz jeden niezależny ekspert uznany dla danego rodzaju produktu (produktów), w tym – w stosownych przypadkach – przedstawiciele władz regionalnych lub lokalnych, oraz ich odpowiedni zastępcy.

Uzasadnienie

Skład Komitetu Doradczego powinien pozostać elastyczny i umożliwiać powoływanie niezależnych ekspertów, których wiedza fachowa może być przydatna do pomocy EUIPO w ocenie wniosków.

Poprawka 12

Artykuł 44 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. W przypadku produktów rzemieślniczych i przemysłowych pochodzących z Unii, które wprowadzane są do obrotu pod oznaczeniem geograficznym, na etykietach i w materiałach reklamowych może znajdować się symbol unijny, o którym mowa w ust. 1. Oznaczenie geograficzne musi znajdować się w tym samym polu widzenia co symbol unijny.	2. W przypadku produktów rzemieślniczych i przemysłowych pochodzących z Unii, które wprowadzane są do obrotu pod oznaczeniem geograficznym, na etykietach, w materiałach reklamowych lub w materiałach informacyjnych znajduje się symbol unijny, o którym mowa w ust. 1. Oznaczenie geograficzne musi znajdować się w tym samym polu widzenia co symbol unijny.

Uzasadnienie

Stosowanie obowiązkowego europejskiego logo jest konieczne, by konsumenci lub klienci mogli rozpoznać bądź zidentyfikować te produkty. Ponieważ etykietowanie nie jest odpowiednie dla wszystkich oznaczeń geograficznych produktów przemysłowych i rzemieślniczych, bardziej właściwe jest mówienie o „materiałach informacyjnych”.

Poprawka 13

Artykuł 50 ustęp 2 litera b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
b) upoważniona jednostka certyfikująca produkty: <ul style="list-style-type: none"> (i) musi dysponować wiedzą fachową, sprzętem oraz infrastrukturą wymaganymi do wykonywania przekazanych jej zadań realizowanych w ramach kontroli urzędowych; (ii) musi dysponować wystarczającą liczbą odpowiednio wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników; (iii) musi być bezstronna i wolna od konfliktu interesów, a w szczególności nie może znajdować się w sytuacji, która bezpośrednio lub pośrednio mogłaby wpłynąć na jej zdolność bezstronnego wykonywania obowiązków służbowych w zakresie wykonywania przekazanych jej zadań realizowanych w ramach kontroli urzędowych oraz 	b) upoważniona jednostka certyfikująca produkty lub osoba: <ul style="list-style-type: none"> (i) musi dysponować wiedzą fachową, sprzętem oraz infrastrukturą wymaganymi do wykonywania przekazanych jej zadań realizowanych w ramach kontroli urzędowych, w tym w zakresie rachunkowości przedsiębiorstw; (ii) musi dysponować wystarczającą liczbą odpowiednio wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników; (iii) musi być bezstronna i wolna od konfliktu interesów, a w szczególności nie może znajdować się w sytuacji, która bezpośrednio lub pośrednio mogłaby wpłynąć na jej zdolność bezstronnego wykonywania obowiązków służbowych w zakresie wykonywania przekazanych jej zadań realizowanych w ramach kontroli urzędowych oraz

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(iv) musi posiadać uprawnienia wystarczające do wykonywania zadań realizowanych w ramach kontroli urzędowych, które jej przekazano, a także</p> <p>c) w przypadku przekazania zadania realizowanego w ramach kontroli urzędowych osobom fizycznym osoby te:</p> <p>(i) muszą dysponować wiedzą fachową, sprzętem oraz infrastrukturą wymaganymi do wykonywania przekazanych im zadań realizowanych w ramach kontroli urzędowych;</p> <p>(ii) muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie;</p> <p>(iii) muszą działać w sposób bezstronny i być wolne od wszelkiego konfliktu interesów w zakresie wykonywania przekazanych im zadań realizowanych w ramach kontroli urzędowych a także</p>	<p>(iv) musi posiadać uprawnienia wystarczające do wykonywania zadań realizowanych w ramach kontroli urzędowych, które jej przekazano,</p>

Uzasadnienie

Nie należy różnicować wymagań w stosunku do organów lub osób, którym przekazano zadania związane z kontrolą urzędową.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji Europejskiej, który jest odpowiedzią na zdecydowane żądania europejskich władz lokalnych i regionalnych. Z perspektywy władz lokalnych i regionalnych oznaczenie geograficzne produktów przemysłowych i rzemieślniczych umożliwia ochronę dziedzictwa, utrzymanie wartości dodanej i miejsc pracy na danym obszarze oraz wzmocnienie jego tożsamości.
2. Przypomina, że w opinii z października 2021 r. wezwał do ustanowienia systemu ochrony *sui generis* dla oznaczeń geograficznych produktów przemysłowych i rzemieślniczych, tak aby Unia Europejska dysponowała kompleksowymi ramami prawnymi w zakresie oznaczeń geograficznych, zapewniającymi ten sam poziom ochrony niezależnie od charakteru oznaczenia.
3. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że omawiany wniosek opiera się na doświadczeniach związanych z oznaczeniami geograficznymi w sektorze rolnym i rolno-spożywczym oraz że preferowane jest zharmonizowane podejście między różnymi systemami.
4. Ponawia postulat, by w celu zapewnienia spójności obu systemów wprowadzić silny mechanizm koordynacji między odpowiednimi służbami Komisji Europejskiej i EUIPO.
5. Zaleca, aby uprawnienia EUIPO w zakresie weryfikacji oznaczeń geograficznych zostały jasno określone w akcie prawnym, tak aby umożliwić EUIPO planowe zebranie wiedzy fachowej niezbędnej do oceny wniosków i ich kwalifikowalności w świetle wymaganych kryteriów.
6. Podkreśla konieczność utworzenia wspólnego rejestru oznaczeń geograficznych, aby ułatwić dostęp do informacji konsumentom, producentom, państwom oraz władzom lokalnym i regionalnym.
7. Zwraca jednak uwagę współprawodawców na specyfikę i różnorodność objętych tym wnioskiem produktów i ekosystemów w porównaniu z produktami rolnymi i apeluje o czujność, by zapewnić spójne uwzględnienie tego aspektu w całym wniosku.

8. Zauważa, że zaproponowana definicja „produktów rzemieślniczych” nie odzwierciedla praktyk stosowanych w niektórych państwach członkowskich, i dlatego wzywa Unię Europejską do przyjęcia definicji obejmującej procesy produkcyjne istniejące w UE, czy to całkowicie ręczne, mechaniczne, czy mieszane.
9. Przypomina o znaczeniu, jakie przywiązuje do kwestii innowacji i badań, których nie powinny utrudniać specyfikacje ani zbyt restrykcyjna interpretacja terminów „tradycja” i „tradycyjny”.
10. Podkreśla, że w szczególnych i uzasadnionych przypadkach powinna istnieć możliwość złożenia wniosku o rejestrację oznaczenia geograficznego przez organ władz regionalnych lub lokalnych.
11. Zwraca uwagę, że wiele z tych organów władz już teraz wspiera sektory, zarówno w fazie tworzenia struktury i rozwoju oznaczeń geograficznych produktów przemysłowych i rzemieślniczych, jak i w fazie ich wdrażania i promowania.
12. Odnotowuje, że uwzględniono procedurę rejestracji bezpośredniej, i wzywa do zapewnienia równego traktowania we wszystkich procedurach, z krajowym etapem rejestracji lub bez niego.
13. Przypomina o potrzebie wdrożenia wiarygodnych kontroli, by zagwarantować spełnienie specyfikacji przez producentów oraz bezpieczeństwo i zaufanie konsumentów, a także ponownie stwierdza, że należy preferować kontrole zewnętrzne, aby zapewnić wiarygodne i niezależne monitorowanie przy akceptowalnych kosztach.
14. Wyraża w związku z tym zaniepokojenie zaproponowaną przez Komisję Europejską procedurą kontroli opartą na oświadczeniu własnym, która nie daje wystarczających gwarancji w zakresie kontroli i może prowadzić do nadużyć, które mogą być szkodliwe dla wiarygodności systemu.
15. Zaznacza, że w celu ujednoczenia systemów należy wybrać podejście podobne do tego, jakie zastosowano w przypadku oznaczeń geograficznych w sektorze rolnym i rolno-spożywczym, które się sprawdziło.
16. Ponownie podkreśla potrzebę wprowadzenia ograniczonej w czasie procedury rejestracji i zaleca w szczególności określenie maksymalnego czasu trwania decyzji w sprawie wniosku krajowego i europejskiego.
17. Podkreśla znaczenie zagwarantowania, by koszty, zwłaszcza te związane z odwołaniami, takie jak opłata za odwołanie, nie były dyskryminujące, tak aby każdy posiadacz oznaczenia geograficznego miał do nich dostęp.
18. Podkreśla konieczność zaproponowania na szczeblu europejskim środków wspierających certyfikację, organizację specjalistów oraz informowanie i promowanie oznaczeń geograficznych produktów przemysłowych i rzemieślniczych. Takie środki wsparcia zachęcą do wdrażania systemu w UE, umożliwiając ochronę i rozwój działalności gospodarczej, której nie da się przenieść na inne terytoria.
19. Zgadza się z Komisją, że omawiany wniosek jest zgodny z zasadą pomocniczości. W istocie celem wniosku jest stworzenie efektywnego rynku wewnętrznego dla oznaczeń geograficznych produktów przemysłowych i rzemieślniczych, których ochrona należy do wspólnych kompetencji UE i jej państw członkowskich. Same państwa członkowskie nie są w stanie osiągnąć tego celu z powodu wielości rozbieżnych przepisów, które zostały opracowane na poziomie krajowym i nie są wzajemnie uznawane. Utrzymanie wyłącznie podejścia krajowego spowodowałoby niepewność prawa w oczach producentów, uniemożliwiłoby przejrzystość rynku względem konsumentów, wpłynęłoby na handel wewnątrz UE i utorołoby drogę do nierównej konkurencji w zakresie wprowadzania do obrotu produktów chronionych OG. Wniosek Komisji stanowi zatem prawdziwą europejską wartość dodaną.

Bruksela, dnia 11 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wytyczne dotyczące rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T)

(2022/C 498/12)

Sprawozdawczyni:	Isabelle BOUDINEAU (FR/PES), członkini rady regionu Nowa Akwitania
Dokumenty źródłowe:	<p>Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/1153 i rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1315/2013</p> <p>(COM(2021) 812 final)</p> <p>Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Plan działania na rzecz rozwoju dalekobieżnych i transgranicznych kolejowych przewozów pasażerskich”</p> <p>(COM(2021) 810 final)</p> <p>Zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/1153 i rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1315/2013</p> <p>(COM(2022) 384 final)</p>

I. ZALECANE POPRAWKI

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/1153 i rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1315/2013

COM(2021) 812 final

Poprawka 1

Motyw 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(4) Realizacja transeuropejskiej sieci transportowej stwarza sprzyjające warunki w zakresie bazy infrastrukturalnej, co pozwala uczynić wszystkie rodzaje transportu bardziej zrównoważonymi, przystępnymi cenowo i sprzyjającymi włączeniu społecznemu, szeroko udostępnić zrównoważone rozwiązania alternatywne w ramach systemu transportu multimodalnego oraz wprowadzić odpowiednie zachęty pobudzające do transformacji, w szczególności poprzez zapewnienie sprawiedliwej transformacji, zgodnie z celami przedstawionymi w zaleceniu Rady (UE) [...] z dnia [...] r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej.	(4) Realizacja transeuropejskiej sieci transportowej stwarza sprzyjające warunki w zakresie bazy infrastrukturalnej, co pozwala uczynić wszystkie rodzaje transportu bardziej zrównoważonymi, przystępnymi cenowo i sprzyjającymi włączeniu społecznemu we wszystkich regionach Unii , szeroko udostępnić zrównoważone rozwiązania alternatywne w ramach systemu transportu multimodalnego oraz wprowadzić odpowiednie zachęty pobudzające do transformacji, w szczególności poprzez zapewnienie sprawiedliwej transformacji, zgodnie z celami przedstawionymi w zaleceniu Rady (UE) [...] z dnia [...] r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej.

Uzasadnienie

Żaden region w Unii Europejskiej nie powinien zostać pominięty w wysiłkach na rzecz transformacji.

Poprawka 2

Motyw 16

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(16) Interesy władz regionalnych i lokalnych, jak również interesy zainteresowanej społeczności, na którą ma wpływ projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania, powinny zostać odpowiednio uwzględnione na etapie planowania i realizacji projektów.	(16) Interesy władz regionalnych i lokalnych, jak również interesy zainteresowanej społeczności, na którą ma wpływ projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania, muszą zostać odpowiednio uwzględnione na etapie planowania i realizacji projektów.

Uzasadnienie

Konieczne jest pełne włączenie władz lokalnych i regionalnych w planowanie projektów.

Poprawka 3

Motyw 52

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(52) Państwa członkowskie powinny ustanowić krajowy program wsparcia realizacji SUMP, mający na celu przyjęcie planów zrównoważonej mobilności miejskiej oraz poprawę koordynacji między regionami i miastami. W programie tym należy przewidzieć wsparcie dla regionów i obszarów miejskich, aby opracować wysokiej jakości plany zrównoważonej mobilności miejskiej i wzmocnić proces monitorowania i oceny ich wdrożenia za pośrednictwem środków ustawodawczych, wytycznych, budowania zdolności, środków pomocy i ewentualnie wsparcia finansowego.	(52) Państwa członkowskie powinny ustanowić krajowy program wsparcia realizacji SUMP, mający na celu przyjęcie planów zrównoważonej mobilności miejskiej oraz poprawę koordynacji między regionami i miastami. W programie tym należy przewidzieć wsparcie dla regionów i obszarów miejskich, aby opracować wysokiej jakości plany zrównoważonej mobilności miejskiej i wzmocnić proces monitorowania i oceny ich wdrożenia za pośrednictwem środków ustawodawczych, wytycznych, budowania zdolności, środków pomocy i ewentualnie wsparcia finansowego. By uzupełnić wsparcie udzielane w ramach krajowych programów wsparcia, Komisja Europejska ułatwia wymianę prowadzoną między węzłami na forach ds. korytarzy.

Uzasadnienie

Komisja Europejska musi wspierać władze lokalne, które nie mają doświadczenia w opracowywaniu planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP), zwłaszcza ułatwiając wymianę doświadczeń.

Poprawka 4

Motyw 66

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(66) Europejskie korytarze transportowe powinny przyczynić się do rozwoju infrastruktury transeuropejskiej sieci transportowej w taki sposób, aby rozwiązać problem wąskich gardeł, zintensyfikować połączenia transgraniczne oraz poprawić efektywność i zrównoważony charakter. Powinny się one przyczyniać do spójności poprzez lepszą współpracę terytorialną. Powinny one również pomagać w osiągnięciu ogólniejszych celów polityki transportowej oraz ułatwiać interoperacyjność, integrację modalną i operacje multimodalne. Podejście korytarzowe powinno być przejrzyste i jasne, a zarządzanie takimi korytarzami nie powinno powodować dodatkowych obciążeń administracyjnych lub kosztów.</p>	<p>(66) Europejskie korytarze transportowe powinny przyczynić się do rozwoju infrastruktury transeuropejskiej sieci transportowej w taki sposób, aby rozwiązać problem wąskich gardeł, zintensyfikować połączenia transgraniczne oraz poprawić efektywność i zrównoważony charakter. Powinny się one przyczyniać do spójności poprzez lepszą współpracę terytorialną. Powinny one również pomagać w osiągnięciu ogólniejszych celów polityki transportowej oraz ułatwiać interoperacyjność, integrację modalną i operacje multimodalne. Podejście korytarzowe powinno być przejrzyste i jasne, a zarządzanie takimi korytarzami nie powinno powodować dodatkowych obciążeń administracyjnych lub kosztów. Powinno również zachęcać do tworzenia zintegrowanych struktur zarządzania, takich jak na przykład europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej, mających na celu przyspieszenie realizacji odcinków transgranicznych. Komisja Europejska i państwa członkowskie konsultują się z regionami i zainteresowanymi stronami, gdy podejmują decyzję w sprawie wdrożenia transeuropejskiej sieci transportowej.</p>

Uzasadnienie

Zintegrowane struktury zarządzania, takie jak europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej, dowiodły, że mogą przyczynić się do pokonania trudności napotykaných w dziedzinie współpracy transgranicznej, zwłaszcza w tworzeniu odcinków transgranicznych TEN-T. W rozporządzeniu należy o nich wspomnieć.

Poprawka 5

Artykuł 3 litera f)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka
<p>f) „węzeł miejski” oznacza obszar miejski, gdzie elementy infrastruktury transportowej transeuropejskiej sieci transportowej, jak na przykład porty, w tym terminale pasażerskie, porty lotnicze, stacje kolejowe, terminale autobusowe, platformy i zaplecze logistyczne oraz terminale towarowe, znajdujące się na obszarach miejskich lub w ich okolicy, są połączone z innymi elementami tej infrastruktury oraz z infrastrukturą do ruchu regionalnego i lokalnego;</p>	<p>f) „węzeł miejski” oznacza miejski obszar funkcjonalny, gdzie elementy infrastruktury transportowej transeuropejskiej sieci transportowej, jak na przykład porty, w tym terminale pasażerskie, porty lotnicze, stacje kolejowe, terminale autobusowe, platformy i zaplecze logistyczne oraz terminale towarowe, znajdujące się na obszarach miejskich lub w ich okolicy, są połączone z innymi elementami tej infrastruktury oraz z infrastrukturą do ruchu regionalnego i lokalnego;</p>

Uzasadnienie

Miejski obszar funkcjonalny lepiej odzwierciedla zintegrowany system transportu miasta i jego strefy dojazdu oraz odgrywa główną rolę w planowaniu obszarów miejskich i dekarbonizacji systemu transportu. Dodanie słowa „funkcjonalny” do definicji węzłów miejskich bardziej odpowiada logice, na której opierają się plany zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) w art. 3 lit. o).

Poprawka 6

Artykuł 3 punkt 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
l) „multimodalny pasażerski węzeł przesiadkowy” oznacza punkt połączenia między co najmniej dwoma rodzajami transportu pasażerskiego, w którym zapewniono informacje o podróżach, dostęp do transportu publicznego oraz możliwość zmiany rodzaju transportu, włącznie z infrastrukturą „parkuj i jedź” oraz aktywnymi rodzajami transportu, oraz który pełni funkcję interfejsu między węzłami miejskimi i dalekobieżnymi sieciami transportowymi;	l) „multimodalny pasażerski węzeł przesiadkowy” oznacza punkt połączenia między co najmniej dwoma rodzajami transportu pasażerskiego, w którym zapewniono informacje o podróżach, dostęp do transportu publicznego oraz możliwość zmiany rodzaju transportu, włącznie z infrastrukturą „parkuj i jedź” oraz aktywnymi rodzajami transportu, oraz który pełni funkcję interfejsu między węzłami miejskimi i dalekobieżnymi sieciami transportowymi oraz w ich ramach.

Uzasadnienie

Poprawka ta oznaczałaby, że finansowanie otrzymałyby projekty multimodalnych węzłów pasażerskich lub między węzłami miejskimi i w ich obrębie.

Poprawka 7

Artykuł 3 litera o)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
o) „plan zrównoważonej mobilności miejskiej” (SUMP) oznacza dokument stosowany do strategicznego planowania mobilności, mający na celu ułatwienie ludziom, firmom i towarom uzyskania dostępu do funkcjonalnego obszaru miejskiego i poruszanie się w jego obrębie (z uwzględnieniem stref dojazdu);	o) „plan zrównoważonej mobilności miejskiej” (SUMP) oznacza dokument stosowany do strategicznego planowania mobilności, mający na celu ułatwienie ludziom, firmom i towarom uzyskania dostępu do funkcjonalnego obszaru miejskiego i poruszanie się w jego obrębie (z uwzględnieniem stref dojazdu). Plany zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP) mogą zostać włączone do istniejących planów lub do szerszych planów, które obejmują również plany zagospodarowania przestrzennego, na przykład ze względu na wzajemne powiązania między użytkowaniem gruntów a mobilnością;

Uzasadnienie

Niniejsza poprawka ma na celu zapewnienie, by plany zrównoważonej mobilności miejskiej mogły opierać się na istniejących planach lub szerszych planach na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Poprawka 8

Artykuł 3 litera z)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
z) „port morski” oznacza obszar lądu i wody, na którym znajduje się taka infrastruktura i wyposażenie, które pozwalają zasadniczo na przyjmowanie statków, ich załadunek i rozładunek, składowanie towarów, odbiór i dostawę tych towarów oraz zaokrętowanie i wyokrętowanie pasażerów, załogi i innych osób, a także każda inna infrastruktura niezbędna do operacji transportowych na terenie portu;	z) „port morski” oznacza obszar lądu i wody, na którym znajduje się taka infrastruktura i wyposażenie, które pozwalają zasadniczo na przyjmowanie statków, ich załadunek i rozładunek, składowanie towarów, odbiór i dostawę tych towarów oraz zaokrętowanie i wyokrętowanie pasażerów, załogi i innych osób, a także każda inna infrastruktura, która jest niezbędna do operacji transportowych na terenie portu i która stanowi miejsce wprowadzenia dla handlu, klastrów przemysłowych i centrów energetycznych;

Uzasadnienie

W rozporządzeniu należy zdefiniować porty morskie, powołując się na wszystkie zadania ich infrastruktury, tak by jak najlepiej sprostać stojącym przed nimi wyzwaniom.

Poprawka 9

Artykuł 4 ustęp 2 litera c)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	(viii) dostosowanie norm regulacyjnych do realiów terytorialnych;

Uzasadnienie

Aby zapewnić ciągłość sieci i jej ukończenie w terminach określonych w art. 6 rozporządzenia, konieczne jest dostosowanie środków technicznych do wyzwań związanych z ich zastosowaniem w niektórych regionach, zwłaszcza tych wymienionych w motywie 26 rozporządzenia: w regionach najbardziej oddalonych oraz innych regionach odległych, wyspiarskich, peryferyjnych i górzystych lub na słabo zaludnionych obszarach bądź w przypadku sieci odizolowanych lub częściowo odizolowanych.

Poprawka 10

Artykuł 8 ustęp 2 litera b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka
b) jest rentowny ekonomicznie w świetle analizy kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych;	b) jest rentowny ekonomicznie w świetle analizy kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych, a przy interpretacji tego kryterium rentowności należy uwzględnić też uwarunkowania społeczno-gospodarcze państw członkowskich oraz daleko idące skutki gospodarcze projektów;

Uzasadnienie

W państwach członkowskich, w których ruch pasażerski i towarowy jest poniżej średniej, na podstawie samej analizy kosztów i korzyści zasadniczo nie sposób uznać projektów kolejowych za rentowne. Dlatego przy interpretacji kryterium rentowności należy wziąć pod uwagę szczególne uwarunkowania i szerszy wpływ projektów.

Poprawka 11

Artykuł 15 ustęp 3 litera b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
b) na wniosek państwa członkowskiego, w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może przyznać, w drodze aktów wykonawczych, inne zwolnienia w odniesieniu do wymogów, o których mowa w ust. 2. Każdy wniosek o zwolnienie opiera się na analizie kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych oraz na ocenie wpływu na interoperacyjność. Zwolnienie musi spełniać wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/797 oraz musi być w stosownych przypadkach koordynowane i uzgadniane z sąsiednim państwem członkowskim (sąsiednimi państwami członkowskimi).	b) na wniosek państwa członkowskiego, władz regionalnych lub grupy właściwych organów , w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może przyznać, w drodze aktów wykonawczych, inne zwolnienia w odniesieniu do wymogów, o których mowa w ust. 2. Każdy wniosek o zwolnienie opiera się na analizie kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych oraz na ocenie wpływu na interoperacyjność i wkładu w przeciwdziałanie zmianie klimatu . Zwolnienie musi spełniać wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/797 oraz musi być w stosownych przypadkach koordynowane i uzgadniane z sąsiednim państwem członkowskim (sąsiednimi państwami członkowskimi).

Uzasadnienie

By zapewnić skuteczność wdrażania sieci w terminach przewidzianych w art. 6 rozporządzenia, należy ograniczyć obciążenia administracyjne i ułatwić przyznawanie odstępstw.

Postępy we wdrażaniu sieci kompleksowej TEN-T są niewystarczające, by uznać, że wszystkie ustalone wymagania będą mogły zostać spełnione w 2050 r. Wymagałoby to bowiem zbyt dużego wysiłku budżetowego, ponieważ pewne odcinki nie nadają się do spełnienia niektórych wymogów, na przykład dotyczących elektryfikacji wszystkich linii kolejowych. Należy zatem wspierać rozwój sieci i ułatwić wskazanie odcinków, na których dostosowanie wymogów rozporządzenia będzie istotniejsze.

Poprawka 12

Artykuł 16 ustęp 2 litera c)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
c) umożliwiła osiągnięcie przeważającej minimalnej prędkości na linii wynoszącej 160 km/h dla pociągów pasażerskich na liniach pasażerskich rozszerzonej sieci bazowej;	c) umożliwiła osiągnięcie średniej prędkości na linii, wynoszącej co najmniej 160 km/h dla pociągów pasażerskich na liniach pasażerskich rozszerzonej sieci bazowej;

Uzasadnienie

Wprowadzenie powyższego wymogu technicznego byłoby niezwykle kosztowne i nie wniosłoby znaczącej wartości dodanej. Słuszniejszy wydaje się wybór bardziej realistycznego i efektywnego podejścia w celu zapewnienia ukończenia sieci w przewidzianym czasie i zaoferowania jej użytkownikom wydajnych i skutecznych połączeń.

Poprawka 13

Artykuł 16 ustęp 5 litera b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
b) na wniosek państwa członkowskiego, w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może przyznać, w drodze aktów wykonawczych, inne zwolnienia w odniesieniu do wymogów, o których mowa w ust. 2–4. Każde zwolnienie opiera się na analizie kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych oraz na ocenie wpływu na interoperacyjność. Zwolnienie musi spełniać wymogi dyrektywy (UE) 2016/797 oraz musi być w stosownych przypadkach koordynowane i uzgadniane z sąsiednim państwem członkowskim (sąsiednimi państwami członkowskimi).	b) na wniosek państwa członkowskiego, władz regionalnych lub grupy właściwych organów , w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może przyznać, w drodze aktów wykonawczych, inne zwolnienia w odniesieniu do wymogów, o których mowa w ust. 2–4. Każde zwolnienie opiera się na analizie kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych oraz na ocenie wpływu na interoperacyjność i wkładu w przeciwdziałanie zmianie klimatu . Zwolnienie musi spełniać wymogi dyrektywy (UE) 2016/797 oraz musi być w stosownych przypadkach koordynowane i uzgadniane z sąsiednim państwem członkowskim (sąsiednimi państwami członkowskimi).

Uzasadnienie

By zapewnić skuteczność wdrażania sieci w terminach przewidzianych w art. 6 rozporządzenia, należy ograniczyć obciążenia administracyjne i ułatwić przyznawanie odstępstw.

Wiele odcinków kolejowych sieci bazowej oraz rozszerzonej sieci bazowej nie nadaje się do spełnienia ustalonych wymogów. Wywiązanie się z nich będzie niemożliwe ze względu na szczególne ograniczenia geograficzne lub istotne ograniczenia fizyczne, które uniemożliwiają ich wprowadzenie lub generują niemożliwe do uzasadnienia koszty dodatkowe.

Poprawka 14

Artykuł 17 ustęp 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>6. Na wniosek państwa członkowskiego, w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może przyznać, w drodze aktów wykonawczych, zwolnienia w odniesieniu do wymogów, o których mowa w ust. 1–5. Każdy wniosek o zwolnienie opiera się na analizie kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych oraz na ocenie wpływu na interoperacyjność. Zwolnienie musi spełniać wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/797 oraz musi być w stosownych przypadkach koordynowane i uzgadniane z sąsiednim państwem członkowskim (sąsiednimi państwami członkowskimi).</p>	<p>6. Na wniosek państwa członkowskiego, władz regionalnych lub grupy właściviych organów, w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może przyznać, w drodze aktów wykonawczych, zwolnienia w odniesieniu do wymogów, o których mowa w ust. 1–5. Każdy wniosek o zwolnienie opiera się na analizie kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych oraz na ocenie wpływu na interoperacyjność. Zwolnienie musi spełniać wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/797 oraz musi być w stosownych przypadkach koordynowane i uzgadniane z sąsiednim państwem członkowskim (sąsiednimi państwami członkowskimi).</p>

Uzasadnienie

Na niektórych odcinkach sieci wdrożenie europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) nie będzie możliwe w przewidzianych terminach, zwłaszcza ze względu na skalę wymaganych inwestycji. By zapewnić skuteczność wdrażania sieci w terminach określonych w art. 6 rozporządzenia, należy ograniczyć obciążenia administracyjne i ułatwić przyznawanie odstępstw, o ile nie wpływają one na interoperacyjność sieci na poziomie europejskim.

Poprawka 15

Artykuł 19 litera g)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>g) rozwój innowacyjnych technologii paliw alternatywnych dla kolei, takich jak wodór na odcinkach zwolnionych z wymogu elektryfikacji.</p>	<p>g) rozwój innowacyjnych technologii dla taboru kolejowego, a także dla paliw alternatywnych dla kolei, takich jak wodór, biopaliwa czy też pociągi z napędem akumulatorowym na odcinkach zwolnionych z wymogu elektryfikacji.</p>

Uzasadnienie

Odcinki zwolnione z wymogu elektryfikacji należy uznać za szansę na wypracowanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych, które przyczynią się do przeciwdziałania zmianie klimatu. W tym celu Unia Europejska musi przyjąć podejście neutralne pod względem technologicznym, aby zapewnić raczej efektywność klimatyczną i ekonomiczną opracowywanych technologii.

Poprawka 16

Artykuł 28 ustęp 1 litera a)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	(xi) infrastruktury pieszej i rowerowej;

Uzasadnienie

Wysokiej jakości infrastrukturze drogowej do przemieszczania się na duże odległości musi towarzyszyć rozwój infrastruktury rowerowej i pieszej, zwłaszcza w węzłach miejskich.

Poprawka 17

Artykuł 33 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. Na wniosek państwa członkowskiego, w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może – w drodze aktów wykonawczych – przyznać zwolnienia z wymogów określonych w ust. 1 lit. a), b), c) i g). Każdy wniosek o zwolnienie opiera się na analizie kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych lub jest związany ze szczególnymi ograniczeniami geograficznymi lub istotnymi ograniczeniami fizycznymi, w tym z brakiem systemu kolejowego na danym terytorium.</p>	<p>2. Na wniosek państwa członkowskiego, władz regionalnych lub grupy właściwych organów, w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może – w drodze aktów wykonawczych – przyznać zwolnienia z wymogów określonych w ust. 1 lit. a), b), c) i g). Każdy wniosek o zwolnienie opiera się na analizie kosztów i korzyści społeczno-gospodarczych lub jest związany ze szczególnymi ograniczeniami geograficznymi lub istotnymi ograniczeniami fizycznymi, w tym z brakiem systemu kolejowego na danym terytorium.</p>

Uzasadnienie

Aby zapewnić ciągłość sieci i jej ukończenie w terminach przewidzianych w art. 6 rozporządzenia, konieczne jest dostosowanie środków technicznych do wyzwań związanych z ich stosowaniem w niektórych regionach.

Poprawka 18

Artykuł 35 ustęp 3 akapit drugi

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka
<p>Państwa członkowskie konsultują się z nadawcami, przewoźnikami i operatorami logistycznymi, którzy prowadzą działalność na ich terytorium. W swojej analizie biorą pod uwagę wyniki konsultacji.</p>	<p>Państwa członkowskie konsultują się z władzami lokalnymi i regionalnymi odpowiedzialnymi za węzły miejskie, nadawcami, przewoźnikami i operatorami logistycznymi, którzy prowadzą działalność na ich terytorium. W swojej analizie biorą pod uwagę wyniki konsultacji.</p>

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne ponoszą wszechstronną odpowiedzialność za multimodalne terminale towarowe i związane z nimi wymogi dotyczące infrastruktury transportowej TEN-T (art. 37), w związku z czym państwa członkowskie powinny konsultować z nimi przygotowanie planów działania na rzecz rozwoju sieci multimodalnych terminali towarowych.

Poprawka 19

Artykuł 37 ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>5. Na wniosek państwa członkowskiego, w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może – w drodze aktów wykonawczych – przyznać zwolnienia z obowiązków określonych w ust. 1–4, jeżeli inwestycji w infrastrukturę nie można uzasadnić pod względem korzyści i kosztów społeczno-gospodarczych, w szczególności gdy terminal znajduje się na obszarze o ograniczonej przestrzeni.</p>	<p>5. Na wniosek państwa członkowskiego, w należycie uzasadnionych przypadkach, Komisja może – w drodze aktów wykonawczych – przyznać zwolnienia z obowiązków określonych w ust. 1–4, jeżeli inwestycji w infrastrukturę nie można uzasadnić pod względem korzyści i kosztów społeczno-gospodarczych, w szczególności gdy terminal znajduje się na obszarze o ograniczonej przestrzeni, szczególnie w węzłach miejskich. Zwolnienia powinny być możliwe również w węzłach miejskich, kiedy popyt rynkowy nie pozwala na spełnienie określonych wymogów dotyczących terminali.</p>

Uzasadnienie

Platformy zlokalizowane w węzłach miejskich (o których mowa w art. 40) muszą radzić sobie z bardzo dużą presją na grunty i ograniczoną powierzchnią. Ich położenie komplikuje wdrożenie niektórych wymagań technicznych określonych w ust. 1–4 tego artykułu. Jeśli chodzi o te wymogi, należy zatem skupić się na zadaniach w zakresie logistyki miejskiej, których realizacja nie wymaga zbyt dużej rozbudowy.

Poprawka 20

Artykuł 40 litera b) ppkt (ii) i artykuł 40 akapit drugi

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p><i>gromadzenie i przedkładanie Komisji danych dotyczących mobilności miejskiej w podziale na węzły miejskie, dotyczących co najmniej emisji gazów cieplarnianych, zatorów komunikacyjnych, wypadków i obrażeń, udziałów poszczególnych rodzajów transportu oraz dostępu do usług w zakresie mobilności, jak również danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza i zanieczyszczenia hałasem. Następnie dane te są przedkładane co roku;</i></p> <p>[...]</p> <p><i>Nie później niż rok po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia Komisja przyjmuje akt wykonawczy ustanawiający metodykę gromadzenia przez państwa członkowskie danych, o których mowa w lit. b) ppkt (ii). Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 59 ust. 3.</i></p>	<p><i>coroczne informowanie Komisji o postępach w realizacji SUMP;</i></p> <p>[...]</p>

Uzasadnienie

Chociaż jest zrozumiałe, że Komisja chce wprowadzić dokładne monitorowanie wdrażania SUMP, przeprowadzanie corocznej operacji gromadzenia danych na taką skalę wydaje się niewłaściwe. Ponadto ich kompilacja doprowadzi do inflacji badań, co jest zbyt uciążliwe dla władz lokalnych i regionalnych. Należy zadbać o to, by przygotowanie SUMP i związanych z nimi wskaźników nie powodowało obciążeń administracyjnych niepotrzebnych do realizacji celów TEN-T. Proponuje się zatem uproszczenie procedury monitorowania realizacji SUMP i utrzymanie przy tym obowiązku informowania o postępach w ich realizacji.

Poprawka 21

Artykuł 40 litera d)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>d) do dnia 31 grudnia 2040 r.: rozwój co najmniej jednego multimodalnego terminalu towarowego zapewniającego wystarczającą zdolność przeładunkową w obrębie węzła miejskiego lub w jego sąsiedztwie.</p>	<p>d) do dnia 31 grudnia 2040 r.: rozwój co najmniej jednego multimodalnego terminalu towarowego zapewniającego wystarczającą zdolność przeładunkową w celu zagwarantowania logistyki miejskiej i ostatniej mili w obrębie węzła miejskiego lub w jego sąsiedztwie.</p>

Uzasadnienie

Nakaz utworzenia multimodalnych terminali towarowych wydaje się ryzykowny, jeżeli nie uwzględnia się dynamiki przepływów na szczeblu regionalnym i nie spełnia się potrzeb przedsiębiorstw z uwzględnieniem możliwości gruntowych i technicznych danego obszaru. W związku z tym proponuje się podkreślenie faktu, że platformy nadają się optymalnie do logistyki miejskiej.

Poprawka 22

Artykuł 44 litera a)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
a) wspieranie i promowanie dekarbonizacji transportu poprzez przejście na bezemisyjne i niskoemisyjne pojazdy, statki i statki powietrzne oraz inne innowacyjne i zrównoważone technologie transportowe i sieciowe, takie jak hyperloop;	a) wspieranie i promowanie dekarbonizacji transportu poprzez przejście na bezemisyjne i niskoemisyjne pojazdy, statki, tabor kolejowy i statki powietrzne oraz inne innowacyjne i zrównoważone technologie transportowe i sieciowe, takie jak hyperloop;

Uzasadnienie

Aby osiągnąć cele Europejskiego Zielonego Ładu, trzeba zachęcać do innowacji technologicznych we wszystkich środkach transportu. Innowacje są również możliwe i pożądane w sektorze kolejowym, szczególnie na odcinkach wyłączonych z wdrażania norm technicznych.

Poprawka 23

Artykuł 44 litera a)

(Nowa litera)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	wspieranie badań naukowych i opracowywania ekologicznych i innowacyjnych rozwiązań alternatywnych na obszarach wyłączonych ze środków technicznych TEN-T, takich jak wyspy i regiony najbardziej oddalone;

Uzasadnienie

Chociaż wyłączenia przyznane niektórym obszarom na mocy rozporządzenia lub po złożeniu wniosku zapewniają odpowiednie wdrażanie TEN-T stosownie do wyzwań stojących przed tymi obszarami, to należy zachęcać do opracowania alternatywnych rozwiązań technologicznych lub energetycznych, tak by uczynić z tych obszarów laboratoria innowacji.

Poprawka 24

Artykuł 52 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. „Forum ds. korytarza” jest formalnie tworzone przez koordynatora europejskiego, który pełni w nim rolę przewodniczącego. Zainteresowane państwa członkowskie zatwierdzają skład forum ds. korytarza w zakresie dotyczącym ich części europejskiego korytarza transportowego i zapewniają reprezentację organów zarządzających kolejowymi przewozami towarowymi.	2. „Forum ds. korytarza” jest formalnie tworzone przez koordynatora europejskiego, który pełni w nim rolę przewodniczącego. Zainteresowane państwa członkowskie zatwierdzają skład forum ds. korytarza w zakresie dotyczącym ich części europejskiego korytarza transportowego i zapewniają reprezentację organów zarządzających kolejowymi przewozami towarowymi, władz lokalnych i regionalnych, przedsiębiorstw i gospodarki przemysłowej oraz węzłów miejskich TEN-T.

Uzasadnienie

Władze regionalne zapewniają znaczną część współfinansowania projektów TEN-T. Posiadają ponadto kompetencje w zakresie planowania sieci i zarządzania usługami transportu zbiorowego na szczeblu regionalnym. Są również niezbędnym ogniwem, które przekazuje informacje o potrzebach obywateli i obywateli w zakresie mobilności. Należy je zatem w pełni włączyć w zarządzanie korytarzami TEN-T.

Poprawka 25

Artykuł 52 ustęp 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>6. Koordynator europejski może przeprowadzać konsultacje z organami regionalnymi i lokalnymi, zarządcami infrastruktury, przewoźnikami, w szczególności tymi, którzy są członkami organów zarządzających kolejowymi przewozami towarowymi, branżą dostawczą, użytkownikami transportu oraz przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego w odniesieniu do planu prac i jego realizacji. Ponadto koordynator europejski odpowiedzialny za ERTMS ściśle współpracuje z Agencją Kolejową Unii Europejskiej i Wspólnym Europejskim Przedsięwzięciem Kolejowym, a koordynator europejski ds. europejskiego obszaru transportu morskiego z Europejską Agencją Bezpieczeństwa Morskiego.</p>	<p>6. Koordynator europejski prowadzi konsultacje z organami lokalnymi, zarządcami infrastruktury, przewoźnikami, w szczególności tymi, którzy są członkami organów zarządzających kolejowymi przewozami towarowymi, branżą dostawczą, użytkownikami transportu oraz przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego w odniesieniu do planu prac i jego realizacji. Ponadto koordynator europejski odpowiedzialny za ERTMS ściśle współpracuje z Agencją Kolejową Unii Europejskiej i Wspólnym Europejskim Przedsięwzięciem Kolejowym, a koordynator europejski ds. europejskiego obszaru transportu morskiego z Europejską Agencją Bezpieczeństwa Morskiego.</p>

Uzasadnienie

Wszyscy koordynatorzy wprowadzili mechanizmy konsultacji z ogółem właściwych podmiotów istotnych w obszarze ich działania. Należy ten fakt uwzględnić.

Poprawka 26

Artykuł 53 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. Plan prac opracowuje się w ścisłej współpracy z zainteresowanymi państwami członkowskimi oraz po konsultacji z forum ds. korytarza i organami zarządzającymi kolejowymi przewozami towarowymi lub forum konsultacyjnym ds. priorytetów horyzontalnych. Zainteresowane państwa członkowskie zatwierdzają plan prac dotyczący europejskich korytarzy transportowych. Komisja przedstawia plan prac Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w celach informacyjnych.</p>	<p>2. Plan prac opracowuje się w ścisłej współpracy z zainteresowanymi państwami członkowskimi i władzami regionalnymi, po konsultacji z forum ds. korytarza i organami zarządzającymi kolejowymi przewozami towarowymi lub forum konsultacyjnym ds. priorytetów horyzontalnych. Zainteresowane państwa członkowskie zatwierdzają plan prac dotyczący europejskich korytarzy transportowych. Komisja przedstawia plan prac Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w celach informacyjnych.</p>

Uzasadnienie

Władze regionalne muszą uczestniczyć w opracowaniu planu prac ze względu na swą rolę w jego realizacji i jego wpływ na reprezentowane przez nich obszary.

Poprawka 27

Artykuł 56 ustęp 1 litera b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>b) usuwa porty morskie i porty lotnicze z sieci kompleksowej, jeżeli wykazano, że ich średni wolumen ruchu w ciągu ostatnich sześciu lat wynosi poniżej 85 % odpowiedniego progu;</p>	<p>b) wszczyna procedurę uzupełniającą przed usunięciem portów morskich i portów lotniczych z sieci kompleksowej, jeżeli wykazano, że ich średni wolumen ruchu w ciągu ostatnich sześciu lat wynosi poniżej 85 % odpowiedniego progu; w ramach tej procedury Komisja – w ścisłym porozumieniu z właściwymi organami – uwzględnia wskaźniki jakościowe i ewentualne czynniki cykliczne, które mogą wyjaśniać spadek ruchu w infrastrukturze. Zmiany wolumenu transportu spowodowane czynnikami tymczasowymi lub wyjątkowymi nie mogą być powodem wykluczenia z sieci;</p>

Uzasadnienie

Biorąc pod uwagę inwestycje konieczne do integracji z siecią TEN-T, a także związane nimi korzystne procesy szczególnie pod względem ekologizacji infrastruktury, należy raczej unikać usuwania portów morskich i portów lotniczych z sieci kompleksowej. Ponieważ jednak dynamika przepływu stale się zmienia, sieć musi być nadal zdolna do adaptacji. Zaleca się zatem, by – zamiast usuwać porty morskie i porty lotnicze z sieci kompleksowej – wszczęto procedurę uzupełniającą w celu dokonania bardziej wnikliwej oceny dynamiki w danym porcie morskim lub porcie lotniczym i na tej podstawie zdecydowano o jego usunięciu z sieci bądź nie.

Poprawka 28

Artykuł 57

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Artykuł 57</p> <p>Zaangażowanie zainteresowanych stron publicznych i prywatnych</p> <p>Na etapie planowania i budowy danego projektu przestrzega się odpowiednio krajowych procedur dotyczących zaangażowania władz regionalnych i lokalnych, jak również społeczeństwa obywatelskiego, których dotyczy projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania, oraz konsultacji z nimi. Komisja ułatwia wymianę dobrych praktyk w tym względzie, w szczególności w odniesieniu do konsultacji z osobami w trudnej sytuacji i włączenia tych osób.</p>	<p>Artykuł 57</p> <p>Zaangażowanie zainteresowanych stron publicznych i prywatnych</p> <p>Na etapie planowania i budowy danego projektu przestrzega się krajowych procedur dotyczących zaangażowania władz regionalnych i lokalnych, jak również społeczeństwa obywatelskiego, których dotyczy projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania, oraz konsultacji z nimi. Komisja ułatwia wymianę dobrych praktyk w tym względzie, w szczególności w odniesieniu do konsultacji z osobami w trudnej sytuacji i włączenia tych osób.</p>

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne muszą zostać zaangażowane w prace nad projektem będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania, gdy ich on dotyczy.

Poprawka 29

Załącznik V punkt 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka
<p>4. Skuteczne funkcjonowanie TEN-T: SUMP powinien należycie uwzględniać wpływ różnych środków miejskich na przepływy ruchu, zarówno pasażerskiego, jak i towarowego, w ramach transeuropejskiej sieci transportowej, mając na celu zapewnienie bezproblemowych przejazdów przez węzły miejskie, objazdów wokół nich lub wzajemnych połączeń między nimi, z uwzględnieniem pojazdów bezemisyjnych. Obejmuje on w szczególności działania mające na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i usunięcie wąskich gardeł mających wpływ na strumienie ruchu w ramach TEN-T.</p>	<p>4. Skuteczne funkcjonowanie TEN-T: SUMP powinien należycie uwzględniać wpływ różnych środków miejskich na przepływy ruchu, zarówno pasażerskiego, jak i towarowego, w ramach transeuropejskiej sieci transportowej, mając na celu zapewnienie bezproblemowych przejazdów przez węzły miejskie, objazdów wokół nich lub wzajemnych połączeń między nimi, z uwzględnieniem pojazdów bezemisyjnych. Obejmuje on w szczególności działania mające na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i usunięcie wąskich gardeł mających wpływ na strumienie ruchu w ramach TEN-T. Środki TEN-T powinny jednocześnie uwzględniać wpływ na lokalne i regionalne przepływy ruchu, zarówno pasażerskiego, jak i towarowego.</p>

Uzasadnienie

Lokalne i regionalne przepływy ruchu pasażerskiego i towarowego wpływają na przepływy ruchu w międzynarodowych korytarzach TEN-T i na odwrót i należy uwzględnić ich wzajemny wpływ w celu zapewnienia sprawnego systemu ruchu wraz z efektywnymi połączeniami pierwszej i ostatniej mili.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Wyraża zadowolenie z ogólnej jakości wniosku Komisji. Uważa, że niezbędne jest rozporządzenie umożliwiające opracowanie strategii planowania infrastruktury transportowej na szczeblu europejskim. Tylko w ten sposób można zapewnić zadowalający poziom spójności, koordynacji i interoperacyjności.
2. Jest zdania, że transgraniczny wymiar TEN-T wnosi znaczną europejską wartość dodaną. Władze lokalne i regionalne wskazują korzyści społeczno-gospodarcze związane z realizacją projektów transgranicznych na podlegających im obszarach.
3. Zwraca uwagę na geopolityczne konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę oraz potrzebę zajęcia się kwestią podatności na zagrożenia europejskiego systemu transportu, który obecnie jest częściowo odłączony od rynku światowego, w tym zwłaszcza rynku żywności. Popiera zawieszenie europejskich inwestycji w ramach sieci TEN-T w odniesieniu do projektów dotyczących Rosji i Białorusi, ale wzywa do rozwoju lepszych połączeń kolejowych z Ukrainą, w szczególności w celu ułatwienia transportu podstawowych surowców. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje planowane zwiększenie budżetu instrumentu „Łącząc Europę”.
4. Z zadowoleniem przyjmuje cele postawione przed TEN-T. Podkreśla znaczenie wkładu rozporządzenia w przeciwdziałanie zmianie klimatu, szczególnie dzięki wsparciu rozwoju bardziej przyjaznych dla klimatu środków transportu. Zaznacza, że jednocześnie niezbędne jest zapewnienie dostosowania infrastruktury transportowej do skutków zmiany klimatu i pojawiających się nowych zagrożeń.

Spójność terytorialna

5. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że spójność terytorialna została ponownie uznana za priorytetowy cel rozporządzenia dla całej sieci bazowej, rozszerzonej sieci bazowej i sieci kompleksowej. Odnotowuje w związku z tym, że TEN-T jest zgodna z zaleceniem zawartym w 8. sprawozdaniu w sprawie spójności, wedle którego każda polityka UE powinna przyczyniać się do spójności europejskiej.

6. Zaleca Komisji zdefiniowanie przedstawionej w 8. sprawozdaniu w sprawie spójności zasady „nie szkodzić spójności”, by można było kontrolować jej zastosowanie w zakresie TEN-T, a szczególnie odnośnie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

7. Uważa, że TEN-T musi uwzględniać różnorodność wyzwań stojących przed regionami UE. Z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym uwagę poświęconą regionom wiejskim, oddalonym, górskim, słabo zaludnionym, peryferyjnym, wyspiarskim i najbardziej oddalonym i przypomina, że regiony niemieszczące się w tych kategoriach również cechują się dużą różnorodnością pod względem swych terytoriów i wyzwań.

8. Przypomina, że realizacja celu spójności terytorialnej wymaga, aby cała sieć zapewniała solidne i skuteczne połączenie z drugorzędnymi sieciami transportowymi poza ramami TEN-T.

9. Uznaje znaczenie wspólnych i ambitnych środków technicznych dla zapewnienia ciągłości i interoperacyjności sieci. Przypomina niemniej, że różnorodność regionów europejskich utrudnia dotrzymanie przewidzianych we wniosku Komisji terminów wdrożenia norm technicznych – zwłaszcza wymogów dotyczących minimalnej prędkości, elektryfikacji czy też szerokości torów odnośnie do odcinków kolejowych, gdyż wymagałoby to zbyt dużych inwestycji.

10. Zwraca uwagę, że oprócz głównych europejskich osi transportowych sieci bazowej i sieci kompleksowej, również uzupełnienie regionalnych luk może znacząco przyczynić się do rozwoju transgranicznych połączeń kolejowych. Dzięki lepszemu łączeniu regionów przygranicznych Europa wyraźnie staje się lepiej zintegrowana oraz umożliwia obywatelkom i obywatelom mobilność, także transgraniczną, przy jednoczesnej trosce o klimat.

Zarządzanie

11. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne aktywnie przyczyniają się do planowania i finansowania na swoim obszarze infrastruktury transportowej, z której część należy do TEN-T. Apeluje w związku z tym o ich lepsze włączenie w model zarządzania TEN-T, zwłaszcza o ich pełne zaangażowanie w forum ds. korytarzy w sposób wykraczający poza powierzoną im obecnie zwykłą rolę obserwatora.

12. Uznaje jednak, że pomimo tych możliwych ulepszeń wniosek Komisji Europejskiej jest zgodny z zasadą pomocniczości: europejska sieć transportowa wnosi rzeczywiście niezaprzeczalną wartość dodaną w wymiarze ponadgranicznym, umożliwiając wzajemne dostosowanie planów państw, regionów i miast, szczególnie dzięki zwiększeniu roli węzłów miejskich w projekcie rozporządzenia.

13. Odnotowuje liczne przykłady odcinków transgranicznych, których tworzenie utrudnione jest przez niedostateczną uwagę polityczną na szczeblu krajowym, brak koordynacji i uciążliwość nieskoordynowanych procedur administracyjnych.

14. Wzywa do znacznego wzmocnienia zarządzania siecią TEN-T w celu ułatwienia jej wdrażania, w szczególności odnośnie do brakujących połączeń transgranicznych. Dlatego też przyjmuje z zadowoleniem propozycje Komisji dotyczące zwiększenia roli koordynatorów i zachęcenia do koordynacji planów krajowych z polityką europejską.

15. Uważa, że połączenie korytarzy sieci bazowej i kolejowych korytarzy towarowych w ramach europejskich korytarzy transportowych znacznie poprawia zarządzanie siecią i powinno umożliwić poprawę jej koordynacji oraz wdrażania. Wyraża zdziwienie, że dostosowanie przewidziane we wniosku Komisji nie dotyczy portów morskich położonych w kolejowych korytarzach towarowych.

Węzły miejskie

16. Przypomina, że zrównoważony charakter mobilności w miastach oraz podróży na duże odległości ma kluczowe znaczenie dla realizacji celów TEN-T, a szerzej rzecz ujmując – celów Europejskiego Zielonego Ładu.

17. Podkreśla, że w 3. sprawozdaniu IPCC polityka urbanistyczna, a zwłaszcza mobilność miejska, postrzegana jest jako szansa na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Przypomina w związku z tym znaczenie aktywnej mobilności, której rozwój wymaga spójnej infrastruktury na poziomie węzłów miejskich.

18. Odnotowuje potrzebę wdrażania planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP). Jest zdania, że przyczyniają się one do wzmocnienia modelu zarządzania wielopoziomowego, łącząc w ramach TEN-T strategię planowania mobilności i zagospodarowania terenu na szczeblu lokalnym i regionalnym.

19. Zwraca uwagę, że w przypadku regionów słabo zaludnionych i wyspiarskich należy przyjąć podejście bardziej dostosowane do ich specyfiki.

20. Sugeruje, by podkreślić elastyczność jako kryterium dla planów zrównoważonej mobilności miejskiej, tak aby można je było skutecznie zintegrować z planami już istniejącymi. Węzły miejskie nie powinny być obciążane dostarczaniem ogromnej ilości danych ani powiązanymi z tym procedurami. Wraz ze wzrostem liczby węzłów miejskich należy odpowiednio zwiększyć środki UE przeznaczone na ten cel.

Środki transportu

21. Przypomina, że transport wodny i kolejowy są środkami transportu przyjaznymi dla klimatu. Dlatego też zachęca do ich rozwijania w ramach TEN-T.

22. Z zadowoleniem przyjmuje znacznie lepsze podejście do infrastruktury kolejowej. Zaznacza, że stworzenie skutecznej sieci kolejowej dla przewozów towarowych i pasażerskich na szczeblu europejskim wymaga wciąż wysiłków na rzecz interoperacyjności i ciągłości.

23. Odnosi się pozytywnie do wzmocnienia morskiego filaru TEN-T, a szczególnie do dopuszczenia do finansowania wszystkich odcinków morskich między portami TEN-T, co powinno ułatwić rozwój kabotażu i tym samym zachęcić do zmiany środka transportu z drogowego na morski, a także poprawić połączenia z regionami wyspiarskimi i najbardziej oddalonymi.

Finansowanie TEN-T

24. Przypomina, że terminowe ukończenie TEN-T jest priorytetem władz lokalnych i regionalnych. Zaznacza jednak, że budżet przeznaczony na instrument „Łącząc Europę” jest nadal bardzo skromny w stosunku do wysokości wymaganych kwot, i wyraża ubolewanie, że wiele regionów nie będzie mogło skorzystać z funduszy strukturalnych w celu uzupełnienia brakujących środków finansowych. Ponadto przy ocenie rentowności projektów stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania należy uwzględniać, oprócz analizy kosztów i korzyści, różne uwarunkowania społeczno-gospodarcze i geograficzne państw członkowskich, takie jak odległości i natężenie ruchu, a także daleko idące skutki gospodarcze projektów. Trzeba też wziąć pod uwagę, na ile realistyczne są wymogi czasowe i finansowe nałożone na państwa członkowskie.

25. Odnotowuje, że w 3. sprawozdaniu IPCC zaleca się zachęcanie do wybierania rodzajów mobilności najskuteczniejszych pod względem ochrony klimatu. Ubolewa zatem nad brakiem mechanizmu zachęt do zmiany środków transportu na najbardziej korzystne dla klimatu.

26. Podkreśla, że absolutnie niezbędne jest wsparcie finansowe na utrzymanie TEN-T w całym cyklu życia projektów oraz że należy zagwarantować długoterminową stabilność finansowania infrastruktury transportowej.

Plan działania na rzecz rozwoju dalekobieżnych i transgranicznych kolejowych przewozów pasażerskich

27. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że plan działania zachęca do stworzenia jednolitych ram europejskich i usunięcia wciąż utrzymujących się przeszkód w transgranicznych i dalekobieżnych przewozach kolejowych.

28. Podkreśla kluczową rolę pociągów nocnych z punktu widzenia realizacji celów planu działania.

29. Sądzi, że promowanie dalekobieżnych i transgranicznych kolejowych przewozów pasażerskich wymaga rozwijania mechanizmów zachęt i finansowania na szczeblu europejskim, a także zapewnienia równych warunków działania w stosunku do transportu lotniczego.

30. Podkreśla zainteresowanie władz lokalnych i regionalnych osiągnięciem tych celów. Będzie zatem z uwagą śledzić przewidziany przez Komisję wniosek ustawodawczy mający na celu ułatwienie korzystania przez użytkowników z biletów kolejowych.

Bruksela, dnia 11 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Pakiet energetyczny w sprawie gazu, wodoru i emisji metanu

(2022/C 498/13)

Sprawozdawca:	Jakub Chelstowski (EKR/PL), marszałek województwa śląskiego
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru COM(2021) 803 final Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków wewnętrznych gazów ze źródeł odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru COM(2021) 804 final Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/942 COM(2021) 805 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru

COM(2021) 803 final

Poprawka 1

Motyw 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
[...] uczestnikom rynku uwzględnienie przejściowej roli gazu ziemnego i zachęca ich do tego podczas planowania swojej działalności w celu uniknięcia efektów „lock-in” oraz zapewnienia stopniowego i terminowego odchodzenia od gazu ziemnego, zwłaszcza we wszystkich odpowiednich sektorach przemysłu i do celów grzewczych.	[...] uczestnikom rynku uwzględnienie przejściowej roli gazu ziemnego i zachęca ich do tego, by nowo budowana infrastruktura gazu ziemnego była dostosowana do obsługi gazów niskoemisyjnych i odnawialnych w celu uniknięcia efektów „lock-in” w czasie jej amortyzacji , oraz zapewnienia terminowego odchodzenia od gazu ziemnego, zwłaszcza we wszystkich odpowiednich sektorach przemysłu i do celów grzewczych.

Uzasadnienie

Dla większego wykorzystania gazów zdekarbonizowanych niezbędne jest, aby w planach inwestycyjnych w zakresie nowej infrastruktury gazowej, m.in. w planach rurociągów, terminali LNG, magazynów gazu, uwzględnić taki sposób projektowania i budowy, aby infrastruktura ta była od początku pracy dostosowana do gazów zdekarbonizowanych.

Poprawka 2

Motyw 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...] Paliwa niskoemisyjne, takie jak wodór niskoemisyjny, mogą jednak odgrywać rolę w transformacji energetycznej, zwłaszcza w perspektywie krótko i średnioterminowej, aby szybko ograniczyć emisje z obecnych paliw i wspierać upowszechnianie paliw odnawialnych, takich jak wodór odnawialny. W celu wsparcia transformacji konieczne jest ustanowienie progu redukcji emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do wodoru niskoemisyjnego i syntetycznych paliw gazowych. [...]</p>	<p>[...] Paliwa niskoemisyjne, takie jak wodór niskoemisyjny, mogą jednak odgrywać rolę w transformacji energetycznej, zwłaszcza w perspektywie krótko i średnioterminowej, aby szybko ograniczyć emisje z obecnych paliw i wspierać upowszechnianie paliw odnawialnych, takich jak wodór odnawialny. Ważnym paliwem odnawialnym w kontekście realizacji celów klimatycznych jest także biometan, który charakteryzuje się stosunkowo łatwą kompatybilnością z obecną infrastrukturą gazu ziemnego (drop-in fuel), a UE ma duży wewnętrzny potencjał w jego produkcji. Dla zapewnienia rozwoju rynku biometanu państwa członkowskie powinny dążyć w szczególności do realizacji inwestycji zgodnie z zasadami kaskadowości biomasy z założeniem znaczącego wzrostu produkcji biogazu i biometanu z istniejących odpadów w formie rozproszonej w takich sektorach jak rolnictwo, leśnictwo oraz gospodarka komunalna. Należy wykluczyć produkcję roślin do wyłącznego użytku w wytwórniach biogazu oraz budowę takich wytwórni biogazu, które zależą od utrzymania masowej hodowli zwierząt gospodarskich. W celu wsparcia transformacji konieczne jest ustanowienie progu redukcji emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do wodoru niskoemisyjnego i syntetycznych paliw gazowych.</p>

Uzasadnienie

Rozwój sektora biogazu i biometanu jest ważny w perspektywie krótkoterminowej dla częściowego zmniejszenia zależności od dostaw gazu ziemnego z Rosji, a także rozwoju lokalnych społeczności energetycznych w takich sektorach jak rolnictwo, leśnictwo czy gospodarka komunalna, gdzie odpady mogą być przetworzone na substrat produkcyjny. Należy jednak wyraźnie zastrzec, że biometan może być spalany tylko wtedy, gdy już istnieje. Należy wykluczyć produkcję roślin do wykorzystania w wytwórniach biogazu i utrzymywanie masowej hodowli zwierząt wyłącznie w celu uzyskania biogazu i biometanu do celów energetycznych, ponieważ spowalnia to transformację ekologiczną.

Poprawka 3

Motyw 20

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...] Chociaż elektryfikacja jest kluczowym elementem transformacji ekologicznej, w przyszłości gospodarstwa domowe będą nadal zużywać gaz ziemny, w tym coraz większe ilości gazu odnawialnego.</p>	<p>[...] Chociaż elektryfikacja jest kluczowym elementem transformacji ekologicznej, w przyszłości gospodarstwa domowe będą nadal zużywać gaz ziemny, w tym coraz większe ilości gazu odnawialnego. Aby zapewnić możliwość odbioru i wykorzystania gazów odnawialnych przez gospodarstwa domowe, państwa członkowskie we współpracy z Komisją Europejską powinny rozpocząć dialog z zainteresowanymi podmiotami rynkowymi w zakresie dostępności technologicznej odpowiednich urzędzeń odbiorczych, a także potencjalnych kosztów ich wdrożenia.</p>

Uzasadnienie

Rozwinięty rynek gazów zdekarbonizowanych będzie musiał uwzględniać odbiorców detalicznych, jakimi będą: gospodarstwa domowe i część MŚP. Bez modernizacji lub zakupu nowych urządzeń grzewczych i chłodzących odbiorcy końcowi będą mieli trudności techniczne lub nie będą w stanie przejść z użycia paliw kopalnych na gazy zdekarbonizowane.

Poprawka 4

Motyw 108

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...] podaż i popyt, infrastruktura transportowa, jakość usług, handel transgraniczny, inwestycje, ceny dla konsumentów, płynność rynku.</p>	<p>[...] podaż i popyt, infrastruktura transportowa, jakość usług, handel transgraniczny, inwestycje, ceny dla konsumentów, płynność rynku. Przejrzystość rynkowa powinna objąć także szczegółowe ustalenie kosztów budowy nowej infrastruktury dla gazów zdekarbonizowanych we wszystkich krajach członkowskich. W związku z tym krajowe organy regulacyjne we współpracy z krajowymi operatorami sieciowymi powinny dokonać szczegółowych kalkulacji ekonomicznych w zakresie przyszłych nakładów inwestycyjnych na rozbudowę infrastruktury gazów zdekarbonizowanych. Pozwoli to realistycznie planować rozwój sieci, określić potencjalną lukę finansową, a także zapewnić możliwości kształtowania polityki taryfowej, która będzie korzystna zarówno dla operatorów jak i odbiorców.</p>

Uzasadnienie

Koszty budowy infrastruktury dla gazów zdekarbonizowanych mogą być istotnie zróżnicowane w zależności od państwa członkowskiego. Dla właściwego planowania rozwoju rynku gazów niskoemisyjnych i odnawialnych należy uwzględnić lokalną perspektywę kosztową.

Poprawka 5

Artykuł 4 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...] w zakresie ustalania cen za dostawy gazu ziemnego dla dotkniętych ubóstwem energetycznym lub wrażliwych odbiorców będących gospodarstwami domowymi. Takie interwencje publiczne muszą spełniać warunki określone w ust. 4 i 5.</p>	<p>[...] w zakresie ustalania cen za dostawy gazu ziemnego dla dotkniętych ubóstwem energetycznym lub wrażliwych odbiorców będących gospodarstwami domowymi lub chronionych odbiorców zgodnie z definicją rozporządzenia (UE) 2017/1938. Takie interwencje publiczne muszą spełniać warunki określone w ust. 4 i 5.</p> <p>W przypadku długotrwałego, znaczącego wzrostu cen interwencje, które spełniają kryteria określone w ust. 4 i 5, można rozszerzyć na inną grupę klientów, aby uniknąć negatywnych konsekwencji ubóstwa energetycznego.</p>

Uzasadnienie

Propozycja KE jest zbyt ograniczona na wypadek gwałtownego wzrostu cen. Poprawka dotyczy możliwości dodania kategorii odbiorców chronionych, zdefiniowanych w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa dostaw (2017/1938).

Poprawka 6

Artykuł 8 ustęp 11

(nowy ustęp)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>11. <i>Aby móc wykazać odbiorcom końcowym, jaka jest ilość energii ze źródeł odnawialnych w miksie energetycznym danego dostawcy paliw odnawialnych i paliw niskoemisyjnych w odniesieniu do wprowadzanej do obrotu energii dostarczanej konsumentom na podstawie umów, państwa członkowskie zapewniają możliwość wydania gwarancji pochodzenia na wniosek producenta paliw odnawialnych i niskoemisyjnych, zgodnie z art. 19. ust. 7 ii) dyrektywy (UE) 2018/2001 w odniesieniu do gazu, w tym biogazu, biometanu, wodoru, amoniaku, metanolu, syntetycznych paliw gazowych. Ponadto niezbędne jest, by odbiorcy końcowi mieli świadomość znaczenia transformacji ekologicznej oraz posiadali wiedzę na temat różnorodności paliw odnawialnych i niskoemisyjnych, a także znali swoje prawa do ubiegania się o gwarancje pochodzenia.</i></p>

Uzasadnienie

Rozwój połączonego, europejskiego rynku paliw niskoemisyjnych i odnawialnych będzie wymagać zastosowania instrumentów informujących o pochodzeniu produkowanych i dostarczanych gazów do odbiorców końcowych.

Poprawka 7

Artykuł 10 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...] zasad handlu i bilansowania. W związku z tym państwa członkowskie przyjmują wszystkie środki niezbędne do zapobieżenia dyskryminacji w procedurach administracyjnych dostawców zarejestrowanych już w innym państwie członkowskim.</p>	<p>[...] zasad handlu i bilansowania, oraz wymagane zezwolenia wydawane na podstawie art. 7 ust. 2 przez organ regulacyjny państwa członkowskiego, w którym mają miejsce dostawy gazu. W związku z tym państwa członkowskie przyjmują wszystkie środki niezbędne do zapobieżenia dyskryminacji w procedurach administracyjnych dostawców zarejestrowanych już w innym państwie członkowskim.</p>

Uzasadnienie

Wymóg spełniania przez dostawców standardów w państwach członkowskich zapewnia bezpieczeństwo dostaw dla odbiorców. Dalsza część przepisu gwarantuje, że takie standardy nie będą miały charakteru dyskryminacyjnego.

Poprawka 8

Artykuł 26

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
[...] instalacje wytwarzania gazów odnawialnych i niskoemisyjnych są przyłączone do sieci dystrybucyjnych lub przesyłowych.	[...] instalacje wytwarzania gazów odnawialnych i niskoemisyjnych są przyłączone do sieci dystrybucyjnych lub przesyłowych, jeżeli uznaje się je za korzystne na podstawie krajowych planów rozwoju sieci, o których mowa w art. 51. Państwa członkowskie zapewniają niezbędne mechanizmy zapewniające sprawiedliwy i proporcjonalny podział kosztów związanych z przyłączeniem nowych instalacji wytwarzających gazy odnawialne i niskoemisyjne.

Uzasadnienie

Wprowadzenie mechanizmów kompensacyjnych ma zapewnić, że koszty nie zostaną niesprawiedliwie przerzucone na innych użytkowników sieci, oraz zagwarantować równe szanse na rynku. Do sieci dystrybucyjnej i przesyłowej powinny być podłączane jedynie te instalacje, których przyłączenie zapewnia wyraźną wartość dodaną. W perspektywie długoterminowej należy skupić się na zrównoważonym rozwoju energii odnawialnych, a w szczególności na produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Poprawka 9

Artykuł 51 ustęp 2 litera b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
b) zawiera wszelkie inwestycje, o których już zdecydowano i określa nowe inwestycje, które muszą być zrealizowane w ciągu najbliższych trzech lat;	b) zawiera wszelkie inwestycje, o których już zdecydowano i określa nowe inwestycje, które muszą być zrealizowane w ciągu najbliższych trzech lat, wraz z ich szczegółową analizą ekonomiczną, w tym w zakresie kosztów budowy lub modernizacji istniejącej infrastruktury dla gazów niskoemisyjnych i odnawialnych, a także wskazania występowania potencjalnej luki finansowej w stosunku do konwencjonalnej infrastruktury gazu ziemnego;

Uzasadnienie

Długoterminowe planowanie w zakresie rozwoju infrastruktury gazów niskoemisyjnych i odnawialnych musi uwzględniać szczegółowe planowanie kosztowe. Pozostawienie szczegółowych kwestii ekonomicznych w odpowiedzialności wyłącznie OSPg i OSDg może doprowadzić do trudności w egzekwowaniu celów inwestycyjnych.

Poprawka 10

Artykuł 72 ustęp 4 litera f)

(nowa litera)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p><i>f) ustanowienie tzw. piaskownic regulacyjnych w celu przyznawania ukierunkowanych i czasowych zwolnień z krajowych, regionalnych lub lokalnych ram ustawodawczych dla realizacji innowacyjnych inwestycji w zakresie gazów niskoemisyjnych i odnawialnych. Ustanowienie takiego środowiska testowego w zakresie regulacji ma pozwolić na przyspieszenie inwestycji w zakresie gazów niskoemisyjnych i odnawialnych, w szczególności w tych państwach członkowskich, w których inwestycje te nie będą w pełni zgodne z istniejącymi ramami prawnymi i regulacyjnymi, a także mogłoby ułatwić późniejsze dostosowanie do nich otoczenia regulacyjnego.</i></p>

Uzasadnienie

Rekomendowane jest wprowadzenie tzw. piaskownic regulacyjnych, które zapewnią czasowe zwolnienie z krajowych, regionalnych lub lokalnych ram ustawodawczych dla realizacji innowacyjnych inwestycji, dla których nie zostało jeszcze wypracowane odpowiednie otoczenie prawne.

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków wewnętrznych gazów ze źródeł odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru

COM(2021) 804 final

Poprawka 11

Motyw 42

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...] Przy zapewnieniu zharmonizowanego podejścia do jakości gazu w transgranicznych punktach połączeń międzysystemowych należy utrzymać elastyczność dla państw członkowskich w zakresie stosowania norm jakości gazu w ich krajowych systemach gazu ziemnego.</p>	<p>[...] Przy zapewnieniu zharmonizowanego podejścia do jakości gazu w transgranicznych punktach połączeń międzysystemowych należy utrzymać elastyczność dla państw członkowskich w zakresie stosowania norm jakości gazu w ich krajowych systemach gazu ziemnego. <i>Dla zapewnienia wysoko zintegrowanego, interoperacyjnego oraz przejrzystego rynku gazów niskoemisyjnych i odnawialnych, których ilość w systemie gazu ziemnego będzie się zwiększać, niezbędne będzie zastosowanie gwarancji pochodzenia. Celem takich gwarancji będzie poświadczenie źródła produkcji gazu, a także wygenerowanego śladu węglowego, aby zapewnić producentom i odbiorcom końcowym możliwość prowadzenia ustandaryzowanej wymiany handlowej oraz udokumentować osiągnięte redukcje CO₂.</i></p>

Uzasadnienie

Bez gwarancji pochodzenia nie będzie można poświadczyć źródła produkcji oraz śladu węglowego generowanego przez dany gaz, co uniemożliwi realizację polityk klimatycznych, a także raportowania niefinansowego.

Poprawka 12

Artykuł 43 ustęp 1 litera c)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
c) identyfikuje luki inwestycyjne, zwłaszcza w odniesieniu do zdolności transgranicznych.	c) identyfikuje luki inwestycyjne, zwłaszcza w odniesieniu do zdolności transgranicznych, a także połączeń systemowych z państwami trzecimi, z których nastąpi import gazów niskoemisyjnych i odnawialnych dla pokrycia całkowitego zapotrzebowania energetycznego Unii Europejskiej.

Uzasadnienie

Dla zapewnienia ciągłości produkcyjnej w sektorach przemysłowych oraz bezpieczeństwa energetycznego UE na nowym rynku gazów niskoemisyjnych i odnawialnych kluczowym punktem planowania powinno być zapewnienie importu wymaganych wolumenów wodoru spoza UE, tak aby trwale i bezpiecznie pokrywać całkowite zapotrzebowanie energetyczne UE.

Poprawka 13

Artykuł 43 ustęp 4

(nowy ustęp)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
—	4. Dla sporządzenia poprawnego, realistycznego oraz wykonalnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci o zasięgu unijnym, niezwłocznie po wejściu niniejszego rozporządzenia w życie ACER, ENTSO gazu, ENTSO energii elektrycznej powinny rozpocząć proces konsultacji z krajowymi organami regulacyjnymi w zakresie kosztów budowy lub modernizacji infrastruktury dla obsługi gazów niskoemisyjnych i odnawialnych. W szczególności dotyczy to dokładnego planowania nakładów inwestycyjnych oraz operacyjnych dla nowych aktywów, takich jak terminale wodorowe, elektrolizery, sieci wodorowe.

Uzasadnienie

Jak wyżej.

Poprawka 14

Artykuł 60 ustęp 1 litera b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
b) inwestycja przyczynia się do obniżenia emisyjności;	b) inwestycja przyczynia się do obniżenia emisyjności, a także zapewnia, że nowo budowana infrastruktura gazu ziemnego będzie tak zaprojektowana, by od początku pracy operacyjnej była zdolna do obsługi gazów odnawialnych i niskoemisyjnych, minimalizując ryzyko wystąpienia zjawiska „lock-in”;

Uzasadnienie

Jak wyżej

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/942

COM(2021) 805 final

Poprawka 15

Artykuł 3

(nowy artykuł)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
—	<p><i>Ocena długoterminowego potencjału odnawialnych źródeł gazu jako podstawa optymalizacji rozwoju systemu przesyłowego i dystrybucyjnego</i></p> <p><i>1. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za ocenę potencjału produkcji biometanu na poziomie lokalnym na całym swoim terytorium, w ramach krajowych strategii w zakresie biogazu i biometanu. Ocenę taką należy przeprowadzić w ciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Może się ona opierać na istniejących ocenach.</i></p> <p><i>2. Zakres biomasy uwzględnionej w tej ocenie obejmuje biomasę surowcową zdefiniowaną w art. 2 dyrektywy 2018/2001 (w tym w załączniku IX) i spełniającą unijne kryteria zrównoważonego rozwoju.</i></p> <p><i>3. Na etapie projektowania oceny państwa członkowskie konsultują się z właściwym organem regulacyjnym oraz operatorami systemów przesyłowych i dystrybucyjnych w celu określenia:</i></p> <p><i>a) jednostki terytorialnej, w ramach której dokonywana jest ocena potencjału produkcyjnego,</i></p> <p><i>b) dla zakresu ocenianej biomasy – bliskości geograficznej z istniejącymi sieciami gazu ziemnego.</i></p> <p><i>4. Podczas przeprowadzania oceny, udoskonalania istniejącej oceny i późniejszych aktualizacji państwa członkowskie konsultują się z władzami regionalnymi i lokalnymi, jak również z operatorami systemów przesyłowych i dystrybucyjnych. Mogą one konsultować się z innymi właściwymi podmiotami.</i></p>

Uzasadnienie

Ocena długoterminowego potencjału produkcji biogazu i biometanu jest warunkiem wstępnym dla efektywnego kosztowo planowania wzmocnienia sieci, mającego na celu przyjęcie coraz większych ilości biometanu do sieci gazowych.

Poprawka 16

Artykuł 3 ustęp 3

(nowy ustęp)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>3. Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) wraz z krajowymi organami regulacyjnymi dokonują szczegółowej kalkulacji nakładów inwestycyjnych i operacyjnych związanych z redukcją emisji metanu w każdym państwie członkowskim. Pierwsza kalkulacja zostaje przeprowadzona do dnia ... [12 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r. i jest aktualizowana co trzy lata. Przeprowadzona kalkulacja nakładów inwestycyjnych i operacyjnych jest podstawą do planowania polityki taryfowej oraz fundusze.</p>

Uzasadnienie

Prowadzenie analiz wycieków metanu, raportowanie emisji metanu, a także realizacja potencjalnie nowych inwestycji prowadzących do redukcji emisji metanu powinny uwzględniać koszty systemowe, które nie mogą doprowadzić do obciążenia odbiorcy końcowego lub zwiększania się regionów ubóstwa energetycznego.

Poprawka 17

Artykuł 10 ustęp 4

(nowy ustęp)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>4. Za pomocą aktów wykonawczych Komisja we współpracy z międzynarodowym obserwatorium emisji metanu określa ogólnounijną metodologię monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji metanu na potrzeby realizacji obowiązków wskazanych w rozdziałach 3, 4 i 5 niniejszego rozporządzenia.</p>

Uzasadnienie

Dla rozpoczęcia skoordynowanych wysiłków redukcyjnych w zakresie emisji metanu, konieczne jest wprowadzenie powszechnej metodologii MRV, która będzie uniwersalna sektorowo i zapewni emitentom możliwość transparentnego i porównywalnego raportowania.

Poprawka 18

Artykuły 12, 14, 17, 18, 25, 26, 27, 28, 29

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Artykuły 12, 14, 17, 18, 25, 26, 27, 28, 29	<p><i>W artykule 12 wydłużenie terminów obowiązkowych o 12 miesięcy.</i></p> <p><i>W artykule 14 wydłużenie terminów obowiązkowych o 9 miesięcy.</i></p> <p><i>W artykule 17 wydłużenie terminów obowiązkowych o 9 miesięcy.</i></p> <p><i>W artykule 18 wydłużenie terminów obowiązkowych o 12 miesięcy.</i></p> <p><i>W artykule 25 wydłużenie terminów obowiązkowych o 12 miesięcy.</i></p> <p><i>W artykule 26 wydłużenie terminów obowiązkowych o 9 miesięcy.</i></p> <p><i>W artykule 27 wydłużenie terminów obowiązkowych o 9 miesięcy.</i></p> <p><i>W artykule 28 wydłużenie terminów obowiązkowych o 12 miesięcy.</i></p> <p><i>W artykule 29 wydłużenie terminów obowiązkowych o 12 miesięcy.</i></p>

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Zwraca uwagę na ochronę konsumentów przed wysokimi cenami oraz na zagwarantowanie im bezpieczeństwa dostaw energii. Jest to szczególnie istotne w kontekście obecnej sytuacji geopolitycznej.
2. Aby osiągnąć cele Europejskiego Zielonego Ładu, 8. planu działań w zakresie środowiska i porozumienia klimatycznego z Paryża, Unia powinna w możliwie jak najszybszym tempie, z uwzględnieniem kwestii bezpieczeństwa energetycznego, przystąpić do stopniowego wycofywania paliw kopalnych, w tym gazu ziemnego, oraz osiągnąć wysoce energooszczędną i większościowo opartą na odnawialnych źródłach energii gospodarkę. W związku z tym istnieje potrzeba szybkiego ustanowienia wspólnych ram stopniowego wycofania gazu ziemnego.
3. Stwierdza, że dynamiczny rozwój gospodarki wodorowej zależy bezpośrednio od terminowego uruchomienia i przekształcenia infrastruktury wodorowej. Realizacja rozbudowanych projektów i inicjatyw w dynamicznym środowisku wymaga odpowiednich ram prawnych UE, które zagwarantują niezbędną pewność planowania inwestycji.
4. Podkreśla, że zwiększająca się penetracja gazów zdekarbonizowanych nie powinna wpłynąć na jakość gazu u odbiorców końcowych.
5. Zwraca uwagę na konieczność przeprowadzenia analizy kosztów rozwoju infrastruktury, aby zapewnić przewidywalną ekonomicznie transformację energetyczną. Konieczne może być sporządzenie dodatkowych analiz kosztowych w zakresie rozwoju infrastruktury dla gazów zdekarbonizowanych, a także badań dotyczących wpływu tej transformacji na regiony najbardziej oddalone, z uwzględnieniem ich specyfiki, należycie uznanej w art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
6. Wzywa do zapobiegania powstawaniu aktywów osieroconych. Zwłaszcza nowo budowane aktywa gazowe powinny być projektowane w taki sposób, aby zapewnić możliwość współpalania lub pracy z wysokimi stężeniami gazów zdekarbonizowanych w przyszłości.

7. Rekomenduje wprowadzenie tzw. piaskownic regulacyjnych, które zapewnią rozwój zintegrowanego rynku gazów zdekarbonizowanych w przypadku braku wystarczających przepisów sektorowych na poziomie krajowym.
8. Zwraca uwagę na możliwość wprowadzenia gwarancji pochodzenia dla gazów niskoemisyjnych i odnawialnych, które to gwarancje zapewnią transparentną wymianę handlową na rynku.
9. Rekomenduje stworzenie mapy drogowej importu gazów zdekarbonizowanych do UE w celu zachowania bezpieczeństwa energetycznego i realizacji przyszłego zapotrzebowania.
10. Wzywa do rozszerzenia kompetencji ENTSOG w zakresie rozwoju rynku gazów niskoemisyjnych i odnawialnych, zamiast powoływania w tym celu odrębnej organizacji ENNOH.
11. Krytycznie ocenia proponowane rygorystyczne przepisy dotyczące pionowego i horyzontalnego rozdziału własnościowego sieci wodorowej. Te przepisy są sprzeczne z celem krótkoterminowego i rozległego inwestowania w sieć wodorową, która powstanie i będzie efektywnie eksploatowana w oparciu o istniejącą sieć gazu ziemnego. Dlatego postuluje, by zwłaszcza na poziomie sieci dystrybucji wodoru utrzymać wymogi dotyczące rozdziału, które obowiązywały dotychczas w odniesieniu do energii elektrycznej i gazu. Zwraca uwagę na możliwość pozostawienia rozwoju sieci przesyłowej wodoru w kompetencjach OSPg. Wydzielenie operatora sieci przesyłowej wodoru do odrębnej i niezależnej od OSPg spółki może nie być korzystne z perspektywy dynamiki realizacji transformacji energetycznej.
12. Wzywa do rozwoju bazy substratowej dla biogazu i biometanu. Zabezpieczenie dostaw paliwa organicznego będzie istotne w kontekście jak najlepszego wykorzystania potencjału regionów w zakresie tych gazów. Domaga się jednocześnie wykluczenia produkcji roślin do wyłącznego użytku w wytwórniach biogazu oraz budowy takich wytwórni biogazu, które zależą od utrzymania masowej hodowli zwierząt.
13. Wzywa do przeprowadzenia oceny długoterminowego potencjału produkcji biogazu i biometanu na poziomie regionów, na podstawie czego możliwe będzie określenie regionalnego potencjału rozwoju ekosystemu gazów zdekarbonizowanych.
14. Zaleca ustanowienie powszechnej metodologii opomiarowania emisji metanu, która pozwoli na rozpoczęcie skoordynowanych wysiłków redukcyjnych w zakresie emisji metanu w UE.
15. Zwraca uwagę na możliwość zastosowania metanu jako paliwa do jednostek kogeneracyjnych jedynie w wyjątkowych przypadkach i przejściowo.
16. Rekomenduje uwzględnienie kosztów prowadzenia wysiłków redukcyjnych w zakresie emisji metanu w UE. Komisja Europejska powinna uwzględnić konieczne koszty, jakie poniosą państwa członkowskie oraz zaprogramować w tym zakresie fundusze pomocowe, na których skorzystają bezpośrednio odbiorcy końcowi, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych oraz w regionach, w których występuje duże zapotrzebowanie na ciepło.
17. Apeluje, by w przepisach UE w pełni uznano i poparto wykorzystanie biogazu również w transporcie w celu ograniczenia emisji z perspektywy cyklu życia. Obecnie w unijnej systematyce zrównoważonej działalności za zrównoważoną uznaje się produkcję biogazu, lecz nie – jego wykorzystanie w transporcie.
18. Przypomina, że kompetencje władz samorządowych w Unii Europejskiej są zróżnicowane i że decyzje powinny być podejmowane na szczeblu władzy, na którym jest to najbardziej skuteczne. Uznaje, że omawiane propozycje legislacyjne są zgodne z zasadami subsidiarności i proporcjonalności.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejski akt w sprawie czipów na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników

(2022/C 498/14)

Sprawozdawca:	Thomas Gottfried SCHMIDT (DE/EPL), minister rozwoju regionalnego, Wolny Kraj Saksonia
Dokumenty źródłowe:	<p>Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy dotyczące środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników (akt w sprawie czipów)</p> <p>COM(2022) 46 final</p> <p>Załączniki do wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy dotyczące środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników (akt w sprawie czipów)</p> <p>COM(2022) 46 final, załączniki 1–3</p> <p>Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa” w odniesieniu do Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów</p> <p>COM(2022) 47 final</p> <p>Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Akt w sprawie czipów dla Europy”</p> <p>COM(2022) 45 final</p> <p>Zalecenie Komisji w sprawie wspólnego unijnego zestawu narzędzi służących rozwiązaniu problemu niedoborów półprzewodników oraz unijnego mechanizmu monitorowania ekosystemu półprzewodników</p> <p>COM(2022) 782 final</p>

I. ZALECANE POPRAWKI

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy dotyczące środków na rzecz wzmocnienia ekosystemu półprzewodników w Unii (akt w sprawie czipów)**COM(2022) 46 final****Poprawka 1**

Motyw 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(1) Półprzewodniki stanowią podstawowy element każdego urządzenia cyfrowego: od smartfonów i samochodów, przez kluczowe rozwiązania i elementy infrastruktury wykorzystywane w opiece zdrowotnej, w sektorze energii, komunikacji i automatyzacji, aż po większość innych sektorów przemysłu. Choć półprzewodniki są niezbędne dla funkcjonowania naszej nowoczesnej gospodarki i naszego nowoczesnego społeczeństwa, Unia doświadczyła bezprecedensowych zakłóceń w ich dostawach. Obecne niedobory dostaw są objawem trwałych i poważnych braków strukturalnych w unijnym łańcuchu wartości i dostaw półprzewodników. Zakłócenia te ujawniły długotrwałe słabości w tym zakresie, zwłaszcza silne uzależnienie od państw trzecich w zakresie produkcji i projektowania czipów.</p>	<p>(1) Półprzewodniki stanowią podstawowy element każdego urządzenia cyfrowego: od smartfonów, rowerów elektrycznych i samochodów, przez kluczowe rozwiązania i elementy infrastruktury wykorzystywane w opiece zdrowotnej, w sektorze energii, komunikacji i automatyzacji, aż po większość innych sektorów przemysłu. Choć półprzewodniki są niezbędne dla funkcjonowania naszej nowoczesnej gospodarki, pożądaną transformacji ekologicznej i naszego nowoczesnego społeczeństwa, Unia doświadczyła bezprecedensowych zakłóceń w ich dostawach. Obecne niedobory dostaw są objawem trwałych i poważnych braków strukturalnych w unijnym łańcuchu wartości i dostaw półprzewodników. Zakłócenia te ujawniły długotrwałe słabości w tym zakresie, zwłaszcza silne uzależnienie od państw trzecich w zakresie produkcji i projektowania czipów.</p>

Uzasadnienie

Czipy są potrzebne w sektorach przemysłu i technologiach, które mają kluczowe znaczenie dla transformacji ekologicznej. Na przykład czipy są instalowane w silnikach, kontrolerach i wyświetlaczach nowoczesnych rowerów elektrycznych i falowników fotowoltaicznych. Transformacja ekologiczna nie będzie możliwa bez czipów.

Poprawka 2

Motyw 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(3) Ramy te służą dwóm celom. Pierwszym celem jest zapewnienie warunków niezbędnych dla konkurencyjności i zdolności innowacyjnych Unii oraz zapewnienie dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych wynikających z szybkich cykli innowacji i potrzeby zrównoważonego rozwoju. Drugim celem, o charakterze odrębnym i uzupełniającym wobec pierwszego, jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego przez ustanowienie jednolitych unijnych ram prawnych służących zwiększeniu odporności i bezpieczeństwa dostaw w Unii w zakresie technologii półprzewodnikowych.</p>	<p>(3) Ramy te służą dwóm celom. Pierwszym celem jest zapewnienie warunków niezbędnych dla konkurencyjności i zdolności innowacyjnych Unii oraz zapewnienie dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych w różnych sektorach i odnośnych ekosystemach regionalnych, wynikających z szybkich cykli innowacji i potrzeby zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym poszanowaniu celów zrównoważonego rozwoju. Drugim celem, o charakterze odrębnym i uzupełniającym wobec pierwszego, jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego przez ustanowienie jednolitych unijnych ram prawnych służących zwiększeniu odporności i bezpieczeństwa dostaw w Unii w zakresie technologii półprzewodnikowych.</p>

Uzasadnienie

Przestrzeżenie celów zrównoważonego rozwoju jest kluczową kwestią i należy ją zawrzeć w tekście.

Poprawka 3

Motyw 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(13) W celu przewycięzenia ograniczeń wynikających z obecnych rozdrobnionych działań w zakresie inwestycji publicznych i prywatnych, ułatwienia integracji, wzajemnego inspirowania się i zwrotu z inwestycji w ramach realizowanych programów oraz w celu wdrożenia wspólnej strategicznej wizji Unii w dziedzinie półprzewodników jako środka realizacji ambitnego celu Unii i jej państw członkowskich, jakim jest odgrywanie wiodącej roli w gospodarce cyfrowej, inicjatywa „Czipy dla Europy” powinna ułatwić lepszą koordynację i ściślejszą synergię między istniejącymi programami finansowania na szczeblu unijnym i krajowym, skuteczniejszą koordynację i współpracę z przemysłem i najważniejszymi zainteresowanymi stronami z sektora prywatnego oraz dodatkowe wspólne inwestycje z państwami członkowskimi. Struktura wdrażania inicjatywy została opracowana w taki sposób, aby połączyć zasoby Unii, państw członkowskich i państw trzecich powiązane z istniejącymi programami unijnymi, a także zasoby sektora prywatnego. Inicjatywa będzie zatem mogła osiągnąć sukces wyłącznie w przypadku, gdy państwa członkowskie – korzystając ze wsparcia Unii – będą podejmowały wspólne działania zarówno na rzecz pokrycia znacznych kosztów kapitałowych, jak i na rzecz zapewnienia powszechnej dostępności zasobów na potrzeby wirtualnego projektowania, testowania i pilotażowego wdrażania projektów oraz dzielenia się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami. W stosownych przypadkach, z uwagi na specyfikę odnośnych działań, cele inicjatywy, a w szczególności działania w ramach „Funduszu na rzecz Czypów”, powinny zostać objęte wsparciem instrumentu łączonego w ramach Funduszu InvestEU.</p>	<p>(13) W celu przewycięzenia ograniczeń wynikających z obecnych rozdrobnionych działań w zakresie inwestycji publicznych i prywatnych, ułatwienia integracji, wzajemnego inspirowania się i zwrotu z inwestycji w ramach realizowanych programów oraz w celu wdrożenia wspólnej strategicznej wizji Unii w dziedzinie półprzewodników jako środka realizacji ambitnego celu Unii i jej państw członkowskich, jakim jest odgrywanie wiodącej roli w gospodarce cyfrowej, inicjatywa „Czipy dla Europy” powinna ułatwić lepszą koordynację na wszystkich szczeblach administracji i pomiędzy nimi oraz ściślejszą synergię między istniejącymi programami finansowania na szczeblu unijnym i krajowym (w tym programami UE zarządzanymi centralnie i programami UE objętymi zarządzaniem dzielonym), skuteczniejszą koordynację i współpracę z przemysłem i najważniejszymi zainteresowanymi stronami z sektora prywatnego oraz dodatkowe wspólne inwestycje z państwami członkowskimi. Struktura wdrażania inicjatywy została opracowana w taki sposób, aby połączyć zasoby Unii, państw członkowskich, regionów i państw trzecich powiązane z istniejącymi programami unijnymi, a także zasoby sektora prywatnego. Inicjatywa będzie zatem mogła osiągnąć sukces wyłącznie w przypadku, gdy państwa członkowskie – korzystając ze wsparcia Unii – będą podejmowały wspólne działania zarówno na rzecz pokrycia znacznych kosztów kapitałowych, jak i na rzecz zapewnienia powszechnej dostępności zasobów na potrzeby wirtualnego projektowania, testowania i pilotażowego wdrażania projektów oraz dzielenia się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami. W stosownych przypadkach, z uwagi na specyfikę odnośnych działań, cele inicjatywy, a w szczególności działania w ramach „Funduszu na rzecz Czypów”, powinny zostać objęte wsparciem instrumentu łączonego w ramach Funduszu InvestEU.</p>

Uzasadnienie

Włączenie wymiaru regionalnego.

Poprawka 4

Motyw 15

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(15) Inicjatywa powinna opierać się na solidnej bazie wiedzy i wzmacniać synergę z działaniami wspieranymi obecnie przez Unię i państwa członkowskie za pośrednictwem programów i działań w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczących półprzewodników oraz rozwoju części łańcucha dostaw, w szczególności w ramach programu „Horyzont Europa” i programu „Cyfrowa Europa” ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 ⁽¹⁾, w celu wzmocnienia do 2030 r. pozycji Unii jako partnera na arenie międzynarodowej w dziedzinie technologii półprzewodnikowej i jej zastosowań, o wzrastającym udziale w światowej produkcji półprzewodników. Jako uzupełnienie tych działań w ramach inicjatywy prowadzona będzie ścisła współpraca z innymi zainteresowanymi stronami, w tym z sojuszem przemysłowym na rzecz procesorów i technologii półprzewodnikowych.</p> <p>⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa” oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240 (Dz.U. L 166 z 11.5.2021, s. 1).</p>	<p>(15) Inicjatywa powinna opierać się na solidnej bazie wiedzy i wzmacniać synergę z działaniami wspieranymi obecnie przez Unię, państwa członkowskie i regiony za pośrednictwem programów i działań w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczących półprzewodników oraz rozwoju części łańcucha dostaw, w szczególności w ramach programu „Horyzont Europa” i programu „Cyfrowa Europa” ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 ⁽¹⁾, w celu wzmocnienia do 2030 r. pozycji Unii jako partnera na arenie międzynarodowej w dziedzinie technologii półprzewodnikowej i jej zastosowań, o wzrastającym udziale w światowej produkcji półprzewodników. Jako uzupełnienie tych działań w ramach inicjatywy prowadzona będzie ścisła współpraca z innymi zainteresowanymi stronami, w tym z sojuszem przemysłowym na rzecz procesorów i technologii półprzewodnikowych oraz ze strategiami inteligentnej specjalizacji na szczeblu regionalnym.</p> <p>⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa” oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240 (Dz.U. L 166 z 11.5.2021, s. 1).</p>

Uzasadnienie

Włączenie wymiaru regionalnego.

Poprawka 5

Motyw 19

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(19) Zintegrowane zakłady produkcyjne i otwarte unijne fabryki powinny zapewnić zdolności w zakresie produkcji półprzewodników, które są „pierwsze w swoim rodzaju” w Unii i przyczyniają się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw oraz do utworzenia odpornego ekosystemu na rynku wewnętrznym. Czynnikiem kwalifikującym do utworzenia zakładu pierwszego w swoim rodzaju może być generacja technologii, materiał do podłoża, taki jak węglík krzemu i azotek galu, oraz inne innowacje produktowe, które mogą zapewnić lepszą wydajność, innowacje procesowe lub efektywność energetyczną i środowiskową. Zakład o porównywalnych możliwościach na skalę przemysłową nie powinien jeszcze w zasadzie istnieć ani nie powinna być zaplanowana jego budowa w Unii, z wyjątkiem obiektów badawczo-rozwojowych lub zakładów produkcyjnych na małą skalę.</p>	<p>(19) Zintegrowane zakłady produkcyjne i otwarte unijne fabryki powinny zapewnić zdolności w zakresie produkcji półprzewodników, które są „pierwsze w swoim rodzaju” w Unii i przyczyniają się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw oraz do utworzenia odpornego ekosystemu na rynku wewnętrznym. Czynnikiem kwalifikującym do utworzenia zakładu pierwszego w swoim rodzaju może być generacja technologii, materiał do podłoża, taki jak węglík krzemu, azotek galu, fosforek indu czy azotek krzemu, oraz inne powiązane innowacje produktowe i materiałowe, które mogą zapewnić lepszą wydajność, innowacje procesowe lub efektywność energetyczną i środowiskową. Zakład o porównywalnych możliwościach na skalę przemysłową nie powinien jeszcze w zasadzie istnieć ani nie powinna być zaplanowana jego budowa w Unii, z wyjątkiem obiektów badawczo-rozwojowych lub zakładów produkcyjnych na małą skalę.</p>

Uzasadnienie

Azotek krzemu (SiN) jest idealną platformą dla zastosowań w fotonicznych układach scalonych (PIC), które mają szeroki zakres widmowy i falowód o bardzo niskich stratach. Sprawia to, że doskonale nadają się do detektorów, spektrometrów, bioczuJNIKÓW i komputerów kwantowych. Z myślą o spójności warto również uwzględnić fosforek indu.

Poprawka 6

Artykuł 2 ustęp 1 punkt 10

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(10) „zakład pierwszy w swoim rodzaju” oznacza zakład przemysłowy zdolny do wytwarzania półprzewodników, w tym w segmencie front-end albo w segmencie back-end, albo w obu tych segmentach, który w znacznym stopniu nie jest jeszcze obecny w Unii ani którego budowy jeszcze nie przewidziano w Unii, na przykład w odniesieniu do generacji technologii, materiału do podłoża, takiego jak węgiel krzemu i azotek galu, oraz innych innowacji produktowych, które mogą zapewnić lepszą wydajność, innowacje procesowe lub efektywność energetyczną i środowiskową;</p>	<p>(10) „zakład pierwszy w swoim rodzaju” oznacza zakład przemysłowy zdolny do wytwarzania półprzewodników, w tym w segmencie front-end albo w segmencie back-end, albo w obu tych segmentach, który w znacznym stopniu nie jest jeszcze obecny w Unii ani którego budowy jeszcze nie przewidziano w Unii, na przykład w odniesieniu do generacji technologii, materiału do podłoża, takiego jak węgiel krzemu, azotek galu, fosforek indu czy azotek krzemu, oraz innych powiązanych innowacji produktowych i materiałowych, które mogą zapewnić lepszą wydajność, innowacje procesowe lub efektywność energetyczną i środowiskową;</p>

Uzasadnienie

Azotek krzemu (SiN) jest idealną platformą dla zastosowań w fotonicznych układach scalonych (PIC), które mają szeroki zakres widmowy i falowód o bardzo niskich stratach. Sprawia to, że doskonale nadają się do detektorów, spektrometrów, bioczuJNIKÓW i komputerów kwantowych. Z myślą o spójności warto również uwzględnić fosforek indu.

Poprawka 7

Artykuł 3 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Inicjatywę ustanowiono na okres obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027.</p>	<p>1. Inicjatywę na pierwszym etapie ustanowiono na okres obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027. Konieczne jest kontynuowanie w wieloletnich ramach finansowych na lata 2028–2034.</p>

Uzasadnienie

Okres do końca obecnych WRF w 2027 r. jest niewystarczający, aby osiągnąć cele wyznaczone w europejskim akcie w sprawie czipów. Już teraz należy zagwarantować ich kontynuację.

Poprawka 8

Artykuł 4 ustęp 2 litera b) punkt 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1) wzmocnienie zdolności technologicznych w zakresie technologii produkcji czipów nowej generacji dzięki integracji działań w zakresie badań naukowych i innowacji oraz przygotowaniu rozwoju przyszłych generacji technologii, w tym najbardziej zaawansowanych generacji technologii poniżej dwóch nanometrów, technologii FD-SOI (ang. Fully Depleted Silicon on Insulator – w pełni zubożony krzem na izolatorze) na poziomie 10 nanometrów i poniżej oraz integracji systemów heterogenicznych 3D i zaawansowanych technologii umieszczania w obudowie;	1) wzmocnienie zdolności technologicznych w zakresie technologii produkcji czipów nowej generacji dzięki integracji działań w zakresie badań naukowych i innowacji oraz przygotowaniu rozwoju przyszłych generacji technologii, w tym najbardziej zaawansowanych generacji technologii poniżej dwóch nanometrów, technologii FD-SOI (ang. Fully Depleted Silicon on Insulator – w pełni zubożony krzem na izolatorze) na poziomie 10 nanometrów i poniżej oraz integracji systemów heterogenicznych 3D i zaawansowanych technologii umieszczania w obudowie; uwzględnia się w tym produkcję struktur o rozmiarze przekraczającym 10 nanometrów, na które jest zapotrzebowanie w unijnej branży użytkowników;

Uzasadnienie

Komisja koncentruje się na strukturach o rozmiarze poniżej 10 nanometrów, co jest zbyt wąskim spojrzeniem i nie spełnia potrzeb unijnej branży użytkowników.

Poprawka 9

Artykuł 8 ustęp 2 litera d)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
d) ułatwianie transferu wiedzy fachowej i know-how między państwami członkowskimi i regionami, przy jednoczesnym zachęcaniu do wymiany umiejętności, wiedzy i dobrych praktyk oraz organizacji wspólnych programów;	d) ułatwianie transferu wiedzy fachowej i know-how między państwami członkowskimi i regionami, przy jednoczesnym zachęcaniu do wymiany umiejętności, wiedzy i dobrych praktyk, organizacji wspólnych programów i usprawnieniu wzajemnej współpracy między uczelniami wyższymi oraz współpracy między uczelniami, przedsiębiorstwami, instytucjami edukacyjnymi i badawczymi, na przykład za pośrednictwem ogólnounijnego systemu wymiany naukowców i laboratoriów, aby szkolić i zatrzymać kadrę dydaktyczną i specjalistów;

Uzasadnienie

Europejska sieć centrów kompetencji w dziedzinie półprzewodników powinna również obejmować zagadnienia związane z kształceniem i przygotowaniem zawodowym.

Poprawka 10

Artykuł 8 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. Państwa członkowskie wyznaczają proponowane centra kompetencji zgodnie ze swoimi procedurami krajowymi, strukturami administracyjnymi i instytucjonalnymi w drodze otwartej i konkurencyjnej procedury. Komisja – w drodze aktów wykonawczych – określa procedurę ustanawiania centrów kompetencji, w tym kryteria kwalifikacji, oraz dalsze zadania i funkcje centrów w odniesieniu do realizacji działań w ramach inicjatywy, procedurę ustanawiania sieci, a także przyjmowania decyzji w sprawie wyboru podmiotów tworzących sieć. Wspomniane akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 33 ust. 2.</p>	<p>3. Państwa członkowskie wyznaczają proponowane centra kompetencji zgodnie ze swoimi procedurami krajowymi, strukturami administracyjnymi i instytucjonalnymi w drodze otwartej i konkurencyjnej procedury z udziałem władz regionalnych i lokalnych. Celem jest osiągnięcie synergii z europejskimi centrami innowacji cyfrowych oraz wsparcie tworzenia centrów kompetencji w regionach UE. Powinno się je włączyć do ich regionalnego ekosystemu przemysłowego, otworzyć dostęp dla wszystkich odpowiednich podmiotów w całej Unii i umożliwić zacieśnioną współpracę międzyregionalną. Komisja – w drodze aktów wykonawczych – określa procedurę ustanawiania centrów kompetencji, w tym kryteria kwalifikacji, oraz dalsze zadania i funkcje centrów w odniesieniu do realizacji działań w ramach inicjatywy, procedurę ustanawiania sieci, a także przyjmowania decyzji w sprawie wyboru podmiotów tworzących sieć. Wspomniane akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 33 ust. 2.</p>

Uzasadnienie

Dostęp do tych centrów powinny mieć wszystkie MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up w UE. Można to ułatwić na szczeblu regionalnym, na którym wspiera się regionalne ekosystemy przemysłowe.

Poprawka 11

Artykuł 9 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Elementy inicjatywy wymienione w art. 5 lit. a)–d) mogą zostać powierzone Wspólnemu Przedsięwzięciu na rzecz Czipów, o którym mowa w rozporządzeniu Rady XX/XX zmieniającym rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085, i wdrożone w ramach programu prac Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów.</p>	<p>1. Elementy inicjatywy wymienione w art. 5 lit. a)–d) mogą zostać powierzone Wspólnemu Przedsięwzięciu na rzecz Czipów, o którym mowa w rozporządzeniu Rady XX/XX zmieniającym rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085, i wdrożone w ramach programu prac Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów. Państwa członkowskie są zobowiązane włączyć odpowiednie regiony, w których działają zakłady produkcji półprzewodników, we Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów.</p>

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 12

Artykuł 10 ustęp 2

(Nowa litera e))

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	e) wspiera przemysłowe łańcuchy dostaw w UE.

Uzasadnienie

Zintegrowane zakłady produkcyjne powinny przyczynić się do wzmocnienia przemysłu UE. Powinno mieć przy tym znaczenie zapotrzebowanie przemysłu na półprzewodniki.

Poprawka 13

Artykuł 11 ustęp 2

(Nowa litera e))

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	e) wspiera przemysłowe łańcuchy dostaw w UE.

Uzasadnienie

Otwarte unijne fabryki powinny przyczynić się do wzmocnienia przemysłu UE. Powinno mieć przy tym znaczenie zapotrzebowanie przemysłu na półprzewodniki.

Poprawka 14

Artykuł 12 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Każde przedsiębiorstwo lub konsorcjum przedsiębiorstw („wnioskodawca”) może złożyć do Komisji wniosek o uznanie planowanego przez wnioskodawcę zakładu za zintegrowany zakład produkcyjny lub otwartą unijną fabrykę.</p>	<p>1. Każde przedsiębiorstwo lub konsorcjum przedsiębiorstw („wnioskodawca”) może złożyć do Komisji wniosek o uznanie planowanego przez wnioskodawcę zakładu za zintegrowany zakład produkcyjny lub otwartą unijną fabrykę. Dotyczy to również przedsiębiorstw, które są nieodzowne dla produkcji półprzewodników lub tworzą pierwsze w swoim rodzaju półprodukty lub instalacje produkcyjne. Odpowiednio stosuje się kryteria wyszczególnione w art. 11 i 12.</p>

Uzasadnienie

Aby osiągnąć cele europejskiego aktu w sprawie czipów, za istotne należy uznać również tworzenie półproduktów, takich jak płytki półprzewodnikowe, lub instalacji produkcyjnych w UE. Odpowiednio do tego powinno się stosować wyszczególnione kryteria.

Poprawka 15

Artykuł 15 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. Państwa członkowskie zwracają się do głównych użytkowników półprzewodników i innych odpowiednich zainteresowanych stron o przedstawienie informacji dotyczących znacznych wahań popytu i znanych zakłóceń w ich łańcuchu dostaw. Aby ułatwić wymianę informacji, państwa członkowskie ustanawiają mechanizm i strukturę administracyjną na potrzeby tych aktualizacji.</p>	<p>2. Państwa członkowskie zwracają się do głównych użytkowników półprzewodników i innych odpowiednich zainteresowanych stron, w tym podmiotów z państw o zbieżnych poglądach, o przedstawienie informacji dotyczących znacznych wahań popytu i znanych zakłóceń w ich łańcuchu dostaw. Aby ułatwić wymianę informacji, państwa członkowskie ustanawiają mechanizm i strukturę administracyjną na potrzeby tych aktualizacji.</p>

Uzasadnienie

Ocena sytuacji oparta wyłącznie na danych europejskich i amerykańskich jest niekompletna, ma zatem niewielką wartość. W związku z tym należy uwzględnić przedsięwzięcia z państw partnerskich o zbieżnych poglądach w Azji.

Poprawka 16

Artykuł 19 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. Po konsultacji z Europejską Radą ds. Półprzewodników Komisja może ograniczyć środki przewidziane w art. 21 i 22 do niektórych sektorów krytycznych, których funkcjonowanie jest zakłócone lub zagrożone zakłóceniem z powodu kryzysu związanego z niedoborem półprzewodników.</p>	<p>2. Na podstawie wyników konsultacji z Europejską Radą ds. Półprzewodników Komisja jest zobowiązana do ograniczenia środków przewidzianych w art. 21 i 22 do tych sektorów krytycznych, których funkcjonowanie jest zakłócone lub zagrożone zakłóceniem z powodu kryzysu związanego z niedoborem półprzewodników.</p>

Uzasadnienie

Środki interwencyjne Komisji muszą być zawsze ograniczone do niezbędnego minimum.

Poprawka 17

Artykuł 19 ustęp 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>4. Stosowanie środków, o których mowa w ust. 1, jest proporcjonalne i ograniczone do tego, co jest konieczne do przeciwdziałania poważnym zakłóceniom istotnych funkcji społecznych lub działalności gospodarczej w Unii, oraz musi leżeć w najlepszym interesie Unii. Podczas stosowania tych środków należy unikać nakładania nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych na MŚP.</p>	<p>4. Stosowanie środków, o których mowa w ust. 1, jest proporcjonalne i ograniczone do tego, co jest konieczne do przeciwdziałania poważnym zakłóceniom istotnych funkcji społecznych lub działalności gospodarczej w Unii, oraz musi leżeć w najlepszym interesie Unii. Podczas stosowania tych środków należy unikać nakładania nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych na MŚP. Środki te mogą być stosowane jedynie wybiórczo i w ostateczności (ultima ratio).</p>

Uzasadnienie

Instrumenty nadzwyczajne niosą ze sobą znaczne ryzyko, że zahamowane zostaną inwestycje i zakładanie nowych przedsiębiorstw. Komisja Europejska musi jasno wskazać, że środki te należy stosować tylko w ostateczności i należy ich w miarę możliwości unikać.

Poprawka 18

Artykuł 21 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Jeżeli jest to konieczne i proporcjonalne do zapewnienia funkcjonowania wszystkich lub niektórych sektorów krytycznych, Komisja może zobowiązać zintegrowane zakłady produkcyjne i otwarte unijne fabryki do przyjęcia i priorytetowego traktowania zamówienia na produkty istotne w kontekście kryzysu („zamówienie priorytetowe”). Zobowiązanie to ma pierwszeństwo przed jakimkolwiek zobowiązaniem do wykonania świadczenia wynikającym z prawa prywatnego lub publicznego.</p>	<p>1. Jeżeli jest to konieczne, technicznie wykonalne i proporcjonalne w celu zapewnienia funkcjonowania wszystkich lub niektórych sektorów krytycznych, Komisja może zobowiązać zintegrowane zakłady produkcyjne i otwarte unijne fabryki do przyjęcia i priorytetowego traktowania zamówienia na produkty istotne w kontekście kryzysu („zamówienie priorytetowe”).</p>

Uzasadnienie

Krótkoterminowe przekształcenie produkcji półprzewodników jest praktycznie niemożliwe. W związku z tym decydującym kryterium powinna być wykonalność. Artykuł o zamówieniach priorytetowych należy ponadto sformułować w taki sposób, aby nie zniechęcać potencjalnych inwestorów do inwestowania w UE. Istnieją też wątpliwości, na ile byłoby to prawnie wykonalne.

Poprawka 19

Artykuł 24 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Europejska Rada ds. Półprzewodników składa się z przedstawicieli państw członkowskich i przewodniczy jej przedstawiciel Komisji.</p>	<p>1. Europejska Rada ds. Półprzewodników składa się z posiadających odpowiednie kompetencje zawodowe przedstawicieli państw członkowskich i przewodniczy jej przedstawiciel Komisji.</p>

Uzasadnienie

Europejska Rada ds. Półprzewodników powinna być organem technicznym, a nie czysto politycznym.

Poprawka 20

Artykuł 24 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. Każdy krajowy pojedynczy punkt kontaktowy, o którym mowa w art. 26 ust. 3, wyznacza przedstawiciela wysokiego szczebla do Europejskiej Rady ds. Półprzewodników. W przypadkach, gdy jest to istotne w związku z funkcją i wiedzą fachową, państwo członkowskie może mieć więcej niż jednego przedstawiciela w odniesieniu do różnych zadań Europejskiej Rady ds. Półprzewodników. Każdy członek Europejskiej Rady ds. Półprzewodników ma zastępcę.</p>	<p>2. Każdy krajowy pojedynczy punkt kontaktowy, o którym mowa w art. 26 ust. 3, wyznacza posiadającego kompetencje zawodowe przedstawiciela do Europejskiej Rady ds. Półprzewodników. W przypadkach, gdy jest to istotne w związku z funkcją i wiedzą fachową, państwo członkowskie może mieć więcej niż jednego przedstawiciela w odniesieniu do różnych zadań Europejskiej Rady ds. Półprzewodników. Każdy członek Europejskiej Rady ds. Półprzewodników ma zastępcę. Państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia udziału regionów z ekosystemami półprzewodników. Europejski Komitet Regionów wyznacza swojego przedstawiciela do Europejskiej Rady ds. Półprzewodników.</p>

Uzasadnienie

Regiony z odpowiednimi ekosystemami półprzewodników (np. członkowie Silicon Europe) oraz KR powinny być zaangażowane w pracę Rady ze względu na swą rolę we wspieraniu regionalnych ekosystemów przemysłowych, w tym MŚP, a także nauki i badań.

Poprawka 21

Artykuł 26 ustęp 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>6. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy krajowe, w stosownych przypadkach i zgodnie z prawem unijnym i krajowym, konsultowały się i współpracowały z innymi odpowiednimi organami krajowymi, a także odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Komisja sprzyja wymianie doświadczeń między właściwymi organami krajowymi.</p>	<p>6. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy krajowe, w stosownych przypadkach i zgodnie z prawem unijnym i krajowym, konsultowały się i współpracowały z innymi odpowiednimi organami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi, a także odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Komisja sprzyja wymianie doświadczeń między właściwymi organami krajowymi.</p>

Uzasadnienie

Uwzględnienie władz regionalnych i lokalnych.

Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa” w odniesieniu do Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów

COM(2022) 47 final

Poprawka 22

Motyw 7

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(7) Działania finansowane przez Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów powinny być ujęte w jednym programie prac, który powinien zostać przyjęty przez Radę Zarządzającą. Przed przygotowaniem każdego programu prac Rada Władz Publicznych, uwzględniając opinię Europejskiej Rady ds. Półprzewodników oraz wkład innych zainteresowanych stron, w tym, w stosownych przypadkach, plany działania sporządzone przez sojusz na rzecz procesorów i technologii półprzewodnikowych⁽¹⁾, powinna wskazać część programu prac dotyczącą działań w zakresie budowania zdolności oraz działań w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym odpowiednie preliminarze wydatków. W tym celu Rada Władz Publicznych powinna obejmować wyłącznie Komisję i organy publiczne z państw członkowskich. Następnie Dyrektor Wykonawczy powinien, na podstawie tego wskazania, przygotować program prac obejmujący działania w zakresie budowania zdolności oraz działania w zakresie badań naukowych i innowacji, a także odpowiadające im preliminarze wydatków.</p> <p>⁽¹⁾ O sojuszu mowa jest w komunikacie Komisji z 5 maja 2021 r. „Aktualizacja nowej strategii przemysłowej z 2020 r. – tworzenie silniejszego jednolitego rynku sprzyjającego odbudowie Europy”.</p>	<p>(7) Działania finansowane przez Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów powinny być ujęte w jednym programie prac, który powinien zostać przyjęty przez Radę Zarządzającą. Przed przygotowaniem każdego programu prac Rada Władz Publicznych, uwzględniając opinię Rady Członków Prywatnych i Europejskiej Rady ds. Półprzewodników oraz wkład innych zainteresowanych stron, w tym, w stosownych przypadkach, plany działania sporządzone przez sojusz na rzecz procesorów i technologii półprzewodnikowych⁽¹⁾, powinna wskazać część programu prac dotyczącą działań w zakresie budowania zdolności oraz działań w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym odpowiednie preliminarze wydatków. W tym celu Rada Władz Publicznych powinna obejmować wyłącznie Komisję i organy publiczne z państw członkowskich. Następnie Dyrektor Wykonawczy powinien, na podstawie tego wskazania i Strategicznego programu badań i innowacji, przygotować program prac obejmujący działania w zakresie budowania zdolności oraz działania w zakresie badań naukowych i innowacji, a także odpowiadające im preliminarze wydatków. Budżet na działalność w zakresie badań naukowych i innowacji Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów powinien być co najmniej tak wysoki jak budżet przewidziany dla Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Kluczowych Technologii Cyfrowych. Należy również określić obszar zastosowania i sposób pracy.</p> <p>⁽¹⁾ O sojuszu mowa jest w komunikacie Komisji z 5 maja 2021 r. „Aktualizacja nowej strategii przemysłowej z 2020 r. – tworzenie silniejszego jednolitego rynku sprzyjającego odbudowie Europy”.</p>

Uzasadnienie

Rada Władz Publicznych nie powinna mieć możliwości samodzielnego ustalania programu badań naukowych i innowacji. Ograniczałoby to uprawnienia decyzyjne Rady Zarządzającej. We Wspólnym Przedsięwzięciu na rzecz Czipów należy kontynuować działalność badawczą, metody pracy i budżet Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Kluczowych Technologii Cyfrowych.

Poprawka 23

Artykuł 1 punkt 7 litera a)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>a) ust. 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:</p> <p>„b) ustanowienie doskonałości naukowej i wiodącej roli Unii w zakresie innowacji w powstających technologiach podzespołów i układów, w tym w działalności związanej z niższymi poziomami gotowości technologicznej, oraz promowanie aktywnego zaangażowania MŚP, które muszą stanowić co najmniej jedną trzecią całkowitej liczby uczestników działań pośrednich i otrzymywać co najmniej 20 % środków z funduszy publicznych przeznaczonych na działania w zakresie badań naukowych i innowacji;”;</p>	<p>a) ust. 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:</p> <p>„b) ustanowienie doskonałości naukowej i wiodącej roli Unii w zakresie innowacji w powstających technologiach podzespołów i układów, w tym w działalności związanej z niższymi poziomami gotowości technologicznej, oraz promowanie aktywnego zaangażowania MŚP, które w odniesieniu do działań w zakresie badań naukowych i innowacji muszą stanowić co najmniej jedną trzecią całkowitej liczby uczestników działań pośrednich i otrzymywać co najmniej 20 % środków z funduszy publicznych;”;</p>

Uzasadnienie

Nie jest realne, aby MŚP stanowiły jedną trzecią całkowitej liczby uczestników działań w zakresie budowania zdolności, jak opisano w nowych lit. g–j) w art. 126 ust. 1. W związku z tym jedna trzecia udziału MŚP w liczbie uczestników powinna dotyczyć wyłącznie części poświęconej działaniom w zakresie badań naukowych i innowacji, podobnie jak 20 % udziału środków z funduszy publicznych.

Poprawka 24

Artykuł 1 punkt 7 litera c)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>c) ust. 2 lit. f) otrzymuje brzmienie:</p> <p>„f) ustanowienie spójności między Strategicznym programem badań i innowacji w ramach Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów, uwagami otrzymanymi od odpowiednich zainteresowanych stron, w tym, w stosownych przypadkach, planami działania sporządzonymi przez sojusz na rzecz procesorów i technologii półprzewodnikowych a polityką Unii, tak aby za pomocą technologii podzespołów i układów elektronicznych wnoszono skuteczny wkład;”;</p>	<p>c) ust. 2 lit. f) otrzymuje brzmienie:</p> <p>„f) ustanowienie spójności między Strategicznym programem badań i innowacji w ramach Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów Cyfrowych a polityką Unii, tak aby za pomocą technologii podzespołów i układów elektronicznych wnoszono skuteczny wkład;”</p>

Uzasadnienie

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów nie jest w stanie zapewnić wymaganej spójności z działaniami podmiotów trzecich.

Poprawka 25

Artykuł 1 punkt 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>9) art. 129 ust. 3 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„3. Na zasadzie odstępstwa od art. 28 ust. 4 członkowie prywatni wnoszą wkład finansowy w wysokości co najmniej 26 331 000 EUR na pokrycie kosztów administracyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów lub organizują wniesienie takiego wkładu przez podmioty wchodzące w ich skład lub z nimi stowarzyszone. Udział członków prywatnych w całkowitym rocznym wkładzie na pokrycie kosztów administracyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów wynosi 35 %.”;</p>	<p>9) art. 129 ust. 3 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„3. Na zasadzie odstępstwa od art. 28 ust. 4 członkowie prywatni wnoszą wkład finansowy w wysokości co najwyżej 26 331 000 EUR na pokrycie kosztów administracyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów lub organizują wniesienie takiego wkładu przez podmioty wchodzące w ich skład lub z nimi stowarzyszone. Udział członków prywatnych w całkowitym rocznym wkładzie na pokrycie kosztów administracyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów wynosi nie więcej niż 35 %.”</p>

Uzasadnienie

Obecne sformułowanie mogłoby prowadzić do poważnych nieporozumień. Nie wiadomo, który limit ma obowiązywać: niższy określony jako co najmniej 26 331 000 EUR czy też wyższy wynoszący maks. 35 %. Tymczasem Komisja potwierdziła, że sformułowanie „co najmniej” we wniosku Komisji było błędem pisarskim. Błąd ten poprawiono w kompromisowym tekście prezydencji Rady z dnia 25 maja.

Poprawka 26

Artykuł 1 punkt 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>13) dodaje się art. 134a w brzmieniu:</p> <p>„Artykuł 134a</p> <p>Dodatkowe zadania Dyrektora Wykonawczego</p> <p>Niezależnie od zadań określonych w art. 19 Dyrektor Wykonawczy Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów przygotowuje i – po uwzględnieniu wskazania Rady Władz Publicznych, o którym mowa w art. 137 lit. f), oraz uwag odpowiednich zainteresowanych stron w tym, w stosownych przypadkach, planów działania sporządzonych przez sojusz na rzecz procesorów i technologii półprzewodnikowych – przedstawia Radzie Zarządzającej do przyjęcia program prac wspólnego przedsiębiorstwa w celu realizacji Strategicznego programu badań i innowacji.”</p>	<p>13) dodaje się art. 134a w brzmieniu:</p> <p>„Artykuł 134a</p> <p>Dodatkowe zadania Dyrektora Wykonawczego</p> <p>Niezależnie od zadań określonych w art. 19 Dyrektor Wykonawczy Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów przygotowuje i – po uwzględnieniu wskazania Rady Władz Publicznych, o którym mowa w art. 137 lit. f) – przedstawia Radzie Zarządzającej do przyjęcia program prac wspólnego przedsiębiorstwa w celu realizacji Strategicznego programu badań i innowacji.”</p>

Uzasadnienie

Uwagi te uwzględniono już we wskazaniu części programu prac przez Radę Władz Publicznych i dlatego nie ma konieczności, by brać je pod uwagę ponownie.

Poprawka 27

Artykuł 1 punkt 15 litera a)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>a) dodaje się lit. f) i g) w brzmieniu:</p> <p>„f) przed przygotowaniem każdego programu prac wskazuje część programu prac dotyczącą działań w zakresie budowania zdolności oraz działań w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym odpowiednie preliminarze wydatków, uwzględniając opinię Europejskiej Rady ds. Półprzewodników oraz wkład innych zainteresowanych stron, w tym, w stosownych przypadkach, plany działania sporządzone przez sojusz na rzecz procesorów i technologii półprzewodnikowych;</p> <p>g) wybiera wnioski odpowiadające działaniom w zakresie budowania zdolności zgodnie z art. 12 ust. 1 i art. 17 ust. 2 lit. u).”;</p>	<p>a) dodaje się lit. f) i g) w brzmieniu:</p> <p>„f) przed przygotowaniem każdego programu prac wskazuje część programu prac dotyczącą działań w zakresie budowania zdolności, w tym odpowiednie preliminarze wydatków, uwzględniając opinię Rady Członków Prywatnych, Europejskiej Rady ds. Półprzewodników oraz wkład innych zainteresowanych stron, w tym, w stosownych przypadkach, plany działania sporządzone przez sojusz na rzecz procesorów i technologii półprzewodnikowych;</p> <p>g) wybiera wnioski odpowiadające działaniom w zakresie budowania zdolności zgodnie z art. 12 ust. 1 i art. 17 ust. 2 lit. u).”;</p>

Uzasadnienie

Rada Władz Publicznych nie powinna z góry ustalać programu badań naukowych i innowacji, ponieważ ograniczałoby to uprawnienia decyzyjne Rady Zarządzającej. Rada Władz Publicznych powinna jednak uwzględniać zalecenia Rady Członków Prywatnych w zakresie rozbudowy zdolności, aby zapewnić właściwy kierunek polityki przemysłowej.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Znaczenie europejskiego aktu w sprawie czipów

1. Podkreśla, że powodzenie europejskiego aktu w sprawie czipów ma kluczowe znaczenie dla całej UE, państw członkowskich oraz wszystkich władz lokalnych i regionalnych, ponieważ zabezpieczenie produkcji przemysłowej we wszystkich regionach Europy jest uwarunkowane bezpiecznymi dostawami półprzewodników. Opowiada się zdecydowanie za wyraźną pozycją UE na tle światowej konkurencji.

2. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący europejskiego aktu w sprawie czipów jako decydującego kroku na rzecz wzmocnienia UE, jej przemysłu i bezpieczeństwa. Ważne jest uwzględnienie w akcie w sprawie chipów kwestii autonomii strategicznej UE i przywództwa technologicznego. UE musi pozostać globalnym graczem w sektorze półprzewodników. Ambitny cel zwiększenia udziału UE w rynku półprzewodników z obecnych 10 % do 20 % do 2030 r. jest zatem słuszny.

3. Wyraża poparcie dla celów ograniczenia największych strategicznych zależności w produkcji półprzewodników, w łańcuchach dostaw oraz w dostawach surowców i półproduktów poprzez rozszerzenie i dywersyfikację, rozbudowę produkcji półprzewodników w Europie oraz utrzymanie i wzmocnienie czołowej roli w badaniach i rozwoju. Jednocześnie opowiada się za włączeniem do zakresu rozporządzenia COM(2022) 46 final – produkcji struktur o rozmiarze przekraczającym 10 nanometrów, na które istnieje zapotrzebowanie w unijnej branży użytkowników. Podkreśla w tym kontekście znaczenie ochrony know-how i ochrony patentowej dla zapewnienia, by poszczególne kraje nie znalazły się w niekorzystnej sytuacji.

4. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący europejskiego aktu w sprawie czipów również w odniesieniu do szybkiego i konsekwentnego wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, ponieważ bez niezawodnych półprzewodników nie można będzie osiągnąć ambitnych celów UE w zakresie ochrony środowiska i klimatu, większej suwerenności energetycznej i celów zwiększenia udziału energii odnawialnej.

5. Zwraca uwagę, że zwiększeniu produkcji półprzewodników muszą towarzyszyć działania na rzecz zmniejszenia zużycia energii i zasobów oraz ograniczenia wpływu na środowisko w całym łańcuchu wartości, a także działania na rzecz przestrzegania kryteriów zrównoważonego rozwoju i wykorzystywania w instalacjach produkcyjnych odnawialnych źródeł energii i mechanizmów efektywnego użytkowania zasobów wodnych. W związku z tym należy zwrócić szczególną uwagę w innowacyjnych technologiach nowej generacji (takich jak zintegrowana fotonika i specjalne systemy heterogeniczne) na wspomniany wpływ energetyczny i środowiskowy.

6. Zwraca uwagę, że oprócz bezpiecznych dostaw surowców krytycznych należy wykorzystać potencjał gospodarki o obiegu zamkniętym. Niezbędne jest odzyskiwanie surowców i materiałów z urządzeń i systemów. Należy to wziąć pod uwagę przy opracowywaniu produktów wyposażanych w półprzewodniki. Trzeba rozwinąć odpowiednie kompetencje w regionach i odpowiednio opracować kryteria kwalifikowalności.

7. Zwraca uwagę, że niekorzystna sytuacja UE w porównaniu z państwami trzecimi pod względem zasobów naturalnych sprawia, że UE jest w dużym stopniu zależna od dostawców spoza UE w zakresie przywozu surowców krytycznych. Zachęca Komisję Europejską do zajęcia się tą strategiczną zależnością przez zintensyfikowanie prac i zaostrenie wymogów dotyczących obiegu zamkniętego czipów, zwłaszcza jeśli chodzi o projektowanie i ponowne wykorzystywanie materiałów, i do dalszego pogłębiania stosunków handlowych UE z kluczowymi partnerami międzynarodowymi.

8. Z zadowoleniem przyjmuje – zgodnie ze swoją opinią dotyczącą planu działania w sprawie surowców krytycznych – nowe wydobywanie w UE w celu zagospodarowania istniejących złóż surowców krytycznych. Podkreśla, że nowe wydobywanie surowców dla zaawansowanych technologii w UE musi opierać się na planach badawczo-rozwojowych w zakresie innowacyjnego przemysłu wydobywczego o niewielkim oddziaływaniu.

9. Zauważa, że bezpieczne dostawy półprzewodników leżą w istotnym wspólnym interesie władz lokalnych i regionalnych ze względu na duże pośrednie uzależnienie lokalnej gospodarki. Z tego powodu oraz ze względu na ich bliski kontakt z ekosystemami półprzewodników władzom lokalnym i regionalnym należy przyznać centralną rolę we wdrażaniu europejskiego aktu w sprawie czipów. Zauważa ponadto, że korzyści z europejskiego aktu w sprawie czipów odniosą wszystkie regiony, niezależnie od tego, czy są miejscami wytwarzania półprzewodników.

10. Ze względu na aktualną sytuację podkreśla, jak istotne jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii dla sektora półprzewodników. Dotyczy to w szczególności niezbędnej ilości energii elektrycznej i stabilności sieci, które są czynnikiem wpływającym na lokalizację istniejących, a przede wszystkim – planowanych zakładów.

Strategiczne cele Europy w sektorze półprzewodników

11. Wzywa przedsiębiorstwa, aby zwracały większą uwagę na własne zapotrzebowanie w zakresie półprzewodników i powiązanych łańcuchów dostaw w stale zmieniających się geostrategicznych warunkach ramowych oraz unikały jednostronnych zależności z myślą o dywersyfikacji ryzyka. W środowisku międzynarodowym UE musi bardziej uwydatniać swoje zalety jako bezpieczna lokalizacja produkcji (bezpieczna przystań).

12. Wzywa Komisję, aby w nadchodzących negocjacjach z Radą i Parlamentem Europejskim wyraźnie podkreśliła znaczenie europejskiego aktu w sprawie czipów dla zabezpieczenia Europy jako lokalizacji przemysłu i zażądała dodatkowych wkładów finansowych od państw członkowskich i przemysłu.

13. Sugeruje strategiczne wykorzystanie środków dostępnych w europejskim akcie w sprawie czipów na rozbudowę istniejących klastrów półprzewodników i ekosystemów półprzewodników, zarówno o małej, jak i dużej skali, w tym na włączanie ich w sieci. UE będzie mieć największe szanse, by w przyszłości zaistnieć na światowym rynku półprzewodników, jeśli będzie wykorzystywać i wzmacniać swoje dotychczasowe mocne strony, ograniczając w ten sposób wzajemną zależność do krajów o zbieżnych poglądach, a w zamian zmniejszając jednostronne zależności od państw trzecich.

14. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie Europejskiego Funduszu na rzecz Czipów. Zauważa, że filar 2 europejskiego aktu w sprawie czipów powinien co do zasady być otwarty na technologię, a środki należy uruchomić jak najszybciej.

15. Potwierdza, że projekt IPCEI jako bardzo skuteczne narzędzie nadal ma ogromne znaczenie w kontekście europejskiego aktu w sprawie czipów. Zwraca jednak uwagę, że UE i państwa członkowskie muszą działać szybciej we wszystkich obszarach, zwłaszcza w odniesieniu do zezwoleń i dotacji, aby móc wspierać przemysł, w tym MŚP, stosownie do ich potrzeb.

16. Podkreśla zasadnicze znaczenie nowych technologii dla dalszego rozwoju UE jako miejsca wytwarzania półprzewodników, aby utrzymać globalną konkurencyjność w zakresie technologii: wdrożenie europejskiego aktu w sprawie czipów musi polegać na otwartym i szybkim reagowaniu na wykorzystanie nowych materiałów, takich jak azotek galu, fosforek indu, węglík krzemu i azotan krzemu, oraz nowych procesów, aby umożliwić rozwój i produkcję czipów nowej generacji, w tym m.in. czipów fotonowych, niezbędnych do tworzenia autonomicznej i zrównoważonej sieci przesyłania danych, telekomunikacji i komunikacji kwantowej oraz do jazdy autonomicznej, i czipów kwantowych, umożliwiających analizę większych ilości danych, szybciej wykonujących obliczenia wymagające większej mocy oraz przeprowadzających szczegółowe symulacje, ale także czipów hybrydowych i systemów heterogenicznych, w przypadku których włączenie funkcji fonicznych do elektronicznych układów scalonych jest jedną z kwestii o kluczowym znaczeniu dla przyszłości przemysłu półprzewodników.

17. Uważa, że Europa musi skupić się również na projektowaniu półprzewodników, czyli zbudować własne zdolności projektowe.

Finansowanie aktu w sprawie czipów

18. Krytykuje zbyt niską wartość środków finansowych przewidzianych w europejskim akcie w sprawie czipów. Wyraża wątpliwość, czy pakiet jako całość jest wystarczający, aby umożliwić konkurowanie na arenie międzynarodowej pod względem lokalizacji nowych zakładów produkcyjnych. Podkreśla, że nowe inicjatywy zasługują na nowe zasoby finansowe, i ubolewa nad przekierowaniem funduszy z programów realizowanych z powodzeniem, takich jak „Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa”.

19. Wzywa Komisję, aby w europejskim akcie w sprawie czipów zapewniła przejrzystość finansowania oraz wystarczające środki na finansowanie wszystkich trzech filarów. Czyniąc to, Komisja powinna wzorować się na porównywalnych inicjatywach z całego świata.

20. Uważa, że na wdrażanie europejskiego aktu w sprawie czipów należy przeznaczyć więcej nowych źródeł finansowania, i wzywa Radę, Parlament i Komisję do zapewnienia odpowiedniego finansowania na szczeblu europejskim i krajowym oraz odpowiedniej zmiany wieloletnich ram finansowych. Sektorowi półprzewodników należy nadać wysoki priorytet podczas przeglądu wieloletnich ram finansowych oraz w kolejnych wieloletnich ramach finansowych (WRF), jako że cele strategiczne europejskiego aktu w sprawie czipów wykraczają poza rok 2030.

21. Uważa, że trzeba tworzyć dalsze zachęty, aby państwa członkowskie i regiony oraz przedsiębiorstwa również zapewniały niezbędne środki, w uzupełnieniu do środków UE. Przypomina, jak ważne jest, aby Komisja umożliwiła finansowanie zgodne z prawem unijnym. Finansowanie musi być uzależnione od przestrzegania kryteriów z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (ESG).

22. Wzywa regiony i przedsiębiorstwa, aby w finansowanie nowych projektów w całym łańcuchu wartości włączyły Europejski Bank Inwestycyjny (EBI). Uważa, że EBI może wnieść kluczowy wkład w sukces europejskiego aktu w sprawie czipów.

Finansowanie i unijne prawo w zakresie pomocy państwa z perspektywy regionalnej

23. Wzywa Komisję, aby przy ocenie i zatwierdzaniu pomocy na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE szeroko interpretowała kryterium „pierwszego w swoim rodzaju w Europie”, ponieważ w przypadku półprzewodników nie mamy do czynienia z klasyczną sytuacją konkurencyjną, która byłaby istotna dla konkurencji na rynku krajowym.

24. Zwraca się do Komisji, by rozważyła wprowadzenia dalszych uproszczeń, oprócz zmian i uproszczeń w prawie dotyczącym pomocy państwa i procedurach pomocy państwa, m.in. przyznawanie ulg podatkowych w celu ułatwienia zakładania spółek w całym łańcuchu wartości półprzewodników w Europie.

25. Uważa za konieczne, aby warunek „pierwszy w swoim rodzaju” umożliwiał finansowanie nie tylko zakładów produkcyjnych, takich jak „zintegrowany zakład produkcyjny” i „otwarta unijna fabryka”, ale także wytwarzanie półproduktów, takich jak płytki półprzewodnikowe lub instalacje produkcyjne, które są również istotne dla osiągnięcia celów.

26. Z zadowoleniem przyjmuje przepisy art. 14 dotyczące przyspieszenia krajowych procesów planowania i zatwierdzania na korzyść zintegrowanych zakładów produkcyjnych i otwartych unijnych fabryk.

27. Zwraca uwagę, że aby zapewnić dostawy półprzewodników, istotne są nie tylko zakłady produkcyjne samych półprzewodników, ale również zakłady produkcyjne obsługujące wcześniejsze i późniejsze etapy tworzenia wartości dodanej, zatem należy je również uwzględnić w celu uproszczenia i przyspieszenia procesu i uniknięcia „efektów wąskiego gardła”.

Badania i rozwój z perspektywy regionalnej

28. Opowiada się za tym, aby UE wypracowała sobie liczącą się pozycję w dziedzinie badań i rozwoju, z zaangażowaniem nabywców i użytkowników, oraz aby cele w zakresie rozwoju i innowacji nie opierały się wyłącznie na dalszej miniaturyzacji struktur płytek półprzewodnikowych.

29. Podziela obawy środowiska badawczego i uniwersyteckiego, że realokacja środków w programach „Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa” przewidziana w akcie w sprawie czipów osłabi inne obszary, a tym samym zwiększy konkurencję o pozostałe środki. W związku z tym oczekuje, że środki przeniesione z programów „Cyfrowa Europa” i „Horyzont Europa” zostaną ponownie oddane do dyspozycji w ramach programów w miarę upływu okresu finansowania.

30. Zwraca uwagę, że krajowe lub regionalne współfinansowanie projektów wywołuje problemy administracyjne, i wzywa Komisję do zadbania o to, by nie stało się to przeszkodą w uczestnictwie w projektach badawczych. Należy w szczególności określić warunki ramowe w taki sposób, aby dopuścić możliwość towarzyszącego finansowania projektów z programów krajowych lub regionalnych jako formy współfinansowania.

31. Wzywa regiony posiadające odpowiednie klastry, by aktywnie uczestniczyły we Wspólnym Przedsięwzięciu na rzecz Czipów jako następcy Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Kluczowych Technologii Cyfrowych i Wspólnego Przedsięwzięcia ECSEL.

32. Wzywa Komisję, by precyzyjniej zdefiniowała pojęcie „linii pilotażowej”. Dostęp do linii pilotażowych musi być szeroki i otwarty, aby mogły z nich korzystać klastry, instytucje edukacyjne i badawcze oraz przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP. W przypadku MŚP dostęp do nich można zapewnić zarówno za pomocą programu „Horyzont Europa”, jak i w formie zdecentralizowanej – za pośrednictwem krajowych i regionalnych organów posiadających doświadczenie we wspieraniu zakładania, rozwijania i konsolidacji przedsiębiorstw typu start-up i MŚP, takich jak agencje rozwoju regionalnego.

33. Apeluje o ściśle zintegrowanie istniejących sieci, takich jak „sojusz przemysłowy na rzecz procesorów i technologii półprzewodnikowych”, z mechanizmem w zakresie koordynacji półprzewodników. Wszystkie sieci powinny być otwarte na nowych uczestników ze względu na istotny wkład, jaki mogą wnieść sieci takie jak inicjatywa Vanguard lub sieć europejskich centrów innowacji cyfrowych.

34. Proponuje sprawdzić, w jakim stopniu i za pomocą jakich środków można zabezpieczyć know-how wypracowane w UE, m.in. w ramach rozszerzonej ochrony patentowej. Pewną rolę powinny odgrywać również względy bezpieczeństwa.

Pozyskiwanie wykwalifikowanych pracowników oraz kształcenie i szkolenie

35. Wzywa państwa członkowskie, władze lokalne i regionalne oraz przedsiębiorstwa, by położyły dużo większy nacisk na zapewnienie wykwalifikowanych pracowników, jako że specjalistyczne kształcenie i szkolenia w znacznym stopniu przyczyniają się do sukcesu Europy jako miejsca produkcji półprzewodników i stanowią decydujące kryterium przy decyzjach inwestycyjnych, a kształcenie i szkolenie ogólne i zawodowe odgrywają kluczową rolę w regionach. Należy w większym stopniu zachęcać dziewczęta i kobiety do kształcenia w zakresie technologii półprzewodników.

36. Uważa zatem, że zapewnienie wykwalifikowanych pracowników jest jednym z decydujących warunków sukcesu. Potrzebna jest skoordynowana strategia, aby szkolić młodych ludzi i zatrzymać kadrę dydaktyczną na uczelniach wyższych i w instytucjach badawczych. W związku z tym zachęca do zwiększonej wymiany naukowców między uczelniami wyższymi, instytutami badawczymi i przedsiębiorstwami, a także do wspólnego korzystania z infrastruktury laboratoryjnej w całej UE.

37. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne mają strategiczne zdolności w zakresie promowania synergii między strategiami dotyczącymi badań i rozwoju, edukacji, podnoszenia kwalifikacji, przekwalifikowania i szkolenia, które będą miały zasadnicze znaczenie dla przyciągnięcia i zatrzymania utalentowanych pracowników.

38. Zaleca utworzenie organizowanego i finansowanego wspólnie przez przemysł, państwa członkowskie i UE programu staży dotyczącego branży półprzewodników, który obejmowałby system stypendiów z zobowiązaniem do przepracowania minimalnego okresu w tym sektorze w Europie. Ponadto zaleca Komisji rozważenie opracowania specjalnych programów dotyczących kapitału ludzkiego w celu przyciągnięcia wykwalifikowanych pracowników z państw trzecich posiadających zaawansowaną branżę półprzewodników.

39. Zaleca utworzenie WWiL ds. półprzewodników i proponuje utworzenie „akademii półprzewodników” na wzór „akademii baterii i akumulatorów” z udziałem przemysłu i instytutów badawczych.

40. Zauważa, jak ważnym czynnikiem w rozwoju ekosystemów półprzewodników jest utrzymanie rentownych przedsięwzięć typu start-up, aby umożliwić dalszy rozwój ekosystemów i zachować know-how.

41. Zaleca ponadto odrębne wspieranie rozwoju innowacyjnych projektów czipów w ramach programu „Horyzont Europa”, takich jak klaster „Technologie cyfrowe, przemysł i przestrzeń kosmiczna”, tak aby UE mogła utrzymać wiodącą pozycję w projektowaniu innowacyjnych czipów i technologii nowej generacji przy jednoczesnym ograniczeniu złożonych zależności od innych regionów świata.

Wpływ aktu w sprawie czipów na miasta i regiony

42. Zauważa, że w przypadku tworzenia nowych lokalizacji władze lokalne i regionalne staną przed poważnymi wyzwaniami i potrzebują stabilnych ram oraz wsparcia ze strony państw członkowskich i Komisji.

43. Wzywa Komisję, aby miała na uwadze wpływ zakładów na władze lokalne i regionalne. Stworzenie ramowych warunków dla zakładów i realizacji działań towarzyszących należy rozumieć jako umożliwienie rozwoju regionalnego i współfinansowania z EFRR i EFS.

44. Zauważa, że w ten sposób państwa członkowskie, w szczególności dysponujące proporcjonalnie niższymi środkami krajowymi, mogą osiągnąć odpowiedni efekt dźwigni. Należy też umożliwić finansowanie rozbudowy istniejących fabryk.

45. Apeluje o operacyjne powiązanie europejskiego aktu w sprawie czipów z innymi kluczowymi strategiami i projektami UE, takimi jak rozporządzenie REACH, plan działania w sprawie surowców krytycznych, nowa strategia przemysłowa, plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym czy strategia AI. Regiony powinny w tym uczestniczyć i odgrywać znaczącą rolę.

46. Zwraca uwagę, że do produkcji półprzewodników wymagana jest otwartość na technologię i stosowanie niektórych niebezpiecznych chemikaliów, a ich wytwarzanie, przywóz lub stosowanie jest regulowane przepisami UE dotyczącymi chemikaliów. W ocenie ryzyka zgodnie z art. 16 należy uwzględnić zakres, w jakim europejskie podmioty gospodarcze mogą pokonać przeszkody wynikające z przepisów dotyczących chemikaliów, oraz bezpieczną dostępność substancji na rynku UE.

Odporność i reagowanie kryzysowe

47. Zauważa, że projektowanie i produkcja półprzewodników w UE może również przyczynić się do bezpieczeństwa i odporności lokalnej i regionalnej infrastruktury krytycznej (sieci energetyczne, opieka medyczna, transport, administracja, obiekty publiczne).

48. Sugeruje utworzenie „zestawu instrumentów zapobiegawczych” w miejsce „zestawu instrumentów nadzwyczajnych”, ponieważ krótkoterminowa interwencja w produkcję półprzewodników nie jest możliwa ze względu na złożoność tej produkcji pod względem połączeń różnych układów scalonych w produktach końcowych oraz rozległego międzynarodowego łańcucha dostaw, dlatego też nie jest właściwą odpowiedzią na kryzys. Współpraca i koordynacja powinny zawsze mieć pierwszeństwo przed interwencją. Należy zwrócić szczególną uwagę na utrzymanie produkcji półprzewodników oraz dostępność niezbędnych do tego produktów podstawowych i półproduktów.

49. Wzywa Komisję, by precyzyjniej i w sposób zapewniający pewność prawa określiła definicję sytuacji kryzysowej, przewidywane prawa do interwencji oraz konkretną procedurę na wypadek sytuacji kryzysowej, z uwagi na to, jak wiele różnych przyczyn może spowodować braki i problemy z dostawami, a także by wyjaśniła, że środki te należy stosować proporcjonalnie i tylko w ostateczności. Wyraża zaniepokojenie, że planowany mechanizm reagowania kryzysowego może zniechęcić do inwestycji.

50. Sugeruje, aby poświęcić większą uwagę zapewnieniu dostępności niektórych rodzajów półprzewodników i koniecznemu do tego (ewentualnie wspólnemu) zakupowi surowców krytycznych (np. palladu, neonu, C4F6, litu, galu, krzemu) oraz półproduktów (np. płytek półprzewodnikowych).
51. Apeluje o zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w mechanizm koordynacji w zakresie półprzewodników, ponieważ władze te mogą wnieść cenny wkład w planowane tworzenie sieci kontaktów dzięki wiedzy na temat lokalnych klastrów badawczych, biznesowych i klastrów na rzecz półprzewodników.
52. Ostrzega, że przy powoływaniu członków Rady ds. Półprzewodników należy zadbać o to, by był to organ specjalistyczny, a nie polityczny. Akceptacja tego organu i jego działań w dużej mierze zależy od zaufania do jego członków. W związku z tym przemysł i KR powinni być również reprezentowani przez odpowiednich przedstawicieli posiadających fachową wiedzę.
53. Popiera cel stworzenia całościowego obrazu łańcuchów wartości półprzewodników oraz zależności i wymagań w sektorze półprzewodników. Ma jednak wątpliwości, czy uzyskane ilości danych będzie można przetwarzać w sposób bezpieczny i ukierunkowany. Zwraca uwagę, że trudno będzie uzyskać wiarygodny obraz z pominięciem istotnych danych o podmiotach pozaeuropejskich.
54. Zaleca szybkie przyjęcie i wdrożenie europejskiego aktu w sprawie czipów oraz wzywa Komisję Europejską, Radę Unii Europejskiej i Parlament Europejski do uwzględnienia zaleceń KR-u i osiągnięcia porozumienia w okresie prezydencji czeskiej.
55. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja przeprowadziła analizę zgodności z zasadą pomocniczości w odniesieniu do wniosku dotyczącego aktu w sprawie czipów, i zgadza się, że cele wniosku nie mogą zostać osiągnięte przez państwa członkowskie działające samodzielnie, ponieważ problemy mają charakter transgraniczny i nie ograniczają się do pojedynczych państw członkowskich ani do podgrupy państw członkowskich. W związku z tym popiera analizę Komisji Europejskiej, zgodnie z którą działania na szczeblu Unii mogą zdecydowanie najlepiej pokierować europejskie podmioty ku wspólnej wizji i strategii wdrażania.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Zmienione zarządzanie strefą Schengen

(2022/C 498/15)

Sprawozdawczyni:	Antje GROTHEER (DE/PES), wiceprzewodnicząca parlamentu kraju związkowego Brema
Dokumenty źródłowe:	<p>Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie sytuacji instrumentalizacji w obszarze migracji i azylu (COM(2021) 890 final)</p> <p>Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2016/399 w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (COM(2021) 891 final)</p> <p>Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Reagowanie na finansowaną przez państwo instrumentalizację migrantów na granicy zewnętrznej UE (JOIN(2021) 32)</p>

I. ZALECANE POPRAWKI

Wniosek dotyczący rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (UE) 2016/399 w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice

COM(2021) 891

Poprawka 1

Motyw 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(3) W ostatnich latach strefa Schengen stawała w obliczu bezprecedensowych wyzwań, które ze względu na swój charakter nie ograniczały się do terytorium pojedynczego państwa członkowskiego. Wyzwania te uwydatniły fakt, że ochrona porządku i bezpieczeństwa publicznego w strefie Schengen jest wspólnym obowiązkiem wymagającym połączonych i skoordynowanych działań między państwami członkowskimi i na szczeblu unijnym. Uwidoczniły one również luki w obowiązujących zasadach regulujących funkcjonowanie strefy Schengen zarówno na granicach zewnętrznych, jak i wewnętrznych, oraz konieczność ustanowienia lepszych i solidniejszych ram umożliwiających skuteczniejsze reagowanie na wyzwania stojące przed strefą Schengen.	(3) W ostatnich latach strefa Schengen stawała w obliczu bezprecedensowych wyzwań, które ze względu na swój charakter nie ograniczały się do terytorium pojedynczego państwa członkowskiego. Wyzwania te uwydatniły fakt, że ochrona porządku i bezpieczeństwa publicznego w strefie Schengen jest wspólnym obowiązkiem wymagającym połączonych i skoordynowanych działań między państwami członkowskimi i na szczeblu unijnym. Uwidoczniły one również luki w obowiązujących zasadach regulujących funkcjonowanie strefy Schengen, w tym zarówno na granicach zewnętrznych, jak i wewnętrznych, oraz konieczność ustanowienia lepszych i solidniejszych ram umożliwiających skuteczniejsze reagowanie na wyzwania stojące przed strefą Schengen.

Uzasadnienie

Funkcjonowanie strefy Schengen nie zależy wyłącznie od zasad dotyczących kontroli na granicach zewnętrznych i wewnętrznych. Należy to odpowiednio uwzględnić w motywie.

Poprawka 2

Motyw 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(4) Kontrola graniczna na granicach zewnętrznych leży w interesie nie tylko państwa członkowskiego, na którego granicach zewnętrznych jest ona dokonywana, ale w interesie wszystkich państw członkowskich, które zniosły kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych, i całej Unii. Państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić wysokie normy zarządzania swoimi granicami zewnętrznymi, w tym w drodze ściślejszej współpracy między strażą graniczną, policją, organami celnymi i innymi właściwymi organami. Unia udziela aktywnego wsparcia, zapewniając pomoc finansową za pośrednictwem agencji, w szczególności Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, oraz zarządzając mechanizmem oceny Schengen. Zasady mające zastosowanie do granic zewnętrznych muszą zostać udoskonalone, aby umożliwić skuteczniejsze reagowanie na nowe wyzwania, które występują w ostatnim czasie na granicach zewnętrznych.</p>	<p>(4) Kontrola graniczna na granicach zewnętrznych leży w interesie nie tylko państwa członkowskiego, na którego granicach zewnętrznych jest ona dokonywana, ale w interesie wszystkich państw członkowskich, które zniosły kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych, i całej Unii. Państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić wysokie normy zarządzania swoimi granicami zewnętrznymi, w tym w drodze ściślejszej współpracy między strażą graniczną, policją, organami celnymi i innymi właściwymi organami. Unia udziela aktywnego wsparcia, zapewniając pomoc finansową za pośrednictwem agencji, w szczególności Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, oraz zarządzając mechanizmem oceny Schengen. Zasady mające zastosowanie do granic zewnętrznych muszą być sprawnie i efektywnie wdrażane, aby umożliwić skuteczniejsze reagowanie na nowe wyzwania, które pojawią się na granicach zewnętrznych.</p>

Uzasadnienie

Przepisy dotyczące granic zewnętrznych, które są obecnie zgodne z normami międzynarodowymi i oferują właściwym organom wystarczające instrumenty do prowadzenia skutecznych kontroli granicznych dostosowanych do wymogów ochrony, ponieważ są dość elastyczne, muszą zostać w pełni wdrożone, aby można było sprawnie i efektywnie wykorzystać ich potencjał.

Poprawka 3

Motyw 8

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(8) Konieczne jest również wzmocnienie przepisów i zabezpieczeń w prawie Unii, aby umożliwić państwom członkowskim szybkie działanie w celu przeciwdziałania przypadkom instrumentalizacji migrantów. Taką instrumentalizację należy rozumieć jako odnoszącą się do sytuacji, w której państwo trzecie wywołuje nielegalne przepływy migracyjne do Unii, aktywnie zachęcając obywateli państw trzecich do przybycia na granice zewnętrzne państw członkowskich lub ułatwiając im to. Ma to miejsce w przypadku gdy takie działania wskazują na zamiar destabilizacji Unii jako całości lub danego państwa członkowskiego oraz gdy charakter takich działań może zagrozić podstawowym funkcjom państwa, w tym jego integralności terytorialnej, utrzymaniu porządku publicznego lub ochronie bezpieczeństwa narodowego.</p>	<p>(8) Konieczne jest również sprawne i efektywne stosowanie przepisów i zabezpieczeń w prawie Unii, aby umożliwić państwom członkowskim szybkie działanie w celu przeciwdziałania przypadkom instrumentalizacji migrantów. Taką instrumentalizację należy rozumieć jako odnoszącą się do sytuacji, w której państwo trzecie lub podmiot przez nie finansowany aktywnie pomaga znacznej liczbie obywateli państw trzecich w próbach masowego dostania się na terytorium państwa członkowskiego UE w sposób nieuregulowany, mając na celu destabilizację Unii jako całości lub danego państwa członkowskiego, gdy to państwo członkowskie jest w stanie należycie uzasadnić, dlaczego charakter takich działań zagroza podstawowym funkcjom państwa, utrzymaniu porządku publicznego lub ochronie bezpieczeństwa narodowego, oraz gdy Rada Europejska uzna w trybie pilnym, że Unia lub co najmniej jedno jej państwo członkowskie stoi w obliczu sytuacji, w której dochodzi do instrumentalizacji migrantów.</p>

Uzasadnienie

Proponowana definicja instrumentalizacji jest zbyt szeroka i niejasna oraz istnieje ryzyko, że wiele różnych sytuacji zostanie uznanych za zgodne z tą definicją. Jest również sprzeczna z wytycznymi dotyczącymi lepszego stanowienia prawa, ponieważ w towarzyszącej ocenie skutków (SWD(2021) 462 final) przyznano, że „nie uwzględniono kwestii instrumentalizacji migracji nieuregulowanej”. Konieczne jest zatem osiągnięcie konsensusu politycznego na szczycie UE co do tego, czy dana sytuacja oznacza instrumentalizację. Biorąc pod uwagę wagę środków ograniczających nakładanych w rezultacie na osoby fizyczne oraz fakt, że wniosek Komisji jest odpowiedzią na wniosek Rady Europejskiej (EUCO 17/21), w definicji należy uwzględnić afirmatywne stanowisko Rady Europejskiej w tej sprawie, która musi zebrać się w trybie pilnym, aby umożliwić szybkie podjęcie działań przez dane państwo lub państwa członkowskie.

Poprawka 4

Motyw 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(9) Instrumentalizacja migrantów może dotyczyć sytuacji, w których państwo trzecie aktywnie zachęca obywateli państw trzecich do nielegalnej podróży na jego terytorium lub ułatwia im taką podróż, aby mogli dotrzeć do granicy zewnętrznej państw członkowskich, ale może również odnosić się do aktywnego zachęcania obywateli państw trzecich przebywających już w tym państwie trzecim do nielegalnej podróży lub ułatwiania im takiej podróży. Instrumentalizacja migrantów może także wiązać się z nałożeniem środków przymusu mających na celu uniemożliwienie obywatelom państw trzecich opuszczenia obszarów przygranicznych instrumentalizującego państwa trzeciego w kierunku innym niż przez państwo członkowskie.</p>	<p>(9) Instrumentalizacja migrantów może dotyczyć sytuacji określonych w art. 1 pkt 1 lit. b) ppkt 27, w których państwo trzecie aktywnie ułatwia obywatelom państw trzecich nielegalną podróż na jego terytorium w ramach podróży do Unii Europejskiej, aby mogli dotrzeć do granicy zewnętrznej państw członkowskich, ale może również odnosić się do aktywnego ułatwiania nielegalnej podróży obywatelom państw trzecich przebywającym już w tym państwie trzecim. Instrumentalizacja migrantów może także wiązać się z nałożeniem środków przymusu mających na celu uniemożliwienie obywatelom państw trzecich opuszczenia obszarów przygranicznych instrumentalizującego państwa trzeciego w kierunku innym niż przez państwo członkowskie. Nie należy uznawać sytuacji, w których podmioty niepaństwowe zajmują się przestępczością zorganizowaną, w szczególności przemytem, za instrumentalizację migrantów, jeżeli działania te nie mają na celu destabilizacji Unii lub państwa członkowskiego. Ponadto za instrumentalizację nie należy uznawać operacji pomocy humanitarnej.</p>

Uzasadnienie

W ramach dbałości o pewność prawa konieczne jest odniesienie się do przepisu, w którym zdefiniowano instrumentalizację.

Poprawka 5

Motyw 10

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(10) Unia powinna wykorzystać wszystkie narzędzia ze swojego zestawu środków dyplomatycznych, finansowych i operacyjnych, aby wesprzeć państwa członkowskie doświadczające instrumentalizacji. Działania dyplomatyczne podejmowane przez Unię lub zainteresowane państwo członkowskie powinny być traktowane priorytetowo jako środek zwalczania zjawiska instrumentalizacji. W stosownych przypadkach działania te mogą zostać uzupełnione przez nałożenie środków ograniczających przez Unię .	(10) Unia powinna wykorzystać wszystkie narzędzia ze swojego zestawu środków dyplomatycznych, finansowych i operacyjnych, aby wesprzeć państwa członkowskie doświadczające instrumentalizacji. Działania dyplomatyczne podejmowane przez Unię lub zainteresowane państwo członkowskie powinny być traktowane priorytetowo jako środek zwalczania zjawiska instrumentalizacji. Działania te powinny zostać uzupełnione przez Unię odpowiednimi środkami zapobiegawczymi dotyczącymi państw trzecich dopuszczających się instrumentalizacji oraz krajów pochodzenia migrantów poddanych instrumentalizacji .

Uzasadnienie

Zapobieganie ma kluczowe znaczenie we wszystkich działaniach mających na celu rozwiązanie problemu instrumentalizacji. Delegatury UE powinny regularnie sporządzać sprawozdania dotyczące aktualnej sytuacji w krajach pochodzenia instrumentalizowanych grup migrantów, jak również w państwach trzecich, które dopuszczają się instrumentalizacji, i przekazywać je Komisji jako podstawę dowodową do wprowadzania środków zapobiegawczych.

Poprawka 6

Motyw 11

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(11) Jednocześnie, niezależnie od wymienionych środków, równie niezbędne jest dalsze wzmocnienie obowiązujących zasad w odniesieniu do kontroli granicznych na granicach zewnętrznych i ochrony granic. Aby dodatkowo pomóc państwom członkowskim stojącym w obliczu instrumentalizacji migrantów, rozporządzeniem (UE) XXX/XXX uzupełnia się zasady dotyczące kontroli granicznej, przewidując szczególnie środki w dziedzinie azylu i powrotów, przy jednoczesnym poszanowaniu praw podstawowych zainteresowanych osób, a w szczególności zapewniając poszanowanie prawa do azylu i udzielając niezbędnego wsparcia za pośrednictwem ONZ i innych właściwych organizacji.	(11) Niezbędne jest pełne wdrożenie obowiązujących zasad w odniesieniu do kontroli granicznych na granicach zewnętrznych i ochrony granic, przy jednoczesnym poszanowaniu praw podstawowych osób ubiegających się o azyl, a w szczególności zapewnieniu poszanowania prawa do azylu i udzieleniu niezbędnego wsparcia za pośrednictwem agencji ONZ i innych właściwych organizacji, zwłaszcza w odniesieniu do małoletnich bez opieki.

Uzasadnienie

Przyjęcie rozporządzenia w sprawie instrumentalizacji jest uzależnione od przyjęcia wniosków dotyczących rozporządzenia w sprawie procedur azylowych, a także wniosków dotyczących przekształcenia zarówno dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania, jak i dyrektywy powrotowej w ramach nowego paktu o migracji i azylu, które to wnioski są przedmiotem trwających negocjacji lub są wstrzymane ze względu na impas w negocjacjach. Odniesienie do rozporządzenia (UE) XXX/XXX w proponowanym kodeksie granicznym Schengen jest odniesieniem do aktu, którego przyjęcie jest niepewne i którego treść zostanie prawdopodobnie zmieniona w trakcie procesu legislacyjnego, i który jest ponadto uzależniony od przyjęcia innych wniosków w ramach nowego paktu. Ponadto w ocenie skutków towarzyszącej proponowanemu kodeksowi granicznemu Schengen nie oceniono potencjalnego wpływu przepisów zaproponowanych w reakcji na instrumentalizację. W związku z tym w swej obecnej formie wspomniane odniesienie zagraża przyjęciu samego wniosku w sprawie Schengen i jest sprzeczne z zasadą pewności prawa, wytycznymi Komisji Europejskiej dotyczącymi lepszego stanowienia prawa oraz z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z 2016 r. Ponadto małoletni bez opieki, przebywający bardzo licznie na obszarach znajdujących się pod największą presją migracyjną, wymagają ochrony, zagwarantowania obrony ich praw i koordynacji niezbędnego wsparcia ze strony wszystkich zaangażowanych organów, a także na to zasługują.

Poprawka 7

Motyw 12

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(12) W sytuacji wystąpienia instrumentalizacji zainteresowane państwo członkowskie powinno w stosownych przypadkach mieć w szczególności możliwość ograniczenia do minimum ruchu granicznego poprzez zamknięcie niektórych przejść granicznych, przy jednoczesnym zagwarantowaniu rzeczywistego i skutecznego dostępu do procedur z zakresu ochrony międzynarodowej. Przy podejmowaniu takiej decyzji należy każdorazowo wziąć pod uwagę, czy Rada Europejska uznaje, że Unia lub co najmniej jedno z jej państw członkowskich stoi w obliczu sytuacji, w której dochodzi do instrumentalizacji migrantów. Przy wszystkich takich ograniczeniach należy ponadto w pełni uwzględnić prawa obywateli Unii, obywateli państw trzecich, którzy korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się na podstawie umowy międzynarodowej, oraz obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi na mocy prawa krajowego lub prawa Unii lub posiadaczami wiz długoterminowych, jak również członków ich rodzin. Takie ograniczenia powinny być również stosowane w sposób zapewniający przestrzeganie obowiązków związanych z dostępem do ochrony międzynarodowej, w szczególności zasady non-refoulement.</p>	<p>(12) W sytuacji wystąpienia instrumentalizacji określonej w art. 1 pkt 1 lit. b) ppkt 27, zainteresowane państwo członkowskie powinno w stosownych przypadkach mieć w szczególności możliwość ograniczenia do minimum ruchu granicznego poprzez zamknięcie niektórych przejść granicznych, przy jednoczesnym zagwarantowaniu rzeczywistego i skutecznego dostępu do procedur z zakresu ochrony międzynarodowej. Przy podejmowaniu takiej decyzji należy każdorazowo wziąć pod uwagę, czy Rada Europejska uznaje, że Unia lub co najmniej jedno z jej państw członkowskich stoi w obliczu sytuacji, w której dochodzi do instrumentalizacji migrantów. Przy wszystkich takich ograniczeniach nie należy ponadto ograniczać praw obywateli Unii, obywateli państw trzecich, którzy korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się na podstawie umowy międzynarodowej, oraz obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi na mocy prawa krajowego lub prawa Unii lub posiadaczami wiz długoterminowych, jak również członków ich rodzin. Takie ograniczenia powinny być również stosowane w sposób zapewniający przestrzeganie obowiązków związanych z dostępem do ochrony międzynarodowej, w szczególności zasady non-refoulement.</p>

Uzasadnienie

Proponowane środki mające na celu ograniczenie liczby przypadków przekroczenia granicy będą miały negatywny wpływ na dostęp do azylu na granicach zewnętrznych UE. Ponadto istnieje ryzyko, że będą one sprzeczne z ogólnym celem strefy Schengen, jakim jest utrzymanie braku granic wewnętrznych. Należy je zatem stosować tylko w ostateczności i wyłącznie w przypadkach, w których stwierdzono wystąpienie instrumentalizacji. Możliwość stosowania środków ograniczających nie powinna mieć negatywnego wpływu na korzystanie z prawa do swobodnego przemieszczania się przez obywateli UE i obywateli państw trzecich legalnie przebywających na terytorium UE.

Poprawka 8

Motyw 14

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(14) Na mocy art. 41 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/1896 dyrektor wykonawczy Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej jest zobowiązany zalecić zainteresowanemu państwu członkowskiemu zwrócić się do Agencji o zainicjowanie, przeprowadzenie lub dostosowanie operacji wsparcia ze strony Agencji w celu przeciwdziałania zagrożeniom i wyzwaniom zidentyfikowanym na granicach zewnętrznych, jeżeli spełnione są warunki określone w tym przepisie. W szczególności konieczność uzyskania wsparcia ze strony Agencji może stać się oczywista w sytuacjach, w których Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej przeprowadziła specjalną ocenę narażenia w związku z instrumentalizacją migrantów. Na podstawie wyników takiej oceny narażenia lub gdy co najmniej jednemu odcinkowi granicy zewnętrznej przypisano krytyczny poziom ryzyka oraz uwzględniając odpowiednie elementy planów awaryjnych państwa członkowskiego, sporządzoną przez Agencję analizę ryzyka i warstwę analityczną europejskiego obrazu sytuacji, dyrektor wykonawczy zaleca zainteresowanemu państwu członkowskiemu zwrócić się do Agencji o zainicjowanie, przeprowadzenie lub dostosowanie operacji wsparcia ze strony Agencji zgodnie z art. 41 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/1896. Ta kompetencja dyrektora wykonawczego pozostaje bez uszczerbku dla ogólnego wsparcia, jakiego Agencja może udzielać państwom członkowskim.</p>	<p>(14) Na mocy art. 41 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/1896 dyrektor wykonawczy Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej jest zobowiązany zalecić zainteresowanemu państwu członkowskiemu zwrócić się do Agencji o zainicjowanie, przeprowadzenie lub dostosowanie operacji wsparcia ze strony Agencji w celu przeciwdziałania zagrożeniom i wyzwaniom zidentyfikowanym na granicach zewnętrznych, jeżeli spełnione są warunki określone w tym przepisie.</p>

Uzasadnienie

Skreślony tekst powtarza dokładnie treść art. 41 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 ⁽¹⁾ i w związku z tym jest zbędny.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

Poprawka 9

Motyw 15

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(15) Ponadto w przypadku wystąpienia instrumentalizacji migrantów zainteresowane państwo członkowskie powinno wzmocnić kontrolę graniczną, w tym, w stosownych przypadkach, wprowadzając dodatkowe środki zapobiegające nielegalnemu przekraczaniu granicy oraz przeznaczając dodatkowe zasoby i środki techniczne na zapobieganie niedozwolonemu przekraczaniu granicy. Do takich środków technicznych mogą należeć nowoczesne technologie, w tym bezzałogowe statki powietrzne i czujniki ruchu, a także posterunki mobilne. Stosowanie takich środków technicznych, w szczególności wszelkich technologii umożliwiających gromadzenie danych osobowych, musi opierać się na jasno określonych przepisach prawa krajowego i być wykonywane zgodnie z nimi.</p>	<p>(15) Ponadto w przypadku wystąpienia instrumentalizacji migrantów, zdefiniowanej w art. 1 pkt 1 lit. b) ppkt 27 i potwierdzonej przez Radę Europejską, zainteresowane państwo członkowskie powinno wzmocnić ochronę granicy, przeznaczając dodatkowe zasoby i środki techniczne, w tym nowoczesne technologie, na przeciwdziałanie próbom masowego przekroczenia granicy w sposób nieuregulowany. Do takich środków technicznych mogą należeć nowoczesne technologie, w tym bezzałogowe statki powietrzne i czujniki ruchu, a także posterunki mobilne. Stosowanie takich środków technicznych, w szczególności wszelkich technologii umożliwiających gromadzenie danych osobowych, musi opierać się na jasno określonych przepisach prawa krajowego i być wykonywane zgodnie z nimi oraz zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.</p>

Uzasadnienie

Proponowane środki powinny być stosowane wyłącznie w ostateczności i jedynie w przypadkach, w których wystąpienie instrumentalizacji zostało oficjalnie potwierdzone przez Radę Europejską. Ponadto stosowanie środków technicznych nie powinno być sprzeczne z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE.

Poprawka 10

Motyw 16

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(16) Komisja powinna być uprawniona do określenia, w aktach delegowanych przyjętych na mocy niniejszego rozporządzenia, odpowiednich norm ochrony granic, dotyczących w szczególności nowych technologii, z których państwa członkowskie mogą korzystać, przy jednoczesnym uwzględnieniu rodzaju granic (lądowe, morskie lub powietrzne), poziomów ryzyka przypisanych każdemu odcinkowi granicy zewnętrznej zgodnie z art. 34 rozporządzenia (UE) 2019/1896 oraz innych istotnych czynników, jako szczególnej odpowiedzi na sytuacje instrumentalizacji migrantów.</p>	<p>(16) Komisja powinna być uprawniona do określenia, w aktach delegowanych przyjętych na mocy niniejszego rozporządzenia, odpowiednich wspólnych norm ochrony granic, dotyczących w szczególności nowych technologii, z których państwa członkowskie mogą korzystać, przy jednoczesnym uwzględnieniu rodzaju granic (lądowe, morskie lub powietrzne), poziomów ryzyka przypisanych każdemu odcinkowi granicy zewnętrznej zgodnie z art. 34 rozporządzenia (UE) 2019/1896 oraz innych istotnych czynników, jako szczególnej odpowiedzi na zagrożenia, wyzwania i słabe punkty na granicach zewnętrznych.</p>

Uzasadnienie

Jak w motywie 8.

Poprawka 11

Motyw 17

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(17) Na obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych osoby powinny mieć możliwość swobodnego i bezpiecznego przemieszczania się między państwami członkowskimi. W tym względzie należy wyjaśnić, że zakaz kontroli na granicach wewnętrznych nie wpływa na kompetencje państw członkowskich do przeprowadzania kontroli na ich terytorium, w tym na ich granicach wewnętrznych, do celów innych niż kontrola graniczna. W szczególności należy uściślić, że właściwe organy krajowe, w tym organy ochrony zdrowia lub organy ścigania, zachowują co do zasady swobodę przeprowadzania kontroli w ramach wykonywania uprawnień publicznych przewidzianych w prawie krajowym.</p>	<p>(17) Na obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych osoby powinny mieć możliwość swobodnego i bezpiecznego przemieszczania się między państwami członkowskimi. W tym względzie należy wyjaśnić, że zakaz kontroli na granicach wewnętrznych nie wpływa na kompetencje państw członkowskich do przeprowadzania kontroli na ich terytorium, w tym na ich granicach wewnętrznych, do celów innych niż kontrola graniczna. W szczególności należy uściślić, że właściwe organy na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym organy ochrony zdrowia lub organy ścigania, zachowują co do zasady swobodę przeprowadzania kontroli w ramach wykonywania uprawnień publicznych przewidzianych w prawie krajowym.</p>

Uzasadnienie

Aby wziąć pod uwagę różnice w strukturach zarządzania i związanych z nimi kompetencjach w poszczególnych państwach członkowskich, należy uwzględnić wszystkie szczeble sprawowania rządów.

Poprawka 12

Motyw 18

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(18) <i>Mimo że zakaz kontroli na granicach wewnętrznych obejmuje również kontrole o równoważnych skutkach, kontrole przeprowadzane przez właściwe organy nie powinny być uznawane za równoważne z wykonywaniem odprawy granicznej, jeżeli ich cel jest inny niż kontrola graniczna, jeżeli opierają się na ogólnych informacjach i doświadczeniu właściwych organów w zakresie potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa publicznego lub porządku publicznego, w tym gdy mają na celu zwalczanie nielegalnego pobytu lub zamieszkania oraz przestępczości transgranicznej związanej z migracją niuregulowaną, gdy są przygotowywane i przeprowadzane w sposób wyraźnie różniący się od systematycznej odprawy osób na granicach zewnętrznych, gdy są przeprowadzane w węzłach transportowych, takich jak porty, dworce kolejowe lub autobusowe, porty lotnicze lub bezpośrednio na pokładzie pojazdów służących do świadczenia usług przewozu osób, oraz gdy opierają się na analizie ryzyka.</i></p>	

Uzasadnienie

Obecne przepisy pozwalają już na stosowanie takich środków. Nie należy sugerować, że w ramach proponowanych poprawek możliwe jest zwiększenie liczby odpraw i kontroli bezpieczeństwa. Większa liczba kontroli jest szkodliwa zwłaszcza dla regionów o granicach wewnętrznych. Środki bezpieczeństwa oparte na analizie ryzyka nie powinny ograniczać się do tych regionów.

Poprawka 13

Motyw 20

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(20) Zwalczanie nielegalnego zamieszkania lub pobytu oraz przestępczości transgranicznej związanej z migracją nieuregulowaną, takiej jak handel ludźmi, przemyt migrantów, przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów i inne formy przestępczości transgranicznej, mogłoby w szczególności obejmować środki pozwalające na weryfikację tożsamości, obywatelstwa i statusu pobytu osób, pod warunkiem że weryfikacje takie nie mają charakteru systematycznego i są przeprowadzane na podstawie analizy ryzyka.</p>	

Uzasadnienie

Artykuł 77 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej określa cel, którym jest „zapewnienie braku jakiegokolwiek kontroli osób, niezależnie od ich obywatelstwa, przy przekraczaniu przez nie granic wewnętrznych”. Ponadto zwalczanie nielegalnego zamieszkania lub pobytu zostało już uregulowane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE⁽²⁾ („dyrektywa powrotowa”) i nie powinno być powiązane z kontrolami na granicach wewnętrznych. Ramy zwalczania przestępczości transgranicznej oraz handlu ludźmi zostały w podobny sposób uregulowane w innych aktach prawnych⁽³⁾. Ponadto przepis ten pozostawia możliwość niezastosowania się do wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przewidującego, że kodeks graniczny Schengen należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na mocy którego państwo członkowskie zobowiązuje pod groźbą kary osobę, która wjeżdża na terytorium tego państwa członkowskiego przez granicę wewnętrzną, do okazania paszportu lub dowodu tożsamości, jeżeli przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych, w ramach której obowiązek ten został nałożony, jest sprzeczne z tym przepisem (sprawy połączone C-368/20 i C-369/20).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 98).

⁽³⁾ Przegląd przedstawiony w komunikacie Komisji Europejskiej „Strategia UE w zakresie zwalczania handlu ludźmi na lata 2021–2025”, COM(2021) 171 final.

Poprawka 14

Motyw 24

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(24) Należy zapewnić, aby kontrole przeprowadzane przez państwa członkowskie w ramach wykonywania kompetencji krajowych były w pełni zgodne z zasadami odnoszącymi się do obszaru wolnego od kontroli na granicach wewnętrznych. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, im więcej jest przesłanek świadczących o tym, że kontrole przeprowadzane przez państwa członkowskie na obszarach przygranicznych mają skutek równoważny z kontrolą graniczną, biorąc pod uwagę cel takich kontroli, ich zakres terytorialny i ewentualne różnice w porównaniu z kontrolami przeprowadzanymi na pozostałej części terytorium danego państwa członkowskiego, tym ważniejsze jest istnienie precyzyjnych i szczegółowych zasad i ograniczeń określających warunki wykonywania przez państwa członkowskie uprawnień policyjnych na obszarze przygranicznym.</p>	<p>(24) Należy zapewnić, aby kontrole przeprowadzane przez państwa członkowskie w ramach wykonywania kompetencji krajowych były w pełni zgodne z zasadami odnoszącymi się do obszaru wolnego od kontroli na granicach wewnętrznych. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, im więcej jest przesłanek świadczących o tym, że kontrole przeprowadzane przez państwa członkowskie na obszarach przygranicznych mają skutek równoważny z kontrolą graniczną, biorąc pod uwagę cel takich kontroli, ich zakres terytorialny i ewentualne różnice w porównaniu z kontrolami przeprowadzanymi na pozostałej części terytorium danego państwa członkowskiego, tym ważniejsze jest istnienie precyzyjnych i szczegółowych zasad i ograniczeń określających warunki wykonywania przez państwa członkowskie uprawnień policyjnych lub innych publicznych uprawnień na obszarze przygranicznym.</p>

Uzasadnienie

Celem jest zapewnienie spójności z innymi częściami wniosku.

Poprawka 15

Motyw 25

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(25) Należy wprowadzić środki w celu przeciwdziałania niedozwolonemu przemieszczaniu się nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich na obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych. Aby usprawnić funkcjonowanie strefy Schengen, należy umożliwić państwom członkowskim wprowadzanie dodatkowych środków w celu przeciwdziałania nieuregulowanemu przemieszczaniu się między państwami członkowskimi oraz zwalczania nielegalnego pobytu. W przypadku gdy krajowe organy ścigania państwa członkowskiego zatrzymują nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich na granicach wewnętrznych w ramach transgranicznej współpracy operacyjnej policji, organy te powinny mieć możliwość odmówienia takim osobom prawa do wjazdu lub pozostania na ich terytorium oraz przekazania takich osób do państwa członkowskiego, z którego wjechały. Państwo członkowskie, z którego bezpośrednio przybyła dana osoba, powinno z kolei być zobowiązane do przyjęcia zatrzymanych obywateli państw trzecich.</p>	<p>(25) Należy wprowadzić środki w celu przeciwdziałania niedozwolonemu przemieszczaniu się nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich na obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych.</p>

Uzasadnienie

Proponowane możliwości bezpośredniego przekazywania osób są niezgodne z międzynarodowymi i europejskimi normami prawnymi dotyczącymi przepływu osób w strefie Schengen. Takie środki byłyby również bardzo trudne do dostosowania do norm określonych w dublińskim systemie podziału odpowiedzialności i dodatkowo przyczyniłyby się do nierównego podziału odpowiedzialności za azyl i migrację nieuregulowaną, co byłoby sprzeczne z prawidłowym stosowaniem zasady pomocniczości i dążeniem do wspólnego europejskiego podejścia. Proponowana procedura dodatkowo przyczyniłaby się do powstania rozbieżnych praktyk i groziłaby naruszeniem praw podstawowych.

Poprawka 16

Motyw 26

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(26) <i>Procedura, w ramach której państwo członkowskie może przekazać zatrzymanych nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich do państwa członkowskiego, z którego dana osoba bezpośrednio przybyła, powinna odbywać się szybko, ale powinna podlegać zabezpieczeniom i być prowadzona z pełnym poszanowaniem praw podstawowych i zasady niedyskryminacji zapisanej w art. 21 Karty, aby zapobiec profilowaniu rasowemu. Organy powinny mieć możliwość przeprowadzenia weryfikacji odpowiednich informacji natychmiast dostępnych organom na temat przemieszczania się danych osób. Informacje takie mogą obejmować obiektywne elementy, które umożliwiłyby organom stwierdzenie, że dana osoba niedawno podróżowała z innego państwa członkowskiego, takie jak posiadanie dokumentów, w tym pokwitowań lub faktur, świadczących o niedawnej podróży z innego państwa członkowskiego. Obywatele państw trzecich podlegający procedurze przekazania powinni otrzymać uzasadnioną decyzję na piśmie. Chociaż decyzja powinna być wykonalna ze skutkiem natychmiastowym, obywatelowi państwa trzeciego należy zapewnić skuteczny środek odwoławczy umożliwiający odwołanie się od decyzji o przekazaniu lub jej zaskarżenie. Środek ten nie powinien mieć skutku zawieszającego.</i></p>	

Uzasadnienie

Zgodnie z motywem 25. Ponadto część dotycząca środków odwoławczych nie wydaje się zgodna z art. 47 Karty praw podstawowych.

Poprawka 17

Motyw 27

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(27) <i>Procedura przekazania przewidziana w niniejszym rozporządzeniu nie powinna wpływać na istniejącą możliwość doprowadzenia przez państwa członkowskie do powrotu obywateli państw trzecich o nieuregulowanym statusie zgodnie z dwustronnymi umowami lub porozumieniami, o których mowa w art. 6 ust. 3 dyrektywy 2008/115/WE („dyrektywa powrotowa”), w przypadku gdy osoby te wykryto gdzie indziej niż w pobliżu granic wewnętrznych. Aby ułatwić stosowanie takich umów i uzupełnić cel, jakim jest ochrona obszaru bez granic wewnętrznych, państwa członkowskie powinny mieć możliwość zawierania nowych oraz aktualizacji istniejących umów lub porozumień. Komisja powinna być powiadamiana o wszelkich takich zmianach lub aktualizacjach nowych umów lub porozumień. W przypadku gdy państwo członkowskie przyjęło obywatela państwa trzeciego w ramach procedury przewidzianej w niniejszym rozporządzeniu lub na podstawie dwustronnej umowy lub porozumienia, dane państwo członkowskie powinno być zobowiązane do wydania decyzji nakazującej powrót zgodnie z dyrektywą powrotową. Aby zapewnić spójność między nowymi procedurami przewidzianymi w niniejszym rozporządzeniu a obowiązującymi zasadami dotyczącymi powrotów obywateli państw trzecich, należy zatem w ukierunkowany sposób zmienić art. 6 ust. 3 dyrektywy powrotowej.</i></p>	

Uzasadnienie

Zgodnie z motywami 25 i 26. Ponadto zależność na dużą skalę od umów dwustronnych między państwami członkowskimi, która byłaby konieczna do realizacji takiego przekazywania, może osłabić europejską solidarność. Co więcej, zgodnie z opinią Służby Prawnej Rady Unii Europejskiej (6357/21 z 19 lutego 2021 r.), w której szczegółowo wyjaśniono „zmienną geometrię” między dorobkiem Schengen a dorobkiem dublińskim w odniesieniu do wniosków w ramach nowego paktu o migracji i azylu, przepisy dotyczące powrotów mogłyby zostać ponownie włączone do wniosku dotyczącego przekształcenia dyrektywy powrotowej (zgodnie z wnioskiem Komisji z 2018 r., który jest obecnie przedmiotem prac Rady). Ewentualnie przepisy takie mogłyby stanowić część wniosku dotyczącego zmiany dyrektywy powrotowej. Uwzględnienie zmiany dyrektywy powrotowej w zmienionym kodeksie granicznym Schengen jest niezgodne ze zobowiązaniem Komisji Europejskiej do lepszego stanowienia prawa.

Poprawka 18

Motyw 29

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(29) <i>Ponadto poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego może również wynikać z niedozwolonego przemieszczania się migrantów o nieuregulowanym statusie na dużą skalę między państwami członkowskimi, jeżeli powoduje to obciążenie ogólnych zasobów i zdolności odpowiedzialnych służb krajowych, w przypadku gdy pozostałe środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu nie wystarczają, aby zaradzić tym napływom i przemieszczaniu się. W tym kontekście państwa członkowskie powinny móc polegać na obiektywnych i ilościowych sprawozdaniach dotyczących niedozwolonego przemieszczania się, o ile są one dostępne, w szczególności gdy są one sporządzane regularnie przez właściwe agencje Unii zgodnie z ich odpowiednimi mandataми. Państwo członkowskie powinno mieć możliwość wykorzystania w ramach oceny ryzyka informacji przekazanych przez agencje w celu wykazania wyjątkowego charakteru stwierdzonego zagrożenia spowodowanego niedozwolonym przemieszczaniem się, aby uzasadnić przywrócenie na tej podstawie kontroli na granicach wewnętrznych.</i></p>	

Uzasadnienie

Sytuacji charakteryzującej się niedozwolonym przemieszczaniem się na dużą skalę obywateli państw trzecich między państwami członkowskimi nie należy uznawać za poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, uzasadniające przywrócenie lub przedłużenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych przez poszczególne państwa członkowskie, ponieważ włączenie jej do ogólnych ram jest niezgodne i sprzeczne z celem wniosku oraz z właściwym stosowaniem zasady pomocniczości. Przemieszczanie się między państwami członkowskimi, które w rzeczywistości może dotyczyć większości państw członkowskich, należy rozpatrywać na szczeblu unijnym, zgodnie z propozycją zawartą w art. 28, i powinno ono podlegać decyzji wykonawczej Rady.

Poprawka 19

Motyw 34

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(34) Aby zapewnić zgodność z zasadą proporcjonalności, decyzję Rady należy przyjąć na ograniczony okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, który może zostać przedłużony z zastrzeżeniem regularnego przeglądu na wniosek Komisji, w przypadku gdy okaże się, że zagrożenie się utrzymuje. Pierwotna decyzja powinna zawierać ocenę oczekiwanych skutków przyjętych środków, w tym ich negatywnych skutków ubocznych, mającą na celu ustalenie, czy kontrole na granicach wewnętrznych są uzasadnione, czy też można zamiast nich zastosować w skuteczny sposób mniej restrykcyjne środki. W kolejnych decyzjach należy uwzględnić rozwój stwierdzonego zagrożenia. Państwa członkowskie powinny niezwłocznie powiadomić Komisję i państwa członkowskie o przywróceniu kontroli na granicach wewnętrznych zgodnie z decyzją Rady.</p>	<p>(34) Aby zapewnić zgodność z zasadą proporcjonalności, decyzję Rady należy przyjąć na ograniczony okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, który może zostać przedłużony łącznie do 24 miesięcy z zastrzeżeniem regularnego przeglądu na wniosek Komisji, w przypadku gdy okaże się, że zagrożenie się utrzymuje. Pierwotna decyzja powinna zawierać ocenę oczekiwanych skutków przyjętych środków, w tym ich negatywnych skutków ubocznych, mającą na celu ustalenie, czy kontrole na granicach wewnętrznych są uzasadnione, czy też można zamiast nich zastosować w skuteczny sposób mniej restrykcyjne środki. W kolejnych decyzjach należy uwzględnić rozwój stwierdzonego zagrożenia. Państwa członkowskie powinny niezwłocznie powiadomić Komisję i państwa członkowskie o przywróceniu kontroli na granicach wewnętrznych zgodnie z decyzją Rady.</p>

Uzasadnienie

Prowadzone od 2015 r. kontrole na granicach wewnętrznych pokazują, że konieczne jest ustalenie górnego limitu, aby uniknąć niemal stałych kontroli na granicach wewnętrznych na podstawie tego samego zagrożenia. Początkowy okres sześciu miesięcy i proponowany maksymalny okres 24 miesięcy dla takich kontroli wynika z ogólnego celu, którym jest poszukiwanie w takich sytuacjach rozwiązań na szczeblu europejskim, a nie krajowym. W tym kontekście warto wspomnieć, że w przypadku wystąpienia zagrożenia o nowym charakterze obowiązujące przepisy pozwalają na przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych (wyrok TSUE z dnia 26 kwietnia 2022 r., sprawy połączone C-368/20 i C-369/20).

Poprawka 20

Motyw 35

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(35) Przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych powinno być również możliwe w przypadku utrzymywania się poważnych niedociągnięć w zarządzaniu granicami zewnętrznymi, stwarzających ryzyko dla ogólnego funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych. Okresy, w odniesieniu do których państwa członkowskie wprowadziły kontrole graniczne ze względu na pilny charakter sytuacji lub gdy Rada podejmuje decyzję zalecającą przywrócenie kontroli, ponieważ zagrożenie dotyczy znacznej liczby państw członkowskich, nie powinny być uwzględniane w dwuletnim okresie mającym zastosowanie do przywrócenia kontroli na podstawie poważnych niedociągnięć na granicach zewnętrznych.</p>	<p>(35) Przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych powinno być również możliwe w przypadku utrzymywania się poważnych niedociągnięć w zarządzaniu granicami zewnętrznymi, stwarzających ryzyko dla ogólnego funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych. Okresy, w odniesieniu do których państwa członkowskie wprowadziły kontrole graniczne ze względu na pilny charakter sytuacji lub gdy Rada podejmuje decyzję zalecającą przywrócenie kontroli, ponieważ zagrożenie dotyczy znacznej liczby państw członkowskich, powinny być uwzględniane w dwuletnim okresie mającym zastosowanie do przywrócenia kontroli na podstawie poważnych niedociągnięć na granicach zewnętrznych.</p>

Uzasadnienie

Należy utrzymać obowiązujący maksymalny termin dwóch lat, aby zaapelować o skoordynowane działania na szczeblu europejskim i umożliwić ich podjęcie, w celu jak najszybszego usunięcia poważnych niedociągnięć w zarządzaniu granicami zewnętrznymi.

Poprawka 21

Motyw 38

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(38) Aby ograniczyć szkodliwe konsekwencje przywrócenia kontroli na granicach wewnętrznych, każdej decyzji o przywróceniu tych kontroli powinny towarzyszyć w razie potrzeby środki zaradcze. Środki takie powinny obejmować środki zapewniające sprawne funkcjonowanie tranzytu towarów i pracowników transportu oraz marynarzy dzięki ustanowieniu uprzywilejowanych korytarzy. Ponadto – oraz aby uwzględnić potrzebę zapewnienia przepływu osób, których działalność może mieć zasadnicze znaczenie dla zachowania łańcucha dostaw lub świadczenia podstawowych usług – państwa członkowskie powinny również stosować istniejące wytyczne dotyczące pracowników transgranicznych⁴⁵. W tym kontekście zasady dotyczące przywracania kontroli granicznych na granicach wewnętrznych powinny uwzględniać wytyczne i zalecenia przyjęte podczas pandemii COVID-19 jako solidne zabezpieczenia jednolitego rynku, aby zapewnić ich stosowanie przez państwa członkowskie w stosownych przypadkach w charakterze środków zaradczych podczas przywróconych kontroli na granicach wewnętrznych. Należy w szczególności określić środki mające na celu zapewnienie nieprzerwanego funkcjonowania jednolitego rynku oraz ochronę interesów regionów transgranicznych i miast partnerskich, w tym np. zezwolenia lub odstępstwa dla mieszkańców regionów transgranicznych.</p>	<p>(38) Aby ograniczyć szkodliwe konsekwencje przywrócenia kontroli na granicach wewnętrznych, każdej decyzji o przywróceniu tych kontroli powinny towarzyszyć w razie potrzeby środki zaradcze. Środki takie powinny obejmować środki zapewniające sprawne funkcjonowanie tranzytu towarów i pracowników transportu oraz marynarzy dzięki ustanowieniu uprzywilejowanych korytarzy. Ponadto – oraz aby uwzględnić potrzebę zapewnienia przepływu osób, których działalność może mieć zasadnicze znaczenie dla zachowania łańcucha dostaw lub świadczenia podstawowych usług – państwa członkowskie powinny również stosować istniejące wytyczne dotyczące pracowników transgranicznych⁴⁵. W tym kontekście zasady dotyczące przywracania kontroli granicznych na granicach wewnętrznych powinny uwzględniać wytyczne i zalecenia przyjęte podczas pandemii COVID-19 jako solidne zabezpieczenia jednolitego rynku, aby zapewnić ich stosowanie przez państwa członkowskie w stosownych przypadkach w charakterze środków zaradczych podczas przywróconych kontroli na granicach wewnętrznych. Należy w szczególności określić środki – z uwzględnieniem stanowiska władz lokalnych i regionalnych w regionach transgranicznych – mające na celu zapewnienie nieprzerwanego funkcjonowania jednolitego rynku oraz ochronę interesów regionów transgranicznych i miast partnerskich, w tym np. zezwolenia lub odstępstwa dla mieszkańców regionów transgranicznych.</p>

Uzasadnienie

Należy zapewnić, aby środki zaradcze były proponowane we współpracy i koordynacji z właściwymi organami w regionach transgranicznych, na które środki te będą miały wpływ.

Poprawka 22

Motyw 45

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(45) Aby umożliwić analizę post factum decyzji w sprawie tymczasowego przywrócenia kontroli granicznych na granicach wewnętrznych, po zniesieniu kontroli państwa członkowskie powinny nadal być zobowiązane do przedkładania Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdania z przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych. W przypadku gdy kontrole są utrzymywane przez dłuższy czas, sprawozdanie takie należy przedłożyć po dwunastu miesiącach, a następnie należy je przedkładać co roku, jeżeli kontrole są utrzymywane w drodze wyjątku i tak długo, jak są utrzymywane. W sprawozdaniu należy przedstawić w szczególności ocenę wstępną i uzupełniającą dotyczącą konieczności kontroli na granicach wewnętrznych oraz przestrzeganie kryteriów przywrócenia takich kontroli. Komisja powinna przyjąć w akcie wykonawczym wzór i udostępnić go w internecie.</p>	<p>(45) Aby umożliwić zarówno bieżącą analizę, jak i analizę post factum decyzji w sprawie tymczasowego przywrócenia kontroli granicznych na granicach wewnętrznych, państwa członkowskie powinny nadal być zobowiązane do przedkładania Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji regularnych sprawozdań z przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych w trakcie prowadzenia takich kontroli, a także do przedłożenia sprawozdania końcowego po zniesieniu kontroli. W przypadku gdy kontrole są utrzymywane przez dłuższy czas, sprawozdania z oceny bieżącej należy przedkładać co sześć miesięcy, a końcowe sprawozdanie z oceny post factum należy przedłożyć po zniesieniu kontroli na granicach wewnętrznych. W sprawozdaniach należy przedstawić w szczególności ocenę wstępną i uzupełniającą dotyczącą konieczności kontroli na granicach wewnętrznych oraz przestrzeganie kryteriów przywrócenia takich kontroli. Komisja powinna przyjąć w akcie wykonawczym wzory i udostępnić je w internecie.</p>

Uzasadnienie

Ocena powinna być przeprowadzana na bieżąco. Kontrole na granicach wewnętrznych powinny być ograniczone do najwyżej 24 miesięcy, w związku z czym nie ma potrzeby przewidywania więcej niż jednego sprawozdania z oceny post factum w przypadku, gdy kontrole te są przedłużone na okres dłuższy niż 12 miesięcy. Niemniej jednak po upływie każdego sześciomiesięcznego okresu należy sporządzać sprawozdania z oceny bieżącej, a po zakończeniu kontroli na granicach wewnętrznych należy wydać sprawozdanie końcowe post factum.

Poprawka 23

Artykuł 1 punkt 1 litera b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>b) dodaje się pkt 27–30 w brzmieniu:</p> <p>„27. »instrumentalizacja migrantów« odnosi się do sytuacji, w której państwo trzecie wywołuje nieuregulowane przepływy migracyjne do Unii, aktywnie zachęcając do przemieszczania się obywatele państw trzecich na granice zewnętrzne, na swoje terytorium lub ze swojego terytorium, a następnie na te granice zewnętrzne, lub ułatwiając to przemieszczanie się, w przypadku gdy takie działania wskazują na to, że państwo trzecie zamierza zdestabilizować Unię lub państwo członkowskie, oraz gdy charakter takich działań może zagrozić podstawowym funkcjom państwa, w tym jego integralności terytorialnej, utrzymaniu porządku publicznego lub ochronie bezpieczeństwa narodowego;</p>	<p>b) dodaje się pkt 27–30 w brzmieniu:</p> <p>„27. »instrumentalizacja migrantów« odnosi się do sytuacji, w której państwo trzecie lub podmiot przez nie finansowany aktywnie pomaga znacznej liczbie obywateli państw trzecich w próbach masowego dostania się na terytorium państwa członkowskiego UE w sposób nieuregulowany, chcąc zdestabilizować Unię lub państwo członkowskie, gdy to państwo członkowskie jest w stanie należyście uzasadnić, dlaczego charakter takich działań zagroza podstawowym funkcjom państwa, utrzymaniu porządku publicznego lub ochronie bezpieczeństwa narodowego, oraz gdy Rada Europejska uzna w trybie pilnym, że Unia lub co najmniej jedno jej państwo członkowskie stoi w obliczu sytuacji, w której dochodzi do instrumentalizacji migrantów;</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
28. »podróż niezbędna« oznacza podróż w związku z podstawową funkcją lub potrzebą, z uwzględnieniem wszelkich mających zastosowanie zobowiązań międzynarodowych Unii i państw członkowskich, wymienionych w załączniku XI;	28. »podróż niezbędna« oznacza podróż w związku z podstawową funkcją lub potrzebą, z uwzględnieniem wszelkich mających zastosowanie zobowiązań międzynarodowych Unii i państw członkowskich, wymienionych w załączniku XI;
29. »podróż inna niż niezbędna« oznacza podróż w celach innych niż podróż niezbędna;	29. »podróż inna niż niezbędna« oznacza podróż w celach innych niż podróż niezbędna;
30. »węzły transportowe« oznaczają porty lotnicze, morskie lub rzeczne, dworce kolejowe lub autobusowe.”;	30. »węzły transportowe« oznaczają porty lotnicze, morskie lub rzeczne, dworce kolejowe lub autobusowe.”;

Uzasadnienie

Proponowana definicja instrumentalizacji jest zbyt szeroka i niejasna oraz istnieje ryzyko, że wiele różnych sytuacji zostanie uznanych za zgodne z tą definicją. Jest również sprzeczna z wytycznymi dotyczącymi lepszego stanowienia prawa, ponieważ w towarzyszącej ocenie skutków (SWD(2021) 462 final) przyznano, że „nie uwzględniono kwestii instrumentalizacji migracji nieuregulowanej”. W motywie 12 zapisano, że przy podejmowaniu takiej decyzji operacyjnej przez państwo członkowskie należy każdorazowo wziąć pod uwagę, czy Rada Europejska uznała, że Unia lub co najmniej jedno z jej państw członkowskich stoi w obliczu sytuacji, w której dochodzi do instrumentalizacji migrantów. Zgodnie z motywem 10 wniosku „Unia powinna wykorzystać wszystkie narzędzia ze swojego zestawu środków dyplomatycznych, finansowych i operacyjnych, aby wesprzeć państwa członkowskie doświadczające instrumentalizacji. Działania dyplomatyczne podejmowane przez Unię lub zainteresowane państwo członkowskie powinny być traktowane priorytetowo jako środek zwalczania zjawiska instrumentalizacji”. Konieczne jest zatem osiągnięcie konsensusu politycznego na szczeblu UE co do tego, czy dana sytuacja oznacza instrumentalizację. Biorąc pod uwagę wagę środków ograniczających nakładanych w rezultacie na osoby fizyczne oraz fakt, że wniosek Komisji jest odpowiedzią na wniosek Rady Europejskiej (EUCO 17/21), w definicji należy uwzględnić afirmatywne stanowisko Rady Europejskiej w tej sprawie, która musi zebrać się w trybie pilnym, aby umożliwić rychłe podjęcie działań przez dane państwo lub państwa członkowskie. Jeśli chodzi o środki ograniczające dostępne dla państw członkowskich w różnych innych sytuacjach, które to środki projekt rozporządzenia ma wzmocnić, obecne ramy prawne dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE⁽⁴⁾ i 2013/33/UE⁽⁵⁾ już zapewniają państwom członkowskim elastyczność operacyjną odnośnie do określania miejsc, w których należy składać wnioski o udzielenie azylu, przedłużania terminów rejestracji i dostosowywania materialnych warunków przyjmowania.

Poprawka 24

Artykuł 1 punkt 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2) w art. 5 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:	2) w art. 5 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
„4. W sytuacji instrumentalizacji migrantów państwa członkowskie mogą ograniczyć liczbę przejść granicznych zgłoszonych zgodnie z ust. 1 lub godziny ich otwarcia, jeżeli wymagają tego okoliczności.	„4. W sytuacji instrumentalizacji migrantów określonej w art. 1 pkt 1 lit. b) ppkt 27, państwa członkowskie mogą ograniczyć liczbę przejść granicznych zgłoszonych zgodnie z ust. 1 w ściśle ograniczonych i jasno określonych okolicznościach.

(4) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 60).

(5) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 96).

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Wszelkie ograniczenia przyjęte na podstawie akapitu pierwszego muszą być wprowadzane w sposób proporcjonalny i w pełni uwzględniający prawa:</p> <p>a) osób korzystających z prawa do swobodnego przemieszczania się na mocy prawa Unii;</p> <p>b) obywateli państw trzecich, którzy są rezydentami długoterminowymi na mocy dyrektywy Rady 2003/109/WE⁵⁶, osób, których prawo pobytu wynika z innych instrumentów prawa Unii lub prawa krajowego lub które posiadają krajowe wizy długoterminowe, a także członków ich rodzin;</p> <p>c) obywateli państw trzecich ubiegających się o ochronę międzynarodową.”;</p>	<p>Wszelkie ograniczenia przyjęte na podstawie akapitu pierwszego muszą być wprowadzane w sposób proporcjonalny i w pełni uwzględniający prawa:</p> <p>a) osób korzystających z prawa do swobodnego przemieszczania się na mocy prawa Unii;</p> <p>b) obywateli państw trzecich, którzy są rezydentami długoterminowymi na mocy dyrektywy Rady 2003/109/WE⁵⁶, osób, których prawo pobytu wynika z innych instrumentów prawa Unii lub prawa krajowego lub które posiadają krajowe wizy długoterminowe, a także członków ich rodzin;</p> <p>c) obywateli państw trzecich ubiegających się o ochronę międzynarodową. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby wystarczająca liczba punktów rejestracji, w tym przejść granicznych, była otwarta i dostępna dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, by zagwarantować skuteczną ochronę przed zawracaniem, w tym prawo do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, oraz aby istniały odpowiednie zabezpieczenia dotyczące traktowania osób wymagających szczególnego traktowania.”;</p>

Uzasadnienie

Proponowane środki mające na celu ograniczenie liczby przypadków przekroczenia granicy będą miały negatywny wpływ na prawo do ubiegania się o ochronę międzynarodową i mogą prowadzić do bezprawnego zawracania na granicach zewnętrznych UE oraz stać w sprzeczności z ogólnym celem strefy Schengen, jakim jest utrzymanie braku granic wewnętrznych. Dlatego też należy je stosować tylko w ostateczności. Obniżenie standardów UE w prawie azylowym nie rozwiąże kryzysu geopolitycznego, natomiast osłabi wizerunek UE na świecie jako wspólnoty wartości.

Poprawka 25

Artykuł 1 punkt 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3) art. 13 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 13</p> <p>Ochrona granicy</p> <p>1. Głównym celem ochrony granicy jest wykrywanie niedozwolonego przekraczania granicy i zapobieganie mu, zwalczanie przestępczości transgranicznej oraz stosowanie środków w stosunku do osób, które przekroczyły granicę nielegalnie. Osoba, która nielegalnie przekroczyła granicę i która nie ma prawa do pobytu na terytorium danego państwa członkowskiego, zostaje zatrzymana i poddana procedurom spełniającym wymogi dyrektywy 2008/115/WE.</p>	<p>3) art. 13 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 13</p> <p>Ochrona granicy</p> <p>1. Głównym celem ochrony granicy jest wykrywanie niedozwolonego przekraczania granicy i zapobieganie mu, zwalczanie przestępczości transgranicznej oraz stosowanie środków w stosunku do osób, które przekroczyły granicę nielegalnie. Osoba, która nielegalnie przekroczyła granicę i która nie ma prawa do pobytu na terytorium danego państwa członkowskiego, zostaje zatrzymana i poddana procedurom spełniającym wymogi dyrektywy 2008/115/WE.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>2. W celu ochrony granicy straż graniczna wykorzystuje posterunki stacjonarne i mobilne. Ochrona ta jest prowadzona w taki sposób, aby zapobiec niedozwolonemu przekraczaniu przez osoby granicy między przejściami granicznymi i unikaniu przez osoby odprawy na przejściach granicznych oraz aby zniechęcić osoby do tego.</p> <p>3. Ochronę pomiędzy przejściami granicznymi prowadzi straż graniczna, której liczebność i metody działania są dostosowywane do istniejących lub przewidywanych czynników ryzyka i zagrożeń. Wiąże się to z częstymi i nagłymi zmianami okresów ochrony oraz innymi metodami lub technikami, tak aby skutecznie wykrywać niedozwolone przekraczanie granicy lub mu zapobiegać.</p> <p>4. Ochronę prowadzą posterunki stacjonarne lub mobilne, wykonujące swoje zadania poprzez patrolowanie lub stacjonowanie w miejscach znanych lub postrzeganych jako zagrożone, a celem takiej ochrony jest zapobieganie niedozwolonemu przekraczaniu granicy lub zatrzymywanie osób nielegalnie przekraczających granicę. Ochrona może również być prowadzona za pomocą środków technicznych, w tym środków elektronicznych, sprzętu i systemów ochrony.</p> <p>5. W sytuacji instrumentalizacji migrantów dane państwo członkowskie w razie potrzeby intensyfikuje ochronę granicy w celu przeciwdziałania zwiększonemu zagrożeniu. Państwo członkowskie w szczególności zwiększa, w stosownych przypadkach, zasoby i środki techniczne w celu zapobiegania niedozwolonemu przekraczaniu granicy.</p> <p>Do takich środków technicznych mogą należeć nowoczesne technologie, w tym bezzałogowe statki powietrzne i czujniki ruchu, a także posterunki mobilne, a także ruchome jednostki zapobiegające niedozwolonemu przekraczaniu granicy z Unią.</p>	<p>2. W celu ochrony granicy straż graniczna wykorzystuje posterunki stacjonarne i mobilne. Ochrona ta jest prowadzona w taki sposób, aby zapobiec niedozwolonemu przekraczaniu przez osoby granicy między przejściami granicznymi i unikaniu przez osoby odprawy na przejściach granicznych oraz aby zniechęcić osoby do tego.</p> <p>3. Ochronę pomiędzy przejściami granicznymi prowadzi straż graniczna, której liczebność i metody działania są dostosowywane do istniejących lub przewidywanych czynników ryzyka i zagrożeń. Wiąże się to z częstymi i nagłymi zmianami okresów ochrony oraz innymi metodami lub technikami, tak aby skutecznie wykrywać niedozwolone przekraczanie granicy lub mu zapobiegać.</p> <p>4. Ochronę prowadzą posterunki stacjonarne lub mobilne, wykonujące swoje zadania poprzez patrolowanie lub stacjonowanie w miejscach znanych lub postrzeganych jako zagrożone, a celem takiej ochrony jest zapobieganie niedozwolonemu przekraczaniu granicy lub zatrzymywanie osób nielegalnie przekraczających granicę. Ochrona może również być prowadzona za pomocą środków technicznych, w tym środków elektronicznych, sprzętu i systemów ochrony.</p> <p>5. W sytuacji instrumentalizacji migrantów, zdefiniowanej w art. 1 pkt 1 lit. b) ppkt 27 i potwierdzonej przez Radę Europejską, dane państwo członkowskie w razie potrzeby intensyfikuje ochronę granic w celu przeciwdziałania zwiększonym próbom masowego przekraczania granicy w sposób nieuregulowany. W tym celu państwo członkowskie wzmacnia, w stosownych przypadkach, zasoby i środki techniczne w celu zwiększenia ochrony granic.</p> <p>Do takich środków technicznych mogą należeć nowoczesne technologie, w tym bezzałogowe statki powietrzne i czujniki ruchu, a także posterunki mobilne, a także ruchome jednostki zapobiegające niedozwolonemu przekraczaniu granicy z Unią.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>6. Bez uszczerbku dla wsparcia, którego Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej może udzielać państwom członkowskim, w przypadku sytuacji instrumentalizacji migrantów Agencja może przeprowadzić ocenę narażenia, o której mowa w art. 10 ust. 1 lit. c) i art. 32 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896, w celu zapewnienia danemu państwu członkowskiemu niezbędnego wsparcia. Na podstawie wyników tej oceny lub jakiegokolwiek innej stosownej oceny narażenia lub przypisania danemu odcinkowi granicy krytycznego poziomu ryzyka w rozumieniu art. 35 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) 2019/1896 dyrektor wykonawczy Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej wydaje każdemu danemu państwu członkowskiemu zalecenia zgodnie z art. 41 ust. 1 tego rozporządzenia.</p> <p>7. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 37 dotyczących dodatkowych środków regulujących ochronę, w tym opracowania norm ochrony granic, w szczególności korzystania z technologii ochrony i monitorowania na granicach zewnętrznych, z uwzględnieniem rodzaju granic, poziomów ryzyka przypisanych każdemu odcinkowi granicy zewnętrznej zgodnie z art. 34 rozporządzenia (UE) 2019/1896 oraz innych istotnych czynników.”;</p>	<p>6. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 37 dotyczących dodatkowych środków regulujących ochronę, w tym opracowania norm ochrony granic, w szczególności korzystania z technologii ochrony i monitorowania na granicach zewnętrznych, z uwzględnieniem rodzaju granic, poziomów ryzyka przypisanych każdemu odcinkowi granicy zewnętrznej zgodnie z art. 34 rozporządzenia (UE) 2019/1896 oraz innych istotnych czynników.”;</p>

Uzasadnienie

Proponowane środki mające na celu wzmocnienie ochrony granic powinny być stosowane wyłącznie w ostateczności i jedynie w przypadkach, w których wystąpienie instrumentalizacji zostało oficjalnie potwierdzone przez Radę Europejską. Skreślony tekst odnoszący się do Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej powtarza dokładnie treść art. 41 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/1896 i w związku z tym jest zbędny.

Poprawka 26

Artykuł 1 punkt 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>5) art. 23 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 23</p> <p>Wykonywanie uprawnień publicznych</p> <p>Brak kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie wpływa na:</p> <p>a) wykonywanie przez właściwe organy państw członkowskich uprawnień policyjnych lub innych uprawnień publicznych, powierzonych im na mocy prawa krajowego, na ich terytorium, w tym na ich wewnętrznych obszarach przygranicznych, o ile wykonywanie tych uprawnień nie ma skutku równoważnego z odprawą graniczną.</p>	<p>5) art. 23 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 23</p> <p>Wykonywanie uprawnień publicznych</p> <p>Brak kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie wpływa na:</p> <p>a) wykonywanie przez właściwe organy państw członkowskich uprawnień policyjnych lub innych uprawnień publicznych, powierzonych im na mocy prawa krajowego, na ich terytorium, w tym na ich wewnętrznych obszarach przygranicznych, o ile wykonywanie tych uprawnień nie ma skutku równoważnego z odprawą graniczną.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Wykonywanie przez właściwe organy ich uprawnień nie może być w szczególności uznawane za równoważne dokonywaniu odprawy granicznej, jeżeli środki:</p> <p>(i) nie mają na celu kontroli granicznej;</p> <p>(ii) są oparte na ogólnych informacjach i doświadczeniach właściwych organów dotyczących potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa publicznego lub porządku publicznego i mają na celu w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> — walkę z przestępczością transgraniczną; — zwalczanie nielegalnego zamieszkania lub pobytu związanego z migracją nieuregulowaną lub — powstrzymanie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej mogącej przerodzić się w epidemię wykrytej przez Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób; <p>(iii) są opracowywane i stosowane w sposób zdecydowanie odróżniający je od rutynowej odprawy osób na granicach zewnętrznych, w tym w przypadku gdy środki te są stosowane w węzłach transportowych lub bezpośrednio na pokładzie pojazdów służących do świadczenia usług przewozu pasażerskiego oraz gdy opierają się na analizie ryzyka;</p> <p>(iv) są stosowane, w stosownych przypadkach, na podstawie technologii monitorowania i ochrony powszechnie wykorzystywanych na danym terytorium w celu przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa publicznego lub porządku publicznego, jak określono w pkt (ii);</p> <p>b) możliwość przeprowadzania przez państwo członkowskie kontroli bezpieczeństwa osób przeprowadzanej w węzłach transportowych przez właściwe organy na mocy prawa każdego państwa członkowskiego, przez jego właściwe organy lub przez przewoźników, pod warunkiem że kontrola tego typu przeprowadzana jest również w stosunku do osób podróżujących po terytorium danego państwa członkowskiego;</p>	<p>Wykonywanie przez właściwe organy ich uprawnień nie może być w szczególności uznawane za równoważne dokonywaniu odprawy granicznej, jeżeli środki:</p> <p>(i) nie mają na celu kontroli granicznej;</p> <p>(ii) są oparte na ogólnych informacjach i doświadczeniach właściwych organów dotyczących potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa publicznego lub porządku publicznego i mają na celu w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> — walkę z przestępczością transgraniczną, — zwalczanie nielegalnego zamieszkania lub pobytu związanego z migracją nieuregulowaną, pod warunkiem że weryfikacje tożsamości, obywatelstwa i statusu pobytu nie mają charakteru systematycznego i są przeprowadzane na podstawie ciągłej analizy ryzyka, lub — powstrzymanie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej mogącej przerodzić się w epidemię wykrytej przez Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób; <p>(iii) są opracowywane i stosowane w sposób zdecydowanie odróżniający je od rutynowej odprawy osób na granicach zewnętrznych, w tym w przypadku gdy środki te są stosowane w węzłach transportowych lub bezpośrednio na pokładzie pojazdów służących do świadczenia usług przewozu pasażerskiego oraz gdy opierają się na analizie ryzyka;</p> <p>(iv) są stosowane, w stosownych przypadkach, na podstawie technologii monitorowania i ochrony powszechnie wykorzystywanych na danym terytorium w celu przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa publicznego lub porządku publicznego, jak określono w pkt (ii);</p> <p>b) możliwość przeprowadzania przez państwo członkowskie kontroli bezpieczeństwa osób przeprowadzanej w węzłach transportowych przez właściwe organy na mocy prawa każdego państwa członkowskiego, przez jego właściwe organy lub przez przewoźników, pod warunkiem że kontrola tego typu przeprowadzana jest również w stosunku do osób podróżujących po terytorium danego państwa członkowskiego;</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>c) możliwość ustanowienia przez państwo członkowskie przepisów o obowiązku posiadania lub posiadania przy sobie papierów i dokumentów;</p> <p>d) możliwość ustanowienia przez państwo członkowskie przepisów o obowiązku zgłaszania przez obywateli państw trzecich ich obecności na jego terytorium zgodnie z postanowieniami art. 22 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (zwaną dalej »konwencją z Schengen«);</p> <p>e) kontrole danych pasażerów do celów bezpieczeństwa z użyciem odpowiednich baz danych w odniesieniu do osób podróżujących na danym obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych, które to kontrole mogą być przeprowadzane przez właściwe organy na mocy obowiązującego prawa.”;</p>	<p>c) możliwość ustanowienia przez państwo członkowskie przepisów o obowiązku posiadania lub posiadania przy sobie papierów i dokumentów;</p> <p>d) możliwość ustanowienia przez państwo członkowskie przepisów o obowiązku zgłaszania przez obywateli państw trzecich ich obecności na jego terytorium zgodnie z postanowieniami art. 22 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (zwaną dalej »konwencją z Schengen«);</p> <p>e) kontrole danych pasażerów do celów bezpieczeństwa z użyciem odpowiednich baz danych w odniesieniu do osób podróżujących na danym obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych, które to kontrole mogą być przeprowadzane przez właściwe organy na mocy obowiązującego prawa.”;</p>

Uzasadnienie

Dostosowanie tekstu do brzmienia motywu 20. Odprawy mające zwalczać migrację nieuregulowaną przez granice same w sobie mają na celu osiągnięcie rezultatu kontroli granicznej i dlatego nie mogą być wyłączone z traktowania ich jako kontroli na granicach wewnętrznych. Fragment stanowi nieuzasadnione rozszerzenie art. 23 obecnie obowiązującego kodeksu granicznego Schengen. Stworzenie obszaru, na którym zapewniony jest swobodny przepływ osób przez granice wewnętrzne, jest jednym z głównych osiągnięć Unii. Biorąc pod uwagę wpływ, jaki takie ostateczne środki mogą wywierać na wszystkie osoby mające prawo do przemieszczania się w obrębie tego obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych, należy określić warunki i procedury dotyczące przywracania tych środków w celu zadbania o to, aby miały one charakter wyjątkowy i uzasadniony oraz aby przestrzegana była zasada proporcjonalności.

Poprawka 27

Artykuł 1 punkt 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>6) dodaje się art. 23a w brzmieniu:</p> <p>„Artykuł 23a</p> <p>Procedura przekazania osób zatrzymanych na granicach wewnętrznych</p> <p>1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do zatrzymania obywatela państwa trzeciego w pobliżu granic wewnętrznych w sytuacji gdy spełnione są wszystkie następujące warunki:</p>	

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>a) dany obywatel państwa trzeciego nie spełnia lub przestał spełniać warunki wjazdu określone w art. 6 ust. 1;</p> <p>b) obywatel państwa trzeciego nie jest objęty odstępstwem określonym w art. 6 ust. 5 lit. a);</p> <p>c) obywatel państwa trzeciego zostaje zatrzymany w ramach transgranicznej współpracy operacyjnej policji, w szczególności podczas wspólnych patroli policyjnych;</p> <p>d) istnieją wyraźne przesłanki, że obywatel państwa trzeciego przybył bezpośrednio z innego państwa członkowskiego, wynikające z informacji natychmiast dostępnych organom dokonującym zatrzymania, w tym oświadczeń danej osoby, dokumentów tożsamości, dokumentów podróży lub innych dokumentów przy niej znalezionych lub wyników wyszukiwań przeprowadzonych w odpowiednich krajowych i unijnych bazach danych.</p> <p>2. Właściwe organy państwa członkowskiego mogą na podstawie stwierdzenia, że dany obywatel państwa trzeciego nie ma prawa do pobytu na jego terytorium, podjąć decyzję o natychmiastowym przekazaniu tej osoby do państwa członkowskiego, z którego osoba ta wjechała lub zamierzała wjechać, zgodnie z procedurą określoną w załączniku XII.</p> <p>3. W przypadku gdy państwo członkowskie stosuje procedurę, o której mowa w ust. 2, przyjmujące państwo członkowskie jest zobowiązane do zastosowania wszelkich środków niezbędnych do przyjęcia danego obywatela państwa trzeciego zgodnie z procedurami określonymi w załączniku XII.</p> <p>4. Od dnia [jeden rok od wejścia w życie rozporządzenia], a następnie corocznie państwa członkowskie przekazują Komisji dane zarejestrowane zgodnie z załącznikiem XII pkt 3 dotyczące stosowania ust. 1, 2 i 3.”;</p>	

Uzasadnienie

Zgodnie z motywami od 25 do 27.

Poprawka 28

Artykuł 1 punkt 8

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>8) art. 25 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 25</p> <p>Ogólne ramy tymczasowego przywracania lub przedłużania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych</p> <p>1. W przypadku gdy na obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych zaistnieje poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w danym państwie członkowskim, to państwo członkowskie może w drodze wyjątku przywrócić kontrole graniczne na wszystkich lub poszczególnych odcinkach swoich granic wewnętrznych.</p>	<p>8) art. 25 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 25</p> <p>Ogólne ramy tymczasowego przywracania lub przedłużania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych</p> <p>1. W przypadku gdy na obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych zaistnieje poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w danym państwie członkowskim, to państwo członkowskie może w drodze wyjątku przywrócić kontrole graniczne na wszystkich lub poszczególnych odcinkach swoich granic wewnętrznych.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Można uznać, że poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego wynika w szczególności z:</p> <p>a) działalności związanej z terroryzmem lub przestępczością zorganizowaną;</p> <p>b) stanów zagrożenia zdrowia publicznego na dużą skalę;</p> <p>c) sytuacji charakteryzującej się niedozwolonym przemieszczaniem się na dużą skalę obywateli państw trzecich między państwami członkowskimi, zagrażającym ogólnemu funkcjonowaniu obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych;</p> <p>d) wydarzeń międzynarodowych na dużą skalę lub o dużym znaczeniu, takich jak: imprezy sportowe, wydarzenia handlowe lub wydarzenia polityczne.</p> <p>2. Kontrole graniczne można wprowadzić na podstawie art. 25a i 28 wyłącznie w przypadku, gdy państwo członkowskie ustaliło, że taki środek jest konieczny i proporcjonalny, biorąc pod uwagę kryteria, o których mowa w art. 26 ust. 1, a w przypadku przedłużenia takich kontroli również kryteria, o których mowa w art. 26 ust. 2. Kontrole graniczne można również przywrócić zgodnie z art. 29, biorąc pod uwagę kryteria, o których mowa w art. 30.</p> <p>We wszystkich przypadkach kontrole graniczne na granicach wewnętrznych zostają przywrócone jako środek ostateczny. Zakres i czas trwania tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej nie mogą przekraczać tego, co jest absolutnie niezbędne do reakcji na stwierdzone poważne zagrożenie.</p> <p>3. Jeżeli to samo zagrożenie nadal utrzymuje się, kontrole graniczne na granicach wewnętrznych mogą zostać przedłużone zgodnie z art. 25a, 28 lub 29.</p> <p>Uznaje się, że to samo zagrożenie istnieje, jeżeli uzasadnienie przedłużenia kontroli granicznych przedstawione przez państwo członkowskie opiera się na stwierdzeniu kontynuacji tego samego zagrożenia, które uzasadniało początkowe przywrócenie kontroli granicznych.”;</p>	<p>Można uznać, że poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego wynika w szczególności z:</p> <p>a) działalności związanej z terroryzmem lub przestępczością zorganizowaną;</p> <p>b) stanów zagrożenia zdrowia publicznego na dużą skalę;</p> <p>c) wydarzeń międzynarodowych na dużą skalę lub o dużym znaczeniu, takich jak: imprezy sportowe, wydarzenia handlowe lub wydarzenia polityczne.</p> <p>2. Kontrole graniczne można wprowadzić na podstawie art. 25a i 28 wyłącznie w przypadku, gdy państwo członkowskie ustaliło, że taki środek jest konieczny i proporcjonalny, biorąc pod uwagę kryteria, o których mowa w art. 26 ust. 1, a w przypadku przedłużenia takich kontroli również kryteria, o których mowa w art. 26 ust. 2. Kontrole graniczne można również przywrócić zgodnie z art. 29, biorąc pod uwagę kryteria, o których mowa w art. 30.</p> <p>We wszystkich przypadkach kontrole graniczne na granicach wewnętrznych zostają przywrócone jako środek ostateczny. Zakres i czas trwania tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej nie mogą przekraczać tego, co jest absolutnie niezbędne do reakcji na stwierdzone poważne zagrożenie;”</p>

Uzasadnienie

Wprowadzenie litery c) jest sprzeczne z uzasadnieniem specjalnego mechanizmu zaproponowanego w art. 28 oraz z zasadą pomocniczości. Sytuacji charakteryzującej się niedozwolonym przemieszczaniem się na dużą skalę obywateli państw trzecich między państwami członkowskimi nie należy uznawać za poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, uzasadniające przywrócenie lub przedłużenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych przez to państwo członkowskie, ponieważ włączenie jej do ogólnych ram jest niezgodne i sprzeczne z celem wniosku oraz z właściwym stosowaniem zasady pomocniczości. Cytując sam wniosek COM(2021) 891:

Działania w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości wchodzą w zakres kompetencji dzielonych między Unią Europejską a państwami członkowskimi zgodnie z art. 4 ust. 2 TFUE. Z tego względu na mocy art. 5 ust. 3 TUE zastosowanie ma zasada pomocniczości, zgodnie z którą w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym oraz lokalnym, i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii.

Cele niniejszego wniosku nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające samodzielnie, natomiast możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii. Wynika to z faktu, że dotyczą one kontroli osób na granicach zewnętrznych, które to kontrole są warunkiem wstępnym istnienia obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych. Ponadto integralność strefy Schengen oraz potrzeba zapewnienia jednolitych warunków korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się wymagają spójnego podejścia w całej strefie Schengen do środków służących budowaniu zaufania na granicach zewnętrznych, w tym w zakresie ograniczeń związanych z podróżami do UE innymi niż niezbędne oraz reakcji na instrumentalizację migrantów przez władze państw trzecich.

Brak jakichkolwiek kontroli na granicach wewnętrznych jest zagwarantowany w Traktacie w art. 77 ust. 2 lit. e) TFUE. Chociaż państwa członkowskie zachowują prawo do podejmowania działań w celu reagowania na kwestie związane z bezpieczeństwem wewnętrznym i porządkiem publicznym, a tym samym wykonywania prawa zagwarantowanego w art. 72 TFUE, nawet jeśli oznacza to przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych, przepisy dotyczące takiego tymczasowego przywrócenia zostały określone w kodeksie granicznym Schengen w celu zapewnienia, aby były one stosowane wyłącznie w ściśle określonych warunkach. W związku z tym wszelkie zmiany dotyczące tych warunków przywrócenia kontroli na granicach wewnętrznych wiążą się z koniecznością przyjęcia przepisów UE.

Cel polegający na ustanowieniu planu ewentualnościowego dla strefy Schengen, w tym szczególnych środków na granicach wewnętrznych, aby przeciwdziałać zagrożeniu mającemu wpływ na większość państw członkowskich w tym samym czasie oraz złagodzić negatywne skutki kontroli granicznych, gdy stały się one nieuniknione, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające samodzielnie, natomiast możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii.

Zważywszy, że sytuacja, o której mowa w proponowanym art. 25 ust. 1 lit. c), odnosi się do przemieszczania się między państwami członkowskimi, co w rzeczywistości może dotyczyć większości państw członkowskich, należy ją rozpatrywać na szczeblu unijnym w celu zachowania zgodności z zasadą pomocniczości, jak zaproponowano w art. 28, i poddać ją decyzji wykonawczej Rady.

Usunięcie ustępu 3 zgodnie z motywami 34, 35 i 45.

Poprawka 29

Artykuł 1 punkt 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>9) po art. 25 dodaje się nowy art. 25 a w brzmieniu:</p> <p>„Artykuł 25a</p> <p>Procedura w przypadkach wymagających działania ze względu na nieprzewidziane lub możliwe do przewidzenia zdarzenia</p> <p>1. Jeśli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w państwie członkowskim jest nieprzewidziane i wymaga podjęcia natychmiastowego działania, to państwo członkowskie może wyjątkowo i w trybie natychmiastowym przywrócić kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych.</p> <p>2. Jednocześnie z przywróceniem kontroli granicznej na podstawie ust. 1 państwo członkowskie powiadamia Komisję i pozostałe państwa członkowskie o przywróceniu kontroli granicznych zgodnie z art. 27 ust. 1.</p>	<p>9) po art. 25 dodaje się nowy art. 25 a w brzmieniu:</p> <p>„Artykuł 25a</p> <p>Procedura w przypadkach wymagających działania ze względu na nieprzewidziane lub możliwe do przewidzenia zdarzenia</p> <p>1. Jeśli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w państwie członkowskim jest nieprzewidziane i wymaga podjęcia natychmiastowego działania, to państwo członkowskie może wyjątkowo i w trybie natychmiastowym przywrócić kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych.</p> <p>2. Jednocześnie z przywróceniem kontroli granicznej na podstawie ust. 1 państwo członkowskie powiadamia Komisję i pozostałe państwa członkowskie o przywróceniu kontroli granicznych zgodnie z art. 27 ust. 1.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. Do celów ust. 1 kontrola graniczna na granicach wewnętrznych może zostać natychmiast przywrócona na ograniczony okres nie dłuższy niż jeden miesiąc. Jeżeli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego utrzymuje się po upływie tego okresu, państwo członkowskie może przedłużyć kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych na kolejne okresy, których maksymalny czas trwania nie może przekraczać trzech miesięcy.</p> <p>4. W przypadku gdy w danym państwie członkowskim można przewidzieć poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, to państwo członkowskie powiadamia Komisję i pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję zgodnie z art. 27 ust. 1 najpóźniej cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli granicznych lub w krótszym terminie w przypadku gdy okoliczności, które spowodowały potrzebę przywrócenia kontroli granicznych na granicach wewnętrznych, staną się znane później niż cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli.</p> <p>5. Do celów ust. 4 i nie naruszając przepisów art. 27a ust. 4, kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych można przywrócić na okres nie dłuższy niż sześć miesięcy. Jeżeli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego utrzymuje się po upływie tego okresu, państwo członkowskie może przedłużyć kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych na odnawialne okresy nie dłuższe niż sześć miesięcy.</p> <p>O każdym przedłużeniu powiadamia się Komisję i pozostałe państwa członkowskie zgodnie z art. 27 i w terminach, o których mowa w ust. 4. Z zastrzeżeniem art. 27a ust. 5 maksymalny czas obowiązywania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie może przekraczać dwóch lat.</p> <p>6. Okres, o którym mowa w ust. 5, nie obejmuje okresów, o których mowa w ust. 3.”;</p>	<p>3. Do celów ust. 1 kontrola graniczna na granicach wewnętrznych może zostać natychmiast przywrócona na ograniczony okres nie dłuższy niż jeden miesiąc. Jeżeli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego utrzymuje się po upływie tego okresu, państwo członkowskie może przedłużyć kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych na kolejne okresy, których maksymalny czas trwania nie może przekraczać trzech miesięcy.</p> <p>4. W przypadku gdy w danym państwie członkowskim można przewidzieć poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, to państwo członkowskie powiadamia Komisję i pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję zgodnie z art. 27 ust. 1 najpóźniej cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli granicznych lub w krótszym terminie w przypadku gdy okoliczności, które spowodowały potrzebę przywrócenia kontroli granicznych na granicach wewnętrznych, staną się znane później niż cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli.</p> <p>5. Do celów ust. 4 kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych można przywrócić na okres nie dłuższy niż sześć miesięcy. Jeżeli zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego o nowym charakterze wystąpi po upływie tego okresu, państwo członkowskie może przedłużyć kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych na odnawialne okresy nie dłuższe niż sześć miesięcy.</p> <p>O każdym przedłużeniu powiadamia się Komisję i pozostałe państwa członkowskie zgodnie z art. 27 i w terminach, o których mowa w ust. 4. Maksymalny czas obowiązywania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie może przekraczać dwóch lat.</p> <p>6. Okres, o którym mowa w ust. 5, obejmuje okresy, o których mowa w ust. 3.”;</p>

Uzasadnienie

Kontrole na granicach wewnętrznych nie powinny trwać łącznie dłużej niż 24 miesiące. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (sprawy połączone C-368/20 i C-369/20) kodeks graniczny Schengen należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie możliwości tymczasowego przywrócenia przez państwo członkowskie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych na podstawie art. 25 i 27 tego kodeksu, jeżeli czas przywrócenia kontroli przekracza maksymalny łączny okres sześciu miesięcy i nie występuje zagrożenie o nowym charakterze, które uzasadniałoby ponowne zastosowanie okresów określonych w art. 25.

Poprawka 30

Artykuł 1 punkt 10

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>10) art. 26 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 26</p> <p>Kryteria dotyczące tymczasowego przywracania i przedłużania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych</p>	<p>10) art. 26 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 26</p> <p>Kryteria dotyczące tymczasowego przywracania i przedłużania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Aby ustalić, czy przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych jest konieczne i proporcjonalne zgodnie z art. 25, państwo członkowskie uwzględni w szczególności:</p> <p>a) stosowność środka polegającego na przywróceniu kontroli granicznych na granicach wewnętrznych, biorąc pod uwagę charakter stwierdzonego poważnego zagrożenia, a w szczególności to, czy przywrócenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych może odpowiednio usunąć zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego;</p> <p>b) prawdopodobne skutki takiego środka dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> — przepływu osób w obrębie obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych oraz — funkcjonowania regionów transgranicznych, z uwzględnieniem silnych więzi społecznych i gospodarczych między nimi. <p>2. W przypadku gdy państwo członkowskie postanowi przedłużyć kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych zgodnie z art. 25a ust. 5, ocenia również szczegółowo, czy cele takiego przedłużenia można byłoby osiągnąć:</p> <p>a) przy użyciu środków alternatywnych, takich jak proporcjonalne kontrole przeprowadzane w kontekście zgodnego z prawem wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 23 lit. a);</p> <p>b) przy użyciu procedury, o której mowa w art. 23a;</p> <p>c) za pomocą form współpracy policyjnej przewidzianych w prawie Unii, w tym w takich kwestiach, jak: wspólne patrole, wspólne operacje, wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze, pościgi transgraniczne lub obserwacja transgraniczna.</p>	<p>1. Aby ustalić, czy przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych jest konieczne i proporcjonalne zgodnie z art. 25, państwo członkowskie uwzględni w szczególności:</p> <p>a) użycie środków alternatywnych, takich jak proporcjonalne kontrole przeprowadzane w kontekście zgodnego z prawem wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 23 lit. a);</p> <p>b) stosowność środka polegającego na przywróceniu kontroli granicznych na granicach wewnętrznych, biorąc pod uwagę charakter stwierdzonego poważnego zagrożenia, a w szczególności to, czy przywrócenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych może odpowiednio usunąć zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego;</p> <p>c) prawdopodobne skutki takiego środka dla</p> <ul style="list-style-type: none"> — przepływu osób w obrębie obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych, oraz — funkcjonowania regionów transgranicznych, z uwzględnieniem silnych więzi społecznych i gospodarczych między nimi.: <p>2. W przypadku gdy państwo członkowskie postanowi przedłużyć kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych zgodnie z art. 25a ust. 5, ocenia również szczegółowo, czy cele takiego przedłużenia można byłoby osiągnąć:</p> <p>a) przy użyciu środków alternatywnych, takich jak proporcjonalne kontrole przeprowadzane w kontekście zgodnego z prawem wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 23 lit. a);</p> <p>b) za pomocą form współpracy policyjnej przewidzianych w prawie Unii, w tym w takich kwestiach, jak: wspólne patrole, wspólne operacje, wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze, pościgi transgraniczne lub obserwacja transgraniczna.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. W przypadku gdy przywrócono lub przedłużono kontrole graniczne na granicach wewnętrznych, zainteresowane państwa członkowskie w razie potrzeby zapewniają, aby towarzyszyły im odpowiednie środki ograniczające skutki przywrócenia kontroli granicznych dla osób i transportu towarowego, ze szczególnym uwzględnieniem regionów transgranicznych.”;</p>	<p>3. W przypadku gdy przywrócono lub przedłużono kontrole graniczne na granicach wewnętrznych, zainteresowane państwa członkowskie w razie potrzeby zapewniają, aby towarzyszyły im odpowiednie środki ograniczające skutki przywrócenia kontroli granicznych dla osób i transportu towarowego, ze szczególnym uwzględnieniem regionów transgranicznych.”;</p>

Uzasadnienie

Aby osiągnąć cele wniosku, konieczne jest rozważenie środków alternatywnych już na etapie poprzedzającym przywrócenie kontroli granicznych, a nie dopiero na etapie ich przedłużenia.

Proponuje się skreślenie art. 23a, a zatem należy również skreślić odniesienia do niego z art. 26.

Poprawka 31

Artykuł 1 punkt 11

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>11) art. 27 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 27</p> <p>Powiadamianie o tymczasowym przywróceniu kontroli na granicach wewnętrznych i ocena ryzyka</p> <p>1. Przekazywane przez państwa członkowskie powiadomienia o przywróceniu lub przedłużeniu kontroli na granicach wewnętrznych muszą zawierać następujące informacje:</p> <p>a) powody przywrócenia lub przedłużenia kontroli, w tym wszystkie stosowne dane szczegółowo opisujące zdarzenia stanowiące poważne zagrożenie jego porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego;</p> <p>b) zakres proponowanego przywrócenia lub przedłużenia kontroli, wraz ze wskazaniem, którego odcinka lub których odcinków granic wewnętrznych ma dotyczyć przywrócenie lub przedłużenie kontroli granicznej;</p> <p>c) nazwy dozwolonych przejść granicznych;</p> <p>d) data i czas trwania planowanego przywrócenia lub przedłużenia kontroli;</p>	<p>11) art. 27 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 27</p> <p>Powiadamianie o tymczasowym przywróceniu kontroli na granicach wewnętrznych i ocena ryzyka</p> <p>1. Przekazywane przez państwa członkowskie powiadomienia o przywróceniu lub przedłużeniu kontroli na granicach wewnętrznych muszą zawierać następujące informacje:</p> <p>a) powody przywrócenia lub przedłużenia kontroli, w tym wszystkie stosowne dane szczegółowo opisujące zdarzenia stanowiące poważne zagrożenie jego porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego oraz względny, dla których środki alternatywne nie były odpowiednie;</p> <p>b) zakres proponowanego przywrócenia lub przedłużenia kontroli, wraz ze wskazaniem, którego odcinka lub których odcinków granic wewnętrznych ma dotyczyć przywrócenie lub przedłużenie kontroli granicznej;</p> <p>c) nazwy dozwolonych przejść granicznych;</p> <p>d) data i czas trwania planowanego przywrócenia lub przedłużenia kontroli;</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>e) okoliczności dotyczące konieczności i proporcjonalności, o których mowa w art. 26 ust. 1, a w przypadku przedłużenia – w art. 26 ust. 2;</p> <p>f) w stosownych przypadkach – środki, jakie mają zostać podjęte przez inne państwa członkowskie.</p>	<p>e) okoliczności dotyczące konieczności i proporcjonalności, o których mowa w art. 26 ust. 1, a w przypadku przedłużenia – w art. 26 ust. 2;</p> <p>f) w stosownych przypadkach – środki, jakie mają zostać podjęte przez inne państwa członkowskie.</p>
<p>Powiadomienie może zostać dokonane wspólnie przez dwa państwa członkowskie lub większą ich liczbę.</p>	<p>Powiadomienie może zostać dokonane wspólnie przez dwa państwa członkowskie lub większą ich liczbę.</p>
<p>Powiadomienie jest przekazywane zgodnie ze wzorem określonym przez Komisję w drodze aktu wykonawczego i udostępnionym w internecie. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 38 ust. 2.”.</p>	<p>Powiadomienie jest przekazywane zgodnie ze wzorem określonym przez Komisję w drodze aktu wykonawczego i udostępnionym w internecie. Wzór powinien zawierać stanowisko organu zarządzającego lub organów zarządzających lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h). Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 38 ust. 2.</p>
<p>2. W przypadku gdy kontrole graniczne obowiązują przez sześć miesięcy zgodnie z art. 25a ust. 4, każde kolejne powiadomienie o przedłużeniu takich kontroli musi zawierać ocenę ryzyka. Ocena ryzyka przedstawia skalę i przewidywany rozwój stwierdzonego poważnego zagrożenia, w szczególności długości przewidywanego okresu utrzymywania się tego zagrożenia oraz odcinków granic wewnętrznych, których może ono dotyczyć, a także informacje na temat środków koordynacji z pozostałymi państwami członkowskimi, dla których środki te mają lub mogą mieć skutki.</p>	<p>2. W przypadku gdy kontrole graniczne obowiązują przez sześć miesięcy zgodnie z art. 25a ust. 4, każde kolejne powiadomienie o przedłużeniu takich kontroli musi zawierać ocenę ryzyka. Ocena ryzyka przedstawia skalę i przewidywany rozwój stwierdzonego poważnego zagrożenia, w szczególności długości przewidywanego okresu utrzymywania się tego zagrożenia oraz odcinków granic wewnętrznych, których może ono dotyczyć, a także informacje na temat środków koordynacji z pozostałymi państwami członkowskimi i regionami transgranicznymi, dla których środki te mają lub mogą mieć skutki.</p>
<p>3. W przypadku gdy przywrócenie lub przedłużenie kontroli granicznych odnosi się do niedozwolonego przemieszczania się na dużą skalę, o którym mowa w art. 25 ust. 1 lit. b), ocena ryzyka musi zawierać również informacje na temat skali takiego niedozwolonego przemieszczania się i tendencji w tym zakresie, w tym wszelkie informacje uzyskane od odpowiednich agencji UE zgodnie z ich odpowiednimi mandatami i analizę danych z odpowiednich systemów informacyjnych.</p>	<p>3. W przypadku gdy przywrócenie lub przedłużenie kontroli granicznych odnosi się do niedozwolonego przemieszczania się na dużą skalę, o którym mowa w art. 25 ust. 1 lit. b), ocena ryzyka musi zawierać również informacje na temat skali takiego niedozwolonego przemieszczania się i tendencji w tym zakresie, w tym wszelkie informacje uzyskane od odpowiednich agencji UE zgodnie z ich odpowiednimi mandatami i analizę danych z odpowiednich systemów informacyjnych.</p>
<p>4. Na żądanie Komisji dane państwo członkowskie przekazuje wszelkie dalsze informacje, w tym na temat środków koordynacji z państwami członkowskimi, których dotyczy planowane przedłużenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, a także dalsze informacje niezbędne do oceny ewentualnego zastosowania środków, o których mowa w art. 23 i 23a.</p>	<p>4. Na żądanie Komisji dane państwo członkowskie przekazuje wszelkie dalsze informacje, w tym na temat środków koordynacji z państwami członkowskimi, których dotyczy planowane przedłużenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, a także dalsze informacje niezbędne do oceny ewentualnego zastosowania środków, o których mowa w art. 23 i 23a.</p>
<p>5. Państwa członkowskie przekazujące powiadomienie na podstawie ust. 1 lub 2 mogą, w razie potrzeby i zgodnie z prawem krajowym, podjąć decyzję o utajnieniu części informacji zawartych w powiadomieniu.</p>	<p>5. Państwa członkowskie przekazujące powiadomienie na podstawie ust. 1 lub 2 mogą, w razie potrzeby i zgodnie z prawem krajowym, podjąć decyzję o utajnieniu części informacji zawartych w powiadomieniu.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Takie utajnienie nie może uniemożliwić pozostałym państwom członkowskim, których dotyczy tymczasowe przywrócenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych, dostępu do informacji za pośrednictwem odpowiednich i bezpiecznych kanałów współpracy policyjnej.”;	Takie utajnienie nie może uniemożliwić pozostałym państwom członkowskim, których dotyczy tymczasowe przywrócenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych, dostępu do informacji za pośrednictwem odpowiednich i bezpiecznych kanałów współpracy policyjnej.”;

Uzasadnienie

Dostosowanie do poprzedniej poprawki.

Poprawka 32

Artykuł 1 punkt 12

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>12) dodaje się art. 27 a w brzmieniu:</p> <p>„Artykuł 27a</p> <p>Konsultacje z państwami członkowskimi i opinia Komisji</p> <p>1. Po otrzymaniu powiadomień przekazanych na podstawie art. 27 ust. 1 Komisja może w stosownych przypadkach ustanowić proces konsultacji, obejmujący wspólne posiedzenia między państwem członkowskim, które planuje przywrócić lub przedłużyć kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych, a pozostałymi państwami członkowskimi, zwłaszcza tymi, których takie środki dotyczą bezpośrednio, oraz odpowiednimi agencjami Unii.</p> <p>Konsultacje dotyczą w szczególności stwierdzonego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, znaczenia planowanego przywrócenia kontroli granicznych z uwzględnieniem stosowności środków alternatywnych, a także sposobów zapewnienia prowadzenia wzajemnej współpracy między państwami członkowskimi w odniesieniu do przywrócenia kontroli granicznych.</p> <p>Podczas przeprowadzania kontroli granicznych na granicach wewnętrznych państwo członkowskie planujące przywrócenie lub przedłużenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych w jak największym stopniu uwzględni wyniki tych konsultacji.</p> <p>2. Po otrzymaniu powiadomień przekazanych w związku z przywróceniem lub przedłużeniem kontroli granicznych na granicach wewnętrznych Komisja lub każde inne państwo członkowskie może, nie naruszając przepisów art. 72 TFUE, wydać opinię, jeżeli na podstawie informacji zawartych w powiadomieniu i ocenie ryzyka, w stosownych przypadkach, lub na podstawie wszelkich dodatkowych informacji ma wątpliwości co do konieczności lub proporcjonalności planowanego przywrócenia lub przedłużenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych.</p>	<p>12) dodaje się art. 27 a w brzmieniu:</p> <p>„Artykuł 27a</p> <p>Konsultacje z państwami członkowskimi i opinia Komisji</p> <p>1. Po otrzymaniu powiadomień przekazanych na podstawie art. 27 ust. 1 Komisja ustanawia w stosownych przypadkach proces konsultacji, obejmujący wspólne posiedzenia między państwem członkowskim, które planuje przywrócić lub przedłużyć kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych, a pozostałymi państwami członkowskimi, zwłaszcza tymi, których takie środki dotyczą bezpośrednio, Parlamentem Europejskim, Europejskim Komitetem Regionów oraz odpowiednimi agencjami Unii.</p> <p>Konsultacje dotyczą w szczególności stwierdzonego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, znaczenia planowanego przywrócenia kontroli granicznych z uwzględnieniem stosowności środków alternatywnych, a także sposobów zapewnienia prowadzenia wzajemnej współpracy między państwami członkowskimi w odniesieniu do przywrócenia kontroli granicznych.</p> <p>Podczas przeprowadzania kontroli granicznych na granicach wewnętrznych państwo członkowskie planujące przywrócenie lub przedłużenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych w jak największym stopniu uwzględnia wyniki tych konsultacji.</p> <p>2. Po otrzymaniu powiadomień przekazanych w związku z przywróceniem lub przedłużeniem kontroli granicznych na granicach wewnętrznych Komisja lub każde inne państwo członkowskie może, nie naruszając przepisów art. 72 TFUE, wydać opinię, jeżeli na podstawie informacji zawartych w powiadomieniu i ocenie ryzyka, w stosownych przypadkach, lub na podstawie wszelkich dodatkowych informacji ma wątpliwości co do konieczności lub proporcjonalności planowanego przywrócenia lub przedłużenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. Po otrzymaniu powiadomień przekazanych w związku z przedłużeniem kontroli granicznej na granicach wewnętrznych na podstawie art. 25a ust. 4, które prowadzi do kontynuacji kontroli granicznych na granicach wewnętrznych trwającej łącznie osiemnaście miesięcy, Komisja wydaje opinię na temat konieczności i proporcjonalności takich kontroli na granicach wewnętrznych.</p>	<p>3. Po otrzymaniu powiadomień przekazanych w związku z przedłużeniem kontroli granicznej na granicach wewnętrznych na podstawie art. 25a ust. 4, które prowadzi do kontynuacji kontroli granicznych na granicach wewnętrznych trwającej łącznie dwanaście miesięcy, Komisja wydaje opinię na temat konieczności i proporcjonalności takich kontroli na granicach wewnętrznych. Opinia ta powinna również uwzględniać stanowisko organu lub organów, których to dotyczy, zarządzającego lub zarządzających lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h), uwzględnionymi w powiadomieniu.</p>
<p>4. W przypadku wydania opinii, o której mowa w ust. 2 lub 3, Komisja może ustanowić proces konsultacji w celu omówienia opinii z państwami członkowskimi. W przypadku gdy Komisja lub państwo członkowskie wyda opinię, w której wyraża wątpliwości co do konieczności lub proporcjonalności przywróconych kontroli na granicach wewnętrznych, Komisja rozpoczyna taki proces.</p>	<p>4. W przypadku wydania opinii, o której mowa w ust. 2 lub 3, Komisja ustanawia proces konsultacji w celu omówienia opinii z państwami członkowskimi. W przypadku gdy Komisja lub państwo członkowskie wyda opinię, w której wyraża wątpliwości co do konieczności lub proporcjonalności przywróconych kontroli na granicach wewnętrznych, Komisja rozpoczyna taki proces.</p>
<p>5. W przypadku gdy państwo członkowskie uzna, że występują wyjątkowe sytuacje uzasadniające dalszą potrzebę przeprowadzania kontroli na granicach wewnętrznych przez okres przekraczający maksymalny okres, o którym mowa w art. 25 ust. 5, powiadamia o tym Komisję zgodnie z art. 27 ust. 2. Nowe powiadomienie od państwa członkowskiego musi zawierać uzasadnienie utrzymującego się zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, z uwzględnieniem opinii Komisji wydanej zgodnie z ust. 3. Komisja wydaje opinię uzupełniającą.”;</p>	<p>5. W przypadku gdy państwo członkowskie uzna, że występują wyjątkowe sytuacje uzasadniające dalszą potrzebę przeprowadzania kontroli na granicach wewnętrznych przez okres przekraczający maksymalny okres, o którym mowa w art. 25a ust. 5, powiadamia o tym Komisję zgodnie z art. 27 ust. 2. Nowe powiadomienie od państwa członkowskiego musi zawierać uzasadnienie utrzymującego się zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, z uwzględnieniem opinii Komisji wydanej zgodnie z ust. 3. Komisja wydaje opinię uzupełniającą.”;</p>

Uzasadnienie

Kluczowe jest, aby Komisja Europejska szybko oceniała konieczność i proporcjonalność przedłużonych kontroli na granicach wewnętrznych i aby jej zalecenia uwzględniały stanowisko organu lub organów, których to dotyczy, zarządzających lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h). W procesie tym należy konsultować się z Parlamentem Europejskim i Europejskim Komitetem Regionów. Ponadto odniesienie do przedłużenia kontroli granicznych na granicach wewnętrznych zawarto w art. 25a ust. 5 i należy to skorygować.

Poprawka 33

Artykuł 1 punkt 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>13) art. 28 otrzymuje brzmienie:</p>	<p>13) art. 28 otrzymuje brzmienie:</p>
<p>„Artykuł 28</p>	<p>„Artykuł 28</p>
<p>Specjalny mechanizm, w przypadku gdy poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego stwarza ryzyko dla ogólnego funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych</p>	<p>Specjalny mechanizm, w przypadku gdy poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego stwarza ryzyko dla ogólnego funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. W przypadku gdy Komisja ustali, że to samo poważne zagrożenie bezpieczeństwa wewnętrznego lub porządku publicznego dotyczy większości państw członkowskich, stwarzając ryzyko dla ogólnego funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych, może ona przedłożyć Radzie wniosek dotyczący przyjęcia decyzji wykonawczej zezwalającej na przywrócenie kontroli granicznych przez państwa członkowskie, jeżeli dostępne środki, o których mowa w art. 23 i 23a, nie są wystarczające do zaradzenia temu zagrożeniu.</p> <p>2. Decyzja ta obejmuje okres do sześciu miesięcy i może zostać przedłużona na wniosek Komisji na kolejne okresy nieprzekraczające sześciu miesięcy, o ile zagrożenie się utrzymuje, z uwzględnieniem przeglądu, o którym mowa w ust. 5.</p> <p>3. W przypadku gdy państwa członkowskie przywrócą lub przedłużą kontrole graniczne z powodu zagrożenia, o którym mowa w ust. 1, od momentu wejścia w życie decyzji Rady kontrole te opierają się na tej decyzji.</p> <p>4. Decyzja Rady, o której mowa w ust. 1, odnosi się również do wszelkich odpowiednich środków zaradczych, które ustanawia się na szczeblu krajowym i unijnym w celu zminimalizowania skutków przywrócenia kontroli granicznych.</p> <p>5. Komisja dokonuje przeglądu rozwoju stwierdzonego zagrożenia, jak również skutków środków przyjętych zgodnie z decyzją Rady, o której mowa w ust. 1, aby ocenić, czy środki te nadal są uzasadnione.</p> <p>6. Państwa członkowskie niezwłocznie powiadamiają Komisję i pozostałe państwa członkowskie w Radzie o przywróceniu kontroli granicznych zgodnie z decyzją, o której mowa w ust. 1.</p> <p>7. Komisja może wydać zalecenie wskazujące inne środki, o których mowa w art. 23 i 23a, które mogłyby uzupełniać kontrole na granicach wewnętrznych lub być bardziej odpowiednie do przeciwdziałania stwierdzonemu zagrożeniu bezpieczeństwa wewnętrznego lub porządku publicznego, o którym mowa w ust. 1.”;</p>	<p>1. W przypadku gdy Komisja ustali, że to samo poważne zagrożenie bezpieczeństwa wewnętrznego lub porządku publicznego dotyczy większości państw członkowskich, stwarzając ryzyko dla ogólnego funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych, może ona przedłożyć Radzie wniosek dotyczący przyjęcia decyzji wykonawczej zezwalającej na przywrócenie kontroli granicznych przez państwa członkowskie, jeżeli dostępne środki, o których mowa w art. 23, nie są wystarczające do zaradzenia temu zagrożeniu.</p> <p>2. Decyzja ta obejmuje okres do sześciu miesięcy i może – o ile zagrożenie się utrzymuje – zostać przedłużona na wniosek Komisji na kolejne okresy nieprzekraczające sześciu miesięcy, a łącznie na maksymalnie 24 miesiące, z uwzględnieniem przeglądu, o którym mowa w ust. 5.</p> <p>3. W przypadku gdy państwa członkowskie przywrócą lub przedłużą kontrole graniczne z powodu zagrożenia, o którym mowa w ust. 1, od momentu wejścia w życie decyzji Rady kontrole te opierają się na tej decyzji.</p> <p>4. Decyzja Rady, o której mowa w ust. 1, odnosi się również do wszelkich odpowiednich środków zaradczych, które ustanawia się na szczeblu krajowym i unijnym w celu zminimalizowania skutków przywrócenia kontroli granicznych.</p> <p>5. Komisja dokonuje przeglądu rozwoju stwierdzonego zagrożenia, jak również skutków środków przyjętych zgodnie z decyzją Rady, o której mowa w ust. 1, aby ocenić, czy środki te nadal są uzasadnione.</p> <p>6. Państwa członkowskie niezwłocznie powiadamiają Komisję i pozostałe państwa członkowskie w Radzie o przywróceniu kontroli granicznych zgodnie z decyzją, o której mowa w ust. 1.</p> <p>7. Komisja może wydać zalecenie wskazujące inne środki, o których mowa w art. 23, które mogłyby uzupełniać kontrole na granicach wewnętrznych lub być bardziej odpowiednie do przeciwdziałania stwierdzonemu zagrożeniu bezpieczeństwa wewnętrznego lub porządku publicznego, o którym mowa w ust. 1. Zalecenie to powinno również uwzględniać stanowisko organu lub organów, których to dotyczy, zarządzającego lub zarządzających lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h).”;</p>

Uzasadnienie

Aby zapewnić uwzględnienie stanowisk władz lokalnych i regionalnych w regionach transgranicznych oraz zgodność z przepisami zawartymi we wniosku, jednolity format sprawozdania powinien zawierać część dotyczącą stanowiska zainteresowanego organu lub organów zarządzających lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h). Ponadto ustalenie maksymalnego terminu jest niezbędne do tego, aby uniknąć niemal stałych kontroli na granicach wewnętrznych.

Poprawka 34

Artykuł 1 punkt 14

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>14) w art. 31 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>a) art. 31 staje się ust. 1;</p> <p>b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:</p> <p>„2. W przypadku gdy państwo członkowskie powiadamia Komisję i pozostałe państwa członkowskie o przywróceniu kontroli granicznych zgodnie z art. 27 ust. 1, jednocześnie przekazuje Parlamentowi Europejskiemu i Radzie następujące informacje:</p> <p>a) szczegółowe informacje na temat granic wewnętrznych, na których ma zostać przywrócona kontrola graniczna;</p> <p>b) powody proponowanego przywrócenia kontroli;</p> <p>c) nazwy dozwolonych przejść granicznych;</p> <p>d) data i czas trwania planowanego przywrócenia kontroli;</p> <p>e) w stosownych przypadkach – środki, jakie mają zostać podjęte przez inne państwo członkowskie.</p> <p>3. Udzielanie informacji może podlegać utajnieniu informacji przez państwa członkowskie na podstawie art. 27 ust. 4.</p> <p>Państwa członkowskie nie są zobowiązane do przekazywania wszystkich informacji, o których mowa w ust. 2, w przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa publicznego.</p> <p>Utajnienie informacji nie uniemożliwia Komisji udostępnienia tych informacji Parlamentowi Europejskiemu. Przekazanie informacji i dokumentów oraz postępowanie z dokumentami przekazywanymi Parlamentowi Europejskiemu na podstawie niniejszego artykułu musi być zgodne z przepisami dotyczącymi przekazywania informacji niejawnych i postępowania z nimi, które obowiązują w stosunkach między Parlamentem Europejskim i Komisją.”.</p>	<p>14) w art. 31 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>a) art. 31 staje się ust. 1;</p> <p>b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:</p> <p>„2. W przypadku gdy państwo członkowskie powiadamia Komisję i pozostałe państwa członkowskie o przywróceniu kontroli granicznych zgodnie z art. 27 ust. 1, jednocześnie przekazuje Parlamentowi Europejskiemu i Radzie następujące informacje:</p> <p>a) szczegółowe informacje na temat granic wewnętrznych, na których ma zostać przywrócona kontrola graniczna;</p> <p>b) powody proponowanego przywrócenia kontroli;</p> <p>c) nazwy dozwolonych przejść granicznych;</p> <p>d) data i czas trwania planowanego przywrócenia kontroli;</p> <p>e) w stosownych przypadkach – środki, jakie mają zostać podjęte przez inne państwo członkowskie.</p> <p>3. Udzielanie informacji może podlegać utajnieniu informacji przez państwa członkowskie na podstawie art. 27 ust. 4.</p> <p>Państwa członkowskie nie są zobowiązane do przekazywania wszystkich informacji, o których mowa w ust. 2, w nadzwyczajnych przypadkach uzasadnionych poważnymi względami bezpieczeństwa publicznego.</p> <p>Utajnienie informacji nie uniemożliwia Komisji udostępnienia tych informacji Parlamentowi Europejskiemu. Przekazanie informacji i dokumentów oraz postępowanie z dokumentami przekazywanymi Parlamentowi Europejskiemu na podstawie niniejszego artykułu musi być zgodne z przepisami dotyczącymi przekazywania informacji niejawnych i postępowania z nimi, które obowiązują w stosunkach między Parlamentem Europejskim i Komisją.”;</p>

Uzasadnienie

Wyjątki od zasady przejrzystości powinny mieć bardzo ograniczony zakres.

Poprawka 35

Artykuł 1 punkt 15

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>15) art. 33 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 33</p> <p>Sprawozdanie z przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych</p> <p>1. W ciągu czterech tygodni po zniesieniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych państwo członkowskie, które prowadziło kontrole graniczne na granicach wewnętrznych, przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdanie z przywrócenia oraz, w stosownych przypadkach, przedłużenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych.</p> <p>2. Nie naruszając przepisów ust. 1, w przypadku gdy kontrole graniczne są przedłużane zgodnie z art. 25a ust. 5, dane państwo członkowskie przedkłada sprawozdanie po upływie dwunastu miesięcy, a następnie co dwanaście miesięcy, jeżeli kontrola graniczna jest w drodze wyjątku utrzymywana.</p> <p>3. W sprawozdaniu przedstawia się w szczególności ocenę wstępną i uzupełniającą dotyczącą konieczności kontroli granicznych oraz przestrzeganie kryteriów, o których mowa w art. 26, prowadzenie kontroli, praktyczną współpracę z sąsiednimi państwami członkowskimi, wynikające z kontroli skutki dla przepływu osób, w szczególności w regionach transgranicznych, skuteczność przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, łącznie z oceną ex post proporcjonalności przywrócenia kontroli granicznej.</p> <p>4. Komisja przyjmuje jednolity wzór takiego sprawozdania i udostępnia go w internecie.</p> <p>5. Komisja może wydać opinię w sprawie tej przepracowanej ex post oceny tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na co najmniej jednej granicy wewnętrznej lub jej części.</p>	<p>15) art. 33 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 33</p> <p>Sprawozdania z przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych</p> <p>1. Co cztery tygodnie w czasie prowadzenia kontroli na granicach wewnętrznych i w ciągu czterech tygodni po zniesieniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych państwo członkowskie, które prowadzi kontrole graniczne na granicach wewnętrznych, przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdania z przywrócenia oraz, w stosownych przypadkach, przedłużenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych.</p> <p>2. Nie naruszając przepisów ust. 1, w przypadku gdy kontrole graniczne są przedłużane zgodnie z art. 25a ust. 5, dane państwo członkowskie przedkłada sprawozdanie po upływie dwunastu miesięcy, jeżeli kontrola graniczna jest w drodze wyjątku utrzymywana.</p> <p>3. W sprawozdaniach przedstawia się w szczególności ocenę wstępną i uzupełniającą dotyczącą konieczności kontroli granicznych oraz przestrzeganie kryteriów, o których mowa w art. 26, prowadzenie kontroli, praktyczną współpracę z sąsiednimi państwami członkowskimi, wynikające z kontroli skutki dla przepływu osób, w szczególności w regionach transgranicznych, skuteczność przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, łącznie z bieżącą oceną proporcjonalności przywrócenia kontroli granicznej.</p> <p>4. Komisja przyjmuje jednolity wzór takich sprawozdań i udostępnia go w internecie. Sprawozdanie zawiera część dotyczącą stanowiska organu lub organów, których to dotyczy, zarządzającego lub zarządzających lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h).</p> <p>5. Komisja wydaje opinię w sprawie tej bieżącej oceny tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na co najmniej jednej granicy wewnętrznej lub jej części.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>6. Przynajmniej raz w roku Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych zatytułowane («sprawozdanie w sprawie stanu strefy Schengen»). Sprawozdanie zawiera wykaz wszystkich podjętych w danym roku decyzji o przywróceniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych. Zawiera ono również informacje na temat tendencji w strefie Schengen w odniesieniu do niedozwolonego przemieszczania się obywateli państw trzecich, z uwzględnieniem dostępnych informacji od odpowiednich agencji Unii, analizy danych z odpowiednich systemów informacyjnych oraz oceny konieczności i proporcjonalności przywrócenia kontroli granicznych w okresie objętym tym sprawozdaniem.»;</p>	<p>6. Przynajmniej raz w roku Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych zatytułowane («sprawozdanie w sprawie stanu strefy Schengen»). Sprawozdanie zawiera wykaz wszystkich podjętych w danym roku decyzji o przywróceniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych. Zawiera ono również informacje na temat tendencji w strefie Schengen w odniesieniu do niedozwolonego przemieszczania się obywateli państw trzecich, z uwzględnieniem dostępnych informacji od odpowiednich agencji Unii, analizy danych z odpowiednich systemów informacyjnych oraz oceny konieczności i proporcjonalności przywrócenia kontroli granicznych w okresie objętym tym sprawozdaniem.»;</p>

Uzasadnienie

Aby zapewnić uwzględnienie stanowisk władz lokalnych i regionalnych w regionach transgranicznych oraz zgodność z przepisami zawartymi we wniosku, jednolity format sprawozdania powinien zawierać część dotyczącą stanowiska zainteresowanego organu lub organów zarządzających lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h).

Konieczność i proporcjonalność przywróconych kontroli granicznych na granicach wewnętrznych jest regularnie sprawdzana i podlega obowiązkowej ocenie Komisji w trakcie kontroli i po ich zakończeniu.

Kontrole na granicach wewnętrznych powinny być przeprowadzane tylko w wyjątkowych okolicznościach i stanowić środek ostateczny, dlatego od samego początku należy prowadzić ich ścisłe monitorowanie i ocenę. Proponowany tutaj czterotygodniowy okres jest zgodny z okresem przewidzianym dla sprawozdań post factum.

Poprawka 36

Artykuł 1 punkt 19

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>19) Dodaje się nowy załącznik XII w brzmieniu: „ZAŁĄCZNIK XII CZĘŚĆ A Procedura przekazania osób zatrzymanych na granicach wewnętrznych [1. – 7.] CZĘŚĆ B Standardowy formularz do celów przekazania osób zatrzymanych na granicach wewnętrznych [...]”</p>	

Uzasadnienie

W związku z proponowanym skreśleniem art. 23a należy również skreślić załącznik XII.

Poprawka 37

Artykuł 2 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Art. 6 ust. 3 dyrektywy 2008/115/WE otrzymuje brzmienie:</p> <p>„3. Państwa członkowskie mogą wstrzymać się od wydania decyzji nakazującej powrót wobec obywatela państwa trzeciego nielegalnie przebywającego na nich terytorium, jeżeli dany obywatel państwa trzeciego zostanie przyjęty przez inne państwo członkowskie zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 23a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 (*) lub na podstawie dwustronnych umów lub porozumień.</p> <p>Państwo członkowskie, które przyjęło danego obywatela państwa trzeciego zgodnie z akapitem pierwszym, wydaje decyzję nakazującą powrót zgodnie z ust. 1. W takich przypadkach odstępstwo określone w akapicie pierwszym nie ma zastosowania.</p> <p>Państwa członkowskie niezwłocznie powiadamiają Komisję o wszelkich istniejących, zmienionych lub nowych dwustronnych umowach lub porozumieniach.”.</p> <p><small>(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 077 z 23.3.2016, s. 1).</small></p>	

Uzasadnienie

W związku z proponowanym skreśleniem art. 23a należy również skreślić zmiany proponowane w art. 6 ust. 3 dyrektywy 2008/115/WE. Zastosowanie ma uzasadnienie proponowanego skreślenia motywów 25 i 26. Ponadto zależność na dużą skalę od umów dwustronnych między państwami członkowskimi, która byłaby konieczna do realizacji takiego przekazywania, może osłabić europejską solidarność. Co więcej, zgodnie z opinią Służby Prawnej Rady Unii Europejskiej (6357/21 z 19 lutego 2021 r.), w której szczegółowo wyjaśniono „zmienną geometrię” między dorobkiem Schengen a dorobkiem dublińskim w odniesieniu do wniosków w ramach nowego paktu o migracji i azylu, przepisy dotyczące powrotów mogłyby zostać ponownie włączone do wniosku dotyczącego przekształcenia dyrektywy powrotowej (zgodnie z wnioskiem Komisji z 2018 r., który jest obecnie nadal przedmiotem prac Rady). Ewentualnie przepisy takie mogłyby stanowić część wniosku dotyczącego zmiany dyrektywy powrotowej. Uwzględnienie zmiany dyrektywy powrotowej w zmienionym kodeksie granicznym Schengen jest niezgodne z zobowiązaniem Komisji Europejskiej do lepszego stanowienia prawa.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący zmiany kodeksu granicznego Schengen zarówno w odniesieniu do proponowanych jednolicie stosowanych środków mających na celu ochronę granic zewnętrznych, jak i do ponownie określonych kryteriów i zabezpieczeń proceduralnych służących przywróceniu i przedłużeniu kontroli na granicach wewnętrznych, w szczególności w świetle uznania wagi współpracy transgranicznej.

2. Z aprobatą odnosi się do wspólnego komunikatu Komisji Europejskiej i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w sprawie reagowania na finansowaną przez państwo instrumentalizację migrantów na granicy zewnętrznej UE, przyjęty 23 listopada 2021 r., który – wraz z Odnowionym unijnym planem działania na rzecz zwalczania przemytu migrantów na lata 2021–2025 ⁽⁶⁾ – po raz pierwszy zajmuje się zjawiskiem instrumentalizacji.

⁽⁶⁾ COM(2021) 591 final.

3. Zgadza się z potrzebą lepszego funkcjonowania ram strefy Schengen oraz z tym, że kontrola granic zewnętrznych leży w interesie wszystkich państw członkowskich; uznaje, że skuteczna kontrola granic zewnętrznych UE jest istotną, integralną częścią kompleksowej polityki UE w dziedzinie migracji.

4. Podkreśla, że w obecnym kształcie proponowana definicja pojęcia instrumentalizacji w kodeksie granicznym Schengen jest zbyt szeroka i niejasna oraz pozostawia pole do błędnych interpretacji, co może prowadzić do niewystarczającego uzasadnionych odstępstw od minimalnych norm gwarantowanych przez wspólne przepisy dotyczące ochrony międzynarodowej. Zauważa, że w ocenie skutków towarzyszącej wnioskowi „nie uwzględniono kwestii instrumentalizacji migracji nieuregulowanej, która ujawniła się latem na granicach lądowych z Białorusią, a więc już po zakończeniu prac nad tym dokumentem”⁽⁷⁾. Ocena skutków jest zatem niekompletna i nie przyczynia się w wystarczający sposób do zapewnienia, by wniosek pozwolił osiągnąć zamierzony cel wytycznych dotyczących lepszego stanowienia prawa, tzn. osiągnięcie pełnych korzyści płynących z polityki przy minimalnych kosztach i przy poszanowaniu zasad pomocniczości i proporcjonalności⁽⁸⁾.

5. Podkreśla, że środki uzupełniające i zapobiegawcze z zakresu polityki powinny być kierowane nie tylko do rządów państw trzecich odpowiedzialnych za instrumentalizację, ale także do krajów pochodzenia migrantów poddanych instrumentalizacji, aby uniknąć jedynie karaniami osób, które stały się ofiarami takich działań. Potrzeby humanitarne migrantów poddanych instrumentalizacji powinny pozostać priorytetem, a sankcje i inne środki ograniczające powinny być skierowane przeciwko osobom zaangażowanym lub wnoszącym wkład w działania systemu instrumentalizującego, który ułatwia nielegalne przekraczanie granic zewnętrznych Unii, a także przeciwko osobom zajmującym się przemytem migrantów, które łamią prawa człowieka, lub osobom w inny sposób zaangażowanym w handel ludźmi.

6. Zwraca uwagę, że rozporządzenie w sprawie instrumentalizacji rodzi wątpliwości co do zgodności z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 ust. 4 TUE, zgodnie z którą zakres i forma działania Unii nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatów. Wniosek może umożliwić odstępstwa od jednolitego prawa azylowego UE i wykraczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celu polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE, którym jest powstrzymanie państwa trzeciego przed instrumentalizacją migrantów.

7. Wzywa Komisję Europejską, by gruntownie przepracowała wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie sytuacji instrumentalizacji w obszarze migracji i azylu (rozporządzenie w sprawie instrumentalizacji)⁽⁹⁾, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi lepszego stanowienia oraz zasadami dobrego stanowienia prawa, a także by odpowiednio zmieniła swój wniosek dotyczący zmienionego kodeksu granicznego Schengen, zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności zapisanymi w art. 5 TUE. Biorąc pod uwagę, że proponowane rozporządzenie w sprawie instrumentalizacji jest uzależnione od przyjęcia innych wniosków w ramach nowego paktu o migracji i azylu, a ponadto nie towarzyszyła mu ocena skutków, Komitet nie proponuje żadnych zmian legislacyjnych do wspomnianego wniosku dotyczącego rozporządzenia.

8. Zwraca uwagę na to, że poprzez dopuszczenie odstępstw od jednolitego stosowania prawa azylowego UE w poszczególnych państwach członkowskich, rozporządzenie w sprawie instrumentalizacji może podważyć sam cel proponowanego nowego paktu o migracji i azylu, jakim jest stworzenie spójnego, jednolitego i zintegrowanego wspólnego europejskiego systemu azylowego, co można w wystarczającym stopniu osiągnąć jedynie na szczeblu unijnym. Komitet jest zwłaszcza bardzo sceptyczny wobec proponowanych środków tymczasowych, ponieważ nie pozwalają one zapewnić ochrony przyznanej na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, która gwarantuje ochronę przed zawracaniem na granicy, skuteczny dostęp do procedury określania statusu, prawo do azylu, prawo do wolności, prawo do skutecznej ochrony sądowej i prawo do godności.

9. Zwraca uwagę na swoją opinię w sprawie nowego paktu o migracji i azylu⁽¹⁰⁾ oraz na swój sprzeciw wobec niepotrzebnego wydłużenia procedur granicznych dotyczących azylu, które zgodnie z proponowanym rozporządzeniem w sprawie instrumentalizacji zostałyby jeszcze bardziej wydłużone, wraz z innymi ograniczeniami jeszcze bardziej utrudniającymi korzystanie z prawa do ubiegania się o azyl.

10. Przestrzega w związku z tym przed szerokimi możliwościami stosowania przyspieszonej procedury granicznej bez uwzględniania innych elementów osobistej sytuacji niż szczególne kwestie zdrowotne. Ostrzega też przed nadmiernie długim okresem przyznanym państwu członkowskiemu na zarejestrowanie wniosku o udzielenie azylu i zezwolenie na wjazd na ich terytorium, co może prowadzić do pozbawienia wolności na dużą skalę, czyli bezprawnego faktycznego zatrzymania na granicach zewnętrznych.

⁽⁷⁾ SWD(2021) 463 final.

⁽⁸⁾ SWD(2021) 305 final.

⁽⁹⁾ COM(2021) 890 final.

⁽¹⁰⁾ COR-2020-04843.

11. Ubolewa również nad tym, że nieuwzględnienie automatycznego skutku zawieszającego odwołań w ramach „nadzwyczajnej procedury zarządzania migracją i azylem” oraz obniżenie standardów przyjmowania do absolutnego minimum, które samo w sobie nie zostało dokładnie zdefiniowane we wniosku, grozi nieuwzględnieniem szczególnych potrzeb osób ubiegających się o azyl.

12. Podkreśla, że nie posunęły się również naprzód negocjacje w Radzie w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie tymczasowych środków nadzwyczajnych na rzecz Łotwy, Litwy i Polski, który znalazł odzwierciedlenie w proponowanym rozporządzeniu w sprawie instrumentalizacji. Zwraca uwagę, że w obecnych ramach prawnych państwa członkowskie mają już możliwość elastycznego reagowania na zmiany sytuacji na swoich granicach.

13. Zaznacza, że inwazja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w lutym 2022 r. i późniejszy exodus Ukraińców i osób przebywających w tym kraju pokazały, jak ważne jest efektywne i humanitarne zarządzanie granicami zewnętrznymi UE. Polska, Rumunia, Słowacja i Węgry stanęły przed poważnym wyzwaniem związanym z jednej strony z utrzymaniem bezpieczeństwa na granicy, z drugiej natomiast z zarządzaniem migracją setek tysięcy osób, które opuszczały Ukrainę i szukały schronienia w państwach członkowskich UE. Konflikt zbrojny na Ukrainie unoczniał również ogromne znaczenie współpracy transgranicznej wewnątrz UE i poza nią, zwłaszcza w kontekście niesienia pomocy humanitarnej.

14. Wyraża uznanie dla państw członkowskich za zachowanie jedności i uruchomienie dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony dla wszystkich uchodźców z Ukrainy, a nie odstępowanie od norm prawa azylowego, co miałyby miejsce w przypadku zastosowania rozporządzenia w sprawie instrumentalizacji. Podkreśla, że złożoność sytuacji wymaga skoordynowanego podejścia, które respektuje prawa człowieka i prawo do azylu oraz opiera się na solidarności i sprawiedliwym podziale odpowiedzialności z państwami członkowskimi i regionami najbardziej dotkniętymi tą sytuacją. Jest dumny z obecnej solidarnej reakcji zarówno ze strony rządów, jak i obywateli.

15. Zgadza się, że kontrole na granicach wewnętrznych powinny być zawsze środkiem ostatecznym, i podkreśla fakt, że tymczasowe przywrócenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych poważnie zagraża zdolności sąsiednich regionów do wzajemnej współpracy i ma poważny wpływ na gospodarki regionalne.

16. Podkreśla, że współpraca transgraniczna leży u podstaw projektu integracji europejskiej i jest jednym z największych sukcesów Unii Europejskiej. To właśnie na granicach obywatele odczuwają rzeczywiste korzyści z integracji europejskiej. Współpraca transgraniczna sprzyja budowaniu kontaktów między mieszkańcami regionów, stymuluje rozwój i bezpośrednio przekłada się na poprawę jakości życia społeczności lokalnych.

17. Zwraca uwagę, że pandemia COVID-19 jest jednym z największych ciosów dla współpracy transgranicznej w ostatnich dziesięcioleciach, ale jeszcze przed pandemią wiele regionów przygranicznych borykało się już z licznymi przeszkodami specyficznymi dla regionów, takimi jak transport i połączenia transgraniczne, a także przeszkody biurokratyczne dla obywateli i przedsiębiorstw, które stanowiły największe utrudnienia na ich terytoriach.

18. Z zadowoleniem przyjmuje potwierdzenie, że brak kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie wpływa na wykonywanie uprawnień policyjnych ani innych uprawnień publicznych przez właściwe organy, o ile wykonywanie tych uprawnień nie ma skutku równoważnego z odprawą graniczną.

19. Popiera zaostrzenie kryteriów tymczasowego przywrócenia i przedłużenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, w szczególności wymóg rozważenia ich prawdopodobnego wpływu na funkcjonowanie regionów transgranicznych, z uwzględnieniem silnych więzi społecznych i gospodarczych między nimi.

20. Jest jednak zdania, że wykorzystanie środków alternatywnych należy uwzględnić również w kryteriach przywrócenia kontroli granicznych, a nie tylko w kryteriach ich przedłużenia.

21. Zaleca, aby kontrole na granicach wewnętrznych były ściśle ograniczone do najwyżej 24 miesięcy łącznie.

22. Zaleca, by powiadomienie przez państwo członkowskie o tymczasowym przywróceniu kontroli na granicach wewnętrznych zawierało powody, dla których środki alternatywne nie są odpowiednie, oraz stanowisko organu lub organów zarządzających lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne na podstawie art. 39 ust. 1 lit. h).

23. Z zadowoleniem przyjmuje wymóg, by przywróceniu lub przedłużeniu kontroli granicznych towarzyszyły środki zaradcze, ze szczególnym uwzględnieniem regionów transgranicznych; rozważania te powinny opierać się na konsultacjach z organem lub organami zarządzającymi lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h).

24. Z aprobatą przyjmuje odniesienia do „właściwych organów” jako uznanie uprawnień publicznych jednostek administracyjnych na szczeblu regionalnym i lokalnym.

25. Wzywa Komisję Europejską do przeprowadzenia szeroko zakrojonych konsultacji z właściwymi podmiotami, w tym na szczeblu lokalnym i regionalnym, przed przedstawieniem wniosków dotyczących aktów delegowanych w nowych ramach Schengen.

26. Przestrzega przed uznaniowym stosowaniem odpraw granicznych, które w istocie sprowadzałyby się do kontroli na granicach wewnętrznych.

27. Zgadza się, że zasada pomocniczości ma zastosowanie na mocy art. 5 ust. 3 TUE, a Unia podejmuje działania, ponieważ celów proponowanych działań – integralności strefy Schengen oraz potrzeby zapewnienia jednolitych warunków wykonywania prawa do swobodnego przemieszczania się – państwa członkowskie nie mogą osiągnąć w sposób wystarczający ani na szczeblu centralnym, ani na szczeblu regionalnym i lokalnym, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki proponowanych działań możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na szczeblu unijnym.

28. Podziela pogląd, że choć nieuregulowane przepływy migracyjne nie powinny być same w sobie uznawane za zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, mogą one wymagać wprowadzenia dodatkowych środków w celu zapewnienia funkcjonowania strefy Schengen.

29. Nie zgadza się jednak, by sytuacja charakteryzująca się niedozwolonym przemieszczaniem się na dużą skalę obywateli państw trzecich między państwami członkowskimi była uwzględniana jako ewentualne uzasadnienie przywrócenia lub przedłużenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych przez poszczególne państwa członkowskie, gdyż jest to sprzeczne z celem wniosku i właściwym stosowaniem zasady pomocniczości. Ze względu na to, że ta sytuacja dotyczy przemieszczania się między państwami członkowskimi, w celu zachowania zgodności z zasadą pomocniczości należy ją rozpatrywać na szczeblu unijnym, zgodnie z propozycją zawartą w art. 28.

30. Zaleca, by przywrócenie kontroli granicznych w sytuacji charakteryzującej się niedozwolonym przemieszczaniem się na dużą skalę obywateli państw trzecich między państwami członkowskimi było objęte wyłącznie specjalnym mechanizmem zaproponowanym w art. 28 i podlegało decyzji wykonawczej Rady.

31. Zaleca, aby monitorowanie i sprawozdawczość rozpoczęły się w odpowiednim czasie po wprowadzeniu kontroli na granicach wewnętrznych, a nie ograniczały się do analizy i sprawozdawczości post factum.

32. Z zadowoleniem przyjmuje proces konsultacji wprowadzony na podstawie art. 27a i apeluje, by organy zarządzające lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne na podstawie art. 39 ust. 1 lit. h) mogły zgłaszać uwagi do powiadomień państw członkowskich, które to powiadomienia dotyczą bezpośrednio ich jednostki administracyjnej.

33. Zwraca uwagę na to, że ocena ryzyka, którą państwo członkowskie ma przedstawić w przypadku przedłużenia kontroli granicznych, powinna zawierać wyniki konsultacji z organami zarządzającymi lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h).

34. Zwraca się do Komisji, by oparła swoją opinię na temat konieczności i proporcjonalności kontroli granicznych również na konsultacjach z organami zarządzającymi lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h).

35. Ponadto apeluje do Komisji, by wydając zalecenie wskazujące inne środki wskazane w art. 23, które mogłyby uzupełniać kontrole na granicach wewnętrznych lub byłyby bardziej odpowiednie do przeciwdziałania zidentyfikowanemu zagrożeniu bezpieczeństwa wewnętrznego lub porządku publicznego, oparła się także na konsultacjach z organami zarządzającymi lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h).

36. Aby zapewnić uwzględnianie zdania regionów transgranicznych na wszystkich etapach, wnosi, by analiza post factum przedstawiana przez państwo członkowskie w formie sprawozdania dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji zawierała stanowisko organów zarządzających lokalnymi obszarami administracyjnymi uznanymi za regiony transgraniczne zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. h.

37. Popiera planowane rozszerzenie strefy Schengen o Chorwację z dniem 1 stycznia 2023 r. Ponadto wzywa do rozszerzenia strefy Schengen o Bułgarię i Rumunię, pod warunkiem skutecznego wdrażania przez nie dorobku Schengen. Podziela przekonanie Komisji Europejskiej wyrażone w komunikacie „Strategia na rzecz w pełni funkcjonującej i odpornej strefy Schengen”, że „pełne przystąpienie wszystkich trzech krajów do strefy Schengen zwiększy bezpieczeństwo w całej UE, ponieważ kraje te będą wtedy mogły w pełni korzystać z dostępnych narzędzi [..., a ich] przystąpienie ma również kluczowe znaczenie dla wzmocnienia wzajemnego zaufania w strefie Schengen” ⁽¹⁾.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

⁽¹⁾ COM(2021) 277 final.

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych

(2022/C 498/16)

Sprawozdawca:	Jean-Noël VERFAILLIE (FR/RE), mer Marly
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) i dyrektywę Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów COM(2022) 156 Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przekazywania danych środowiskowych z instalacji przemysłowych i ustanowienia Europejskiego Portalu Emisji Przemysłowych COM(2022) 157

I. ZALECANE POPRAWKI

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) i dyrektywę Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów

COM(2022) 156

Poprawka 1

Motyw 16

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(16) Należy zwiększyć skuteczność wkładu dyrektywy 2010/75/UE w efektywność energetyczną, zasobooszczędność i gospodarkę o obiegu zamkniętym w Unii z uwzględnieniem zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” jako zasady przewodniej polityki energetycznej Unii. W związku z tym w pozwoleniach należy, o ile to możliwe, ustanawiać obowiązkowe wielkości dopuszczalnej efektywności środowiskowej dotyczące poziomów zużycia zasobów i zasobooszczędności, w tym w odniesieniu do wykorzystywania wody, energii i materiałów pochodzących z recyklingu, na podstawie poziomów efektywności środowiskowej powiązanych z najlepszymi dostępnymi technikami (BAT AEPL) określonych w decyzjach w sprawie konkluzji dotyczących BAT.	(16) Należy zwiększyć skuteczność wkładu dyrektywy 2010/75/UE w efektywność energetyczną, zasobooszczędność i gospodarkę o obiegu zamkniętym w Unii z uwzględnieniem zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” jako zasady przewodniej polityki energetycznej Unii. W związku z tym właściwe organy rozważają ustanowienie, o ile to możliwe, obowiązkowych wielkości dopuszczalnej efektywności środowiskowej dotyczących poziomów zużycia zasobów i zasobooszczędności, w tym w odniesieniu do wykorzystywania wody, energii i materiałów pochodzących z recyklingu, na podstawie poziomów efektywności środowiskowej powiązanych z najlepszymi dostępnymi technikami (BAT AEPL) określonych w decyzjach w sprawie konkluzji dotyczących BAT.

Uzasadnienie

Poprawka techniczna mająca na celu dostosowanie motywu do proponowanych zmian w odpowiednim artykule.

Poprawka 2

Motyw 25

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(25) Osiągnięcie celów Unii dotyczących czystej, neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym do 2050 r. wymaga głębokiej transformacji gospodarki Unii. Zgodnie z 8. unijnym programem działań w zakresie środowiska należy zatem wymagać od operatorów instalacji objętych dyrektywą 2010/75/UE włączenia planów transformacji do swoich systemów zarządzania środowiskowego. Takie plany transformacji uzupełnią również wymogi dotyczące sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju przewidziane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE⁽¹⁾, zapewniając środki umożliwiające konkretne wdrożenie tych wymogów na poziomie instalacji. Głównym priorytetem jest transformacja energochłonnych rodzajów działalności wymienionych w załączniku I. Operatorzy energochłonnych instalacji powinni zatem przedstawić plany transformacji do 30 czerwca 2030 r. Od operatorów instalacji prowadzących inne rodzaje działalności wymienione w załączniku I należy wymagać przedstawienia planów transformacji w ramach ponownego rozpatrzenia i aktualizacji pozwolenia po publikacji decyzji w sprawie konkluzji dotyczących BAT opublikowanych po 1 stycznia 2030 r. Plany transformacji powinny pozostać dokumentami orientacyjnymi przygotowywanymi na odpowiedzialność operatorów, jednak organizacja zajmująca się audytem, z którą operator podpisał umowę w ramach swojego systemu zarządzania środowiskowego powinna sprawdzić, czy plan transformacji zawiera minimalny zakres informacji na potrzeby włączenia do aktu wykonawczego przez Komisję Europejską, a operatorzy powinni upublicznić plany transformacji.</p> <p>⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).</p>	<p>(25) Osiągnięcie celów Unii dotyczących czystej, neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym do 2050 r. wymaga głębokiej transformacji gospodarki Unii. Zgodnie z 8. unijnym programem działań w zakresie środowiska należy zatem wymagać od operatorów instalacji objętych dyrektywą 2010/75/UE włączenia planów transformacji do swoich systemów zarządzania środowiskowego. Takie plany transformacji uzupełnią również wymogi dotyczące sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju przewidziane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE⁽¹⁾, zapewniając środki umożliwiające konkretne wdrożenie tych wymogów na poziomie instalacji. Głównym priorytetem jest transformacja energochłonnych rodzajów działalności wymienionych w załączniku I. Operatorzy energochłonnych instalacji powinni zatem przedstawić orientacyjne plany transformacji do 30 czerwca 2030 r. Od operatorów instalacji prowadzących inne rodzaje działalności wymienione w załączniku I należy wymagać przedstawienia orientacyjnych planów transformacji w ramach ponownego rozpatrzenia i aktualizacji pozwolenia po publikacji decyzji w sprawie konkluzji dotyczących BAT opublikowanych po 1 stycznia 2030 r.</p> <p>⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).</p>

Uzasadnienie

Poprawka techniczna mająca na celu dostosowanie motywu do proponowanych zmian w odpowiednim artykule.

Poprawka 3

Artykuł 1 punkt 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>5) w art. 5 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:</p> <p>„4 państwa członkowskie zapewniają, aby pozwolenia udzielane na podstawie niniejszego artykułu były udostępniane społeczności w internecie bezpłatnie i bez ograniczenia dostępu tylko do zarejestrowanych użytkowników. Ponadto udostępnia się publicznie na tych samych warunkach streszczenie każdego pozwolenia. Streszczenie to zawiera co najmniej:</p> <p>a) przegląd podstawowych warunków pozwolenia;</p> <p>b) dopuszczalne wielkości emisji i dopuszczalne wielkości efektywności środowiskowej;</p> <p>c) wszelkie odstępstwa przyznane zgodnie z art. 15 ust. 4;</p> <p>d) wszelkie mające zastosowanie konkluzje dotyczące BAT;</p> <p>e) przepisy dotyczące ponownego rozpatrzenia i aktualizacji pozwolenia.</p> <p>Komisja przyjmuje akt wykonawczy ustanawiający format, jaki należy stosować na potrzeby streszczenia, o którym mowa w akapicie drugim. Akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 75 ust. 2.”;</p>	<p>5) w art. 5 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:</p> <p>„4 państwa członkowskie zapewniają, aby pozwolenia udzielane na podstawie niniejszego artykułu były udostępniane społeczności w internecie bezpłatnie i bez ograniczenia dostępu tylko do zarejestrowanych użytkowników. Ponadto udostępnia się publicznie na tych samych warunkach streszczenie każdego pozwolenia. Streszczenie to zawiera co najmniej:</p> <p>a) przegląd podstawowych warunków pozwolenia;</p> <p>b) dopuszczalne wielkości emisji i dopuszczalne wielkości efektywności środowiskowej;</p> <p>c) wszelkie odstępstwa przyznane zgodnie z art. 15 ust. 4;</p> <p>d) wszelkie mające zastosowanie konkluzje dotyczące BAT;</p> <p>e) przepisy dotyczące ponownego rozpatrzenia i aktualizacji pozwolenia.</p> <p>f) wskazanie konkretnego organu odpowiedzialnego za rozpatrywanie wniosków o przekazanie informacji i skarg.</p> <p>Komisja przyjmuje akt wykonawczy ustanawiający format, jaki należy stosować na potrzeby streszczenia, o którym mowa w akapicie drugim. Akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 75 ust. 2.”;</p>

Uzasadnienie

Spółeczeństwo należy powiadomić o tym, jaki szczebel jest odpowiedzialny za przekazywanie informacji i za rozpatrywanie skarg, aby uniknąć sytuacji, w której wnioski będą kierowane do niewłaściwego organu, co stanowi obciążenie dla administracji publicznej i utrudnia otrzymywanie informacji.

Poprawka 4

Artykuł 1 punkt 12

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>12) art. 15 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 15</p> <p>Dopuszczalne wielkości emisji, dopuszczalne wielkości efektywności środowiskowej, równoważne parametry oraz środki techniczne</p>	<p>12) art. 15 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 15</p> <p>Dopuszczalne wielkości emisji, dopuszczalne wielkości efektywności środowiskowej, równoważne parametry oraz środki techniczne</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>[...]</p> <p>3a. Właściwy organ określa dopuszczalne wielkości efektywności środowiskowej, zapewniające w normalnych warunkach eksploatacji nieprzekraczanie poziomów efektywności środowiskowej powiązanych z najlepszymi dostępnymi technikami określonymi w decyzjach w sprawie konkluzji dotyczących BAT, o których mowa w art. 13 ust. 5.</p> <p>[...]"</p>	<p>[...]</p> <p>3a. Właściwy organ może określić dopuszczalne wielkości efektywności środowiskowej, zapewniające w normalnych warunkach eksploatacji nieprzekraczanie poziomów efektywności środowiskowej powiązanych z najlepszymi dostępnymi technikami określonymi w decyzjach w sprawie konkluzji dotyczących BAT, o których mowa w art. 13 ust. 5.</p> <p>[...]"</p>

Uzasadnienie

Obowiązek ustanowienia wiążących wartości efektywności doprowadziłby do niespójnych regulacji i osłabiłby transformację przemysłową. Wymóg ten powinien być pozostawiony do uznania właściwych organów po przeprowadzeniu starannej oceny, która wykaże, że nie doprowadzi on do niespójności między warunkami pozwolenia określonymi gdzie indziej.

Poprawka 5

Artykuł 1 punkt 18a

(Nowy punkt)

Artykuł 25 ustęp 3 dyrektywy 2010/75/UE	Poprawka KR-u
<p>3. Państwa członkowskie określają co stanowi wystarczający interes lub naruszenie prawa, zgodnie z celem udzielenia zainteresowanej społeczności szerokiego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.</p> <p>W tym celu interes wszelkich organizacji pozarządowych promujących ochronę środowiska i spełniających wszelkie wymogi prawa krajowego uważa się za wystarczający do celów ust. 1 lit. a).</p> <p>Takie organizacje uważa się również za mające prawa, które mogą zostać naruszone, do celów ust. 1 lit. b).</p>	<p>(18a) art. 25 ust. 3 otrzymuje brzmienie:</p> <p>3. Państwa członkowskie określają co stanowi wystarczający interes lub naruszenie prawa, zgodnie z celem udzielenia zainteresowanej społeczności szerokiego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.</p> <p>W tym celu interes wszelkich organizacji pozarządowych promujących ochronę środowiska i spełniających wszelkie wymogi prawa krajowego uważa się za wystarczający do celów ust. 1 lit. a).</p> <p>W tym celu interes wszelkich organów publicznych na szczeblu niższym niż krajowy, których terytorium lub ludność mogłyby doświadczyć negatywnych skutków, a także przestrzeganie wszelkich wymogów prawa krajowego, uważa się za wystarczające do celów ust. 1 lit. a).</p> <p>Takie organizacje lub organy uważa się również za mające prawa, które mogą zostać naruszone, do celów ust. 1 lit. b).</p>

Uzasadnienie

KR popiera udział społeczeństwa i dostęp władz lokalnych do wymiaru sprawiedliwości i z zadowoleniem przyjmuje zmiany wprowadzone w tym aspekcie, lecz jednocześnie sugeruje zapewnienie władzom lokalnym i regionalnym dostępu do wymiaru sprawiedliwości we wszystkich państwach członkowskich, a także apeluje o pełne i terminowe informacje oraz zagwarantowanie udziału społeczeństwa we wszystkich procedurach.

Poprawka 6

Artykuł 1 punkt 22

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>22) dodaje się art. 27a–27d w brzmieniu:</p> <p>„[...]”</p> <p>Artykuł 27d</p> <p>Transformacja w kierunku czystego, neutralnego dla klimatu przemysłu o obiegu zamkniętym</p> <p>1. Państwa członkowskie wymagają, aby operator do 30 czerwca 2030 r. włączył do swojego systemu zarządzania środowiskowego, o którym mowa w art. 14 A, plan transformacji każdej instalacji realizującej którykolwiek z rodzajów działalności wskazanych w pkt 1, 2, 3, 4, 6.1a i 6.1b załącznika I. Plan transformacji zawiera informacje o sposobie przekształcenia instalacji w okresie 2030–2050 w celu przyczynienia się do powstania do 2050 r. zrównoważonej, czystej, neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym, stosując format, o którym mowa w ust. 4.</p> <p>Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby organizacja zajmująca się audytem, z którą operator podpisał umowę w ramach swojego systemu zarządzania środowiskowego, dokonała do dnia 31 grudnia 2031 r. oceny zgodności planów transformacji, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy, z wymogami określonymi w akcie wykonawczym, wskazanym w ust. 4.</p> <p>2. Państwa członkowskie wymagają, aby operator w ramach przeglądu warunków pozwolenia zgodnie z art. 21 ust. 3 po publikacji decyzji dotyczących BAT opublikowanych po 1 stycznia 2030 r. włączył do swojego systemu zarządzania środowiskowego, o którym mowa w art. 14a, plan transformacji każdej instalacji prowadzącej jakąkolwiek działalność wymienioną w wykazie w załączniku I, o której nie ma mowy w ust. 1. Plan transformacji zawiera informacje o sposobie przekształcenia instalacji w okresie 2030–2050 w celu przyczynienia się do powstania do 2050 r. zrównoważonej, czystej, neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym, wykorzystując format, o którym mowa w ust. 4.</p> <p>Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby organizacja zajmująca się audytem, z którą operator podpisał umowę w ramach swojego systemu zarządzania środowiskowego, dokonała oceny zgodności planów transformacji, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy, z wymogami określonymi w akcie wykonawczym, o którym mowa w ust. 4.</p>	<p>22) dodaje się art. 27a–27d w brzmieniu:</p> <p>„[...]”</p> <p>Artykuł 27d</p> <p>Transformacja w kierunku czystego, neutralnego dla klimatu przemysłu o obiegu zamkniętym</p> <p>1. Państwa członkowskie wymagają, aby operator do 30 czerwca 2030 r. – w ramach przeglądu warunków pozwolenia zgodnie z art. 21 ust. 3 po publikacji decyzji w sprawie konkluzji dotyczących BAT opublikowanych po 1 stycznia 2030 r. – włączył orientacyjny plan transformacji każdej instalacji realizującej którykolwiek z rodzajów działalności wskazanych w załączniku I. Orientacyjny plan transformacji zawiera informacje o sposobie przekształcenia instalacji w okresie 2030–2050 w celu przyczynienia się do powstania do 2050 r. zrównoważonej, czystej, neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym, wykorzystując format, o którym mowa w ust. 4.</p> <p>2. Operator podaje streszczenie swojego orientacyjnego planu transformacji do wiadomości publicznej.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. Operator podaje swój plan transformacji, a także wyniki oceny, o której mowa w ust. 1 i 2, do wiadomości publicznej w ramach publikacji swojego systemu zarządzania środowiskowego.</p> <p>4. Komisja przyjmie do 30 czerwca 2028 r. akt wykonawczy określający format planów transformacji. Akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 75 ust. 2.”;</p>	<p>3. Komisja przyjmie do 30 czerwca 2028 r. akt wykonawczy określający format planów transformacji. Akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 75 ust. 2.”;</p>

Uzasadnienie

Orientacyjny charakter planu transformacji wydaje się odpowiedni, ponieważ realizowane cele są perspektywiczne i zależą od efektów zewnętrznych (np. dostępności wektorów odnawialnych i niskoemisyjnych). Chodzi też o uniknięcie skomplikowanych procedur wydawania pozwoleń.

Poprawka 7

Artykuł 1 punkt 31

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>31) art. 79 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 79</p>	<p>31) art. 79 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Artykuł 79</p>
<p>Sankcje</p> <p>1. Bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i wprowadzają wszelkie środki niezbędne do zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadomiamy niezwłocznie Komisję o tych przepisach i środkach, a także powiadomiamy ją niezwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.</p> <p>2. Sankcje, o których mowa w ust. 1, obejmują grzywny proporcjonalne do obrotu osoby prawnej lub dochodu osoby fizycznej, która dopuściła się naruszenia. Poziom takich grzywien wylicza się w taki sposób, aby skutecznie pozbawiały one osobę, która odpowiada za naruszenie, korzyści ekonomicznych uzyskanych w wyniku tego naruszenia. Jeżeli naruszenia się powtarzają, poziom grzywien stopniowo się zwiększa. W przypadku naruszenia popełnionego przez osobę prawną maksymalna wysokość takich grzywien wynosi co najmniej 8 % rocznego obrotu operatora w danym państwie członkowskim.</p>	<p>Sankcje</p> <p>1. Bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i wprowadzają wszelkie środki niezbędne do zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadomiamy niezwłocznie Komisję o tych przepisach i środkach, a także powiadomiamy ją niezwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.</p> <p>2. Sankcje, o których mowa w ust. 1, obejmują grzywny proporcjonalne do obrotu osoby prawnej lub dochodu osoby fizycznej, która dopuściła się naruszenia. Poziom takich grzywien wylicza się w taki sposób, aby skutecznie pozbawiały one osobę, która odpowiada za naruszenie, korzyści ekonomicznych uzyskanych w wyniku tego naruszenia. Jeżeli naruszenia się powtarzają, poziom grzywien stopniowo się zwiększa. W przypadku naruszenia popełnionego przez osobę prawną maksymalna wysokość takich grzywien wynosi co najmniej 8 % rocznego obrotu operatora, z uwzględnieniem spółek dominujących i spółek zależnych.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>3. Państwa członkowskie zapewniają, aby sankcje, o których mowa w ust. 1, w stosownych przypadkach należyście uwzględniły następujące kwestie:</p> <p>a) charakter, wagę i skalę naruszenia;</p> <p>b) umyślny lub nieumyślny charakter naruszenia;</p> <p>c) ludność lub środowisko, na którą lub na które naruszenie wpłynęło, mając na uwadze wpływ naruszenia na osiągnięcie celu, jakim jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.”.</p>	<p>3. Państwa członkowskie zapewniają, aby sankcje, o których mowa w ust. 1, w stosownych przypadkach należyście uwzględniły następujące kwestie:</p> <p>a) charakter, wagę i skalę naruszenia;</p> <p>b) umyślny lub nieumyślny charakter naruszenia;</p> <p>c) ludność lub środowisko, na którą lub na które naruszenie wpłynęło, mając na uwadze wpływ naruszenia na osiągnięcie celu, jakim jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.</p> <p>4. Państwa członkowskie dopilnowują, aby środki finansowe uzyskane z sankcji były wykorzystywane w pierwszej kolejności do naprawy szkód poniesionych przez władze lokalne lub do zrekompensowania tych szkód.</p> <p>W przypadku gdy stosowanie dyrektywy pociąga za sobą zmianę skali działalności gospodarczej lub jej zamknięcie, przy określaniu sankcji należy uwzględnić konsekwencje społeczne, jakie miało to dla władz lokalnych. Ponadto państwa członkowskie muszą dopilnować, aby środki finansowe uzyskane z sankcji były wykorzystywane do zrekompensowania strat społecznych i gospodarczych poniesionych przez władze lokalne, w porozumieniu z władzami lokalnymi i regionalnymi.”</p>

Uzasadnienie

Wpływ zanieczyszczenia na społeczności lokalne może doprowadzić do szkód środowiskowych, zdrowotnych, społecznych i gospodarczych, które mogą okazać się niezwykle problematyczne, zwłaszcza dla małej lub ubogiej społeczności. Należy to uwzględnić przy określaniu sankcji.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Uwagi ogólne

1. Przypomina o swoim zaangażowaniu na rzecz przyspieszenia sprawiedliwej i ekologicznej transformacji w kierunku osiągnięcia neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym do 2050 r. – transformacji korzystnej dla terytoriów Unii Europejskiej i niepozostawiającej żadnej społeczności ani obszaru Unii Europejskiej na uboczu. W związku z tym popiera przegląd dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych (IED), która nie tylko powinna pomóc zapobiegać zanieczyszczeniom i utrzymać je pod kontrolą w celu lepszej ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego, ale również ma służyć zachęcaniu do innowacji, nagradzaniu pionierów i przyczynianiu się do zapewniania równych szans na rynku UE.

2. Uważa, że dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych zapewnia skuteczne ramy prawne, które już okazały się pomocne w ograniczaniu emisji przemysłowych różnych zanieczyszczeń i jako takie pozostają odpowiednie do transformacji, jakiej musi dokonać przemysł europejski, aby osiągnąć cele Europejskiego Zielonego Ładu. Podkreśla, że synergie między podejściem zapobiegawczym określonym w dyrektywie w sprawie emisji przemysłowych a podejściem rynkowym przyjętym w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) mogą prowadzić do sytuacji, w której wygrają wszyscy: operatorzy, klimat i środowisko.

3. Popiera podejście oparte na podstawach naukowych, w szczególności w celu oceny rzeczywistego wpływu działalności przemysłowej na ogólne zanieczyszczenie.

4. Wskazuje, że jednym z obecnych utrzymujących się niedociągnięć jest brak spójności w stosowaniu dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych w państwach członkowskich.

5. Zwraca uwagę na kontekst, w którym przeprowadza się proponowany przegląd dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych (ceny energii, galopująca inflacja, zakłócenia w łańcuchach dostaw), i ostrzega przed negatywnym wpływem, jaki źle przemyślana reforma dyrektywy miałaby na konkurencyjność przemysłową Europy.

6. Odnotowuje w związku z tym zastrzeżenia wyrażone przez Radę ds. Kontroli Regulacyjnej w sprawozdaniu na temat oceny skutków przeglądu dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych ⁽¹⁾, w szczególności brak jasności w tekście odnośnie do niektórych skutków przeglądu dla konkurencyjności przemysłu (ryzyko przenoszenia działalności i zastępowania produktami z krajów trzecich stosujących mniej rygorystyczne przepisy, zwłaszcza dotyczące nowo włączonych działań), a także brak jasności odnośnie do tego, jaki wpływ na obszary wiejskie i na ceny dla konsumentów będzie miało włączenie zwierząt gospodarskich w zakres dyrektywy.

7. Wzywa współprawodawców do zwiększenia spójności wdrażania dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych oraz do uwzględnienia kosztów i wyzwań związanych z transformacją w kontekście polityki handlowej UE, aby uniknąć nieuczciwej konkurencji ze strony państw trzecich.

8. Przypomina w związku z tym, że tereny przemysłowe objęte dyrektywą w sprawie emisji przemysłowych podlegają również w dużej mierze regulacjom i przepisom dotyczącym dekarbonizacji. Apeluje, by dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych nie ingerowała w te stosowane już w przemyśle i szczególnie skuteczne narzędzia, co pozwoli uniknąć niespójności i umożliwi promowanie w jak najbardziej opłacalny sposób wysiłków na rzecz dekarbonizacji.

Zapewnienie skuteczności dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych

9. Uważa, że ogólna zasada informowania społeczeństwa i potrzeba nieograniczania rozpowszechniania użytecznych informacji powinna być zgodna z ochroną i bezpieczeństwem obiektu i z tajemnicą handlową oraz z zapobieganiem złośliwym działaniom.

10. Zaznacza, że utrzymanie kluczowych zasad i zintegrowanego podejścia zawartych w dyrektywie w sprawie emisji przemysłowych przyczynia się do powodzenia transformacji przemysłowej.

11. Popiera zatem zachowanie definicji najlepszych dostępnych technik (BAT) oraz procesu sewilskiego (w ramach którego opracowuje się dokumenty referencyjne dotyczące najlepszych dostępnych technik, tzw. BREF).

12. Wyraża zastrzeżenia co do obecnego brzmienia art. 15 ust. 3, a mianowicie określania dopuszczalnych wielkości emisji na możliwie najbardziej rygorystycznym poziomie opisanym w konkluzjach dotyczących BAT.

13. Kwestionuje brzmienie art. 15 ust. 3a dotyczącego poziomów efektywności środowiskowej związanych z BAT. Wymóg ten powinien być pozostawiony do uznania właściwych organów po przeprowadzeniu starannej oceny, która wykaże, że nie doprowadzi on do niespójności między warunkami pozwolenia określonymi gdzie indziej.

14. Zdecydowanie popiera zasadę „zanieczyszczający płaci”, podziela stanowisko Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, że należy jasno zdefiniować tę zasadę i opowiada się za wzmocnieniem przepisów dotyczących kar i odszkodowań. Kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszać oraz uwzględniać pełną strukturę własnościową przedsiębiorstw w trosce o to, by były nakładane na odpowiedzialne strony.

15. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne muszą zająć się środowiskowymi, zdrowotnymi, społecznymi i gospodarczymi skutkami zanieczyszczenia. Należy również wykorzystać środki finansowe uzyskane z kar i płatności wyrównawczych, aby pomóc władzom lokalnym i regionalnym w radzeniu sobie z konsekwencjami zanieczyszczeń.

16. Popiera utworzenie Europejskiego Portalu Emisji Przemysłowych. Niemniej wzywa do podjęcia wysiłków na rzecz ograniczenia dodatkowych obciążeń administracyjnych dla władz lokalnych i regionalnych.

Zakres stosowania

17. Jest zdania, że wszelkie rozszerzenie na nowe sektory wymaga uważnej analizy, w tym oceny kosztów i korzyści, z uwzględnieniem m.in. środków i ram politycznych obowiązujących w tej dziedzinie.

18. Popiera rozszerzenie dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych na inne sektory, takie jak sektor wołowiny. Wyraża jednak zaniepokojenie z powodu obciążeń i kosztów administracyjnych i proponuje rozważenie środków mających na celu finansowe wsparcie przedsiębiorstw oraz władz lokalnych i regionalnych w tej transformacji, ze szczególnym uwzględnieniem skutków społecznych dla małych przedsiębiorstw. Wzywa współprawodawców, aby nie ograniczali się wyłącznie do wartości progowej odnoszącej się do chowu zwierząt gospodarskich.

19. Apeluje o bardziej dogłębną ocenę potencjalnego włączenia akwakultury do dyrektywy, z uwzględnieniem kosztów i korzyści dla środowiska i klimatu, oceny obciążeń administracyjnych i kosztów dla przedsiębiorstw oraz ze szczególnym uwzględnieniem skutków społecznych w społecznościach lokalnych, w których akwakultura stanowi istotną część lokalnej gospodarki.

⁽¹⁾ SEC(2022) 169

20. Ostrzega, że nadmierne rozszerzenie na mocy art. 74, które umożliwia poszerzenie zakresu stosowania w drodze aktu delegowanego, mogłoby zagrozić całemu procesowi gromadzenia dokładnych danych, wpłynąć na funkcjonowanie procesu sewilskiego i zwiększyć liczbę wydawanych pozwoleń.

Wsparcie dla innowacji

21. Podziela ambicję stymulowania badań naukowych i innowacji w zakresie bardziej ekologicznych technologii w celu realizacji założeń Zielonego Ładu.

22. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie Ośrodka Innowacji w dziedzinie Transformacji Przemysłowej i Emisji Przemysłowych (INCITE), który mógłby stać się atutem dla innowacji w UE. Domaga się jednak, aby INCITE nie powielał procesu przeglądu w ramach BREF.

23. Przypomina, że innowacje mają również miejsce na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz że samorządy powinny znaleźć się wśród instytucji publicznych zaangażowanych w działania nowego INCITE.

24. Odnotowuje gotowość do łączenia poziomów efektywności z nowymi technikami. Uważa, że istnieje ryzyko wstrzymania skutecznego wdrażania tych nowych technik, jeżeli nie będzie całkowitej pewności, że dopuszczalne wielkości emisji zawarte w pozwoleniach są możliwe do osiągnięcia.

25. Z zadowoleniem przyjmuje długoterminowe plany transformacji. Jednak zaznacza, że plany te muszą mieć charakter orientacyjny i że należy je opracować na poziomie przedsiębiorstwa, a nie w miejscu prowadzenia działalności, oraz że ujawnianie informacji na ich temat nie może naruszać tajemnic przemysłowych.

26. Uznaje, że proponowane działania nie wydają się budzić wątpliwości co do ich zgodności z zasadą pomocniczości ze względu na transgraniczny charakter zanieczyszczeń pochodzących z instalacji rolno-przemysłowych oraz ze względu na potrzebę zapewnienia równych warunków działania na jednolitym rynku. Proponowane działania nie wydają się też budzić jakiś ogólniejszych wątpliwości co do ich zgodności z zasadą proporcjonalności ze względu na pilną potrzebę rozwiązania kryzysu środowiskowego i klimatycznego.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej
L-2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL